

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Katedra geografie

Bc. Tomáš Čada

**PREFERENČNÍ HLASOVÁNÍ V PARLAMENTNÍCH
VOLBÁCH V MORAVSKOSLEZSKÉM KRAJI
S DŮRAZEM NA GENDEROVÉ ROZDÍLY**

Diplomová práce

Studijní program N1301 Geografie

Studijní obor Regionální geografie

Prezenční studium

Vedoucí práce RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.

Olomouc 2011

Prohlašuji, že jsem zadanou diplomovou práci zpracoval samostatně pod vedením RNDr. Miloše Fňukala, Ph.D. a uvedl jsem veškerou použitou literaturu a další zdroje.

V Olomouci duben 2011

podpis autora

Děkuji RNDr. Miloši Fňukalovi, Ph.D. za vedení práce, cenné rady, připomínky a všechen čas, který mi v souvislosti s touto diplomovou prací věnoval. Za podporu bych moc rád poděkoval všem svým kamarádům. Největší dík potom patří oběma mým rodičům za výraznou a nikdy neutuchající podporu během mého vysokoškolského studia.

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI

Přírodovědecká fakulta

Akademický rok: 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Tomáš ČADA**
Studijní program: **N1301 Geografie**
Studijní obor: **Regionální geografie**
Název tématu: **Preferenční hlasování v parlamentních volbách
v Moravskoslezském kraji s důrazem na genderové rozdíly**
Zadávací katedra: **Katedra geografie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Cílem práce je výzkum geografických aspektů preferenčního hlasování při parlamentních volbách na území Moravskoslezského kraje. Autor v teoretickém úvodu nastíní problematiku preferenčního hlasování (projevy, možnost kvantifikace a hodnocení) a aplikuje ji na soubor dat z voleb Poslanecké sněmovny Parlamentu České republiky. Práce se zaměří na nalezení typických prostorových projevů preferenčního hlasování v závislosti např. na bydlišti kandidáta, jeho pořadí na kandidátce, zaměstnání, věku, navrhující politické straně, apod., ve všech případech s ohledem na genderové rozdíly.

Rozsah grafických prací:	Podle potřeb zadání
Rozsah pracovní zprávy:	20 000 - 24 000 slov
Forma zpracování diplomové práce:	tištěná/elektronická
Seznam odborné literatury:	viz příloha

Vedoucí diplomové práce: **RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.**
Katedra geografie

Datum zadání diplomové práce: **17. února 2010**

Termín odevzdání diplomové práce: **10. dubna 2011**

Prof. RNDr. Juraj Ševčík, Ph.D.
děkan

L.S.

Doc. RNDr. Zdeněk Szczyrba, Ph.D.
vedoucí katedry

V Olomouci dne 17. února 2010

Příloha zadání diplomové práce

Seznam odborné literatury:

1. práce o volbách a analýze volebních výsledků, především:

Blažek, J. - Kostecký, T (1991): Geografická analýza výsledků parlamentních voleb v roce 1990. Sborník ČGS, 96, str. 1-14, Praha, Academia.

Volby v demokracii (1995). Brno, Mezinárodní politologický ústav Právnické fakulty Masarykovy univerzity.

Klíma, M. (1998): Volby a politické strany v moderních demokraciích. Praha, Radix.

Klokočka, V. (1991): Politická reprezentace a volby v demokratických systémech. Praha, Aleko.

Krejčí, O. (1994): Kniha o volbách. Praha, Victoria Publishing.

Krejčí, O. (1992): Kdo vyhraje volby '92. Praha, Ucho.

Linek, L. et. al. (2003): Volby do poslanecké sněmovny 2002. Praha, Sociologický ústav Akademie věd České republiky.

Sartori, G. (2001): Srovnávací ústavní inženýrství: zkoumání struktur, podnětů a výsledků. Praha, Sociologické nakladatelství.

Šaradín, P (2002): Volby 2002: analýza programů a výsledků ve volbách do Poslanecké sněmovny. Olomouc, Periplum.

Možnosti úpravy či reformy volebního systému v ČR (1999). Praha, Vysoká škola ekonomická.

2. učebnice politické geografie, namátkou:

Short, J. (1993): An Introduction to Political Geography. London, Routledge.

Štát, prostor, politika: vybrané otázky politické geografie (2000). Praha, Univerzita Karlova.

Zaar, V. (1996): Politická geografie. Ostrava, Ostravská univerzita.

3. přehledy výsledků jednotlivých voleb s komentáři o volebních systémech.

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

ČR	Česká republika
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
KDU – ČSL	Křesťanská a demokratická unie – Československá strana lidová
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
MS kraj	Moravskoslezský kraj
ODS	Občanská demokratická strana
PB	Procentní bod
PS PČR	Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky
SZ	Strana zelených
TOP 09	
VV	Věci veřejné

Obsah

1 ÚVOD	10
2 CÍLE PRÁCE, PRACOVNÍ HYPOTÉZY	11
3 METODY ZPRACOVÁNÍ, REŠERŠE LITERATURY, ŽENY V POLITICE ..	13
3.1 Metody zpracování	13
3.2 Rešerše literatury	14
3.3 Ženy v politice	20
4 VOLBY DO PS PČR, PREFERENČNÍ HLASOVÁNÍ	25
4.1 Volby do PS PČR	25
4.2 Volby 2002	27
4.3 Volby 2006	27
4.4 Volby 2010	28
4.5 Shrnutí volebních výsledků	29
4.6 Specifika preferenčního hlasování.....	30
5 ANALÝZA PREFERENČNÍHO HLASOVÁNÍ	33
5.1 Analýza preferenčního hlasování v roce 2002.....	33
5.1.1 Ženy v politice ve volbách do PS PČR v roce 2002.....	44
5.1.2 ČSSD	53
5.1.3 KSČM.....	57
5.1.4 ODS	62
5.1.5 Koalice KDU-ČSL, US-DEU	66
6 ANALÝZA PREFERENČNÍHO HLASOVÁNÍ	70
6.1 Analýza preferenčního hlasování v roce 2006.....	70
6.1.1 Ženy v politice ve volbách do PS PČR v roce 2006.....	80
6.1.2 ČSSD	88
6.1.3 ODS	91
6.1.4 KSČM.....	95
6.1.5 KDU – ČSL	98
6.1.6 SZ.....	101
7 ANALÝZA PREFERENČNÍHO HLASOVÁNÍ	104
7.1 Analýza preferenčního hlasování v roce 2010.....	104
7.1.1 Ženy v politice ve volbách do PS PČR v roce 2010.....	114
7.1.2 ČSSD	123
7.1.3 ODS	126
7.1.4 KSČM.....	129
7.1.5 VV.....	132

7.1.6 TOP 09	135
8 ZÁVĚR	138
9 SUMMARY, KEY WORDS	151
POUŽITÁ LITERATURA, INFORMAČNÍ ZDROJE	153

1 ÚVOD

Preferenční hlasování je nástrojem, jímž mohou voliči pozměnit pořadí na kandidátní listině politické strany a tím „pomoci“ svému kandidátovi získat poslanecký mandát. V České republice tomu dosud ze strany geografů a politologů nebyla příliš věnována pozornost, neboť v našem volebním systému ovlivňuje preferenční hlasování podobu zisku mandátu jen v malé míře. Nicméně je zajímavé zjistit, které aspekty působí během voleb na rozhodování voličů, např. jestli existují povolání, která voliče přitahují více než jiná, jestli má vliv na udělení preferenčního hlasu pořadí politika na kandidátní listině nebo místo bydliště. Právě těmito charakteristikám se bude práce věnovat. Ve všech zkoumaných aspektech bude věnována také pozornost genderovým rozdílům a nalezení důvodů nízkého zastoupení žen ve vrcholové politice.

2 CÍLE PRÁCE, PRACOVNÍ HYPOTÉZY

Cílem této diplomové práce je nalezení typických prostorových aspektů preferenčního hlasování a jejich možných souvislostí s bydlištěm kandidáta, jeho povoláním, věkem, pořadím na kandidátní listině. Práce se též pokusí zjistit, jak je rozhodování voličů podmíněno vzděláním (viditelně deklarováným použitím akademického titulu u jména). Podstatná část práce bude věnována osobnosti lídra kandidátní listiny a tomu, jakým způsobem ovlivňuje rozhodování voličů v místě jeho bydliště, vzdálenějších obcích a na periferii kraje. Ve všech charakteristikách bude věnována pozornost genderovým rozdílům a nalezení důvodů nízkého zastoupení žen ve vrcholové politice.

Práce se pokusí potvrdit nebo vyvrátit následující pracovní hypotézy:

- Na kandidátních listinách se bude nacházet mnoho podnikatelů, neboť nejsou omezeni pracovní dobou.
- Voliči budou zřejmě preferovat v „kroužkování“ prestižnější profese jako poslance, ředitele, lékaře či učitele.
- Dá se předpokládat, že více preferenčních hlasů obdrží mladí lidé a politici ve středním věku než lidé starší 61 let, neboť starší lidé již nemají natolik vysoké pracovní nasazení a veřejnost je raději vidí v důchodu než ve vrcholové politice.
- Můžeme se domnívat, že více preferenčních hlasů budou získávat politici z předních míst kandidátních listin, než kandidáti hůře postavení.
- Větší množství preferenčních hlasů také zřejmě obdrží lidé s vysokoškolským titulem než občané bez něj nejspíše z důvodu, že vysokoškoláci jsou vnímáni jako kompetentnější osoby pro rozhodování o odborných záležitostech týkajících se chodu státu.
- Je možné, že nejprestižněji vnímaným titulem mezi obyvatelstvem je MUDr.
- Můžeme se rovněž domnívat, že množství preferenčních hlasů bude s rostoucí vzdáleností od místa bydliště kandidáta klesat, protože ve vzdálenějších obcích nemusí být daný politik tolik známý.
- Předpokládejme, že stejně jako v obecních zastupitelstvech se bude také na parlamentní úrovni zvyšovat podíl kandidujících a mandátem disponujících

žen (k zastoupení žen u voleb do obecních zastupitelstev viz blíže Čada (2009)¹).

¹ Čada, T.: *Volby obecních zastupitelstev Moravskoslezského kraje z hlediska rovnosti mezi muži a ženami*. Bakalářská práce, Olomouc: Univerzita Palackého, 2009. 97 s.

3 METODY ZPRACOVÁNÍ, REŠERŠE LITERATURY, ŽENY V POLITICE

3.1 Metody zpracování

Diplomová práce se zabývá volbami do PS PČR během třech volebních období v letech 2002, 2006 a 2010. Pozornost je zaměřena především na tzv. parlamentní politické strany, to jsou ty, které ve volbách uspěly a dostaly se do PS PČR. Konkrétně se jedná o ČSSD, ODS, KSČM, KDU – ČSL, SZ, VV a TOP 09 a Koalici KDU – ČSL, US – DEU. Zájmovým územím práce je MS kraj rozdělený do úrovně obcí a v případě statutárního města Ostravy do městských obvodů. Ostrava byla rozdělena z důvodu větší názornosti a přesnosti u prostorových analýz. Na úroveň obcí a městských obvodů jsou vázány výsledky preferenčního hlasování pro lídry parlamentních stran (podíl preferenčních hlasů lídra na zisku celé strany), které byly převzaty z databáze Českého statistického úřadu dostupné na Volby.cz.²

Základní metodou práce je interpretace výsledků a komparace vytvořených grafů a map. V prvním typu map, rozmístění preferenčních hlasů pro lídra, je kombinována metoda kartogramu a kruhového kartodiagramu. „*Kartogram je mapa s dílčími územními celky, do kterých jsou plošným způsobem znázorněna statistická data (relativní hodnoty), většinou geografického charakteru.*“³ Lídři jsou rozděleni do pěti intervalů s mezními hodnotami 0, 5, 10 a 15 % preferenčních hlasů. Takto rozdělené mapy umožňují srovnání volební podpory různých lídrů parlamentních stran v čase, protože každá mapa v podstatě znázorňuje totéž, jen v různé intenzitě volební podpory. Druhou informaci v mapě podávají kruhové kartodiagramy vyjadřující absolutní podporu jednotlivých lídrů. „*Kartodiagram je stejně jako kartogram mapa s dílčími územními celky, do kterých jsou plošným způsobem znázorněna statistická data (absolutní hodnoty), většinou geografického charakteru.*“⁴

Druhý typ map představuje rozmístění jádra volební podpory lídrů parlamentních stran. Jádro volební podpory je charakteristikou, která znázorňuje území, kde má lídr nejvyšší volební podporu (vyjádřenou procentuálním podílem

² Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-16-03]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/>>

³ Kaňok, J.: *Tematická kartografie*. 1. vydání. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 1999. 318 s. ISBN 80-7042-781-7.

⁴ tamtéž

na preferenčních hlasech odevzdaných kandidátům strany), a na jejímž území lídr získal 50 % všech preferenčních hlasů. Vypočítá se tak, že jsou seřazeny všechny obce MS kraje a městské obvody Ostravy podle podílu preferenčních hlasů pro lídra od nejvyššího k nejmenšímu. Poté jsou absolutní počty preferenčních hlasů pro kandidáty v obcích a obvodech kumulativně načítány, než je dosaženo 50 % z celkového množství preferencí pro lídra. Obce a obvody, které jsou obsaženy v těchto 50 %, tvoří jádro volební podpory lídra dané kandidátky.

Třetí typ map znázorňuje vliv vzdálenosti bydliště kandidáta na množství preferenčních hlasů. Obce a městské obvody jsou v této mapě rozděleny do čtyř vzdálenostních kategorií od místa bydliště lídra. Mezní hodnoty jednotlivých intervalů jsou 10, 30 a 50 km. Mapa podává dva základní typy prostorových informací – podíl preferenčních hlasů získaných v dané zóně k celkovému počtu všech preferencí pro konkrétního lídra v kraji a průměrný podíl preferenčních hlasů v obcích či městských obvodech v příslušné zóně. Především druhá informace ilustruje vliv vzdálenosti na množství preferenčních hlasů.

Vedle toho byly použity běžné metody statistické analýzy a prezentace dat, které především formou grafů, tabulek a komentářů k nim vztaženým interpretují volební výsledky.

3.2 Rešerše literatury

Předkládaná rešerše je stručným přehledem nejvýznamnějších prací vztahujících se k problematice participace žen v politice a k otázce preferenčního hlasování ve volbách do PS PČR. Jelikož se jedná o téma výrazně interdisciplinární, musel tomu být přizpůsoben i výběr literárních děl a dalších pramenů. Při zpracovávání byly kombinovány obory politické geografie, sociologie, genderových studií a volební statistiky či rozhovory se ženami z přední české politické scény.

V politickém prostředí využívající volební systém poměrného zastoupení, tedy i v ČR, se relativně málo autorů zabývá územním rozložením volební podpory. Řada politologů či politických geografů klade při diskuzích o českém volebním systému nebo při analýze a hodnocení volebních výsledků mnohem větší důraz na hlavní proměnné proporčních volebních systémů. Ty definoval politolog Tomáš Lebeda⁵ a jsou jimi:

⁵ Lebeda, T. (2001): *Hlavní proměnné proporčních volebních systémů*, Sociologický časopis, ročník XXXVII., č. 4, s. 425–448.

volební formule, velikost volebních obvodů, přítomnost uzavírací klausule a počet skrutinií. Již mnohem méně autorů se zabývá problematikou preferenčního hlasování, které umožňuje voličům specifikovat svou vůli. Stejně tak uniká odborné pozornosti autorů hlubší analýza kandidátních listin, jež jsou úzce spjaty s preferenčním hlasováním a jež jsou jedním z definičních znaků proporčních volebních systémů.⁶ Přitom podoba a složení kandidátní listiny může hrát velkou roli během rozhodování voličů, komu přidělí svůj hlas.

Jedním z autorů zabývajícím se preferenčními hlasy je politolog Jakub Kyloušek.⁷ Ve své práci se věnuje například podobě kandidátních listin v jednotlivých krajích. Odůvodňuje silnou pozici parlamentních stran ve volbách do Poslanecké sněmovny tím, že tyto strany disponují silnou členskou základnou a jsou tedy schopny sestavit kandidátní listiny ve všech volebních krajích z místních dobře známých kandidátů. Pozornost věnuje také například zaměstnání či věku kandidátů. Sleduje mimo jiné pro nás velice zajímavé zisky preferenčních hlasů s důrazem na úspěšné kandidáty, kteří se díky své agitační kampani posunuli z nevolených pozic až k poslaneckému mandátu. Na Kylouška navazuje politolog Jan Morkeš,⁸ který se snaží podat základní informace o preferenčním hlasování z prostředí českých parlamentních voleb. Vyslovuje závěry, že v českém prostředí není preferenční hlasování oprávněně chápáno jako důležitý aspekt volebního systému. Jak uvádí, pokud by preferenční hlasování nebylo součástí voleb do Poslanecké sněmovny v letech 1996, 1998, 2002 a 2006, výsledek by se dotkl pouze 20 z 800 mandátů, tedy 2,5 %. Jedním dechem ovšem dodává, že v jiných volebních systémech může preferenční hlasování hrát a hraje významnou roli. Autor práci uzavírá tvrzením, že preferenční hlasování v českých podmínkách předně ovlivňuje volební soutěž mezi kandidáty menších a středních stran, neboť tito kandidáti ve většině obvodů bojují jen o několik míst. Naopak přidělované mandáty u velkých stran zpravidla uspokojí všechny potenciální kandidáty, kteří by mohli zasáhnout do přerozdělování mandátů na základě obdržených preferenčních hlasů. Pokud by tedy nastala situace, že by preferenční hlasy vedly k zisku mandátu pro kandidáta z nižší pozice, řekněme reálně do 6. místa, na výsledcích hlasování se to

⁶ Lebeda, T. (2001): *Hlavní proměnné proporčních volebních systémů*, Sociologický časopis, ročník XXXVII., č. 4, s. 425–448.

⁷ Kyloušek, J.: *České parlamentní volby 2006: analýza kandidátních listin*. Politologický časopis, roč. 14, č. 1, str. 79-92.

⁸ Morkeš, J.: *Analýza preferenčního hlasování ve volbách do PSP ČR*. Bakalářská práce, Brno: Masarykova univerzita 2007. 43 s..

neprojeví, neboť i když se tento preferovaný kandidát posune na první místo, ostatní získají mandát také díky své pozici.

Ani jedna z předešlých prací nevěnuje pozornost sociologicky zaměřené problematice, jakou jsou důvody úspěchů kandidátů ve volbách do Poslanecké sněmovny. Práce politologů Michala Pinka⁹ a Petra Vody¹⁰ se zabývají zkoumáním vztahu mezi místem bydliště kandidáta a jeho výsledkem ve volbách a také otázkou, z čeho pramení podpora jednotlivých kandidátů ve volbách. Voda prokázal na datech z voleb do Poslanecké sněmovny v Pardubickém kraji závislost mezi množstvím hlasů a vzdáleností od místa bydliště kandidáta. Přičemž platí, že volební podpora se vzdáleností od místa bydliště kandidáta klesá. Potvrdil také hypotézu, že pořadí na kandidátní listině významně ovlivňuje podporu kandidátů. Čím je kandidát na listině výše, tím je také jeho volební podpora vyšší. Voda ve svém díle podrobně rozpracoval problematiku efektu kandidáta. Popsal ho jako skutečnost, že voliči favorizují ve své volbě místního kandidáta, i když z toho pramení změna jejich tradičních volebních preferencí. Voliči kandidáta totiž znají osobně a jsou přesvědčeni, že bude zastupovat a prosazovat lokální zájmy. Pravou podstatu efektu kandidáta můžeme nalézt v teritoriální blízkosti kandidáta k voličům. Z předešlých řádků vyplývá, že kandidát bude dostávat větší počet hlasů v místě svého bydliště, případně v místě, které je z nějakého důvodu považováno za jeho domácí prostředí.

Další průlomovou publikací spojující obory sociologie a politologie v České republice je kniha *Voliči a volby 2006*,¹¹ která detailně analyzuje volební chování na základě dat z voleb do PS PČR v roce 2006. Autoři se v této knize zabývají voliči a hledají odpovědi na otázky, proč se občané zúčastňují voleb a proč volí dané politické strany. Autoři se zabývají pohledem na volební rozhodnutí z hlediska role sociální třídy, stranické identifikace, volebních témat a osobností předsedů stran. Věnuje se specifikům nerozhodných voličů, rozebírá dopady působení volebního systému a analyzuje roli předvolebních výzkumů volebních preferencí.

⁹ Voda, P., Pink, M.: *Kandidáti v poslaneckých volbách. Analýza preferenčního hlasování ve volbách do Poslanecké sněmovny PČR v roce 2006*. Středoevropské politické studie, Brno: MPO MU 2009. ročník XI., č. 2-3, s. 163-180. ISSN 1212-7817.

¹⁰ Voda, P.: *Efekt kandidáta ve volbách v českém prostředí*. Diplomová práce, Brno: Masarykova univerzita 2009. 91 s..

¹¹ Lebeda, T., Linek, L., Lyons, P., Vlachová, K., et al.: *Voliči a volby 2006*. 1. vydání. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007. 234 s. ISBN 978-80-7330-126-2.

Teoretickou rovinou politické geografie, její definicí, obsahem a předmětem studia se například zabývají političtí geografové Baar, Rumpel a Šindler.¹² Další rozšiřující poznatky o politické geografii podávají autoři Daněk, Jehlička a Tomeš.¹³ Jejich publikace může být chápána jako učební text politické geografie, je psána srozumitelně a autoři celou řadou příkladů jednak přispěli k rychlejšímu pochopení probíraných témat a zároveň se jim podařilo vtáhnout čtenáře do dané problematiky. Zabývají se problémy na globální úrovni, ilustrují vývoj geopolitiky a v závěru se dostávají na státní úroveň a její vnitřní politické členění.

Jako základní publikace týkající se daného tématu musí být označena Nová kniha o volbách od Oskara Krejčího.¹⁴ Je souhrnným přehledem historie voleb ve světě. Na území České republiky se zabývá vývojem a pojetím voleb od dob Rakouska-Uherska, přes období 1. a 3. republiky, období socialismu až k volbám současným. Podrobně popisuje změny volebního a stranického systému v České republice. Je teoretickým základem systému voleb do PS PČR této práce.

Otázka žen v politice je velice složitá kapitola sama o sobě. V rozborech politologických prací a v jejich volebních analýzách narazíme na zmínku o ženách v politice jen zřídka. V drtivé většině případů se jedná pouze o zmínku na konci kapitol, kde jsou ženy reprezentovány procentuálním podílem na kandidátních listinách, případně procentuálním zastoupením v parlamentu. Tyto práce nehledají příčiny nízkého počtu žen v politice, pouze konstatují fakta. Nicméně se v posledních letech stále více organizací snaží upozornit na alarmující skutečnost nízkého zastoupení žen ve veřejném životě. Můžeme dokonce říci, že tematika žen v politice se stává především díky neúnavné snaze těchto organizací čím dál více aktuální a mezi širokou veřejností rozšířenou. Jednu z takových organizací představuje Občanské sdružení Fórum 50 %, ¹⁵ které se aktivně zabývá genderovou analýzou na všech politických úrovních formou výzkumu, vydáváním knih či studií k dané problematice. Pořádá rovněž nejrůznější semináře, setkání či konference s obecními zastupitelkami, starostkami, poslankyněmi a senátorkami s cílem rozšíření obecného podvědomí o situaci českých žen ve veřejném životě.

¹² Baar, Vladimír., Rumpel, Petr., Šindler, Petr. *Politická geografie*. 1. vydání. Ostrava: Ostravská univerzita, 1996. 94 s. ISBN 80-7042-737-X.

¹³ Daněk, Petr., Jehlička, Petr., Tomeš, Jiří. *Stát, politika, prostor*. 1. vydání. Praha: UK, PpF, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, 2000. 274 s. ISBN 80-238-5566-2.

¹⁴ Krejčí, Oskar. *Nová kniha o volbách*. 1. vydání. Praha: Professional Publishing, 2006. 481 s. ISBN 80-86946-01-0.

¹⁵ Fórum 50 % [online]. [c 2009] [cit. 2010-10-02]. Dostupný z WWW <<http://padesatprocent.cz/>>.

Za zmínku určitě stojí také projekt GENDER UP,¹⁶ který spadal pod záštitu Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci a společnosti GAREP, s.r.o. Brno. Nebyl sice přímo vázaný na ženy v politice, ale snažil se také rozvíjet problematiku rovných příležitostí a medializaci zapojení žen do vědy a výzkumu v českém prostředí. Vždyť od prestižních pozic na poli vědy a výzkumu schází do politiky už jenom krůček.

Kritický pohled na nízké zastoupení žen v české politice, postoje politiků k těmto ženám, problematiku synchronizace zaměstnání s rolí matky či ožehavé téma zavedení kvót do rozhodovacích procesů podává Kotišová,¹⁷ představitelka Občanského sdružení 50 %. Formou rozhovorů s političkami, od obecních zastupitelek, přes starostky, poslankyně až po senátorky a napříč celým politickým spektrem, ilustruje situaci postavení žen v řídicích funkcích. Ze čtrnácti dotazovaných žen přináší nejzajímavější postřehy dvě z nich a to již zesnulá senátorka a kandidátka na post české prezidentky Doc. MUDr. Jaroslava Moserová a bývalá předsedkyně senátu PhDr. Libuše Benešová.

Rakušanová¹⁸ je další z autorek zabývajících se rozporem mezi formálním principem rovnosti všech lidí zakotveným v ústavním systému a každodenní, především politickou, realitou. Této problematice věnuje pozornost především formou pozitivních akcí – kvót na příkladu skandinávských států a ze zjištěných poznatků navrhuje jejich aplikaci v České republice. Vymezuje druhy bariér bránící vstupu žen do politiky.

Seidlová¹⁹ se zabývá zkoumáním politické oblasti z hlediska genderových rozdílů a jejím vývojem v čase především na parlamentní úrovni. Statistickými daty podkládá skutečnost, že ženy vykonávají své funkce v méně prestižních výborech, jakými jsou například zdravotnictví, školství či výbory pro sociální politiku. Ženy se na druhou stranu dlouhodobě těší větší důvěře z řad široké veřejnosti. V oblasti komunální politiky nemají české ženy problém s vytvářením kariéry na rozdíl od politiky vysoké.

¹⁶ GENDER UP [online]. [c 2008 - 2009] [cit 2010-10-02]. Dostupný z WWW <<http://projekt-gender.upol.cz/tym.htm>>.

¹⁷ Kotišová, Miluša. *Čekání na ženský samet – Třináct a jeden politický rozhovor s českými ženami*. 1. vydání. Praha: Občanské sdružení Fórum 50 %, 2006. 274 s. ISBN 80-239-7387-8.

¹⁸ Rakušanová, Petra. *Česká politika: Ženy v labyrintu mužů?*. 1. vydání. Praha: Občanské sdružení Fórum 50 %, 2006. 47 s. ISBN 80-239-7438-6.

¹⁹ Seidlová, Adéla. *Členové parlamentu ČR z hlediska genderových rozdílů*. In *Současná česká společnost*. Mansfeldová, Zdenka., Tuček, Milan. 1. vydání. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2002. s. 244 – 253. ISBN 80-7330-009-5.

Sociologický pohled na proměnu postavení žen ve společnosti a veřejném životě podávají autorky Bauerová²⁰ a Bártová.²¹ Zdůrazňují, že vyloučení žen z účasti na věcech veřejných je historicky podmíněno a souvisí s dělbou práce mezi oběma pohlavími. Zatímco byla mužům vyhrazena společenská produktivní práce a především politické řízení společnosti, ženám byla přiřčena soukromá služba v domácnosti. Ženy se nejnáze začaly prosazovat v nižší politice, především potom v oblasti místní správy. Do parlamentů či jiných vysokých orgánů státní správy se ženy dostávaly a dostávají mnohem obtížněji.²² Všeobecně potom platí, že je vyšší participace žen v obecních zastupitelstvech než v parlamentech.

V historickém kontextu můžeme konstatovat, že procento žen v orgánech politické moci bývalo vyšší u socialistických států než u kapitalistických.²³

Politická reprezentace žen je jedním z důležitých ukazatelů postavení žen ve společnosti. Ve státech, v nichž se ženy aktivně podílí na veřejném životě, nikoho nepřekvapí pozice žen na trhu práce, kde zastávají například vysoké manažerské funkce. Takové státy jsou vyspělé a otevřené myšlenkám rovných příležitostí pro muže i ženy. A rovné zastoupení mužů a žen v politice je potom samo logicky přirozeným důkazem rovnosti. Role mužů a žen se mění v prostoru i v čase. Touto problematikou se zabývají gender studies a namátkou uvedeme několik autorů spjatých s touto tematikou. Pod termínem gender (převzatý z angličtiny) si představíme sociální konstrukt, který vyjadřuje, že vlastnosti a chování spojované s obrazem muže a ženy jsou formovány kulturou a společností. Na rozdíl od pohlaví, které je univerzální kategorií a nemění se podle času či místa. Koncept gender ukazuje, že určení rolí a norem chování vztahujících se k ženám a mužům je v různých typech společností a v různých obdobích rozdílné.²⁴ Pojem gender se začal používat ve společenských vědách ve druhé polovině

²⁰ Bauerová, Jaroslava., Bártová, Eva. *Proměny ženy v rodině, práci a ve veřejném životě*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1987. 306 s. ISBN 25-018-87.

²¹ Bártová, Eva. *Postavení a sociální participace ženy v různých sociálně ekonomických systémech*. 1. vydání. Praha: Horizont, 1977. 220 s. ISBN 40-040-77.

²² Bauerová, Jaroslava., Bártová, Eva. *Proměny ženy v rodině, práci a ve veřejném životě*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1987. s. 224-225. ISBN 25-018-87.

²³ Bártová, Eva. *Postavení a sociální participace ženy v různých sociálně ekonomických systémech*. 1. vydání. Praha: Horizont, 1977. s. 170. ISBN 40-040-77.

²⁴ Ferrarová, Eva. *Příručka pro implementaci rovných příležitostí žen a mužů a principů gender mainstreamingu ve veřejné správě v České republice*. 1. vydání. Praha: Gender Studies, 2007. 32 s. ISBN 976-80-86520-03-2.

20. století. V České republice se problematika gender začíná přednášet na některých vysokých školách od roku 1993 v oborech sociologie, pedagogiky a sociální práce.²⁵

Ve spolupráci s Akademií věd České republiky vychází od roku 2000 sociologický časopis zaměřený na genderovou problematiku *Gender/rovné příležitosti/výzkum*,²⁶ který se v jednotlivých číslech věnuje širokému okruhu rovných příležitostí ve společnosti.

3.3 Ženy v politice

Odborná politologická i historická literatura uvádí jako významný mezník boje o všeobecné volební právo odstranění stavovských, majetkových a vzdělanostních censů ve volebním právu mužů. Proto revoluční roky 1789 a 1848 ve Francii a ve Švýcarsku představují zlom ve vývoji ke všeobecnému volebnímu právu. Na Francii a Švýcarsko navázala po první světové válce posunem k všeobecnému volebnímu právu většina evropských států. Ačkoliv byla Francie prvním státem, který do politiky zavedl všeobecné volební právo, svým ženám umožnila Francie účastnit se politiky až po druhé světové válce. Poprvé mohly Francouzky hlasovat o poslancích zákonodárského sboru až při volbách do Ústavodárského národního shromáždění v roce 1945. Stejně tak další románské země Evropy čekaly se zavedením volebního práva pro ženy až na konec druhé světové války – Itálie do roku 1945 a Belgie do roku 1948.

Wyoming, jeden ze států USA, přiznal ženám volební právo roku 1890. Následoval Nový Zéland roku 1893 a Jižní Austrálie v roce 1895. Postupem času se přidávaly i další státy USA, jenomže náročnou cestu k přiznání volebního práva ženám završily Spojené státy jako celek až roku 1920. V Evropě patří primát v zavádění volebního práva pro ženy Skandinávii. Není náhodou, že Skandinávie byla prvním regionem v Evropě, který přijal pokrokové myšlenky za své. Také v současné době zastupitelské politické sbory ve všech skandinávských zemích disponují nadprůměrným podílem žen, jež nemají v Evropě obdoby a k nimž se možná naše politická scéna nepřiblíží ani v následujících dvaceti letech. Finsko přiznalo volební právo ženám roku 1906, Norsko dokončilo obtížnou cestu k volebnímu zrovnoprávnění žen během let

²⁵ Šiklová, Jiřina. *Gender studies a feminismus na univerzitách ve světě a v České republice*. In *Společnost žen a mužů z aspektu gender*. Maříková, Hana., Věšíňová – Kalivodová, Eva. 1. vydání. Praha: Open Society Fund, 1999. s. 9 – 21.

²⁶ *Gender/rovné příležitosti/výzkum* [online]. [cit. 2010-10-02]. Dostupný z WWW <<http://www.genderonline.cz/>>.

1910–1913, Dánsko roku 1915 a Švédsko až v období let 1918–1921. V rakouské monarchii stejně jako ve Francii či ve Švýcarsku nepřineslo ani všeobecné volební právo možnost ženám hlasovat. Na území dnešní České republiky a Slovenské republiky získaly ženy volební právo až po vzniku Československa roku 1918. Ještě na počátku třicátých let dvacátého století existovala v Evropě celá řada států, která volební právo pro ženy nezavedla. K výše zmíněné Francii, Itálii a Belgii uveďme ještě Portugalsko, Švýcarsko, Rumunsko a blok balkánských států v čele s Jugoslávií, Bulharskem, Řeckem a Albánií.

Přiznávání volebního práva ženám v jednotlivých státech vykazuje jistou zákonitost. V křesťanských zemích, kde byla převaha římskokatolického vyznání, bylo volební právo žen zaváděno později než v zemích s protestantskou převahou. Existují ale i významné výjimky, například již zmíněné Švýcarsko, kolébka kalvinismu, uznalo volební právo žen až během federálních voleb roku 1971. Boj za volební právo žen byl dlouhý a náročný, navíc poznal leckdy i nejrůznější zákruty jako například požadavek u aktivního volebního práva na určitou kvalifikaci, která nebyla vyžadována u mužů. I přes více než devadesátiletou tradici volebního práva nedosahují ženy v zastupitelských volebních orgánech ČR ani jedné třetiny. Jednou z ambicí této práce bude nalézt důvody a bariéry bránící ženám ve vstupu do politiky.²⁷

Politická reprezentace žen je jedním z důležitých ukazatelů postavení žen ve společnosti. Formální přiznání volebního práva ženám ještě samo o sobě nevyvolává faktickou změnu společenské praxe. V drtivé většině států, a ČR není výjimkou, stále přetrvávají společensky zažitá stereotypy, které se utvářely po staletí. Podle nich se role muže vyznačuje orientací navenek, na širší společnost, kdežto role ženy je orientována dovnitř, na rodinu. Muž odvozuje svoji prestiž ze svého povolání a statusu, žena ze své rodiny.²⁸ Charakteristickým rysem dějin byla skutečnost, že kulturní normy zajišťovaly a podporovaly mužskou autoritu ve všech oblastech lidského života. Ve sféře politiky se tento rys projevoval nejsilněji. Se zánikem matriarchátu začali společnost ovládat muži a svou pozici neustále upevňovali.²⁹ I když jsou zákonem definována rovná práva a příležitosti pro ženy a muže, cesta k faktickému politickému zrovnoprávnění je ještě dlouhá a složitá.

²⁷ Krejčí, Oskar. *Nová kniha o volbách*. 1. vydání. Praha: Professional Publishing, 2006. s. 96 – 97. ISBN 80-86946-01-0.

²⁸ Bauerová, Jaroslava., Bártová, Eva. *Proměny ženy v rodině, práci a ve veřejném životě*. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1987. s. 224-225. ISBN 25-018-87.

²⁹ Bártová, Eva. *Postavení a sociální participace ženy v různých sociálně ekonomických systémech*. 1. vydání. Praha: Horizont, 1977. s. 26-27. ISBN 40-040-77.

Obecně platí, že se ženy do politiky dostávají obtížněji než jejich mužští kolegové a je pro ně rovněž těžší se v politice udržet, neboť je politické prostředí kvůli převaze mužů docela tvrdé. Jak říká místostarostka Třince Věra Palkovská: „*Chce-li žena v politickém prostředí přežít, nepřemůže své protihráče silou, ale musí být vždy lépe připravená. Kdybych se třeba na něco hůře připravila, dovedu si živě představit ty pohledy typu – no jo, ženská, co tady dělá? Ta by měla být raději u plotny. Proto říkám, pokud chce být žena úspěšná v politice, musí na sobě více pracovat, než muži.*”³⁰

Musíme však rozlišit vysokou politiku od nižší. Do vrcholné politiky (PS PČR) se ženy opravdu dostávají obtížněji než muži a musí se potýkat s mnoha problémy. V tomto ohledu se jako hlavní problém jeví nikoli nízký počet žen v politických stranách, ale skutečnost, že ženy stále nedosahují klíčových pozic ve stranické hierarchii, a mají tedy nízký podíl na výběru kandidátů.³¹ Ženy uvnitř jednotlivých politických stran bývají méně průbojné než muži, což se nejvíce odráží před volbami, kdy je třeba vydobýt si co nejlepší postavení na kandidátních listinách. Vnitrostranické pře o přední místa na kandidátních listinách bývají ženám cizí. Muži zde uplatňují svou přirozenost a soutěživost, čímž si zajišťují přední místa na kandidátkách a tím notně zvyšují své šance na zvolení do zastupitelského sboru.³²

Vysoká politika je mnohem časově náročnější než nižší. Spousta žen z toho důvodu ani neuvažuje o vstupu do vrcholové politiky, protože by neměly čas na zajištění chodu domácnosti a především péči a výchovu dítěte. S představou, že by zanedbávaly rodinu na úkor kariérního růstu, se ženy vyrovnávají mnohem obtížněji než muži. Pro ženy je jednoduše nepředstavitelné, aby jejich dítě vychovával někdo jiný, zrazovaly by tím vlastní přirozenost.³³ S podobnými názory souhlasí například nezávislá poslankyně z volebního období let 2002 – 2006 Taťána Fischerová: „*Pro ženy je nejlepší jít do politiky ve věku, kdy odchová děti, kolem padesátky, kdy už je zralá, kdy už nemusí rodině dávat tolik času.*”³⁴

Mezi jedno z nejaktuálnějších globálních témat druhé poloviny dvacátého století patří problematika rovných příležitostí mezi muži a ženami. Po celé sledované období

³⁰ Fucimanová, Pavla. Místostarostka: Nepřipravenost se neomlouvá. *Moravskoslezský deník*, 15. 11. 2004, roč. 12, č. 19, s. 2.

³¹ Rakušanová, Petra. *Česká politika: Ženy v labyrintu mužů?*. 1. vydání. Praha: Občanské sdružení Fórum 50 %, 2006. s. 9. ISBN 80-239-7438-6.

³² Kotišová, Miluš. *Čekání na ženský samet – Třináct a jeden politický rozhovor s českými ženami*. 1. vydání. Praha: Občanské sdružení Fórum 50 %, 2006. 274 s. ISBN 80-239-7387-8.

³³ tamtéž

³⁴ Kotišová, Miluš. *Čekání na ženský samet – Třináct a jeden politický rozhovor s českými ženami*. 1. vydání. Praha: Občanské sdružení Fórum 50 %, 2006. s. 106. ISBN 80-239-7387-8.

kontinuálně roste počet žen v politických a rozhodovacích funkcích. Pokud by bylo současné tempo růstu zachováno, dosáhnou podle údajů Meziparlamentní unie ženy rovného zastoupení v legislativních orgánech na přelomu 22. století. V praxi se realizuje celá řada přístupů a strategií přispívajících k dosažení genderové rovnosti. Existuje pro ně několik různých názvů. Často se hovoří o pozitivní diskriminaci či pozitivní akci.³⁵ Mezi nejznámější pozitivní akce patří genderové kvóty. Kvóty se rozlišují na formální (jsou ukotveny v zákoně a zákon rovněž často definuje sankce za jejich neplnění, využívají je země Jižní Ameriky, z evropských zemí potom například Francie) a kvóty neformální (tedy taková opatření, která dobrovolně přijímají politické strany pro regulaci výběru kandidátů).³⁶ V legislativě ČR neexistuje zákon, který by nařizoval, kolika procentní zastoupení by mělo připadnout ženám v politických a rozhodovacích funkcích státu. České političky nejsou v problematice zavedení kvót jednotné. Pro zavedení kvót jsou především levicově zaměřené političky, které říkají, že ponechání věcí přirozenému vývoji je dlouhodobý proces s nejasným cílem. Kvóty by měly efekt okamžitý. Opačný názor zastávají převážně pravicové političky. Obávají se kvót, aby se na kandidátní listiny nenabíraly ženy uměle, které o politiku nemají zájem, poněvadž by za takto vybranými ženami nebyly vidět žádné výsledky, čímž by se pouze opodstatnila nedůvěra vůči všem ženám.³⁷ Se sympatickým řešením situace přišla Strana zelených ve volbách do Evropského parlamentu (2004 a 2009), kdy využila na kandidátních listinách tzv. zipový systém pravidelným střídáním muže a ženy. SZ se navíc prezentovala v roce 2010 užíváním kvóty při obsazování kandidátek (v každé trojici musí být alespoň jedna žena). Na území hlavního města Prahy dokonce obsadila kandidátky zipovou metodou (muž, žena, muž, žena,...).

Z příkladu skandinávských zemí, jejichž zastupitelské sbory disponují okolo 40 – 45 % žen, se mohou poučit čeští zákonodárci i široká veřejnost. Pro zvýšení počtu žen v politickém životě je třeba zahájit veřejné diskuze o účasti žen v politických a řídicích funkcích, vytvořit mechanismy a infrastrukturu, která přispěje k většímu zapojování žen

³⁵ Rakušanová, Petra. *Česká politika: Ženy v labyrintu mužů?*. 1. vydání. Praha: Občanské sdružení Fórum 50 %, 2006. s. 13. ISBN 80-239-7438-6.

³⁶ Rakušanová, Petra. *Česká politika: Ženy v labyrintu mužů?*. 1. vydání. Praha: Občanské sdružení Fórum 50 %, 2006. s. 14. ISBN 80-239-7438-6.

³⁷ Kotišová, Miluš. *Čekání na ženský samet – Třináct a jeden politický rozhovor s českými ženami*. 1. vydání. Praha: Občanské sdružení Fórum 50 %, 2006. s. 34. ISBN 80-239-7387-8.

do politického života a vytvořit institucionální a společenský tlak na představitele politických stran, aby se zavázali aktivně řešit danou problematikou.³⁸

Na základě volebních výsledků a studií mohou být vymezeny základní druhy bariér bránících ve vstupu ženám do politiky dle Rakušanové:

- Institucionální bariéry – volební systém, výběr kandidátů, pořadí na kandidátních listinách
- Individuální bariéry participace žen v politice – přetrvávající patriarchální model rodiny, odlišná hodnocení mužů a žen (ženy musí vyvinout větší úsilí než muži, aby docílily uznání) či odlišné pojetí moci (pro ženy je méně důležitá funkce a postavení, naopak dominuje chápání politiky jako veřejné služby)
- Společenské bariéry pro vstup žen do politiky – postoje české veřejnosti (nízký zájem žen o politiku z řad široké veřejnosti, přetrvává tradiční pojetí rolí mužů a žen, což ztěžuje ženám možnost začít politickou kariéru)³⁹

Celkově může být působení žen v politice vyhodnoceno následovně. Ženy se v politice prosazují obtížněji než muži. Hůře se orientují v tvrdém mužském prostředí. Nemají vžitě mužské mechanismy, které se v politice hojně při utváření nejrůznějších dohod vyskytují, kdy jeden politik vyhoví druhému za budoucí protislужbu. Na druhou stranu vnáší ženy do politiky chybějící sociální element. Některým ženám se v převážně mužském kolektivu pracuje hůře, jiné si spolupráci s muži nemohou vynachválit. To je individuální. Shodují se, že pro dosažení uznání mezi kolegy i širokou veřejností musí vynaložit větší úsilí než muži, u nichž se úspěch očekává. Na čem se rovněž shodnou všechny ženy je skutečnost, že by zastoupení žen v politických a řídicích funkcích státu rozhodně mělo být vyšší. V komunální politice se ženy setkávají s překážkami mnohem méně než ve vrcholné politice, proto je poměr žen v zastupitelských sborech obcí vyšší než v PS PČR.

³⁸ Rakušanová, Petra. *Česká politika: Ženy v labyrintu mužů?*. 1. vydání. Praha: Občanské sdružení Fórum 50 %, 2006. s. 21. ISBN 80-239-7438-6.

³⁹ Rakušanová, Petra. *Česká politika: Ženy v labyrintu mužů?*. 1. vydání. Praha: Občanské sdružení Fórum 50 %, 2006. s. 23 - 31. ISBN 80-239-7438-6.

4 VOLBY DO PS PČR, PREFERENČNÍ HLASOVÁNÍ

4.1 Volby do PS PČR

V práci budeme analyzovat výsledky voleb do PS PČR z let 2002, 2006 a 2010 a následně hledat typické prostorové projevy preferenčního hlasování s ohledem na genderové rozdíly. Průběh předešlých voleb, jejich výsledky stejně jako užívané volební systémy nejsou předmětem této práce a nebude jim tedy věnována žádná pozornost.

Vzhledem k tomu, že jiný ústavní orgán není vybaven právem přijímat zákony, je Parlament jediným a výlučným zákonodárným orgánem ČR. Parlament má v kompetenci i jiné pravomoce, jako např. dávat souhlas k některým mezinárodním smlouvám či volit prezidenta republiky. Poslanecká sněmovna může vyslovovat důvěru nebo nedůvěru vládě ČR, v souladu se zákonem o volbách do zastupitelstev v obcích a místním referendu vyhláší volby do zastupitelstev v obcích apod.⁴⁰

Poslanecká sněmovna má 200 poslanců, kteří jsou voleni na dobu čtyř let. Volby do PS PČR se uskutečňují tajným hlasováním na základě všeobecného, rovného a přímého volebního práva podle zásad poměrného zastoupení. Pro obě komory Parlamentu bylo aktivní volební právo ohraničeno věkem 18 let. Poslancem Parlamentu může být zvolen každý občan ČR, který má právo volit a dosáhl již věku 21 let. Ústava definuje poslanecký mandát v Parlamentu jako volný, což v podstatě znamená, že se poslanec nemusí při rozhodování během hlasování ohlížet na názory voličů, kteří jej volili, ani na mínění, s nímž se ztotožňuje politická strana, která jej delegovala. Poslanecký mandát je neslučitelný s výkonem úřadu prezidenta republiky, s funkcí soudce či s dalšími funkcemi, které stanovuje zákon. Dojde-li během funkčního období poslance k zániku mandátu, nastupuje na jeho místo náhradník, který je na kandidátní listině v daném kraji původního poslance umístěn na první pozici za kandidáty, kteří získali mandát. Na základě Ústavy mohou do Poslanecké sněmovny kandidovat pouze strany, hnutí a koalice. Nezávislí kandidáti do Poslanecké sněmovny kandidovat nemohou. Voliči delegují kandidáty na základě volebního zákona ve 14 volebních krajích, které jsou shodné se správními obvody Vyšších územně samosprávných celků. Počet poslaneckých mandátů není v krajích jednotný ani předem daný. Závisí na počtu

⁴⁰ *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online].[cit. 2010-09-22]. Dostupný z WWW <<http://www.psp.cz/docs/status.html>>.

obyvatel v krajích a volební účasti. Počet mandátů v jednotlivých krajích se zjišťuje výpočtem až po ukončení hlasování. Je sečten celkový počet platných hlasů odevzdaných ve všech krajích všem politickým stranám, hnutím a koalicím, poté je vydělen dvěma sty, tedy počtem poslanců. Výsledkem je republikové mandátové číslo, které je zaokrouhлено na jednotky. Počet mandátů v daném kraji je reprezentován celým číslem, jež dostaneme vydělením celkového počtu odevzdaných platných hlasů v daném kraji republikovým mandátovým číslem. Nastane-li situace, při níž nebyly rozděleny všechny mandáty, jsou zbylé mandáty přiděleny kraji s největším děleným zbytkem, v případě rovnosti zbytků rozhoduje los.⁴¹

Existuje celá řada metod, kterými se v poměrných systémech přidělují mandáty stranám. Některé postupy omezují přístup malých stran do sněmovny. Trojice námi sledovaných voleb v letech 2002, 2006 a 2010 se citelně dotkl zákon č. 204/2000 Sb. pro volby Parlamentu České republiky, který výrazně upravil dosavadní volební systém. Zavedl novou metodu pro přepočítání odevzdaných platných hlasů na mandáty. Nahradil tedy starší používanou Hagenbach – Bishoffovu metodu novou d'Hondtovou metodou, která jednak umožňuje přidělení mandátů v jednom kole, ale především zvýhodňuje větší politické strany.⁴²

Zákon dále upravil hodnoty uzavírací klausule nutné pro vstup do Poslanecké sněmovny. Pro kandidující strany zachoval i nadále kvorum 5 %, ale pro dvoučlenné koalice bylo kvorum stanoveno na 10 %, pro tříčlenné na 15 % a pro čtyřčlenné na 20 % z celkového počtu hlasů pro celou ČR.⁴³ Dále podle toho zákona, zjistí-li Český statistický úřad že do skrutinia nepostupují alespoň dvě koalice nebo jedna koalice a jedna politická strana, anebo dvě politické strany, sníží u politických stran hranici kvora z 5 % na 4 %, u koalice složené ze dvou politických stran z 10 % na 6 %, u koalice, která je tvořena třemi politickými stranami hranici z 15 % na 8 % a konečně pro koalice složené ze čtyř stran z 20 % na 10 %.⁴⁴

⁴¹ Krejčí, Oskar. *Nová kniha o volbách*. 1. vydání. Praha: Professional Publishing, 2006. s. 308 – 309. ISBN 80-86946-01-0.

⁴² Český statistický úřad: *Metody pro přepočítání hlasů na mandáty* [online]. [last update 2010-01-11] [cit. 2010-09-22]. Dostupný z WWW <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/metody_pro_prepecet_hlasu_na_mandaty>.

⁴³ Krejčí, Oskar. *Nová kniha o volbách*. 1. vydání. Praha: Professional Publishing, 2006. s. 314. ISBN 80-86946-01-0

⁴⁴ *Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky* [online]. [cit. 2010-09-25]. Dostupný z WWW <<http://www.psp.cz/docs/texts/1995-247.html>>.

4.2 Volby 2002

Volby v roce 2002 byly prvními, kterých se citelně dotkla změna zákona č. 204/2000 Sb. pro volby Parlamentu České republiky, jež přinesla výhodu větším stranám. Před volbami také došlo k rozpadu Čtyřkoalice pravostředových stran (KDU – ČSL, Unie svobody, Demokratické unie a Občanské demokratické aliance) a ke vzniku Koalice KDU – ČSL, US – DEU). Hlavním motivem pro rozpad Čtyřkoalice a vznik Koalice KDU – ČSL, US – DEU bylo snížení kvora potřebného pro vstup do PS z 15 % na 10 % pro projekt Koalice.⁴⁵

Samotné volby se konaly ve dnech 14. 5. a 15. 6. 2002 a provázela je nízká volební účast. K volebním urnám se dostavilo pouze 58 % oprávněných voličů. Ve volbách zvítězila ČSSD ziskem 30,2 % hlasů. Na druhém místě se ziskem 24,47 % hlasů se umístila ODS, následována KSČM (18,51 %) a na poslední místo se zařadila Koalice stran KDU – ČSL, US – DEU s 14,27 % hlasy. Zbývající strany, které se nedostaly přes 5% kvorum, obdržely 12,55 % platných hlasů.⁴⁶

V Moravskoslezském kraji, který disponoval 23 mandáty, suverénně zvítězila ČSSD se ziskem 36,13 % hlasů. S velkým odstupem za vítězem se na druhém místě umístila KSČM s 21,06 % hlasy, která tak předběhla třetí ODS s 19,38 % hlasy. Na posledním místě, stejně jako na republikové úrovni, skončila Koalice KDU – ČSL, US – DEU, která na svou stranu získala 11,82 % voličů. V MS kraji se žádná z ostatních stran nedostala přes 5% hranici. 11,61 % voličů odevzdalo svůj hlas jiné než parlamentní straně.⁴⁷

4.3 Volby 2006

Volby proběhly ve dnech 2. 6. a 3. 6. 2006. Oproti předešlým volbám se zvýšil zájem občanů, což se projevilo nárůstem volební účasti. K volebním urnám dorazilo 64,47 % oprávněných voličů. Velmi těsným rozdílem (3,06 %) zvítězila tentokrát pravice reprezentována ODS s 35,38 %, následována druhou ČSSD 32,32 %. Ta navzdory faktu, že se jí podařilo získat o 2,12 procentních bodů více než ve volbách

⁴⁵ Cach, J.: *Analýza výsledků voleb PS PČR v Pardubickém kraji*. Bakalářská práce, Olomouc: Univerzita Palackého 2009. s. 19.

⁴⁶ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-01-11]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps2?xjazyk=CZ>>

⁴⁷ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-01-11]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps42?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

předešlých, nezmizela. Třetí pozici dokázala obhájit v ČR stále populární KSČM 12,81 %. Její volební podpora však zaznamenala propad proti minulým volbám. Své sympatie jí vyjádřilo o 5,7 procentních bodů méně voličů. Na čtvrtém místě skončila tentokrát už bez svého koaličního partnera osamocená KDU – ČSL 7,22 %, která zaznamenala také prudký propad volebních preferencí. Pětiprocentní kvorum se velmi těsným způsobem podařilo překonat nové parlamentní straně – SZ 6,29 %. Žádná další strana kvorum nepřekročila a tak 5,98 % hlasů obyvatel zůstalo bez odezvy na dosažení mandátu.⁴⁸

Také ve volbách v roce 2006 se v MS kraji rozdělovalo 23 mandátů. Více se jich dostalo už pouze poslancům ve Středočeském kraji (24) a v Praze (25). ODS dle očekávání na území MS kraje nezmizela. Skončila druhá, se ziskem 28,11 %. Levicově zaměřené voličstvo podpořilo 40,54 % hlasy ČSSD. ČSSD zde dokázala navýšit podporu oproti minulým volbám o 4,41 procentních bodů. Z druhého na třetí místo klesla KSČM 13,96 %, její zisky hlasů se pohybují ve stejných relacích jako na republikové úrovni. Na území kraje ale o podstatnou část voličů přišla. Oproti předešlým volbám ztratila 7,1 procentních bodů preferencí. Na čtvrtém a pátém místě jsou pozice totožné jako na republikové úrovni. KDU – ČSL 7,18 % čtvrtá a poslední pátá se umístila SZ, která zde neprolomila hranici pěti procent, 4,34 %.⁴⁹

4.4 Volby 2010

Volby se konaly ve dnech 28. 5. a 29. 5. 2010. Zájem občanů o volby byl srovnatelný s předchozím volebním obdobím a k urnám dorazilo 62,6 %⁵⁰ oprávněných voličů. Z nejvyšší politické scény v ČR po letech zmizeli lidovci (KDU – ČSL). Na úspěch voleb minulých tentokrát nedokázala navázat ani ambiciózní SZ a do PS PČR se nedostala. Naopak se na české politické scéně objevily dvě nové strany. VV vedené Radkem Johnem a TOP 09 v čele s Karlem Schwarzenbergem.

Nejvíce hlasů obdržela ČSSD 22,08 %, ale oproti předešlým volbám přišla o podporu 10,24 procentních bodů svých voličů. Ještě markantnější propad byl zaznamenán u druhé ODS 20,22 % hlasů, ta přišla dokonce o 15,16 procentních bodů podpory. Ze ztráty přízně voličů dvou největších politických stran dokázala výrazným

⁴⁸ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-11]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps2?xjazyk=CZ>>

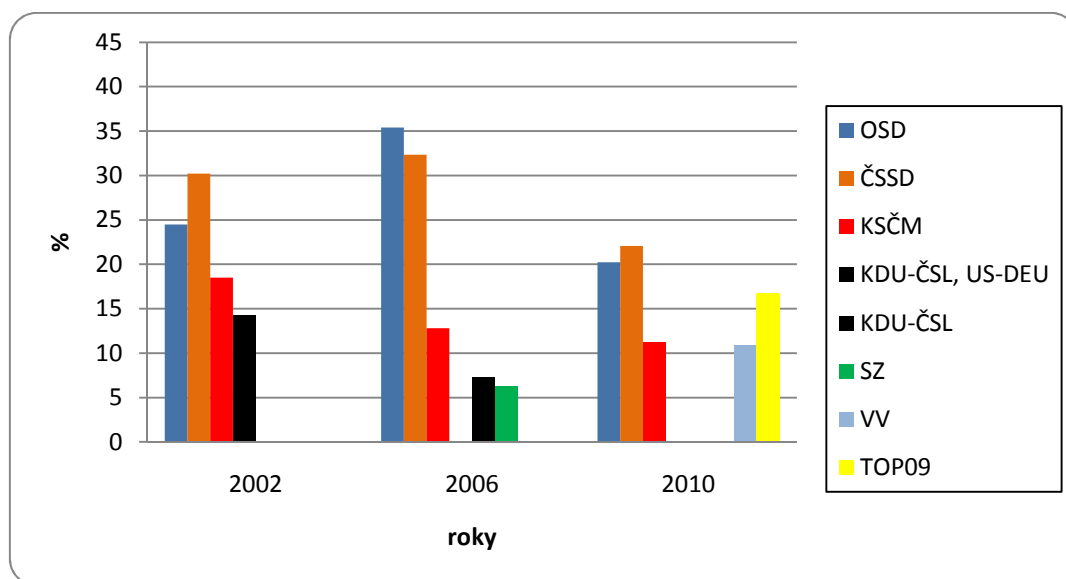
⁴⁹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-11]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

⁵⁰ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-11]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps2?xjazyk=CZ>>

způsobem vytěžit třetí místo nová parlamentní strana TOP 09 se ziskem 16,70 % platných hlasů. Čtvrtá v pořadí se umístila KSČM, která výsledkem 11,27 % hlasů prakticky navázala na výsledek z předchozích voleb. Poslední stranou, která se dostala do parlamentu, byly VV s 10,88 %. Bez možnosti zisku mandátu zůstalo 18,85 % hlasů, což je nárůst proti minulému období o 12,87 procentních bodů.⁵¹

Ve volbách v roce 2010 se tentokrát v MS kraji rozdělovalo 22 mandátů. Už tradičně a dle očekávání zvítězila mezi levicově zaměřeným obyvatelstvem v kraji ČSSD. Získala 29,13 %, což je opět více než činil podíl získaných hlasů na republikové úrovni, ale oproti minulým volbám se podpora strany zmenšila o 11,41 procentních bodů. Na druhém místě se už tradičně umístila ODS 17,49 %, ta přišla stejně jako ČSSD o podstatnou část voličů, o 10,62 procentní body proti předešlému období. Pořadí na zbývajících třech místech vůbec neodpovídá republikovým výsledkům. Třetí se umístila KSČM 12,61 %, obdobnou část voličů si získaly také VV 11,69 % a poslední skončila TOP 09 9,99 %.⁵²

4.5 Shrnutí volebních výsledků

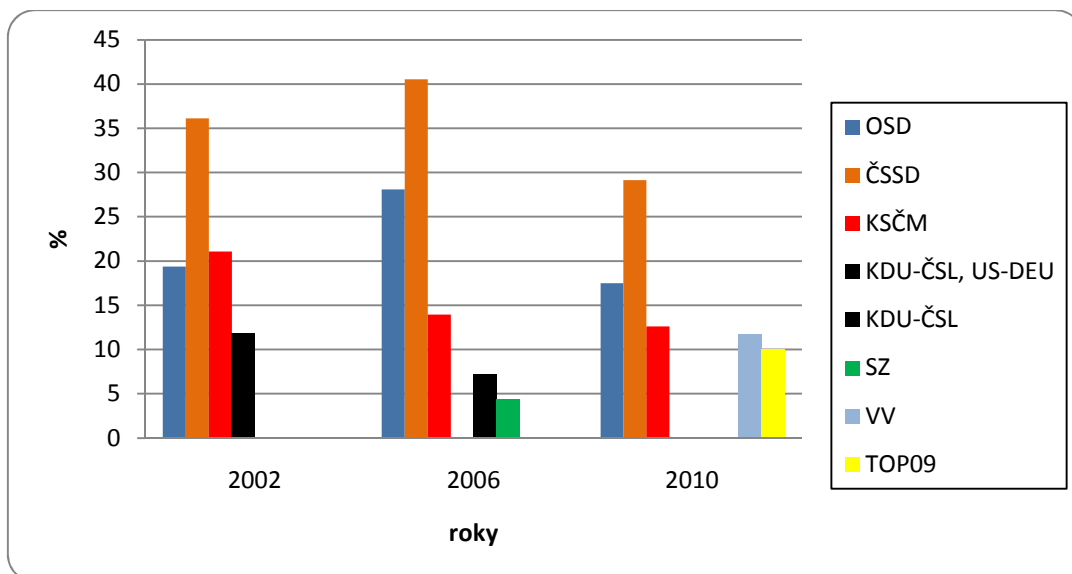

Obr. 1: Výsledky voleb do PS PČR na celém území ČR v letech 2002, 2006 a 2010⁵³

⁵¹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-11]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps2?xjazyk=CZ>>

⁵² Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-11]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

⁵³ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-11]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/>>

Obr. 2: Výsledky voleb do PS PČR na území MS kraje v letech 2002, 2006 a 2010⁵⁴

Zájem voličů o volby od roku 2002 stoupal, volební účast se po té ustálila kolem hodnoty 63 %. Ve všech sledovaných volbách se vždy objevily pouze tři parlamentní strany – ODS, ČSSD a KSČM. Ty také dosahovaly největší volební podpory ze strany voličů, tedy s výjimkou roku 2010, kdy byla KSČM na republikové úrovni poražena novou parlamentní stranou TOP 09. Po posledních volbách zmizela z pomyslné parlamentní mapy dlouhodobě podporovaná KDU – ČSL, kterou v Poslanecké sněmovně nahradily dvě nové strany VV a TOP 09.

Volební výsledky na území MS kraje podtrhují skutečnost levicově zaměřeného voličstva. ČSSD zde vždy vítězí s velkým náskokem na druhou ODS, jejíž volební podpora zde vždy byla minimálně o 10 % nižší než podpora ČSSD. Zisky komunistů, lidovců, zelených a Věcí veřejných jsou řádově srovnatelné s republikovými výsledky. Top 09 zde zaznamenala téměř o 7 procentních bodů nižší podporu než ve zbytku republiky.

4.6 Specifika preferenčního hlasování

Lidé se během voleb snaží vytvořit takovou atmosféru, díky níž se cítí bezpečně a žijí v blahobytu podle vlastních představ. Volby do PS PČR mohou být vnímány ze dvou úhlů pohledů. V první řadě se jedná o boj mezi kandidujícími stranami o přízeň

⁵⁴ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-11]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/>>

voličů, díky níž budou vítězné parlamentní strany po dobu čtyř let určovat hlavní směry vývoje státu. Druhou rovinou souboje o hlasy voličů představuje boj o přední místa na kandidátních listinách politických stran. Díky možnosti preferenčního hlasování dostávají šanci na získání poslaneckého mandátu také politici, jež byli stranickým aparátem z nejrůznějších důvodů umístěni na nižší nebo chcete-li nevolební pozice. Preferenční hlasování nedisponuje tak silnými mechanismy, které by dokázaly kompletně zamíchat pořadím na kandidátní listině. Dokáže ovšem regionálně známé osobnosti z nižších pozic (reálně do 6. místa⁵⁵) posunout na pozici lídra zajišťující poslanecký mandát. Na základě preferenčního hlasování může být ve volebních krajích určena citlivost volby lídra kandidátní listiny stranou. Dostane-li politik na první pozici kandidátky největší počet preferenčních hlasů, koresponduje veřejné mínění v daném volebním kraji s vnitrostranickým sestavením kandidátní listiny. Obdrží-li nejvíce hlasů člověk z nevolební pozice, je opak pravdou.

Po rozboru voleb do PS PČR v roce 2006⁵⁶ se nám dostalo do rukou několik zajímavých informací. Politické strany dávají dominantně přednost regionálním kandidátům. Zhruba jen 11 % všech kandidátů nemělo trvalé bydliště v regionu, kde se ucházeli o mandát. V podstatě existují dva druhy vysvětlení tohoto jevu. První je úzce svázan s územní organizací menších politických stran. Řada těchto subjektů nedisponuje členskými základnami na celém území republiky. Tyto strany nejsou schopny sestavit kandidátku v krajích bez členské základny z místních kandidátů a jsou proto nuceny delegovat politiky z ostatních krajů. Druhý se pojí s velkými parlamentními stranami. Ty disponují širokými členskými základnami ve všech krajích a okresech. Jejich motiv delegovat místně cizí kandidáty je tedy jiný. Některé parlamentní strany se prezentovaly strategií postavit do čela kandidátních listin v krajích celorepublikově známé osobnosti, například ministry vlády, kteří svou agitační kampaní osloví co nejširší okruh voličů. Nicméně parlamentní strany v MS krajích během sledovaných voleb delegovaly na kandidátku pouze jednoho člověka s bydlištěm mimo kraj (TOP 09 v roce 2010).

Agitační kampaně jsou hojně vídaným jevem v předvolebním období. Mnoho z nás jistě zaregistrovalo řadu politiků v osobním kontaktu s voliči na ulicích. Tyto kampaně se mnohdy stávají poslední možností, jak zvrátit na svou stranu mísky vah

⁵⁵ *Morkes, J.: Analýza preferenčního hlasování ve volbách do PSP ČR. Bakalářská práce, Brno: Masarykova univerzita 2007. s. 40.*

⁵⁶ *Čaloud, D., Foltýn, T., Havlík, V., Matušková, A.: Volby do Poslanecké sněmovny v roce 2006. 1. vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006. 219 s. ISBN 80-7325-108-6.*

a vypořádat se tak například se špatnou pozicí na kandidátce. Na rozsáhlou osobní kampaň vsadila například před volbami do PS PČR v roce 2006 bývalá primátorka Havřířova Milada Halířková, která byla umístěna stranou KSČM na nevýhodnou šestou pozici. Ziskem 7,31 %⁵⁷ přednostních hlasů však získala poslanecký mandát z prvního místa.

Během voleb do Poslanecké sněmovny v roce 2002 disponovali voliči pouhými dvěma preferenčními hlasy na místo čtyřmi z let 1990 – 1998. Tuto novinku zavedla novela zákona č. 37/2002. Dva preferenční hlasy měli voliči k dispozici také během parlamentních voleb v roce 2006. Z celkového počtu preferenčních hlasů tedy nelze přesně zjistit, jak velké množství voličů využilo možnosti upřednostnit konkrétního kandidáta. Pro lepší ilustraci, dostane-li kandidát více než sedm procent přednostních hlasů v poměru k celkovému počtu platných hlasů odevzdaných pro danou kandidátku, posouvá se v celkovém pořadí automaticky na první místo na kandidátní listině. Nastane-li případ, že na jedné kandidátce obdrží více politiků více než sedm procent preferenčních hlasů, o pořadí následně rozhoduje vyšší počet preferencí. Obecně lze říci, že voliči dokážou snadněji ovlivnit pořadí kandidátů v menších volebních krajích, zejména pak u kandidátek politických stran s menší volební podporou.⁵⁸ Po volbách v roce 2006 byla vládou schválena novela volebního zákona č. 480/2006, která navýšila počet preferenčních hlasů z dvou na čtyři a zároveň snížila hranici pro každého kandidáta na pět procent preferenčních hlasů. Touto novelou zákona se řídily volby do PS PČR v roce 2010.⁵⁹

Preferenční hlasování je úzce spjato s volebními listinami, což jsou v podstatě hromadné kandidátky obsahující více kandidátů jedné strany, hnutí či koalice pro více mandátový okruh. Na území ČR se využívají od roku 1989 vázané kandidátní listiny, v nichž má volič možnost pomocí preferenčních hlasů měnit pořadí kandidátů jednotlivých stran.⁶⁰

⁵⁷ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [cit. 2010-09-26]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps111?xjazyk=CZ&xkraj=14&xstrana=20&xv=2&xt=>>

⁵⁸ Čaloud, D., Foltýn, T., Havlík, V., Matušková, A.: *Volby do Poslanecké sněmovny v roce 2006*. 1. vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006.s. 115-118. ISBN 80-7325-108-6.

⁵⁹ Portál veřejné správy České republiky [online]. [cit. 2010-09-26]. Dostupný z WWW <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/6966/place>

⁶⁰ Krejčí, Oskar. *Nová kniha o volbách*. 1. vydání. Praha: Professional Publishing, 2006. s. 74 – 75. ISBN 80-86946-01-0.

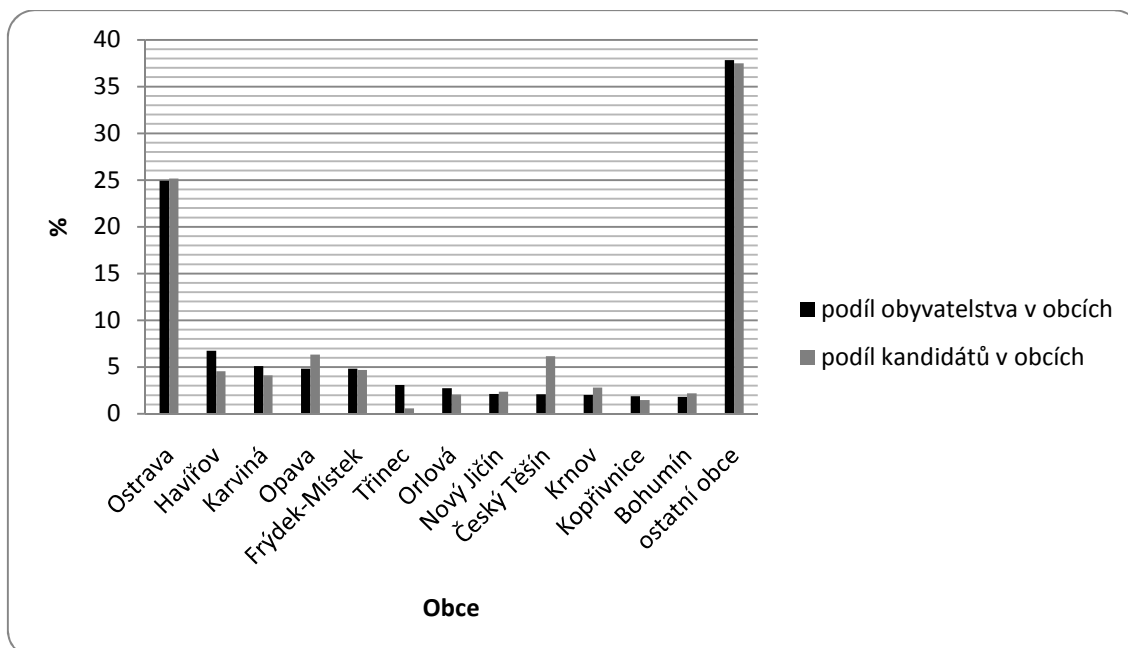
5 ANALÝZA PREFERENČNÍHO HLASOVÁNÍ

V následující části se budeme zabývat rozložením preferenčních hlasů v prostoru a v čase, množstvím preferenčních hlasů v závislosti na bydlišti lídra kandidátky, množstvím preferencí v závislosti na pořadí kandidáta na kandidátce, zaměstnání, věku, titulu, navrhující politické straně a ve všech případech bude brán zřetel na genderové rozdíly.

5.1 Analýza preferenčního hlasování v roce 2002

Všechny politické strany v roce 2002 na území MS kraje delegovaly celkem 680 kandidátů. Všechny čtyři parlamentní strany umístily na kandidátky shodně po 36 kandidátech. 48 politiků nemělo místo bydliště na území MS kraje. Nejvíce kandidátů s bydlištěm mimo Moravskoslezský kraj bylo z Prahy (11) a z Prostějova (6). Všechny parlamentní strany vsadily na místní politiky a žádná z nich nedelegovala na kandidátní listinu nikoho, kdo bydlel mimo území Moravskoslezského kraje.⁶¹

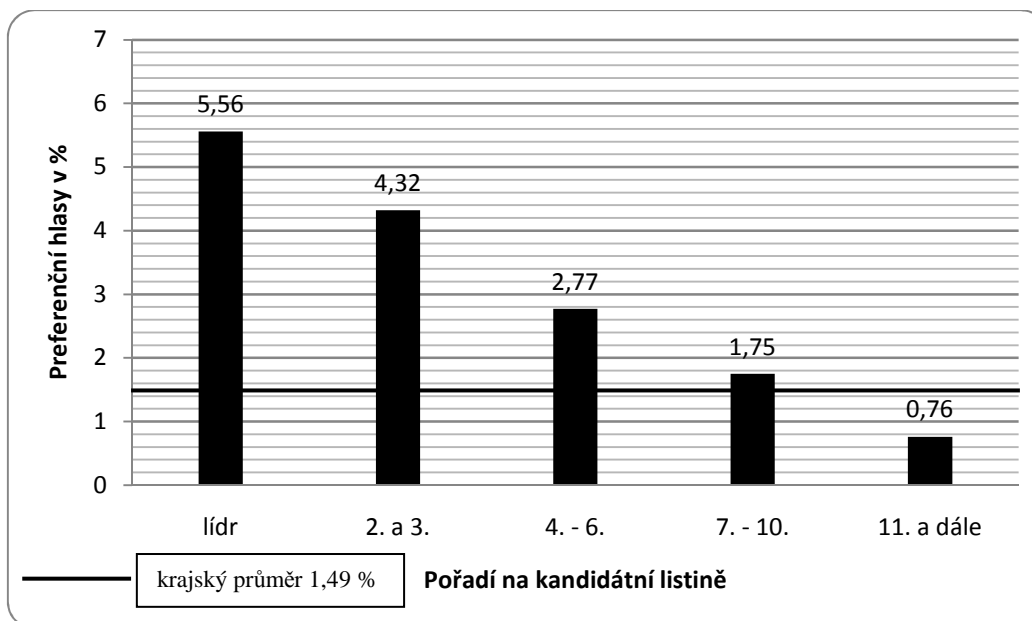
⁶¹ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-01-18]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps11?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2>>

Obr. 3: Podíl obyvatelstva a kandidátů v obcích nad 20 000 obyvatel na obyvatelstvu a kandidátech MS kraje v roce 2002⁶²

Nejvíce kandidátů bylo stranickým aparátem vybíráno z velkých měst. Jen v Ostravě bydlelo 171 (25,15 % ze všech kandidátů) zapsaných na kandidátních listinách. Městem s druhou největší koncentrací kandidátů se stala Opava 43 (6,32 %), v těsném závěsu s 42 delegovanými politiky se umístil Český Těšín (6,18 %). Na obrázku č. 3 byl sledován vztah mezi populační velikostí obce a počtem kandidujících občanů. Za velikostní kritérium byl zvolen minimální počet obyvatel v obci nad 20 000. Ve 12 obcích MS kraje (představují 4 % obcí v kraji, ale územní koncentraci 62,16 % populace) kandidovalo 425 politiků všech stran (62,5 % všech kandidátů). Lze tedy říci, že politické strany na území MS kraje převážně delegují na kandidátky politiky z největších měst. Ze zbývajících 287 obcí bylo nominováno na kandidátku 255 kandidátů (37,5 %).

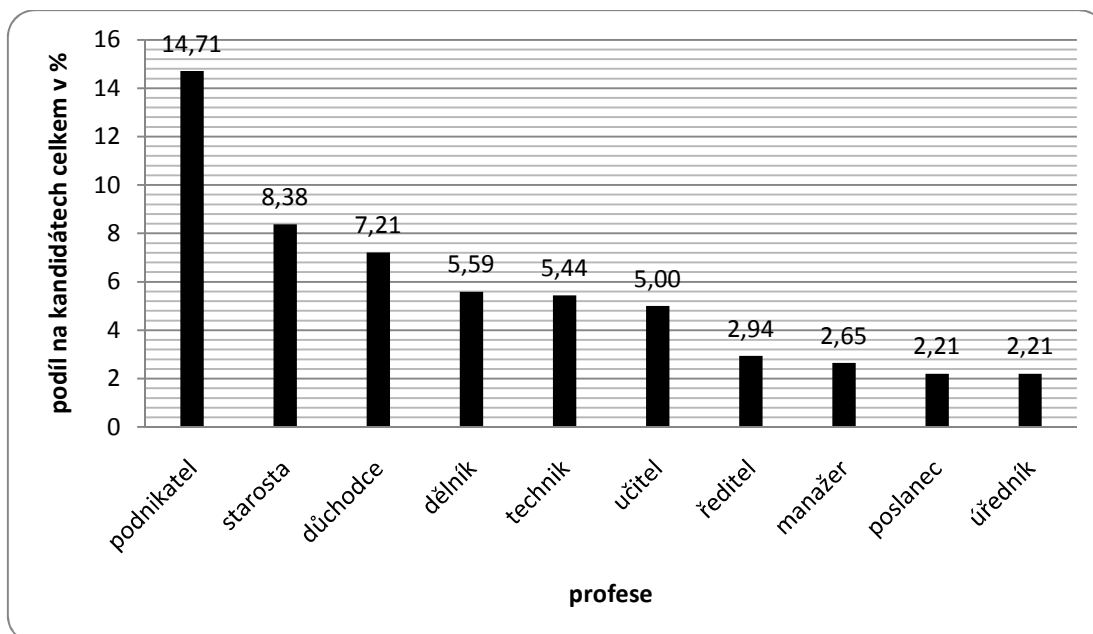
⁶² Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-01-18]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps11?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2>>
 Český statistický úřad [online]. [c2011] [cit. 2011-01-18]. Dostupný z WWW <http://www.czso.cz/csu/2002edicniplan.nsf/publ/1301-02-k_1_1_2002>

Obr. 4: Průměrný podíl preferenčních hlasů v závislosti na pořadí kandidáta na kandidátce na území MS kraje v roce 2002⁶³

O přední místa na kandidátkách probíhá tuhý vnitrostranický boj. Důvody, proč chtějí politici před volbami obsadit co nejvyšší pozice (1., 2., 3., ... reálně do šestého místa), jsou zřejmé. V případě, že strana obdrží dostatek hlasů, získají politici na předních místech kandidátky mandát. Vnitrostranické rozhodnutí o podobě kandidátky ještě mohou ovlivnit voliči využitím svých preferenčních hlasů. Občané ovšem přednostně přidělují své preference politikům na předních místech kandidátní listiny. Lídři všech politických stran na území MS kraje, účastnících se voleb do PS PČR, získali v průměru 5,56 % preferenčních hlasů. V jednotlivých kategoriích se sice jedná o nejvyšší podporu, na druhou stranu ona podpora nedosáhla hranice 7 %. S klesajícím pořadím na kandidátce se snižují také preference. O skutečnosti, že outsideři na posledních místech volebních lístků stojí mimo zorné pole voličů, vypovídá fakt, že politici na 36. místě obdrželi v průměru pouze 0,35 % preferencí.

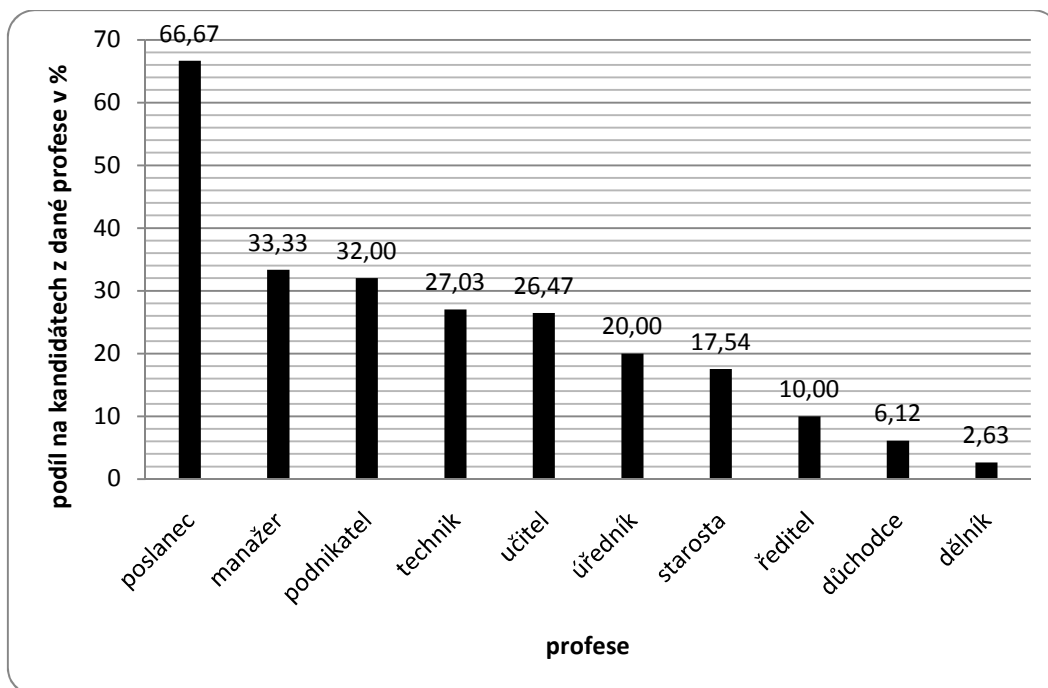
⁶³ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-18]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps11?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2>>

Obr. 5: Deset nejčastějších profesí kandidátů na území MS kraje v roce 2002⁶⁴

Nejčastější profesí kandidujících politiků na území MS kraje bylo podnikání, kterým se živí téměř 15 % všech kandidátů. Své zkušenosti z nižší politiky se snažilo zúročit na 57 starostů (8,38 % kandidujících). Na třetím místě se umístili, časem hojně disponující důchodci. Poměrně významnou část obyvatelstva, mající ambici na získání poslaneckého mandátu, představovali dělníci, technici a učitelé. Do první desítky se dostalo také 15 poslanců ucházejících se opětovně o mandát.

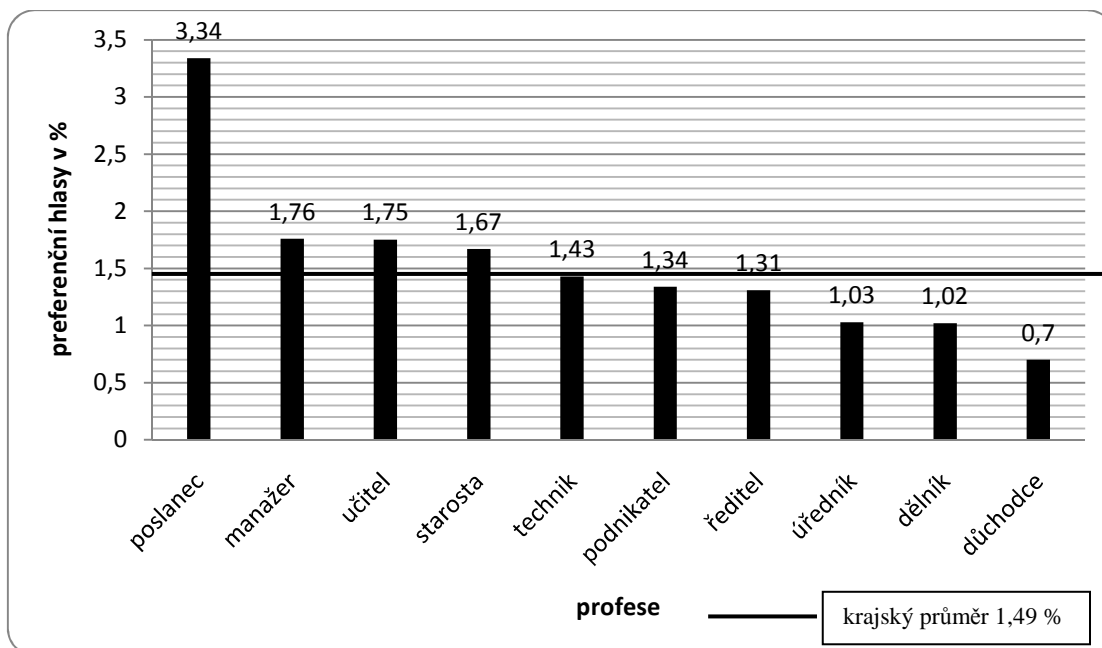
⁶⁴ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-18]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xkstrana=0&xkraj=14>>

Obr. 6: Kandidáti z deseti nejčastějších profesí do 6. místa na kandidátce na území MS kraje v roce 2002⁶⁵

Poslanci se sice umístili v deseti nejčastějších profesích mezi kandidáty až na 9. místě, ale dvě třetiny z nich byli stranickým aparátem nominováni do 6. místa. Stejně tak je prestižním povoláním manažer a podnikatel. Naopak i přes vysoký počet kandidujících důchodců a dělníků se jich do první šestky dostane minimum.

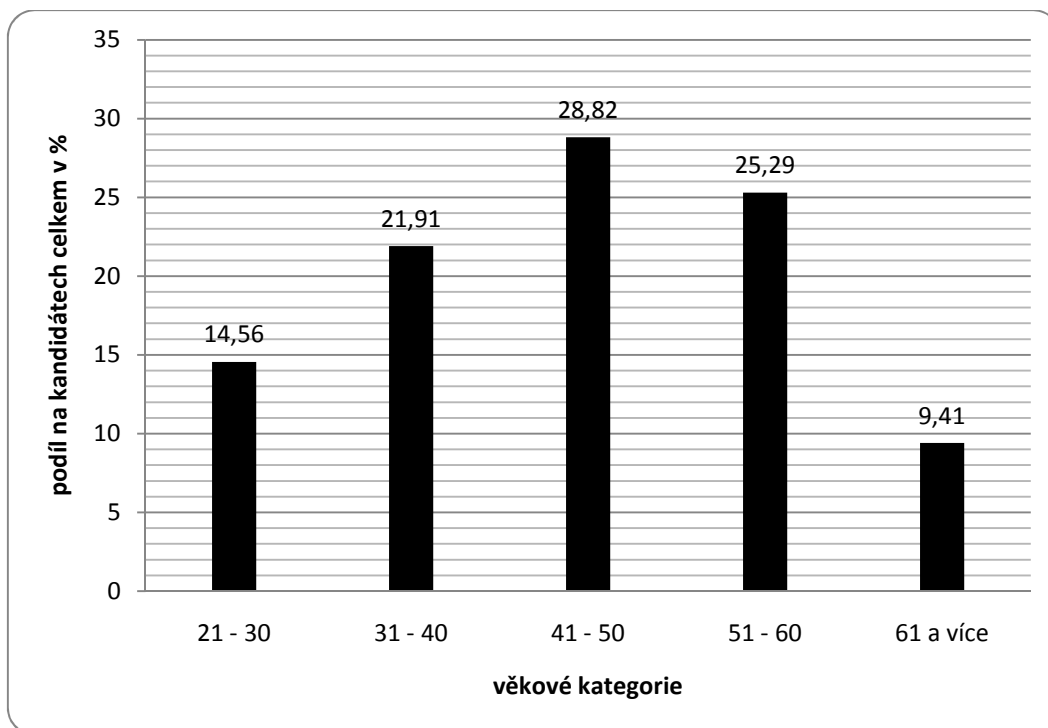
⁶⁵ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-01-18]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xkstrana=0&xkraj=14>>

Obr. 7: Průměrné zisky preferenčních hlasů pro 10 nejčastějších profesí kandidátů na území MS kraje v roce 2002⁶⁶

Každý kandidát na území MS kraje v průměru obdržel 1,49 % preferenčních hlasů. Nad krajský průměr se více než dvakrát dostali veřejně dobře známí poslanci. Ti v průměru obdrželi 3,34 % preferenčních hlasů. Nad krajský průměr se ještě podařilo vystoupat manažerům, učitelům a starostům, jejichž povolání může pro voliče znamenat společenskou prestiž. Suverénně nejhůře se umístili důchodci, které by si ve vrcholné státní politice přálo nejméně občanů.

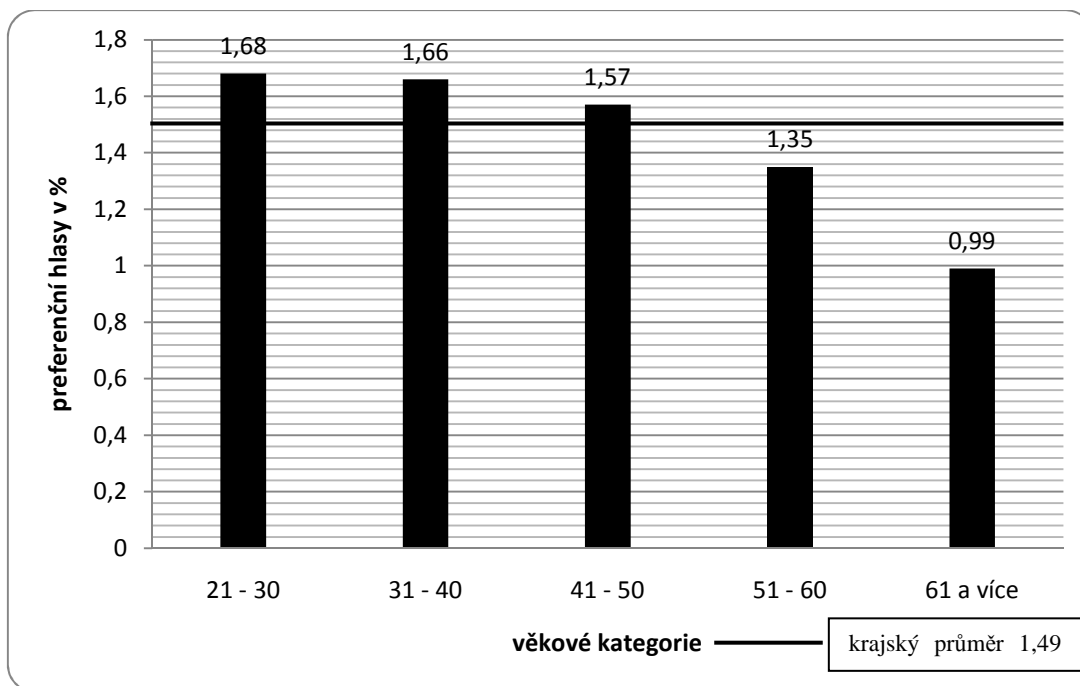
⁶⁶ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-18]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xkstrana=0&xkraj=14>>

Obr. 8: Podíl kandidátů ve věkových kategoriích na území MS kraje v roce 2002⁶⁷

Občané kandidující ve volbách do PS PČR v MS kraji se vešli do věkového rozptylu 21 (minimální možný věk pro výkon poslaneckého mandátu) – 77 let. Průměrný věk kandidujících dosáhl 44,8 let. Nejvíce občanů kandidovalo ve věku 41 let. Nejpočetnější skupinu obyvatelstva, která se ucházela o poslanecký mandát, představovali lidé ve věkové kategorii 41 – 50 let (29 % kandidujících). S odstupem 3,5 % kandidujících (24 občanů) se umístili politici ve věku 51 – 60 let. Naopak nízký zájem o politiku měli lidé ve věku 21 – 30 let, těch kandidovalo pouze 14,56 %. Nejméně lidí kandidovalo do PS PČR ve věku nad 61 let (9,41 %). Celkově můžeme situaci shrnout slovy, že se o poslanecký mandát nejvíce ucházeli lidé ve starším produktivním věku, u nichž kulminují životní zkušenosti.

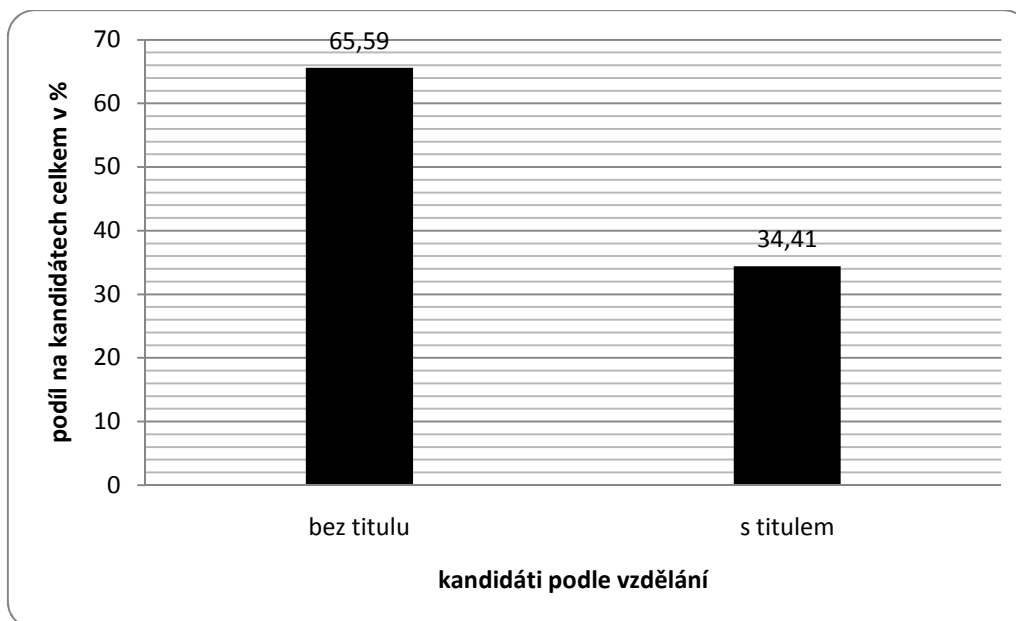
⁶⁷ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-18]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xkstrana=0&xkraj=14>>

Obr. 9: Průměrné zisky preferenčních hlasů ve věkových kategoriích na území MS kraje v roce 2002⁶⁸

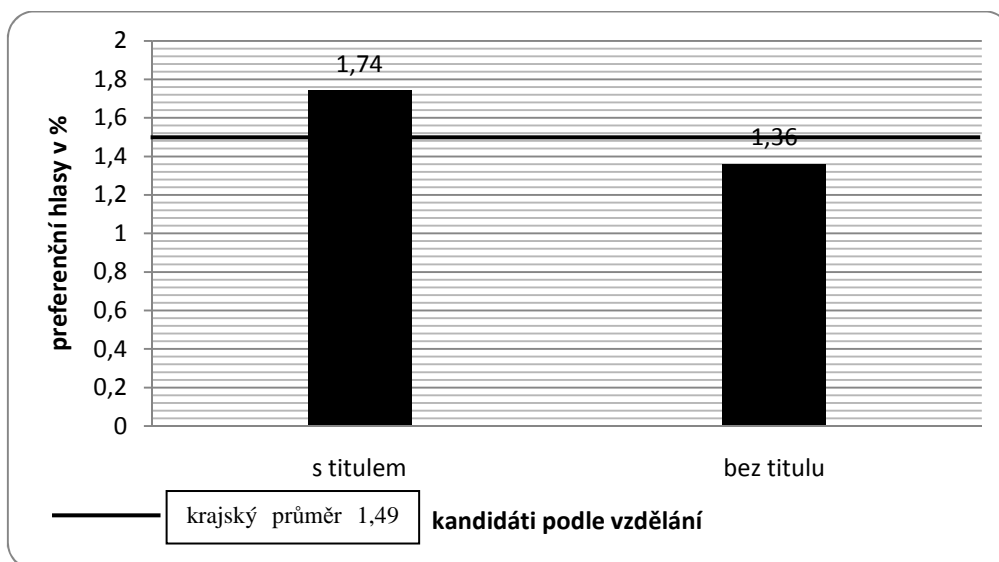
Mladí lidé sice na jedné straně představují skupinu obyvatelstva, která do PS PČR v MS kraji kandiduje v minimální míře, na druhou stranu ale politici z jejich řad v průměru dostávají nejvíce preferenčních hlasů a jsou proto mezi širokou veřejností nejpopulárnější. Téměř totožného výsledku jako nejmladší politici dosáhli kandidáti ze sousední věkové kategorie 31 – 40 let. Tato skutečnost pouze podtrhuje fakt, že mladší lidé dostávají více preferenčních hlasů. Přes krajský průměr se dostala ještě skupina obyvatelstva ve věku 41 – 50 let. Věkovou skupinou, kterou by občané nejméně rádi spatřili v PS PČR, se stali staří lidé nad 61 let. Jejich volební podpora je řádově stejně nízká jako u občanů, kteří vyplnili v kolonce profese důchodce.

⁶⁸ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-18]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xkstrana=0&xkraj=14>>

Obr. 10: Podíl kandidátů podle vzdělání na území MS kraje v roce 2002⁶⁹

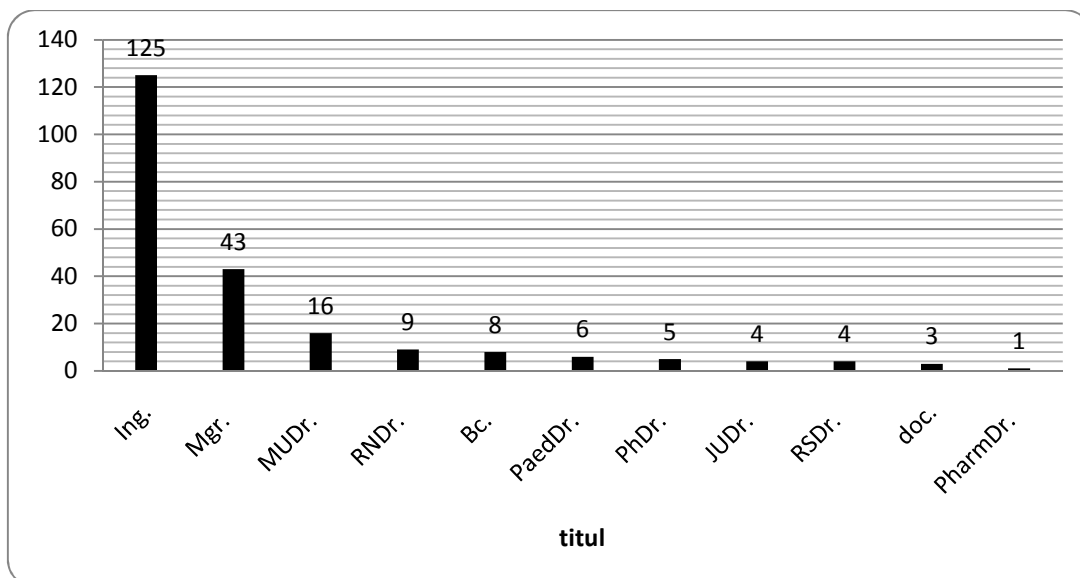
Na volebních lístcích téměř ze dvou třetin dominovali občané bez vysokoškolského vzdělání. Zaměříme-li se na skupinu politiků, kterou více preferovali voliči, dostaneme jasnou odpověď: lidé raději vidí v Parlamentu vysokoškolsky vzdělané politiky.

Obr. 11: Průměrné zisky preferenčních hlasů podle vzdělání na území MS kraje v roce 2002⁷⁰

⁶⁹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-18]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xkstrana=0&xkraj=14>>

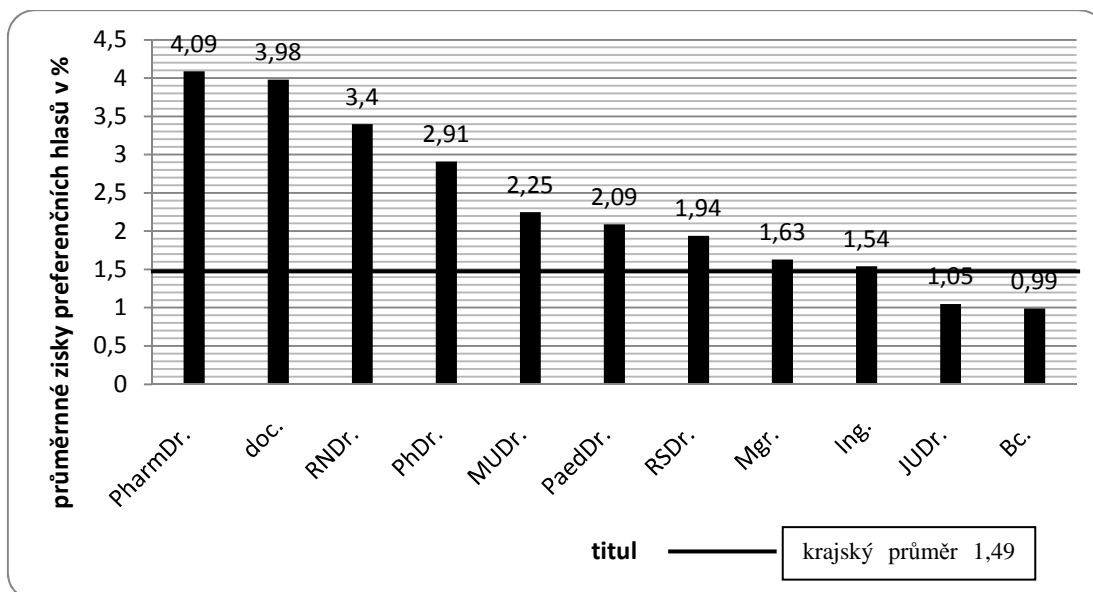
⁷⁰ taméž

Obř. 12: Kandidáti podle nejvyššího dosaženého titulu na území MS kraje v roce 2002⁷¹

Mezi kandidáty s vysokoškolským titulem více než z poloviny dominovali Ing. (55,8 %). Hodně kandidátů pocházelo také z řad magistrů a lékařů. Ostatní vysokoškolské kandidáty se nedostali přes deset zástupců. S dnes velmi „prestížním“ titulem RSDr. „vyrukovali“ do voleb také čtyři komunističtí kandidáti. Nejvíce preferenčních hlasů obdržel doktor farmacie (4,09 %), nutno ovšem poznamenat, že byl s tímto titulem jediný. Významnou skupinu představují docenti, kteří získali bezmála v průměru 4 % preferenčních hlasů. Přes krajský průměr se nepodařilo dostat pouze bakalářům a doktorům práv.

⁷¹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-18]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xkstrana=0&xkraj=14>>

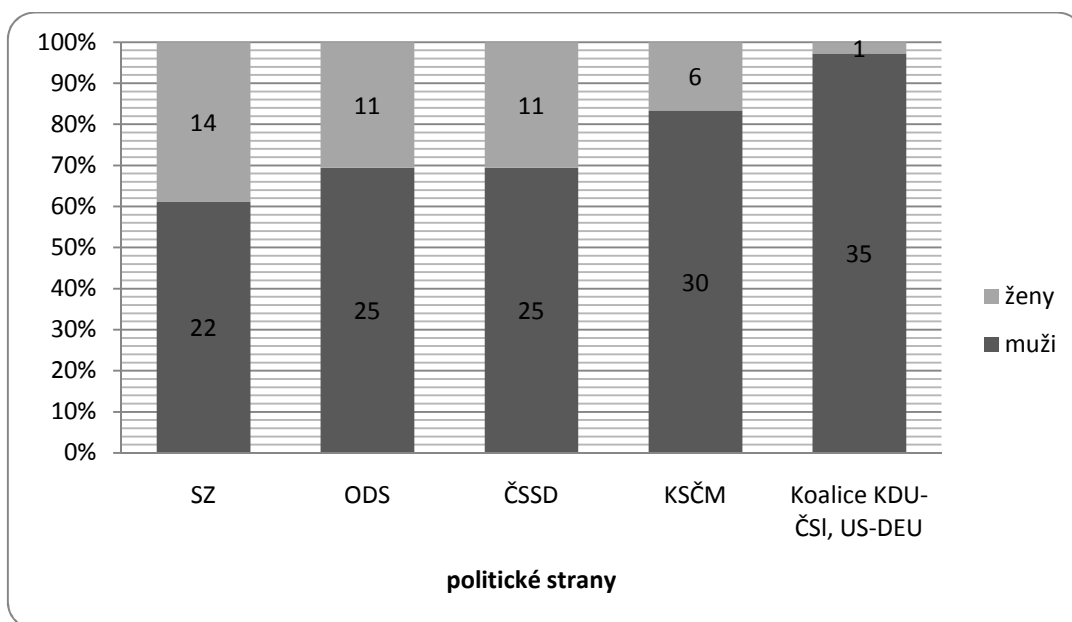

Obr. 13: Průměrné zisky kandidátů podle nejvyššího dosaženého titulu na území MS kraje v roce 2002⁷²

⁷² Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-01-18]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xkstrana=0&xkraj=14>>

5.1.1 Ženy v politice ve volbách do PS PČR v roce 2002

Z celkového počtu 680 kandidátů bylo na volební lístky všech stran napsáno 180 žen (26,47 %).⁷³ V komparaci MS kraje s republikovými výsledky můžeme konstatovat, že ženy na území MS kandidovaly do politiky v nepatrně vyšší míře než na republikové úrovni. Na území celé republiky kandidovalo do PS PČR 26,31 % žen.⁷⁴

Obr. 14: Poměr mužů a žen na kandidátních listinách parlamentních stran a SZ na území MS kraje v roce 2002⁷⁵

Za kritickou hranici zastoupení žen v politice je považováno 30 %. Výzkumy dokazují, že dokud nebude tato hranice překonána, nemohou být ženy (nebo kterákoliv jiná skupina) schopné se úspěšně prosazovat v rámci většiny.⁷⁶ Z parlamentních stran na tuto hranici dosáhly pouze ODS a ČSSD, které shodně nominovali 11 žen (30,56 %). Je třeba ovšem zmínit, že na volební pozice (do 6. místa) nominovala ČSSD jednu ženu a ODS žádnou. Obsazení ostatních stran ženami by mohlo být označeno jako tristní. Vždyť další v pořadí KSČM nominovala pouze 16,67 % žen. Na obranu KSČM musí

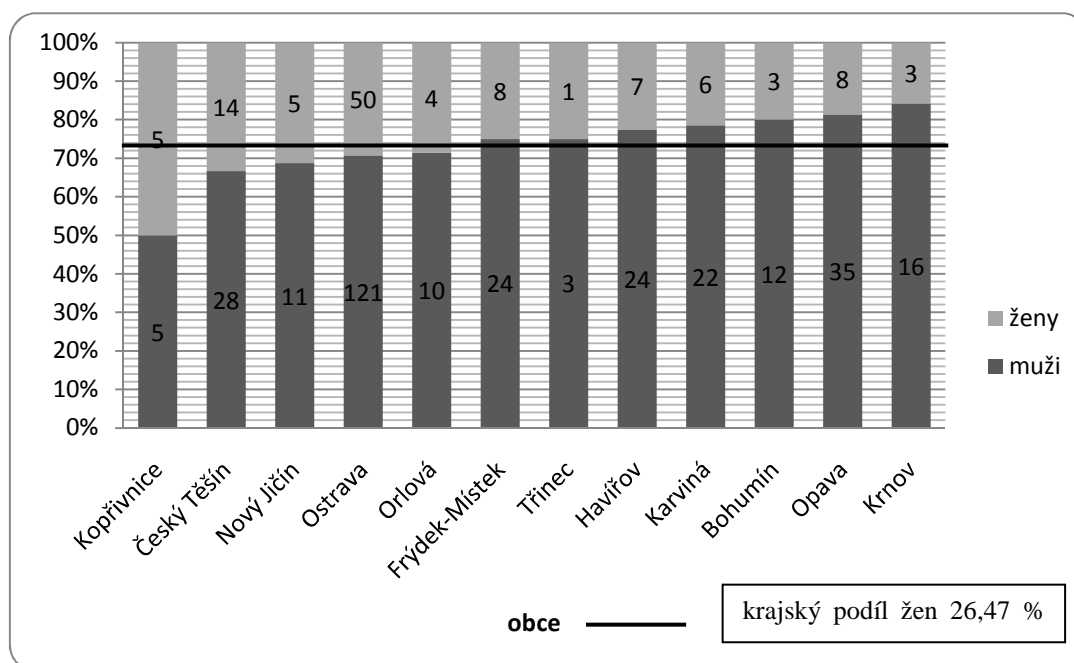
⁷³ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-01-21]. Dostupný z WWW <<http://volby.cz/pls/ps2002/ps113?xjazyk=CZ&xv=6&xt=0&xkstrana=0&xkraj=14>>

⁷⁴ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-01-21]. Dostupný z WWW <<http://volby.cz/pls/ps2002/ps113?xjazyk=CZ&xv=6&xt=0&xkstrana=0&xkraj=0>>

⁷⁵ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-01-21]. Dostupný z WWW <<http://volby.cz/pls/ps2002/ps11?xjazyk=CZ&xv=6&xt=0>>

⁷⁶ Fórum 50 % [online]. [c 2009] [cit. 2011-01-21]. Dostupný z WWW <<http://padesatprocent.cz/cz/zeny-v-politice/poslanecka-snemovna/analyza-snemovna-2010>>

být ovšem uvedeno, že i přes nízké zastoupení žen na kandidátkách umístila dvě političky na volební pozice. S pouhou jednou ženou na volebním lístku vyrukovala do voleb Koalice KDU – ČSL, US – DEU (2,78 %) a není překvapující, že na volební pozici se zde žena nedostala. Z neparlamentních stran rozhodně stojí za zmínku SZ, která podporuje rovné politické příležitosti. Ženy jsou na její kandidátce zastoupeny z 38,88 %. Lídrem její kandidátky je žena. Na volitelná místa na kandidátce byly nominovány ženy dvě.

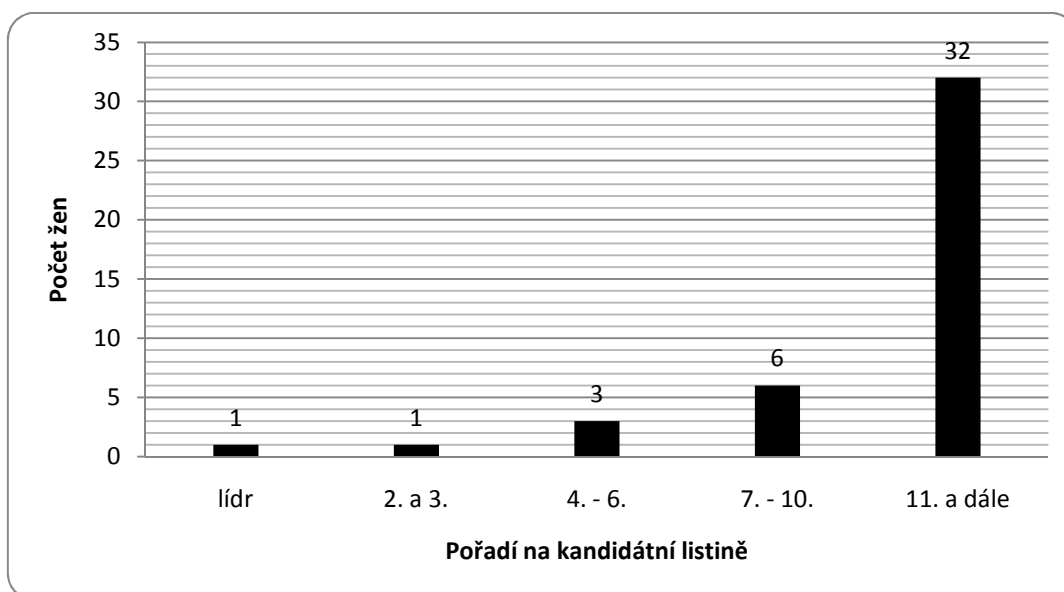

Obr. 15: Podíl mužů a žen kandidujících do PS PČR podle místa bydliště v obcích nad 20 000 obyvatel na území MS kraje v roce 2002⁷⁷

Ve dvanácti největších obcích MS kraje bylo na kandidátních listinách všech politických stran zapsáno 114 žen (63,33 %). Nejvíce žen mělo trvalé bydliště v Ostravě (bezmála 30 % všech kandidátek), dále potom v Českém Těšíně, Frýdku – Místku a Opavě. Z žádného města nad 20 000 obyvatel se nerekrutovalo pro českou politickou scénu více žen než mužů. Vyrovnanou bilanci politiků měla pouze Kopřivnice, na jejímž území žilo pět kandidátek a pět kandidátů. Nad krajskou úroveň (26,47 % kandidujících žen) se dostal ještě Český Těšín, Nový Jičín, Ostrava a Orlová.

⁷⁷ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-21]. Dostupný z WWW <<http://volby.cz/pls/ps2002/ps111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xkstrana=0&xkraj=14>>

Na úplném konci mezi vybranými městy se umístil Krnov, kde poměr bydlících kandidátů a kandidátek dosáhl poměru 16 : 3 (tedy necelých 16 % žen).

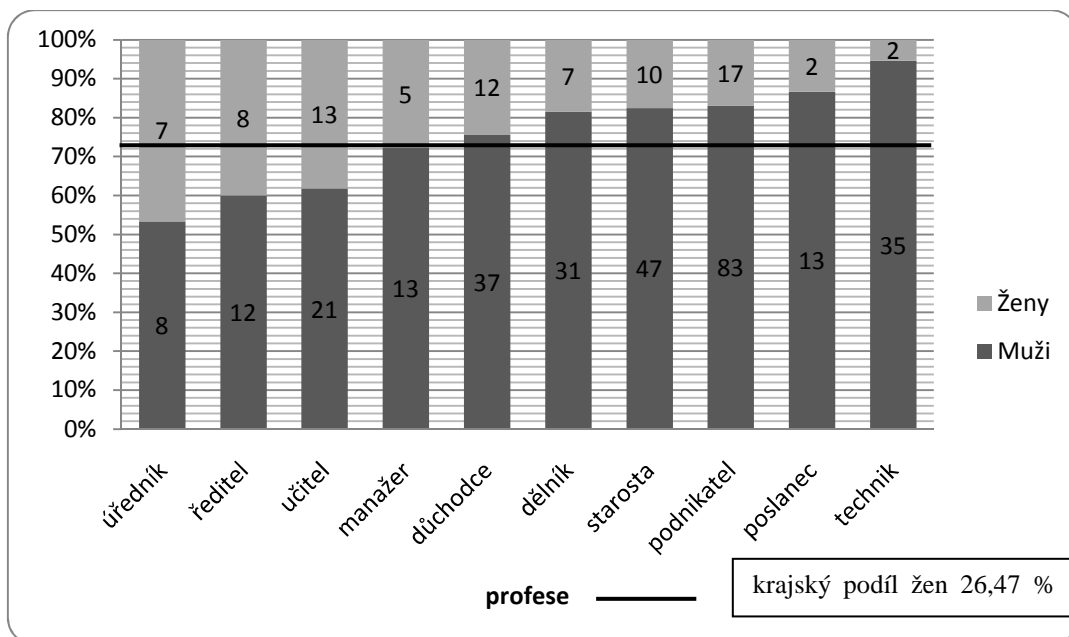

Obr. 16: Ženy na kandidátních listinách parlamentních stran a SZ podle pořadí na kandidátce na území MS kraje v roce 2002⁷⁸

Obrázek č. 16 jasně specifikuje pozici žen na kandidátních listinách. Žádná parlamentní strana nevsadila na ženu, jako na lídra kandidátky. Na volitelná místa parlamentní strany umístily tři ženy, nutno ale poznamenat, že dvě z nich na horší 4. – 6. pozici. Naopak téměř 90 % žen obsadilo na kandidátkách nevolební pozice. Největší šanci na poslanecký mandát měla Eva Holubová, lídr SZ.

Není tedy překvapující, že z 23 přidělovaných mandátů MS kraji, připadly pouze dva ženám. (Haně Šedivé z 5. místa za ČSSD a Kateřině Konečné ze 3. místa za KSČM).

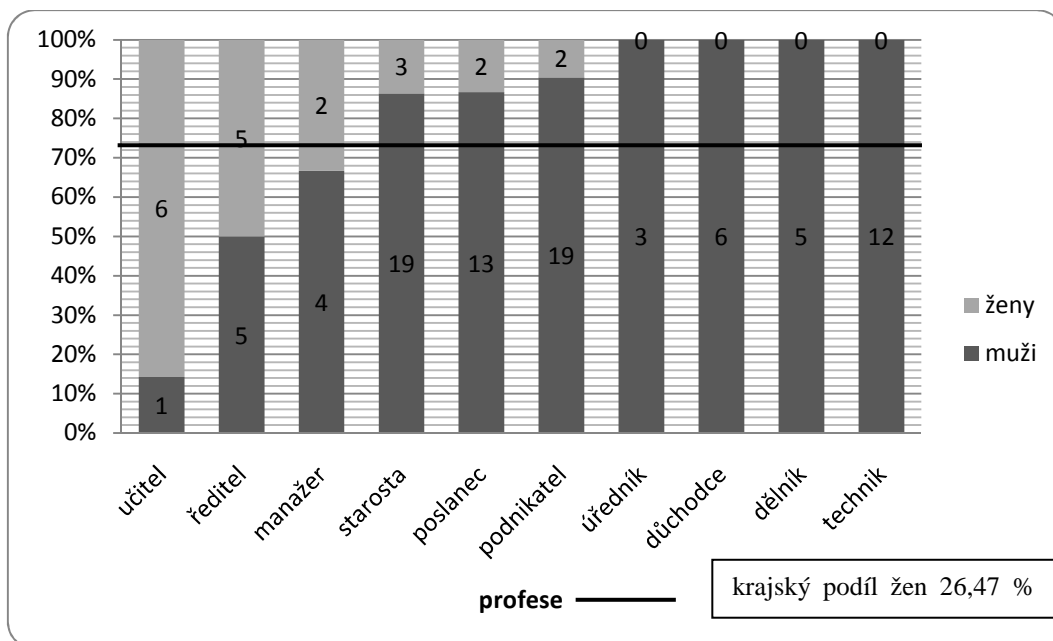
⁷⁸ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-21]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps11?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2>>

Obr. 17: Podíl mužů a žen na kandidátních listinách všech stran podle 10 nejčastějších profesí na území MS kraje v roce 2002⁷⁹

Také v této charakteristice může být řečeno, že žádná z deseti nejčastějších profesí není z většiny feminizovaná. Co do absolutních hodnot se nejvíce žen zapsaných na kandidátkách všech stran živí jako podnikatelky, učitelky, případně pobírají starobní důchod. Jak již bylo řečeno, v žádné z nejčastějších profesí nedominují ženy. Nalezli bychom ovšem mezi nimi tři, v nichž pracuje více než jedna třetina žen. Za nejvíce ženské odvětví může být označena úřednice, kde jsou ženy zastoupeny ze 46,67 %. Další profesí jsou ředitelky, zde pracuje 40 % žen. Posledním oborem, kde dosahují ženy zastoupení vyšší, než jedna třetina, jsou učitelky 38,24 %. V jednom prestižním odvětví, které sice nepatří mezi 10 nejčastějších, ženy dominují. Tím povoláním je lékařka. Ze 13 lékařů zapsaných na kandidátních listinách je 8 žen (61,54 %). Nad krajský podíl žen kandidujících do PS PČR dosáhly čtyři profese.

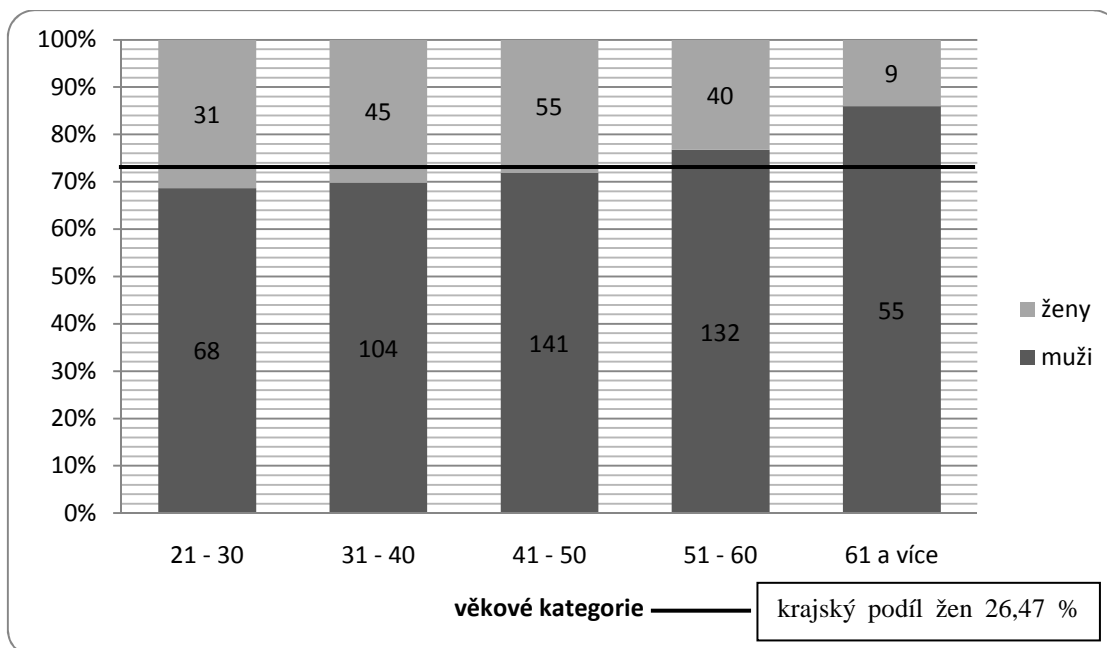
⁷⁹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-21]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xkstrana=0&xkraj=14>>

Obr. 18: Podíl mužů a žen na kandidátních listinách parlamentních stran a SZ podle 10 nejčastějších profesí na území MS kraje v roce 2002⁸⁰

Jestliže na úrovni všech politických subjektů na území MS kraje nedosáhly ženy v žádné profesi nadpolovičního zastoupení, na úrovni parlamentních stran a SZ je situace jiná. Mezi stranickou elitou ženy nejčastěji pracují jako učitelky, ředitelky a starostky. Učitelství je zde rovněž profesí, v níž podíl žen dosahuje 85,71 %. Podíl žen a mužů pracujících jako ředitelé je stejný. Na třetinu zaměstnanců dosáhly ještě ženy pracující jako manažerky 33,33 %. Na kandidátkách parlamentních stran byly zapsány tři lékařky a žádný lékař. Je ovšem nutné poznamenat, že všechny lékařky byly na kandidátkách napsány na nevolitelná místa ve druhé desítce.

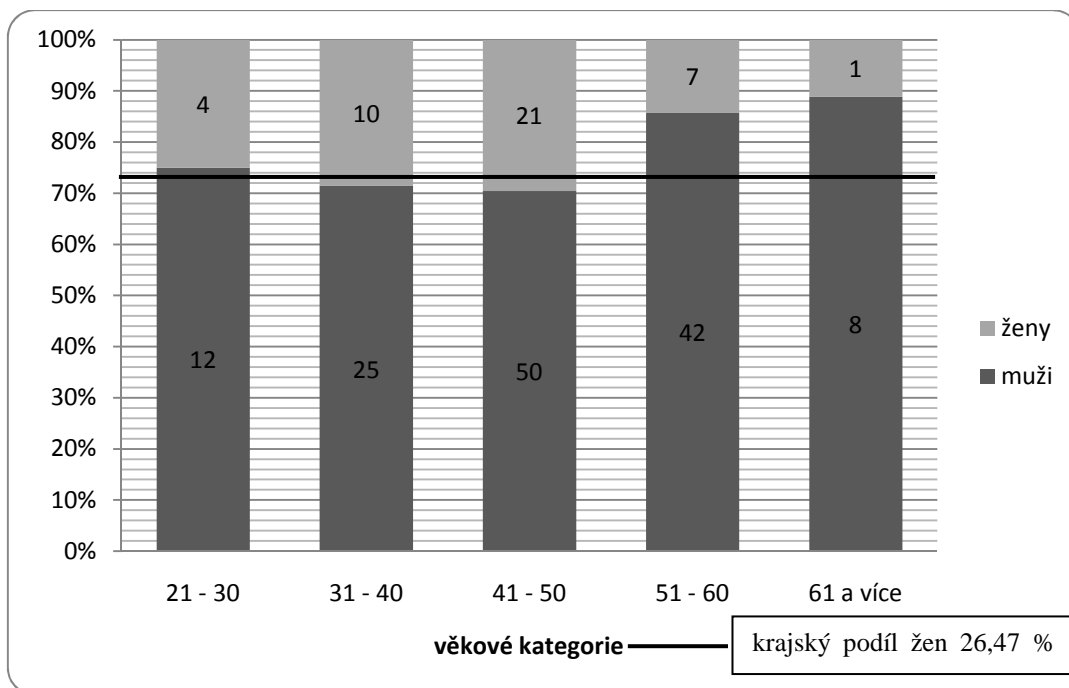
⁸⁰ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-21]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xkstrana=0&xkraj=14>>

Obr. 19: Podíl mužů a žen na kandidátních listinách všech stran ve věkových kategoriích na území MS kraje v roce 2002⁸¹

Nejvíce žen kandidovalo dle očekávání v nejpočetnější kategorii ve věku 41 – 50 let. Hranice 30% zastoupení v jednotlivých kategoriích byla překonána u věkových skupin 21 – 30 let (31,31 %) a 31 – 40 let (30,20 %). Nad krajský průměr 26,47 % kandidujících žen se ještě dostaly političky z nejpočetnější kategorie 28,06 %. Nejméně žen, jak v absolutních, tak v relativních hodnotách, kandidovalo ve věku vyšším než 61 let (14,06 %).

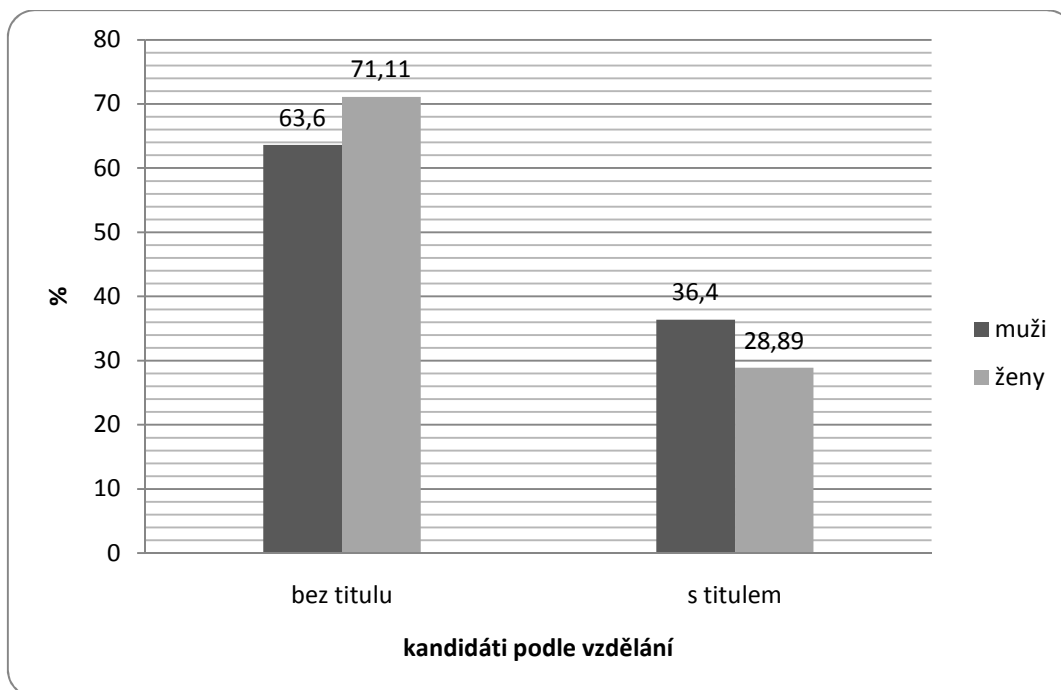
⁸¹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-21]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xkstrana=0&xkraj=14>>

Obr. 20: Podíl mužů a žen na kandidátních listinách parlamentních stran a SZ ve věkových kategoriích na území MS kraje v roce 2002⁸²

Stejně jako mezi všemi stranami také u parlamentních stran a u SZ kandidoval největší počet žen v kategorii 41 – 50 let. V této kategorii dosáhly ženy z vybraných pěti stran také největšího zastoupení na volebních lístcích (29,58 %), na rozdíl od všech politických subjektů. Druhého největšího podílu (zde je umístění shodné se všemi stranami) dosáhli političky ve věku 31 – 40 let (28,57 %). Na třetím místě se umístily političky z řad nejmladších. Oproti všem subjektům ve volbách zde podíl žen klesl o více než 6 procentních bodů a nedosáhl ani na krajský podíl žen na kandidátkách. Nejnižšího zastoupení dosáhly ženy již tradičně v nejstarší věkové kategorii 61 a více let (11,11 %).

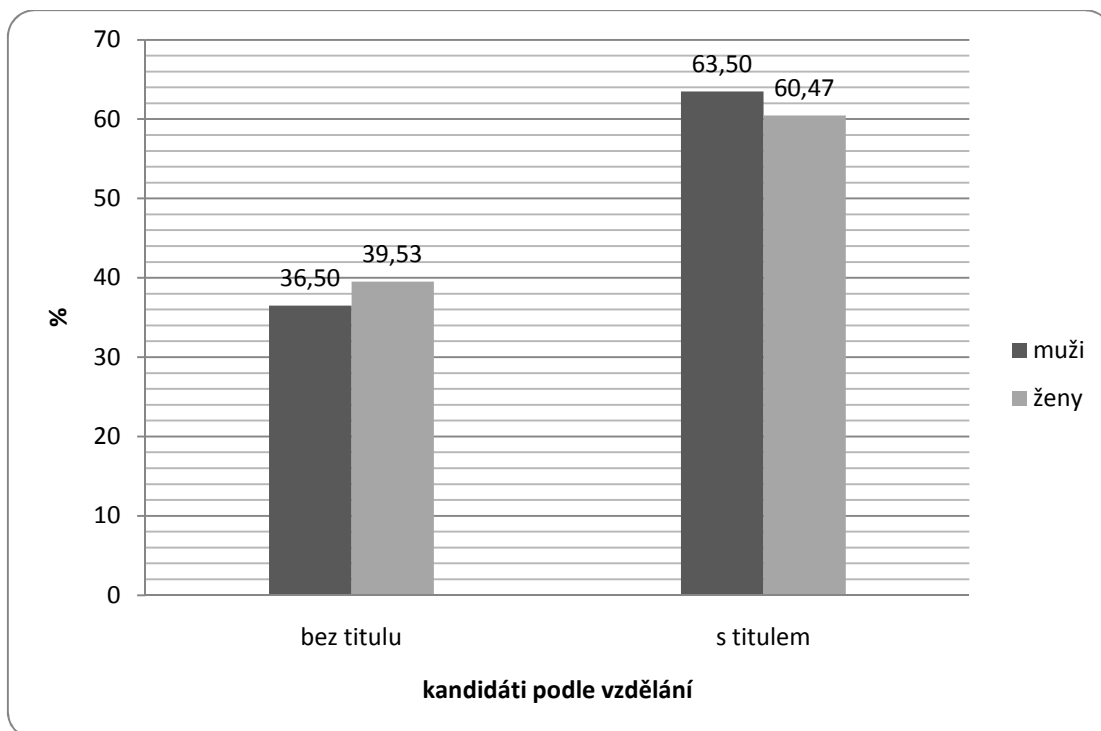
⁸² Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-21]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xkstrana=0&xkraj=14>>

Obr. 21: Podíl mužů a žen na kandidátních listinách všech stran podle vzdělání na území MS kraje v roce 2002⁸³

V MS kraji kandidovalo 65,59 % lidí bez titulu. 71,11 % žen na volebních lístcích nedisponovalo žádným vysokoškolským vzděláním. Mužů bez vysokoškolského vzdělání bylo v roce 2002 o necelých 8 procentních bodů méně než žen. Vysokoškolsky vzdělaných mužů kandidovalo o dva procentní body více než všech kandidátů všech politických stran. Podíl žen s vysokoškolským titulem nedosáhl ani 30 %.

⁸³ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-21]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xkstrana=0&xkraj=14>>

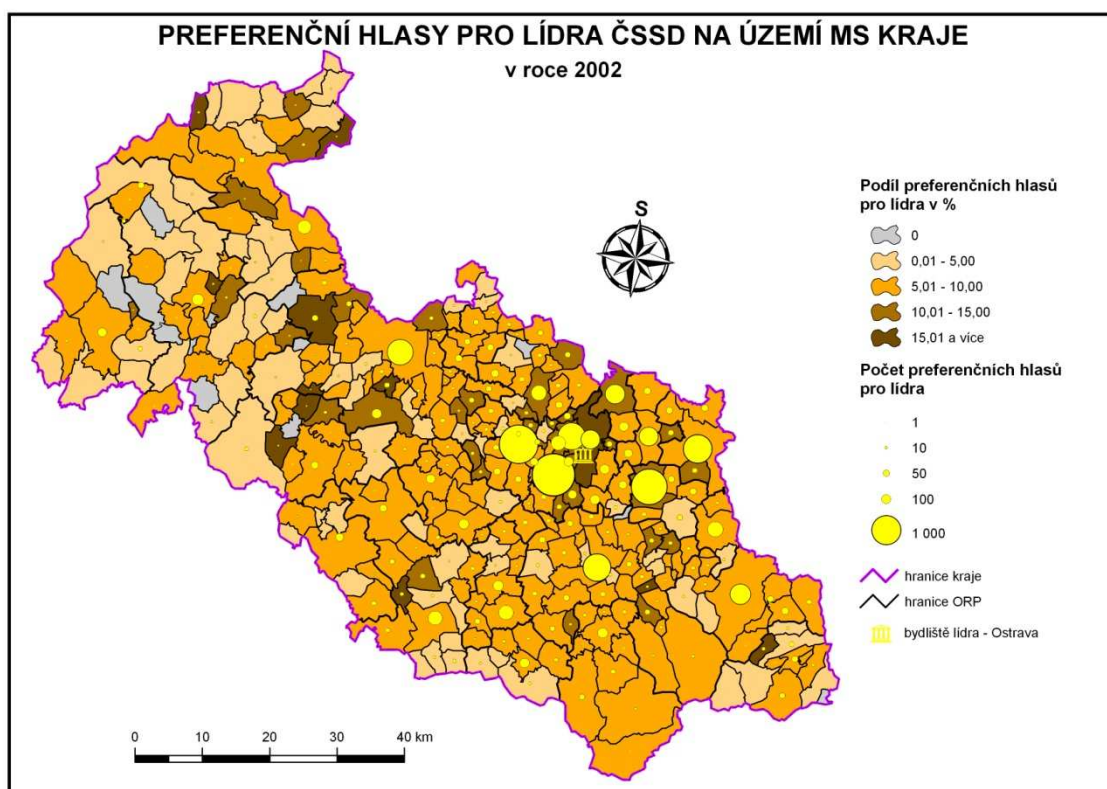
Obr. 22: Podíl mužů a žen na kandidátních listinách parlamentních stran a SZ podle vzdělání na území MS kraje v roce 2002⁸⁴

Charakteristika podle vzdělání a pohlaví je mezi parlamentními stranami a SZ diametrálně odlišná od výsledků všech politických stran. V jedné charakteristice se ale přeci jen shodují – podíl žen bez titulu je vyšší než podíl mužů. Na volebních lístcích parlamentních stran a SZ se nachází bezmála dvě třetiny mužů i žen s vysokoškolským vzděláním. Podíl vysokoškolsky vzdělaných žen dosáhl 60,47 %, podíl vysokoškolsky vzdělaných mužů potom 63,5 %.

⁸⁴ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-01-21]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xkstrana=0&xkraj=14>>

5.1.2 ČSSD

Nejsilnější parlamentní strana v MS kraji (36,13 % hlasů) do voleb nominovala 36 kandidátů, kteří do jednoho deklarovali trvalé bydliště na území MS kraje. Lídrem kandidátky zde byl poslanec Lubomír Zaorálek, který má trvalé bydliště v Ostravě. Zaorálek jako jediný dokázal získat více než 7 % přednostních hlasů (9,05 %), jako lídr se však už nemohl posunout výše. Ze všech lídrů parlamentních stran získal nejvíce preferenčních hlasů (17 906 hlasů). Na kandidátní listinu bylo zapsáno 11 žen (30,56 %). I přes deseti mandátový zisk ČSSD se do PS PČR dostala pouze jediná žena, z pátého místa se ziskem 1,53 % hlasů Hana Šedivá. Další žena na kandidátní listině byla stranickým aparátem umístěna až na 15. místo.⁸⁵

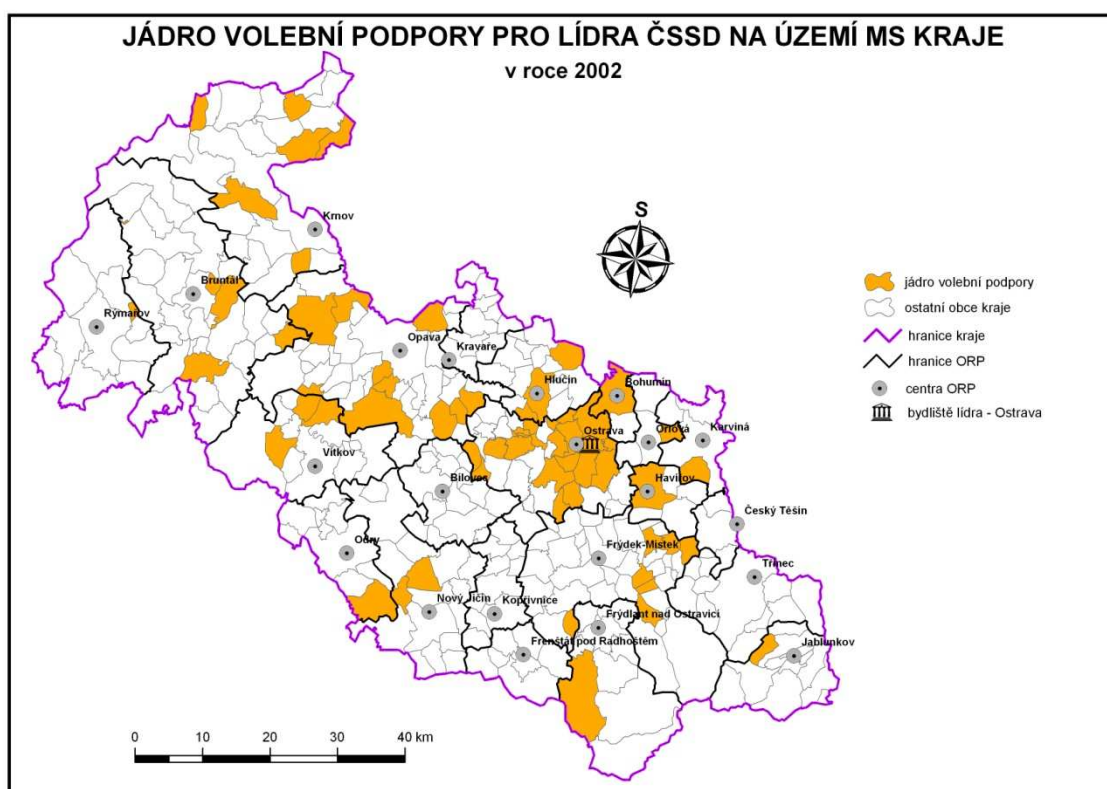
Obr. 23: Preferenční hlasy pro lídra ČSSD na území MS kraje v roce 2002⁸⁶

První předkládána mapa volební podpory pro lídra ukazuje, jaký má vliv bydliště kandidáta na volebním chování. Preferenční hlasy pro Zaorálka nejsou silně

⁸⁵ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-30]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xkstrana=3&xkraj=14>>

⁸⁶ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-30]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps4?xjazyk=CZ>>

vázány pouze na místo bydliště, Ostravu, ale i na obce poměrně vzdálené od krajského centra. To je bezesporu dáno skutečností, že se jedná o celorepublikově známou osobnost, poslance. Zaorálek získal nejčastěji preferenční hlasy v obcích a městských obvodech Ostravy spadajících do kategorie 5,01 – 10 % (ve 168 obcích a 7 městských obvodech). Nejvyšších hodnot (v absolutních číslech) získal samozřejmě v největších městech kraje. Jen v Ostravě získal třetinu všech preferenčních hlasů (ve městském obvodě Ostrava – Jih získal 12 % krajských preferencí). Pouze ve 13 obcích především na Bruntálsku nezískal ani jeden preferenční hlas. Celkově celá severozápadní část MS kraje byla na preference pro lídra ČSSD velice chudá. Hranici zisku 7 % preferenčních hlasů Zaorálek prolomil ve 123 obcích a 17 městských obvodech Ostravy. Více než 15 % preferenčních hlasů získal v 11 obcích a Slezské Ostravě, absolutního maxima potom v Petrovicích na Krnovsku 25 %.

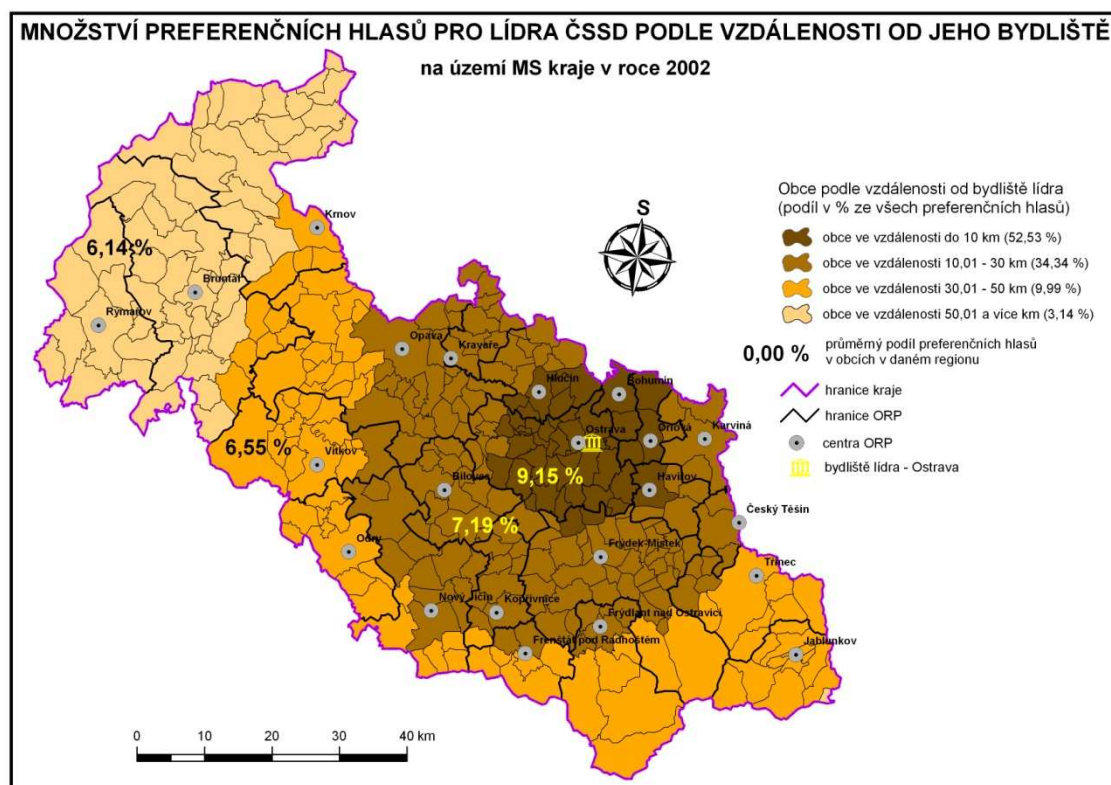

Obr. 24: Jádro volební podpory pro lídra ČSSD na území MS kraje v roce 2002⁸⁷

Jádro volební podpory Lubomíra Zaorálka tvořilo 47 obcí a 15 ostravských obvodů. Za oblast největší koncentrace preferenčních hlasů může být označeno ORP

⁸⁷ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-30]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps4?xjazyk=CZ>>

Ostrava. V mnoha zdejších městských obvodech (Slezská Ostrava, Moravská Ostrava a Přívoz, Poruba, Vítkovice,...) dosáhla volební podpora lídra vysokých hodnot, asi i díky skutečnosti, že Zaorálek je Ostravák. Ve zbytku MS kraje by jádro volební podpory mohlo být označeno jako silně diverzifikované. ORP, z nichž ani jedna obec netvořila jádro volební podpory, jsou ORP Kravaře, ORP Český Těšín, ORP Třinec, ORP Kopřivnice a ORP Frenštát pod Radhoštěm.

Obr. 25: Množství preferenčních hlasů pro lídra ČSSD podle vzdálenosti od jeho bydliště na území MS kraje v roce 2002⁸⁸

Další sledovanou charakteristikou byl vliv vzdálenosti bydliště kandidáta na množství preferenčních hlasů. V kategorii obcí vzdálených do 10 km od místa bydliště se nachází 18 obcí (včetně velkých měst Havířova, Orlové a Bohumína) a Ostrava (v mapě znázorněna jako 23 městských obvodů). Navzdory skutečnosti, že tyto obce představují pouze 6,35 % obcí MS kraje, jsou synonymem velké územní koncentrace obyvatelstva. Také proto se v regionu zahrnujícím bydliště lídra a přilehlé obce nachází 52,53 % preferenčních hlasů Lubomíra Zaorálka. Další region tvoří obce

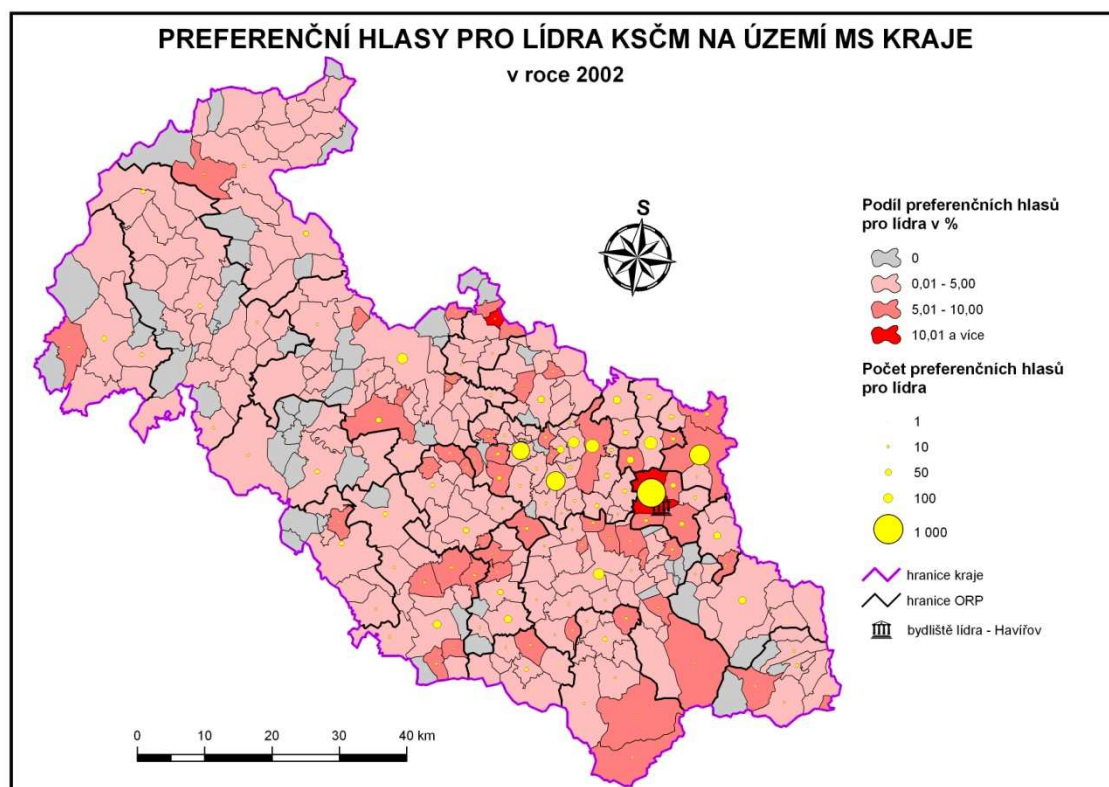
⁸⁸ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-30]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps4?xjazyk=CZ>>

vzdálené 10,01 – 30 km od Ostravy. V tomto regionu se nachází 138 obcí kraje včetně velkých měst jako je Karviná, Opava, Frýdek – Místek,... V areálu do 30 km od místa bydliště získal Zaorálek 34,34 % preferencí. Region, s obcemi vzdálenými 30,01 – 50 km od Ostravy (84 obcí), je reprezentován obcemi na hranicích kraje. V této periferní oblasti, ve které se nachází z měst nad 20 000 pouze Třinec a Krnov, získal Zaorálek 9,99 % ze všech preferenčních hlasů. Přehled uzavírají obce, které jsou vzdáleny od Ostravy více než 50 km. Jedná se o naprosto periferní severozápadní region, o němž již byla řeč v souvislosti s nízkou podporou lídra. Na Krnovsku, Bruntálsku a Rýmařovsku ve všech obcích získal Zaorálek pouze 3,14 % preferenčních hlasů.

Další sledovanou charakteristikou je průměrný zisk preferenčních hlasů v obcích nacházejících se v daném regionu podle vzdálenosti od místa bydliště. Zaorálek získal v průměru nejvíce preferenčních hlasů v obcích vzdálených do 10 km od Ostravy. V každé z těchto obcí a městském obvodu získal v průměru 9,15 % preferencí. Se vzrůstající vzdáleností od místa bydliště se zmenšovala volební podpora lídra ČSSD. V obcích vzdálených 10,01 – 30 km od místa bydliště získal v každé obci v průměru 7,19 % preferencí. Obce vzdáleny 30,01 – 50 km byly charakteristické 6,55 % preferenčních hlasů a nejperifernější obce potom 6,14 % preferencemi. Zaorálkova podpora byla ve všech regionech vysoká a klesala se vzrůstající vzdáleností od místa bydliště.

5.1.3 KSČM

Na druhém místě se na území MS kraje se ziskem 21,06 % hlasů umístila KSČM. Na jejích volebních lístcích bylo také napsáno 36 kandidátů, kteří také všichni uvedli místo bydliště na území MS kraje. Lídrem kandidátky zde byl poslanec Karel Vymětal z Havířova. Na rozdíl od ČSSD, kde alespoň Lubomír Zaorálek dokázal získat více než 7 % preferenčních hlasů, nikdo z KSČM této mety nedosáhl. Mezi parlamentními lídry se v celkovém počtu přednostních hlasů umístil na třetím místě se ziskem 4 993 hlasy. Na kandidátní listinu strana zapsala 6 žen (16,67 %). KSČM v MS kraji získala pět mandátů, z nichž na ženy připadl pouze jediný. Ze třetího místa se do PS PČR dostala pouze jednadvacetiletá studentka Kateřina Konečná ze Starého Jičína. KSČM měla v první desítce celkem tři ženy (na 3., 6. a 8. pozici).⁸⁹

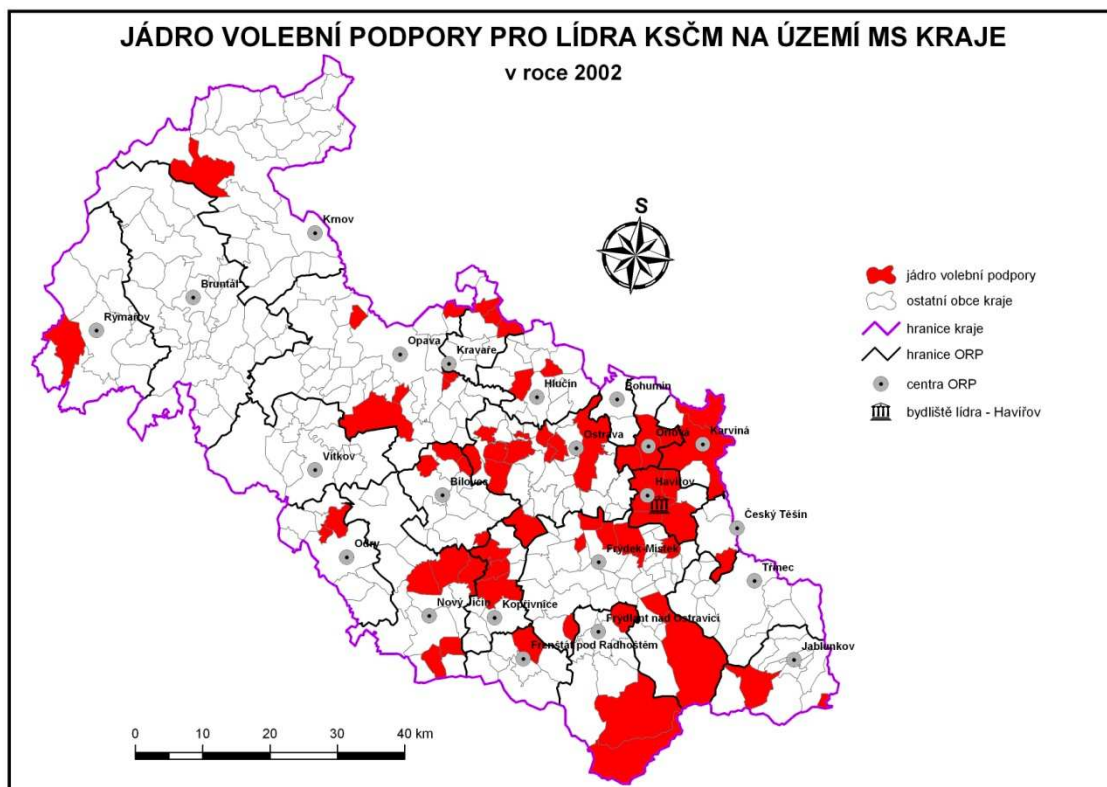

Obr. 26: Preferenční hlasy pro lídra ČSSD na území MS kraje v roce 2002⁹⁰

⁸⁹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-30]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xkstrana=23&xkraj=14>>

⁹⁰ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-30]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps4?xjazyk=CZ>>

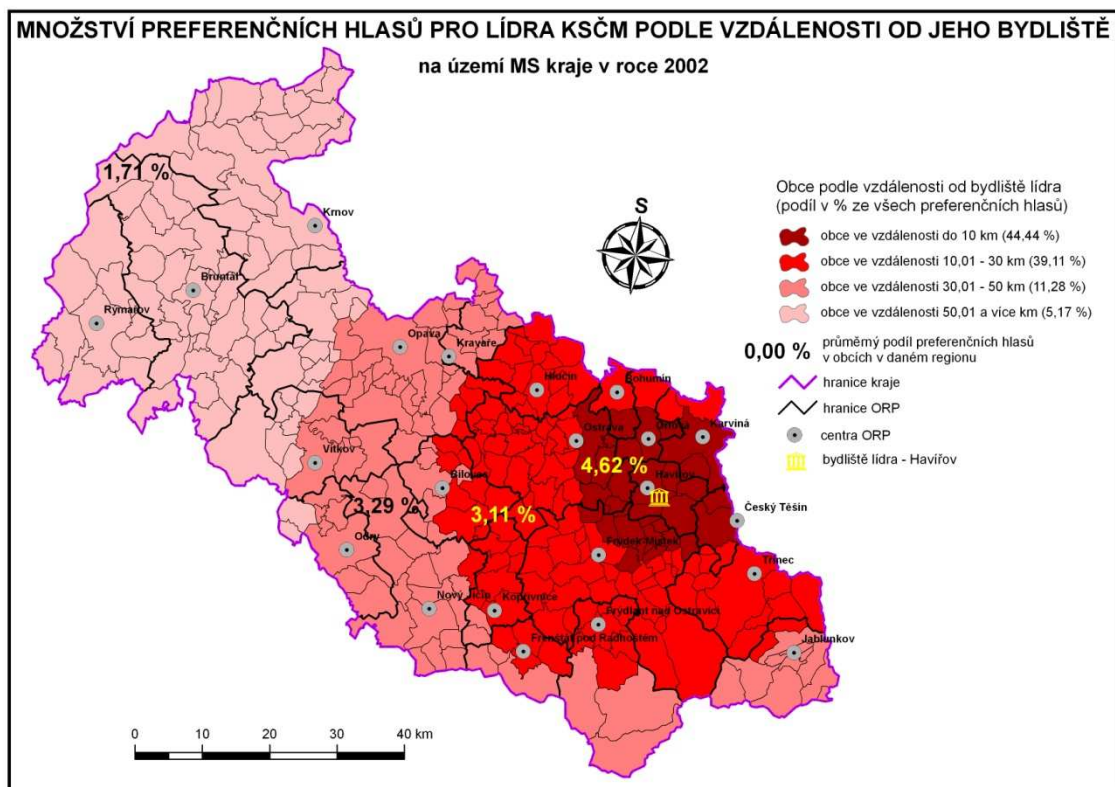
V případě Karla Vymětala může být řečeno, že preferenční hlasy jsou vázány především na místo jeho bydliště a přilehlé okolí. Jen v Havířově, kde má trvalé bydliště, získal 19,27 % všech preferenčních hlasů v kraji. Zde se dalo očekávat, že podle vzoru Zaorálka, poslance, obdrží také Vymětal, jako veřejně známý poslanec, hodně preferenčních hlasů v celém kraji, ne pouze v místě bydliště a nejbližším okolí. Svůj vliv na nízký podíl preferencí ve vzdálenějších obcích mohla sehrát skutečnost, že se jedná o poslance méně známého a navíc komunistu, i když se stále v MS kraji komunisté těší vysoké přízni obyvatelstva. Jestliže byla Zaorálkova volební podpora koncentrována především do obcí a městských obvodů z kategorie 5,01 – 10 % preferencí (u Vymětala 52 obcí a Slezská Ostrava, Hošťálkovice a Nová ves), Vymětalova volební podpora potom do obcí a obvodů z kategorie 0,01 – 5 % preferencí (184 obcí a 18 obvodech). Kromě Havířova získal hodně hlasů ještě v nedaleké Karviné (necelých 9 %), Orlové (bezmála 4 %) a v městských obvodech Ostravy v Ostravě – Jihu, Porubě a Slezské Ostravě. Ani jeden preferenční hlas nezískal v 60 obcích a dvou ostravských obvodech (v Proskovicích a Třebovicích). Také pro lídra KSČM byla celá severozápadní část MS kraje na preference chudá, stejně jako obce všech ORP na hranicích MS kraje s Olomouckým a Zlínským krajem. Více než 10 % získal Vymětal pouze ve dvou obcích (Havířově – 10,76 % a maximum ve Strahovicích - 13,79 %) Hranici zisku 7 % preferenčních hlasů Vymětal prolomil v 17 obcích a 3 obvodech (Slezské Ostravě, Hošťálkovicích a Nové Vsi).

Obr. 27: Jádro volební podpory pro lídra KSČM na území MS kraje v roce 2002⁹¹

Jádro volební podpory Karla Vymětala tvořilo 57 obcí a 5 ostravských obvodů. Za oblast největší koncentrace preferenčních hlasů mohou být označeny ORP Havířov, ORP Karviná a ORP Orlová, tedy bydliště a nejbližší okolí. Ve zbytku MS kraje se vytvořily ještě dva menší regiony koncentrace hlasů. Na hranicích ORP Nový Jičín a ORP Kopřivnice a druhý region na západě ORP Ostrava (Klimkovice, Svinov,...) a ORP Bílovec. Za hranici výskytu obcí spadajících do jádra volební podpory může být označena Opava. Na severozápad od Opavy se nacházejí pouze tři obce z jádra volební podpory. V ORP Bruntál, ORP Vítkov a ORP Třinec neleží žádná obec tvořící jádro volební podpory.

⁹¹ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-01-30]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps4?xjazyk=CZ>>

Obr. 28: Množství preferenčních hlasů pro lídra KSČM podle vzdálenosti od jeho bydliště na území MS kraje v roce 2002⁹²

V kategorii obcí vzdálených do 10 km od místa bydliště se nachází 28 obcí (včetně velkých měst Karviné, Orlové a Českého Těšína) a 3 městské obvody Ostravy. V bezprostřední blízkosti svého bydliště získal Vymětal 44,44 % preferenčních hlasů. Další region tvoří obce vzdálené 10,01 – 30 km od Havířova. V tomto regionu se nachází 99 obcí a 20 zbývajících ostravských městských obvodů. Navzdory faktu, že se v tomto regionu nachází mnohem více obcí a městských obvodů (včetně těch nejlidnatějších Poruby, Moravské Ostravy a Přívozu a Ostravy – Jihu), byla volební podpora nižší. Vymětal zde získal 39,11 % preferenčních hlasů. V regionu, s obcemi vzdálenými 30,01 – 50 km od Havířova (83 obcí), je koncentrováno 11,28 % hlasů. Přehled uzavírají obce, které jsou vzdáleny od Havířova více než 50 km. V tomto periferním regionu, reprezentovaném velkým počtem malých obcí (88 obcí), lídr kandidátky za KSČM získal pouze 5,17 % přednostních hlasů.

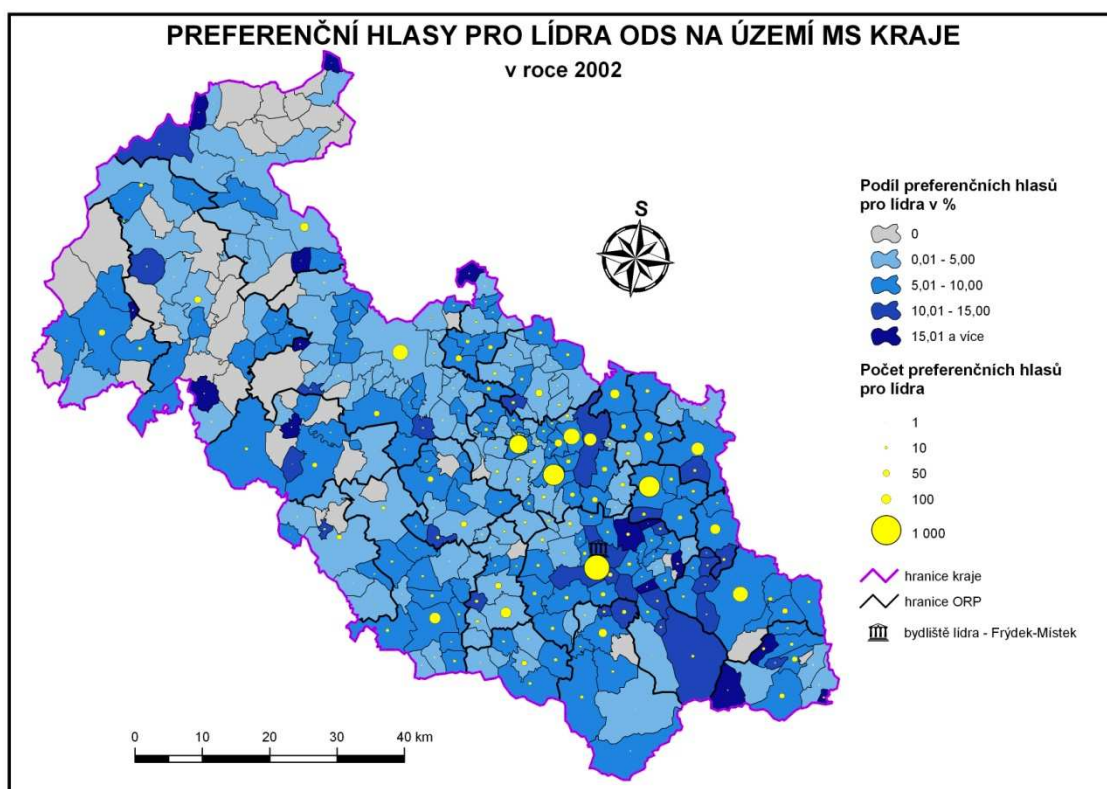
Také Vymětal měl největší podporu v obcích v nejbližším okolí Havířova. V každé z obcí i městském obvodu Ostravy vzdálených do 10 km od Havířova

⁹² Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-30]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps4?xjazyk=CZ>>

v průměru získal 4,62 % preferencí. V obcích spadajících do druhé kategorie nedisponoval druhou nejvyšší podporou, ale až třetí. V těchto obcích a městských obvodech v průměru získal 3,11 %. V obcích z kategorie 30,01 – 50 km v průměru obdržel 3,29 % preferencí a v nejperifernější části MS kraje dosáhla jeho volební podpora nejnižšího výsledku. 1,71 % preferenčních hlasů na každou obec.

5.1.4 ODS

Na třetím místě se na území MS kraje se ziskem 19,38 % hlasů umístila ODS. Na jejích volebních lístcích bylo také napsáno 36 kandidátů, kteří také všichni uvedli místo bydliště na území MS kraje. Lídrem kandidátky zde byl jednačtyřicetiletý informatik Martin Říman z Frýdku – Místku. Stejně jako na kandidátce KSČM se žádnému politikovi z ODS nepodařilo získat 7 % preferenčních hlasů. Mezi parlamentními lídry se v celkovém počtu přednostních hlasů umístil na druhém místě se ziskem 6 538 hlasů. Na kandidátní listinu strana zapsala 11 žen (30,56 %). ODS v MS kraji získala pět mandátů, z nichž na ženy nepřipadl ani jediný. Strana nominovala první ženu na 8. příčku na kandidátce, další potom na 10. pozici.⁹³

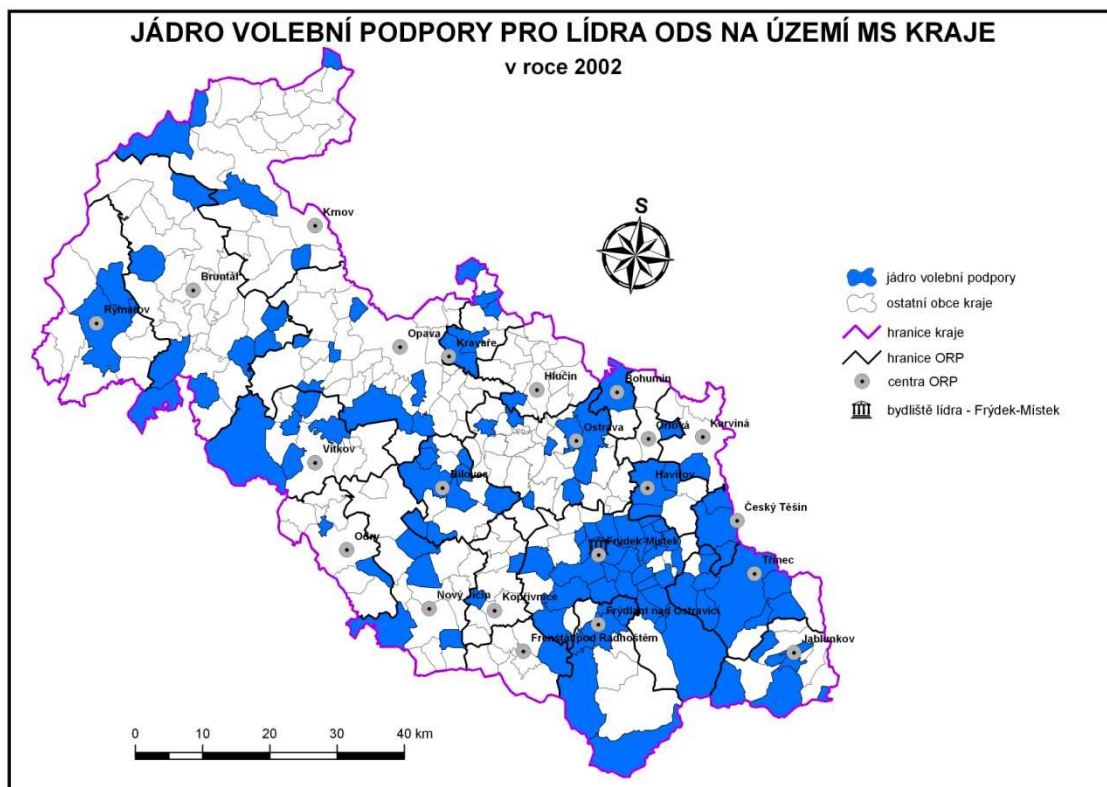
Obr. 29: Preferenční hlasy pro lídra ODS na území MS kraje⁹⁴

Také Martin Říman získal nejvíce hlasů v obci, kde měl trvalé bydliště, ve Frýdku – Místku (11,03 % všech přednostních hlasů). Dařilo se mu také v dalších

⁹³ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-30]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xkstrana=22&xkraj=14>>

⁹⁴ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-30]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps4?xjazyk=CZ>>

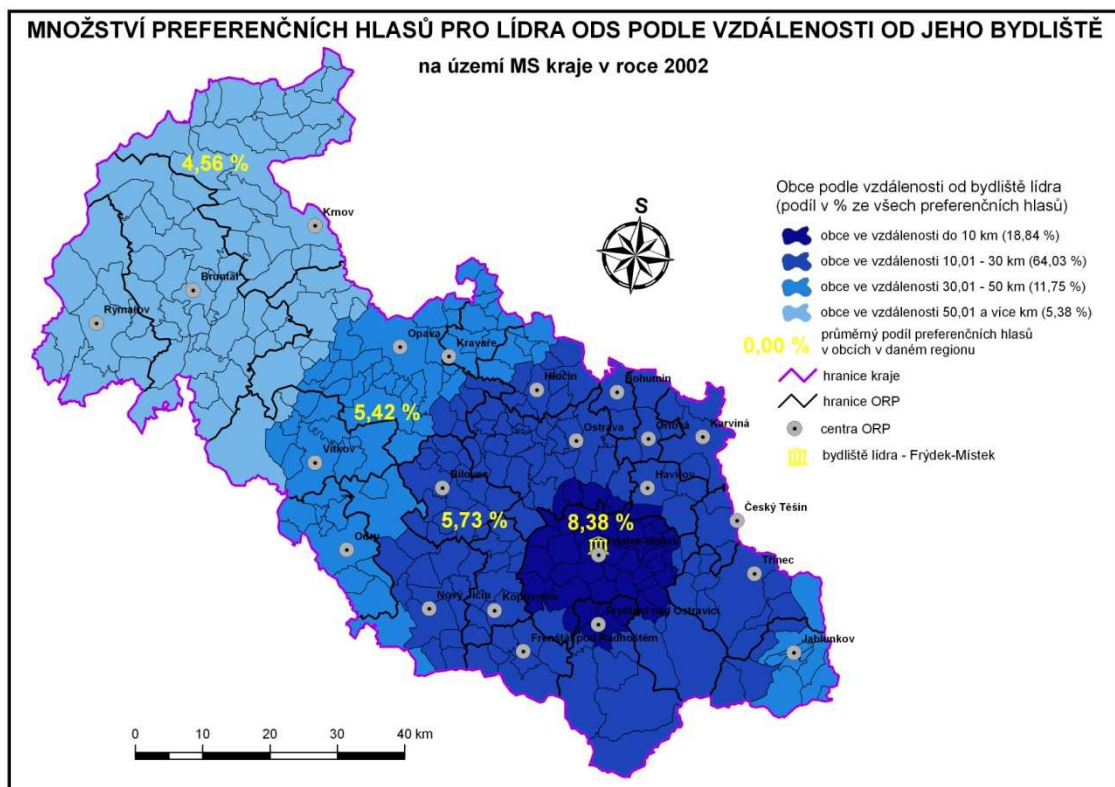
nedalekých velkých městech jako Havířově, Třinci, vysoké podpory dosáhl rovněž v lidnatých ostravských městských obvodech (v Ostravě – Jihu, Porubě, Moravské Ostarvě a Přívozu,...). Vysokého podílu preferencí dosáhl i v periferních oblastech na Krnovsku a Bruntálsku, nutno ovšem poznamenat, že také lídr ODS na severozápadě kraje získal nejméně preferenčních hlasů. Jakoby voliči v tomto regionu přednostní hlasování bojkotovali. U Římana může být konstatováno, že obce spadající do kategorie 0,01 – 5 % a 5,01 – 10 % preferencí tvoří dvě téměř shodné části. Největší skupinu představují obce a městské obvody z kategorie 5,01 – 10 % (108 obcí a 12 městských obvodů). Druhou největší skupinu reprezentují obce z kategorie 0,01 – 5 % (105 obcí a 10 ostravských obvodů). Říman neobdržel ani jeden preferenční hlas v 45 obcích převážně na severovýchodě MS kraje. 10,01 – 15 % preferenčních hlasů získal v 25 obcích a Slezské Ostravě. Více než 15 % preferenčních hlasů obdržel v 15 obcích. Svého relativního maxima 33,33 % preferencí dosáhl v Křišťálkovicích na Rýmařovsku a v Malé Štáhli na Bruntálsku. Hranici zisku 7 % preferenčních hlasů Říman prolomil v 85 obcích a Slezské Ostravě.

Obr. 30: Jádro volební podpory pro lídra ODS na území MS kraje v roce 2002⁹⁵

Jádro volební podpory Martina Římana tvořilo 106 obcí a 6 ostravských obvodů. Jako oblast největší koncentrace preferenčních hlasů může být označena celá jihovýchodní část MS kraje, tedy bydliště lídra a jeho nejbližší okolí. Ve zbytku kraje může být jádro volební podpory označeno jako disperzní. Je zajímavé, že se lídr nedokázal výrazněji prosadit v Ostravě. Obce, tvořící jádro volební podpory, se nacházejí v každém ORP kraje.

⁹⁵ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-01-30]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps4?xjazyk=CZ>>

Obř. 31: Množství preferenčních hlasů pro lídra ODS podle vzdálenosti od jeho bydliště na území MS kraje v roce 2002⁹⁶

V kategorii obcí vzdálených do 10 km od místa bydliště se nachází 38 obcí a dva městské obvody Ostravy. V absolutních relacích získal Říman v nejbližších obcích od místa bydliště 18,84 % preferenčních hlasů. V dalším regionu, tvořeném obcemi a městskými obvody ve vzdálenosti 10,01 – 30 km od Frýdku – Místku, se nachází 109 obcí (včetně mnoha 20 000 měst) a zbývajících 21 ostravských obvodů. Zde získal lídr ODS 64,03 % preferencí. Téměř dvoutřetinový zisk preferenčních hlasů je podmíněn vysokou koncentrací obyvatelstva. V regionu, s obcemi vzdálenými 30,01 – 50 km od Frýdku - Místku (72 obcí), je koncentrováno 11,75 % hlasů. Přehled uzavírají obce, které jsou vzdáleny od Frýdku – Místku více než 50 km. Také lídr ODS získal v tomto periferním regionu (79 obcí) pouhých 5,38 % hlasů.

Také pro lídra ODS platí úbytek preferenčních hlasů v závislosti na vzdálenosti od místa bydliště. Nejvíce preferenčních hlasů obdržel v průměru v obcích do 10 km od Frýdku – Místku. Zde získal v průměru 8,38 % preferenčních hlasů v každé obci. Dále průměrný podíl v každé kategorii klesal. V obcích a městských obvodech z druhé

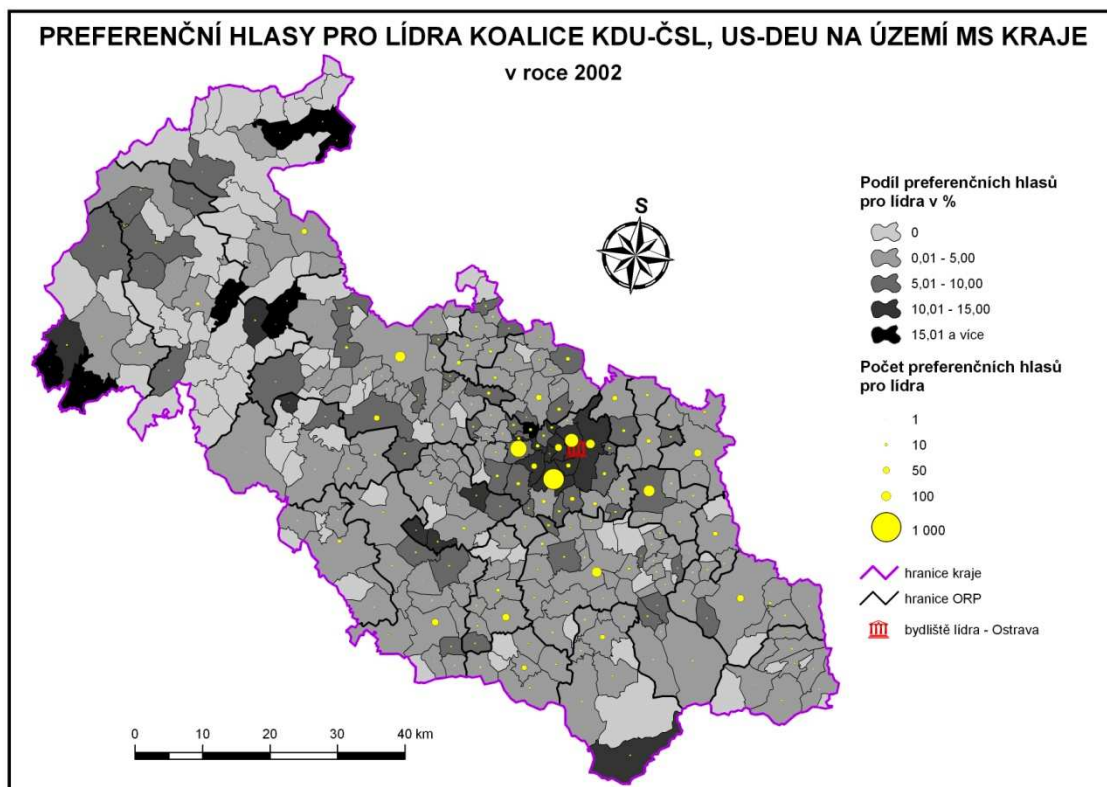
⁹⁶ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-30]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps4?xjazyk=CZ>>

vzdálenostní kategorie obdržel v průměru 5,73 % preferencí, 5,42 % preferencí v kategorii následující a v nejbližších obcích potom pouhých 4,56 % preferenčních hlasů.

5.1.5 Koalice KDU-ČSL, US-DEU

Na čtvrtém místě se na území MS kraje se ziskem 11,82 % hlasů umístila Koalice stran KDU – ČSL, US – DEU. Na jejích volebních lístcích bylo také napsáno 36 kandidátů, kteří také všichni uvedli místo bydliště na území MS kraje. Lídrem kandidátky zde byl čtyřiačtyřicetiletý poslanec Zdeněk Kořistka z Ostravy. Kořistka se ovšem do PS PČR nedostal. Na Koalici KDU – ČSL, US – DEU připadly v MS kraji tři mandáty a všechny získali díky preferenčnímu hlasování politici umístění za lídrem kandidátky. Všichni tři poslanci získali více než 7 % preferenčních hlasů. Na kandidátní listině Koalice byla zapsána jediná žena, které byla navíc umístěna až na 16. pozici.⁹⁷

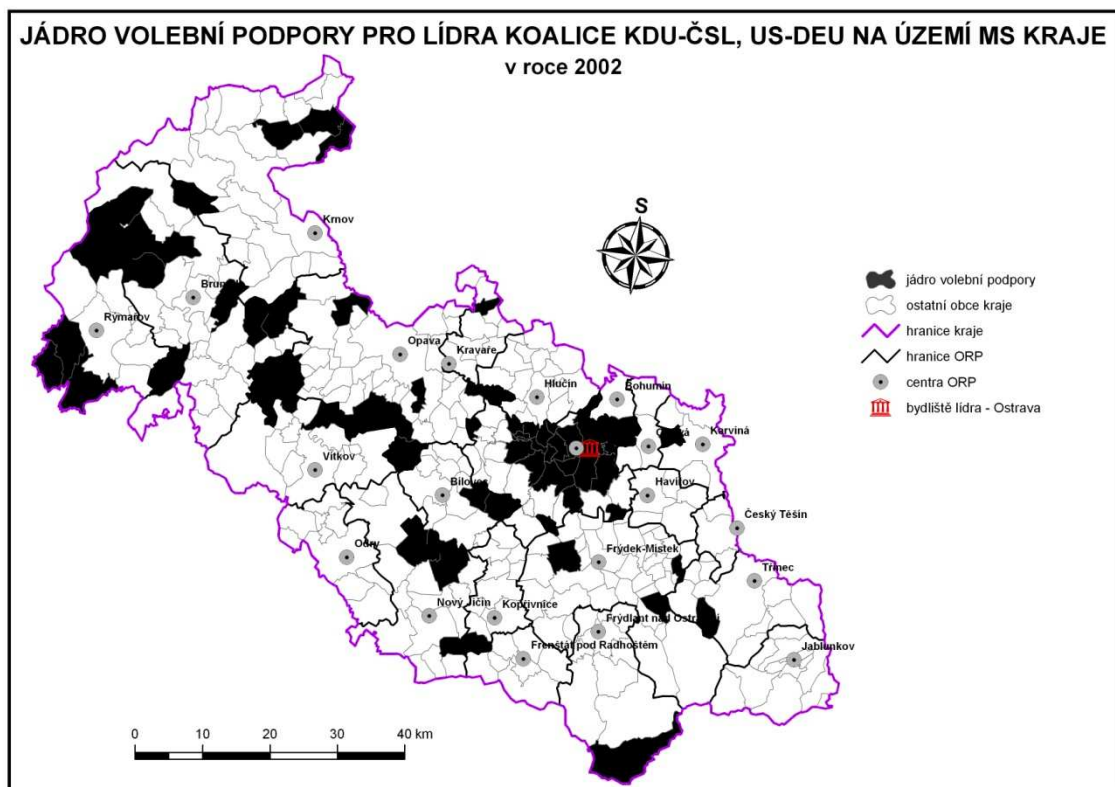
⁹⁷ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-02-14]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps111?xjazyk=CZ&xv=1&xt=2&xkstrana=25&xkraj=14>>

Obr. 32: Preferenční hlasy pro lídra koalice KDU-ČSL, US-DEU na území MS kraje v roce 2002⁹⁸

Preferenční hlasy pro Kořistku jsou koncentrovány především v místě jeho bydliště – Ostravě (v obvodech Ostrava – Jih, Poruba a Moravská Ostrava a Přívoz získal třetinu hlasů). Celkově ovšem byla volební podpora tohoto lídra nízká, což dokládá i fakt, že se nedostal do PS PČR. Kořistka dominoval v obcích v kategorii 0,01 – 5 % (152 obcí a 3 městské obvody). V 90 obcích kraje nezískal Kořistka jediný hlas. V tomto ohledu byla také pro Kořistku nejchudší severozápadní část MS kraje. Hranici zisku 7 % preferenčních hlasů lídr lidovců prolomil ve 27 obcích a 16 městských obvodech Ostravy. Více než 15 % preferenčních hlasů získal v 8 obcích a Martinově, absolutního maxima potom dosáhl v Horních Životicích na Bruntálsku 50 %.

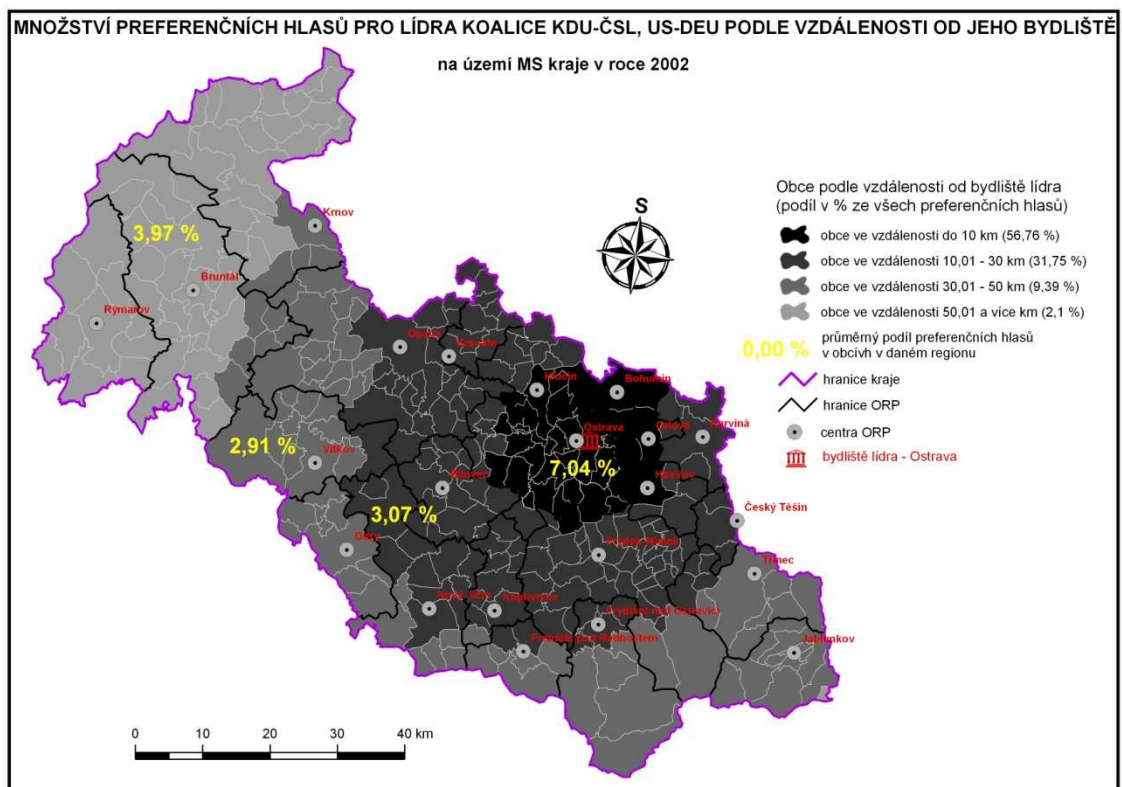
⁹⁸ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-14]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps4?xjazyk=CZ>>

Obr. 33: Jádro volební podpory pro lídra Koalice KDU-ČSL, US-DEU na území MS kraje v roce 2002⁹⁹

Jádro volební podpory Zdeňka Kořistky tvořilo 43 obcí a 17 ostravských obvodů. Za oblast největší územní koncentrace preferenčních hlasů může být označeno ORP Ostrava. Ve zbytku MS kraje by jádro volební podpory mohlo být označeno jako silně diverzifikované. ORP, z nichž ani jedna obec netvořila jádro volební podpory, jsou ORP Havířov, ORP Český Těšín, ORP Jablunkov a ORP Odry.

⁹⁹ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-02-14]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps4?xjazyk=CZ>>

Obř. 34: Množství preferenčních hlasů pro lídra Koalice KDU-ČSL, US-DEU podle vzdálenosti od jeho bydliště na území MS kraje v roce 2002¹⁰⁰

V bezprostřední blízkosti svého bydliště získal Kořistka 56,76 % preferenčních hlasů, což podtrhuje Kořistkovu koncentraci preferencí do Ostravy a nejbližšího okolí. Další region tvoří obce vzdálené 10,01 – 30 km od Ostravy. V tomto regionu získal lídr Koalice 31,75 % hlasů. Region, s obcemi vzdálenými 30,01 – 50 km od Ostravy, je reprezentován obcemi na hranicích kraje. V této periferní oblasti, ve které se nachází z měst nad 20 000 pouze Třinec a Krnov, získal Kořistka 9,39 % ze všech preferenčních hlasů. Přehled uzavírají periferní obce ORP Krnov, ORP Rýmařov a ORP Bruntál které jsou vzdáleny od Ostravy více než 50 km. V tomto regionu získal lídr celkem 2,1 % hlasů.

Pro Kořistku platí úbytek preferenčních hlasů v závislosti na vzdálenosti od místa bydliště pouze částečně. Nejvíce preferenčních hlasů obdržel stejně jako všichni ostatní parlamentní lídři v průměru v obcích a městských obvodech do 10 km od místa bydliště. Zde získal v průměru 7,04 % preferenčních hlasů v každé obci. Druhé největší preferenční zisky měl v průměru v nejbližších obcích 3,97 %. V obcích

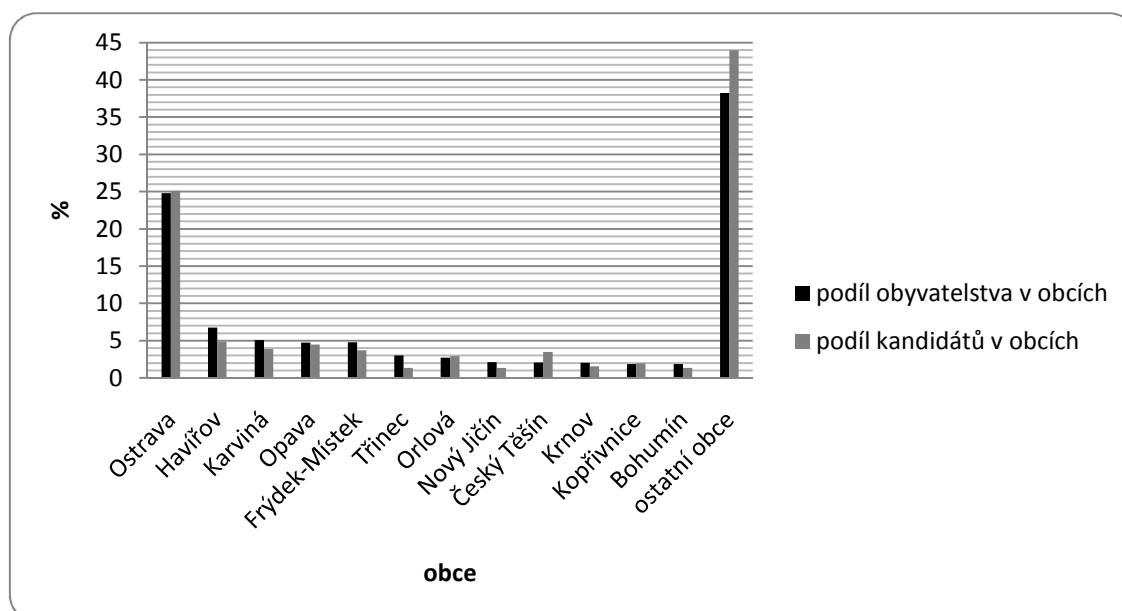
¹⁰⁰ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-14]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2002/ps4?xjazyk=CZ>>

z druhé a třetí vzdálenostní kategorie získal téměř stejně hlasů. V obcích vzdálených 10,01 – 30 km 3,07 % preferenčních hlasů v obci a v kategorii 30,01 – 50 km potom 2,91 %.

6 ANALÝZA PREFERENČNÍHO HLASOVÁNÍ

6.1 Analýza preferenčního hlasování v roce 2006

Všechny politické strany v roce 2006 na území MS kraje delegovaly celkem 514 kandidátů, což představuje úbytek 166 politiků oproti předešlým volbám. Parlamentní strany tentokrát nenominovaly stejný počet lidí. Rovněž v těchto volbách vsadily všechny parlamentní subjekty na kandidáty z MS kraje.¹⁰¹

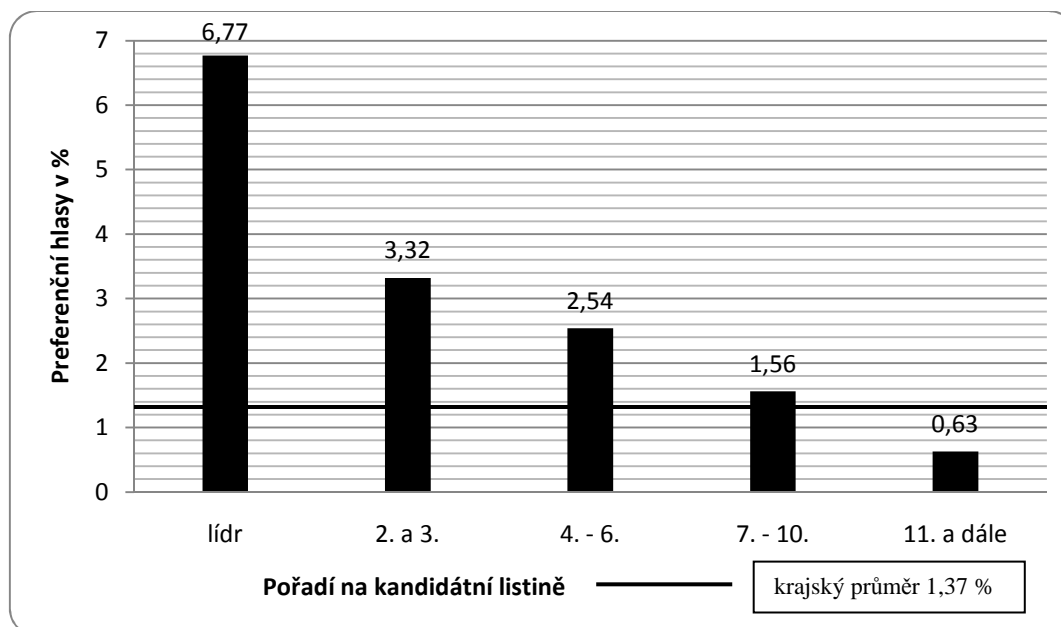
Obr. 35: Podíl obyvatelstva a kandidátů v obcích nad 20 000 obyvatel na obyvatelstvu a kandidátech MS kraje v roce 2006¹⁰²

Také v těchto volbách se jednotlivé strany snažily nominovat kandidáty z největších měst. Je nutné ovšem poznamenat, že oproti předešlému volebnímu období klesl podíl kandidátů z měst nad 20 000 o 6,47 procentních bodů. Nejvíce kandidátů také tentokrát pocházelo z Ostravy (129 kandidátů). Druhý skončil Havířov (25) a třetí

¹⁰¹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-15]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

¹⁰² *tamtéž*

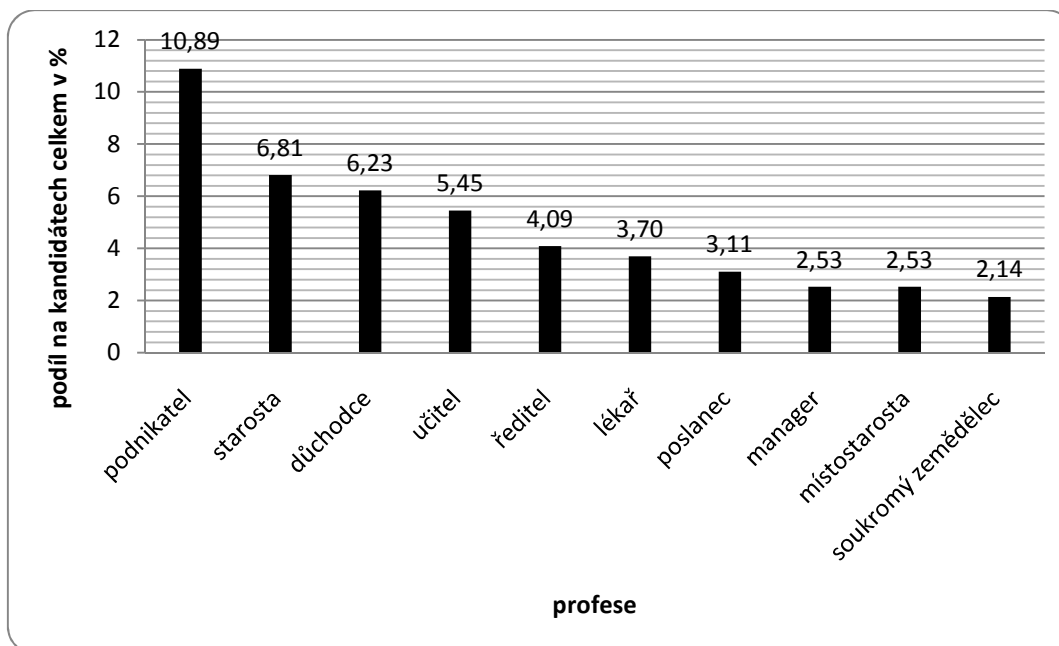
Opava (23), která v minulých volbách skončila na druhém místě v počtu kandidátů. Největší propad zaznamenal v předešlých volbách druhý Český Těšín o 2,68 procentních bodů.

Obr. 36: Průměrný podíl preferenčních hlasů v závislosti na pořadí kandidáta na kandidátce na území MS kraje v roce 2006¹⁰³

Také v těchto parlamentních volbách občané dávali nejvíce přednostních hlasů lídrům. Ti v průměru dostali 6,77 % preferenčních hlasů. Opět ani oni nedokázali prolomit 7% hranici. Politici v dalších kategoriích znovu dostávali méně hlasů než kandidáti v kategorii předešlé. Absolutní outsideři na posledních místech kandidátek v průměru obdrželi pouze 0,51 % preferenčních hlasů. Oproti minulým volbám získali politici v každé kategorii kromě lídra v průměru méně preferenčních hlasů než ve volbách v roce 2006.

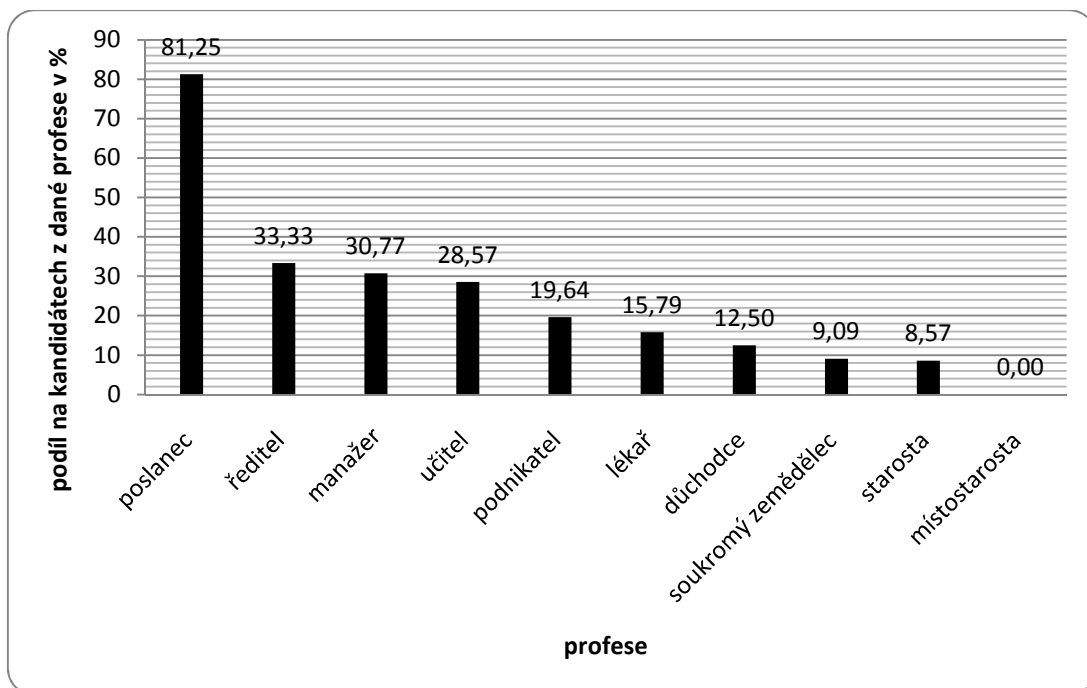
¹⁰³ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-15]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Obr. 37: Deset nejčastějších profesí kandidátů na území MS kraje v roce 2006¹⁰⁴

Podnikatelé se také tentokrát umístili na špici mezi deseti nejčastějšími profesemi. Relativně se ale jejich počet snížil o 3,82 procentní body. Druhé a třetí místo rovněž opět obsadili starostové a důchodci. Z minulého volebního období se mezi deset nejčastějších profesí nedostali dělníci, technici a úředníci. Mezi nejfrekventovanější profese se naopak dostali lékaři, místostarostové a soukromí zemědělci.

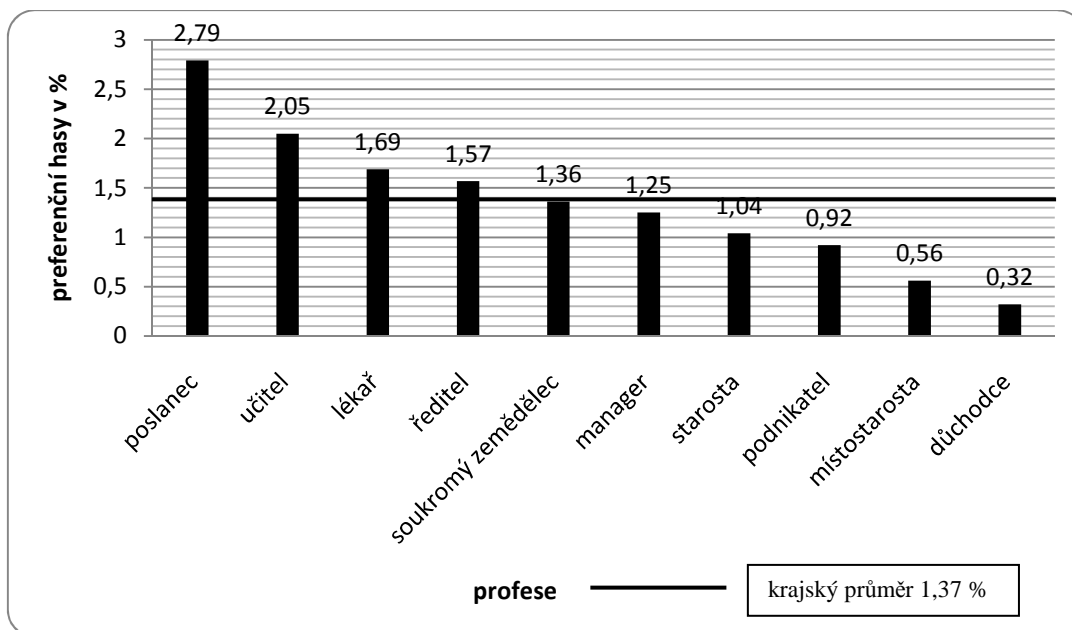
¹⁰⁴ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-02-15]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Obr. 38: Kandidáti z deseti nejčastějších profesí do 6. místa na kandidátce na území MS kraje v roce 2006¹⁰⁵

Poslanci opět potvrdili, že se dovedou prosadit na volitelná místa na kandidátce. Do 6. místa se jich umístilo 13 z 16. Nad 30 % se ještě dostali ředitelé (posun o 20 procentních bodů proti předešlým volbám) a manažeři (ti praktici obhájili výsledek z minulých voleb). Je zajímavé, že se na volitelná místa dostala větší část důchodců (o 6,38 procentních bodů více). Ani jednoho zástupce v elitní šestce neměli nováčci mezi profesemi, místostarostové.

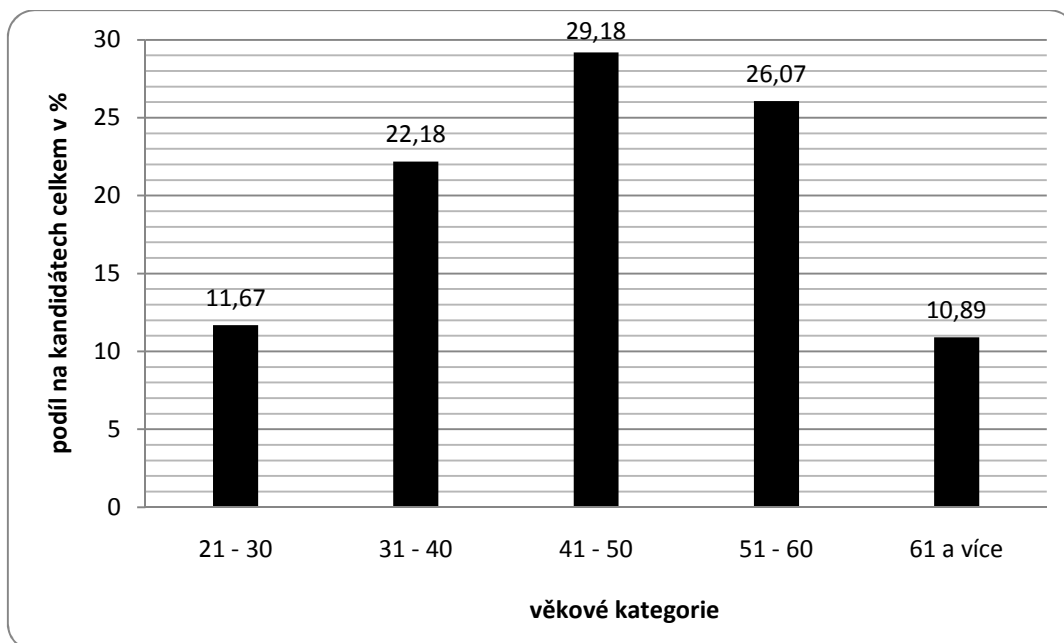
¹⁰⁵ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-15]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Ob. 39: Průměrné zisky preferenčních hlasů pro 10 nejčastějších profesí kandidátů na území MS kraje v roce 2006¹⁰⁶

Každý kandidát na území MS kraje v průměru obdržel 1,37 % preferenčních hlasů (což je o 0,12 procentních bodů méně než v roce 2002). Nad krajský průměr se opět dostaly pouze čtyři profese, z nichž v minulých volbách jen dvě přesáhly krajský průměr, poslanci a učitelé. Nejvíce preferenčních hlasů v průměru znovu obdrželi poslanci, nicméně proti minulým volbám se zhoršili o 0,55 procentních bodů. Naopak učitelé si polepšili, získali v průměru o 0,3 procentních bodů více. Nejhůře se opět umístili důchodci.

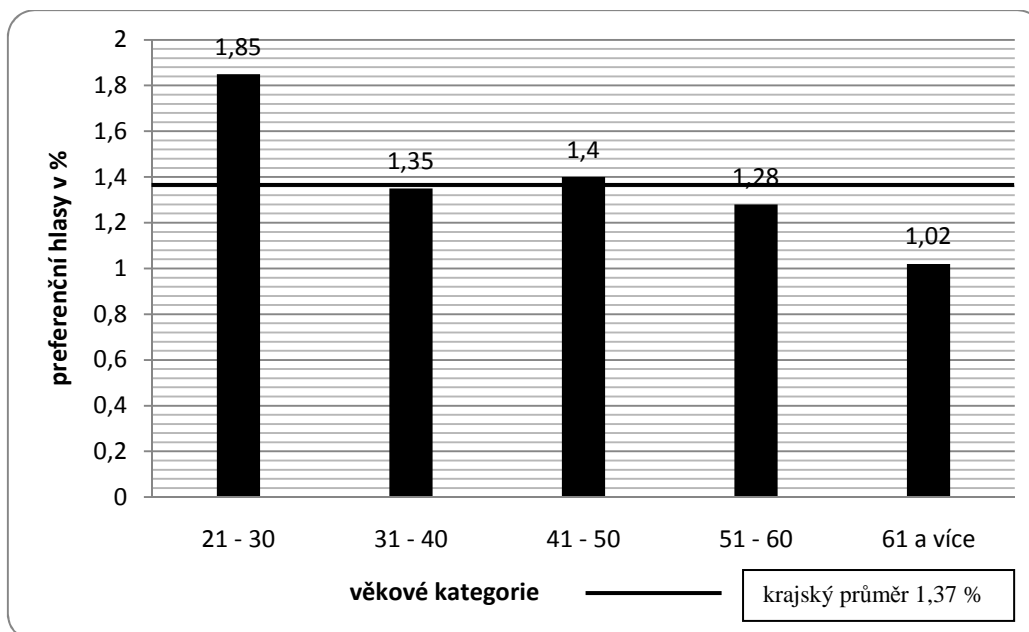
¹⁰⁶ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-15]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Obr. 40: Podíl kandidátů ve věkových kategoriích na území MS kraje v roce 2006¹⁰⁷

Věkem se kandidáti věšli do rozmezí 21 – 80 let. Průměrný věk kandidujících se zvýšil ze 44,8 let na 46,1 let. Nejpočetnější skupinu obyvatelstva, která se ucházela o poslanecký mandát, znovu představovali lidé ve věkové kategorii 41 – 50 let (29 % kandidujících). Na druhém a třetím místě se s podobným podílem kandidátů jako v předešlých volbách umístili politici ve věku 51 – 60 let a 31 – 40 let. Významný úbytek kandidátů, bezmála třech procentních bodů, byl zaznamenán u nejmladší kategorie. Mírně narostl počet lidí ve věku 61 a více let (o 1,5 procentního bodů).

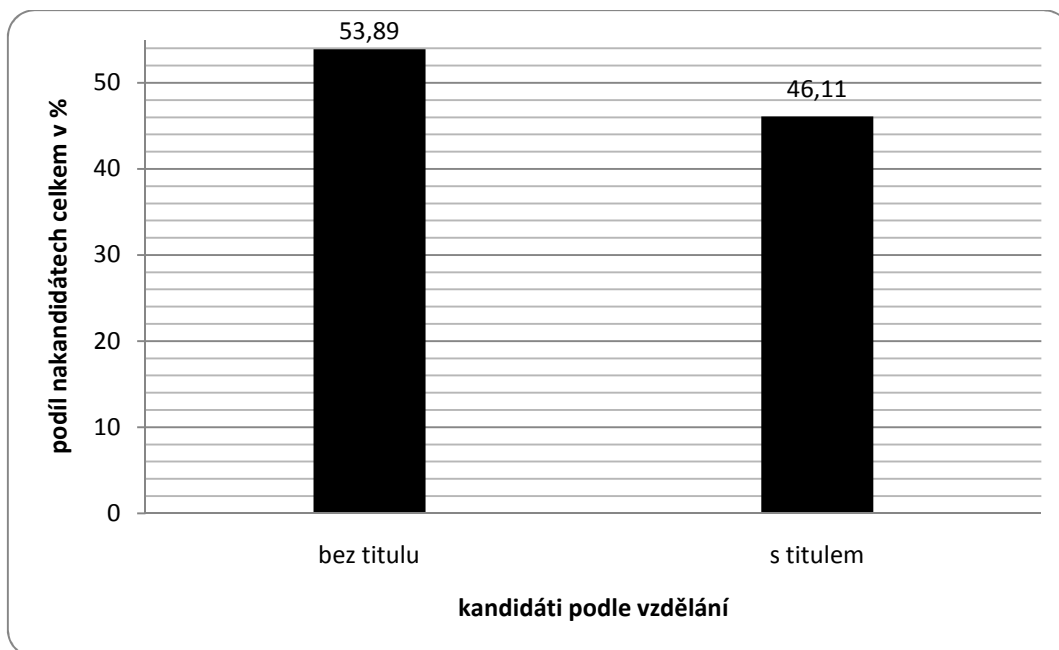
¹⁰⁷ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-01-18]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Obr. 41: Průměrné zisky preferenčních hlasů ve věkových kategoriích na území MS kraje v roce 2006¹⁰⁸

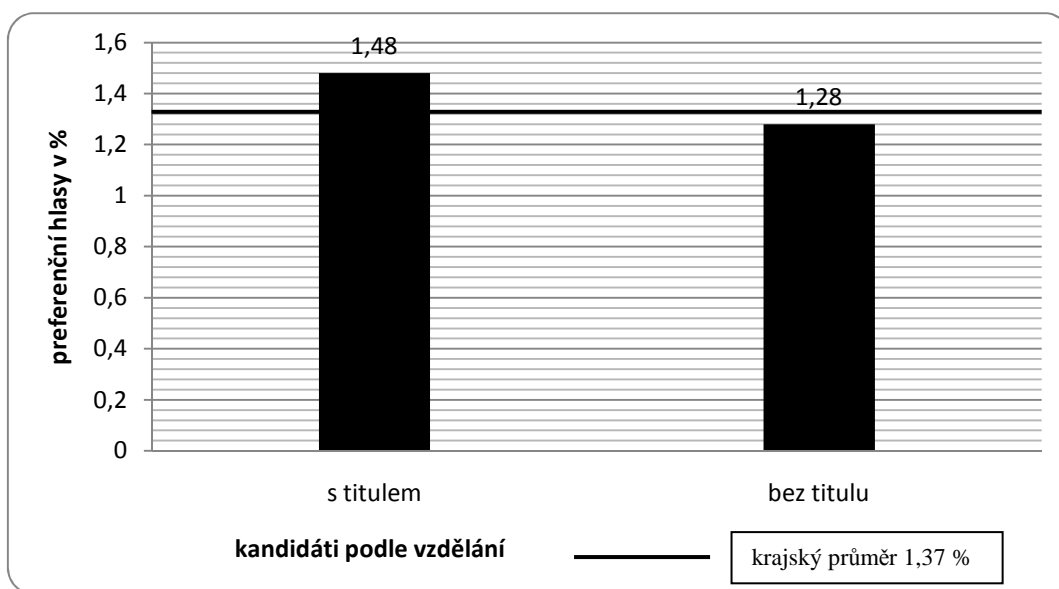
Rovněž ve volbách v roce 2006 byli z pohledu popularity mezi širokou veřejností nejoblíbenější mladí lidé, kteří v průměru dostávali nejvíce preferenčních hlasů. Jejich průměrné zisky navíc narostly o 0,17 procentních bodů. Druhou nejoblíbenější skupinou politiků tentokrát nebyli lidé ve věku 31 – 40 let (ti skončili třetí), ale politici ve věku 41 – 50 let, kteří společně s nejmladšími kandidáty dokázali překročit krajský průměr. Nejméně preferenčních hlasů v průměru znovu získali lidé starší 61 let.

¹⁰⁸ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-18]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Obr. 42: Podíl kandidátů podle vzdělání na území MS kraje v roce 2006¹⁰⁹

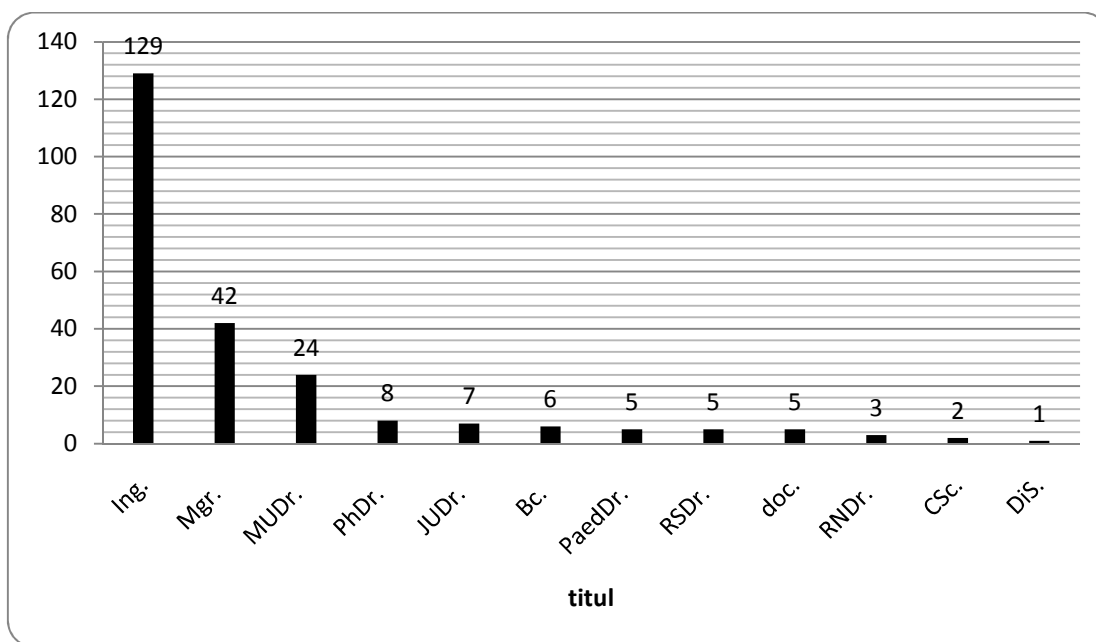
Oproti minulým volbám se poměr mezi kandidáty s titulem a bez něj téměř vyrovnal. V minulém období panoval poměr 66 : 34, nyní 54 : 46. Zůstala ovšem zachována vyšší přízeň voličů k politikům s vysokoškolským vzděláním.

Obr. 43: Průměrné zisky preferenčních hlasů podle vzdělání na území MS kraje v roce 2006¹¹⁰

¹⁰⁹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-18]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

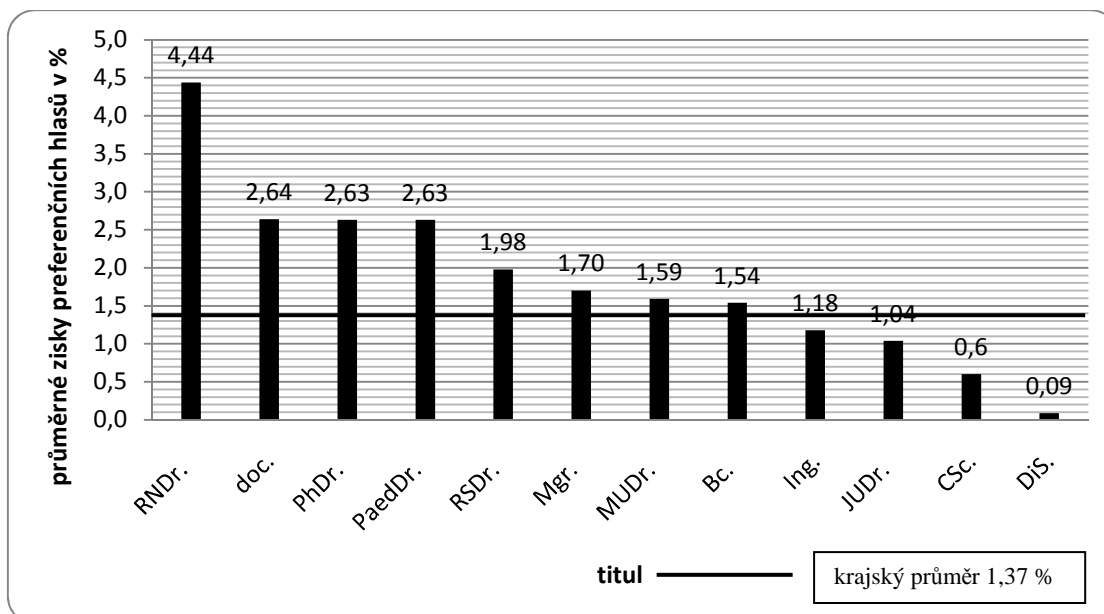
¹¹⁰ taméž

Obr. 44: Kandidáti podle nejvyššího dosaženého titulu na území MS kraje v roce 2006¹¹¹

Mezi kandidáty s vysokoškolským titulem opět více než z poloviny dominovali inženýři (54,43 %). Rovněž druhé a třetí místo zůstalo zachováno, když se druhí umístili magistři a třetí lékaři. Ostatní vysokoškolští kandidáti se nedostali přes deset zástupců. Komunisté stále nominovali politiky s „prestižním“ titulem RSDr., tentokrát jich na kandidátkách bylo o jednoho více.

¹¹¹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-18]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

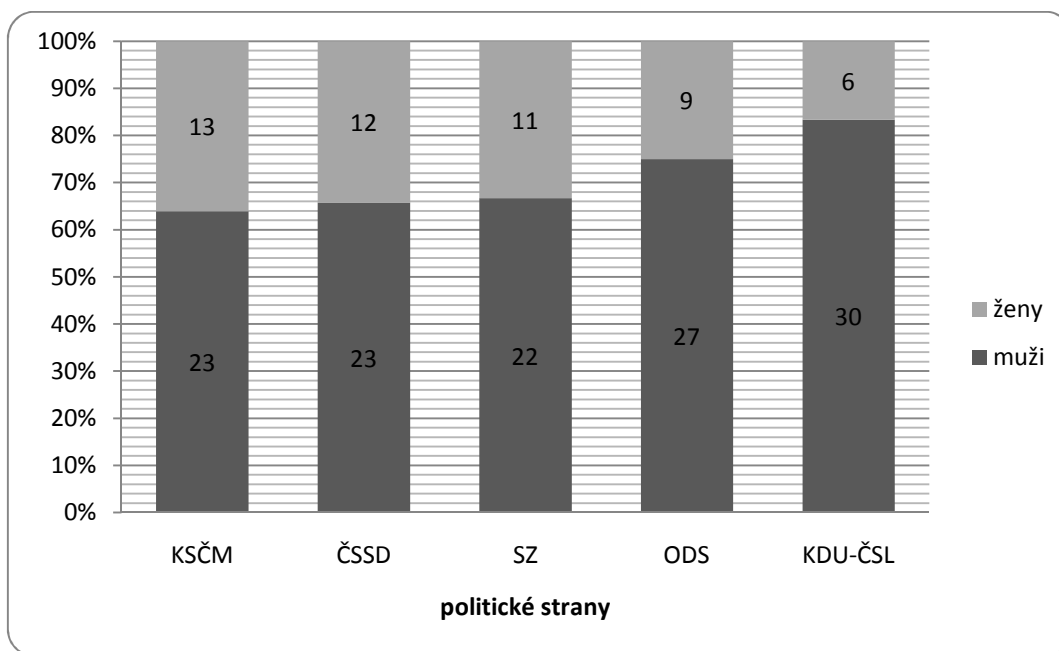
Obr. 45: Průměrné zisky kandidátů podle nejvyššího dosaženého titulu na území MS kraje v roce 2006¹¹²

Nejvíce preferenčních hlasů obdrželi v průměru politici s titulem RNDr. Velmi vysokými zisky se prezentovali docenti a politici s titulem PhDr. a PaedDr. Nutno ovšem poznamenat, že například průměrná volební podpora docentů oproti minulým volbám klesla o 1,34 procentních bodů. Veřejností snad nejvíce sledovaní lékaři se umístili až na sedmém místě. Přes krajský průměr se nepodařilo dostat občanům s titulem DiS., CSc., JUDr. a nejpočetnějším inženýrům.

¹¹² Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-18]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

6.1.1 Ženy v politice ve volbách do PS PČR v roce 2006

Z celkového počtu 514 kandidátů bylo na volební lístky všech stran napsáno 137 žen (26,65).¹¹³ Proti minulému volebnímu období na kandidátkách přibylo 0,18 procentních bodů žen. V komparaci MS kraje s republikovými výsledky můžeme konstatovat, že ženy na území MS kandidovaly do politiky v nižší míře než na republikové úrovni. Na území celé republiky kandidovalo do PS PČR 27,74 % žen.

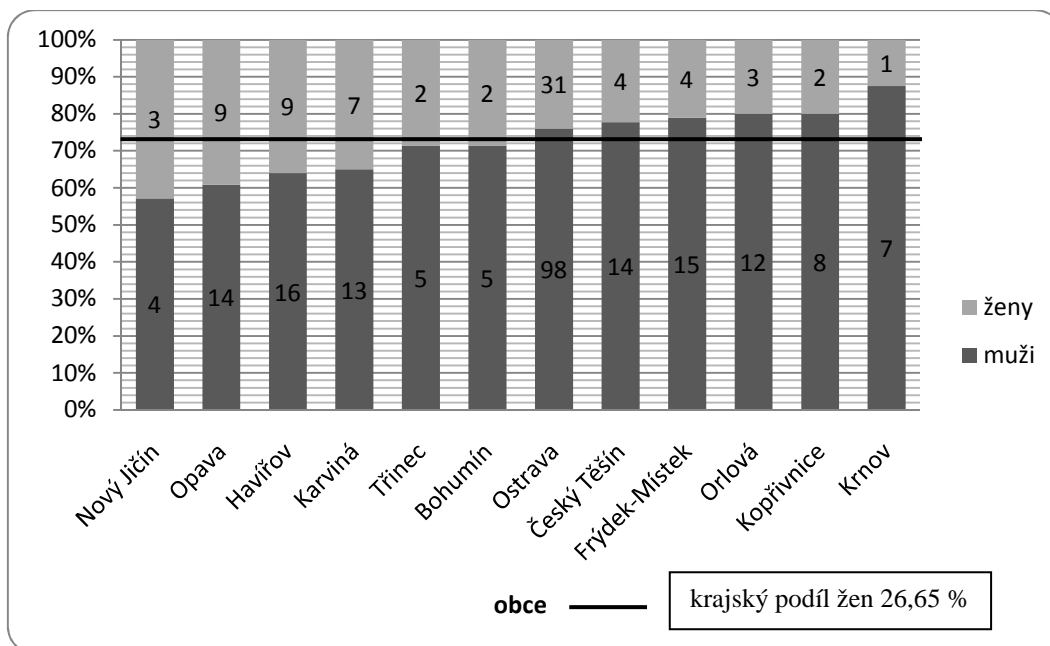

Obr. 46: Poměr mužů a žen na kandidátních listinách parlamentních stran na území MS kraje v roce 2006¹¹⁴

Kritické hranice 30 % dosáhly opět tři parlamentní strany, znovu SZ a ČSSD, nově KSČM. 30 % žen naopak proti minulým volbám nedokázala nominovat ODS. 36,11 % žen nominovali komunisté, druhá ČSSD na kandidátky napsala 34,29 % žen. Propad o 5,56 procentních bodů byl zaznamenán u SZ (33,33 %) a ODS (25 %). Nejméně žen opět nominovali lidovci (16,67 %), nutno ovšem poznamenat, že oproti minulým volbám nominovali o pět žen více.

¹¹³ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-17]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps122?xjazyk=CZ&xkraj=14&xstrana=0&xv=1>>

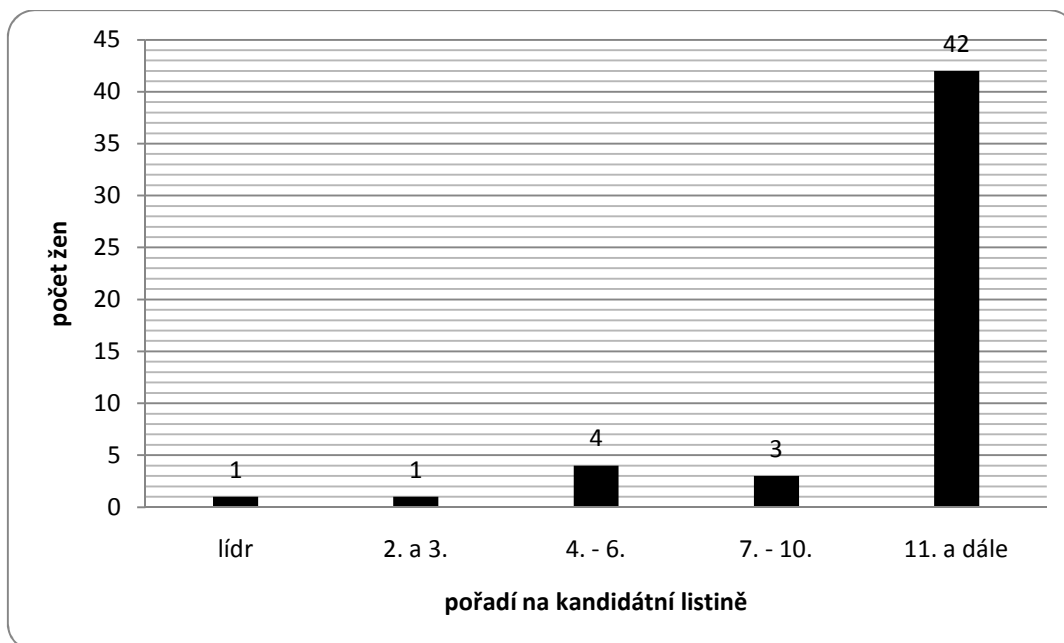
¹¹⁴ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-17]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps12?xjazyk=CZ&xv=12>>

Obr. 47: Podíl mužů a žen kandidujících do PS PČR podle místa bydliště v obcích nad 20 000 obyvatel na území MS kraje v roce 2006¹¹⁵

Ve dvanácti největších obcích MS kraje bylo na kandidátních listinách všech politických stran zapsáno 77 žen (56,2 %, což představuje úbytek 7,13 procentních bodů žen ve městech nad 20 000). Nejvíce žen mělo trvalé bydliště v Ostravě (22,63 % všech kandidátek). Také v Ostravě ubylo žen, téměř o 7 procentních bodů. Z žádného jiného města než z Ostravy nepocházelo více než 10 žen. Z žádného města nad 20 000 obyvatel se nerekrutovalo pro českou politickou scénu více žen než mužů. Relativně nejvíce političek pocházelo z Nového Jičína (42,86 %). Nejméně potom z Krnova 12,5 %. Nad krajskou úroveň (26,65 % kandidujících žen) se kromě Nového Jičína ještě dostala Opava, Havířov, Třinec a Bohumín.

¹¹⁵ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-17]. Dostupný z WWW < <http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps12?xjazyk=CZ&xv=12> >

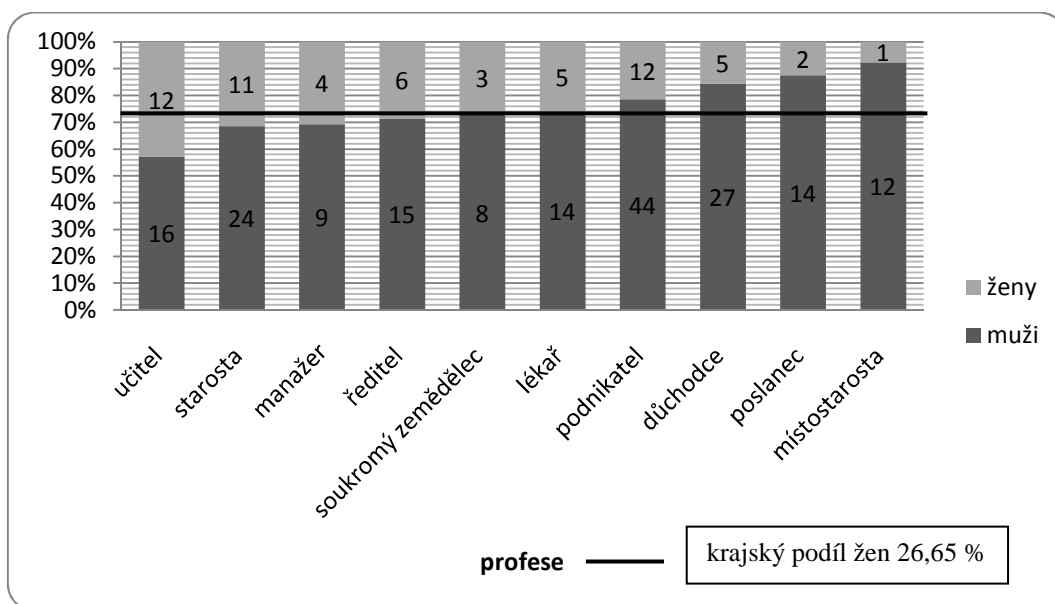
Obr. 48: Ženy na kandidátních listinách parlamentních stran podle pořadí na kandidátce na území MS kraje v roce 2006¹¹⁶

Pozice žen na kandidátních listinách nejsilnějších stran názorně ilustruje komplikovanou situaci žen v politice. Ženu jako lídra kandidátky, Věru Jakubkovou, si vybrala pouze Strana zelených. Na volitelná místa bylo umístěno pouze šest žen. 88 % žen nejsilnější politické strany delegovaly na horší než šestou pozici.

Vítězové voleb v MS kraji, ČSSD, napsali první ženu na 5. pozici na kandidátce, zbývajících 11 žen se nacházelo na horší než 10. pozici. ODS nominovala první ženu na 7. místo, zbývajících 8 žen stejně jako ČSSD na horší než 10. místo. KSČM měla na volitelných pozicích ženy dvě (na 2. a 6. místě). Do první desítky se potom už žádná další politička nedostala. KDU – ČSL nominovala první ženu na 4. místo, další na 7., a zbývajících čtyři ženy na horší než 10. místo. Poslední strana v našem přehledu SZ měla kromě lídra další ženu na 6. místě a to bylo z první desítky vše.

Není tedy překvapující, že z 23 přidělovaných mandátů MS kraji, připadlo pouze pět ženám. (Haně Šedivé z 5. místa za ČSSD, Dagmar Molendové ze 7. místa za ODS, Kateřině Konečné z 2. místa a Miladě Halíkové z 6. místa za KSČM a Věře Jakubkové z prvního místa za SZ).

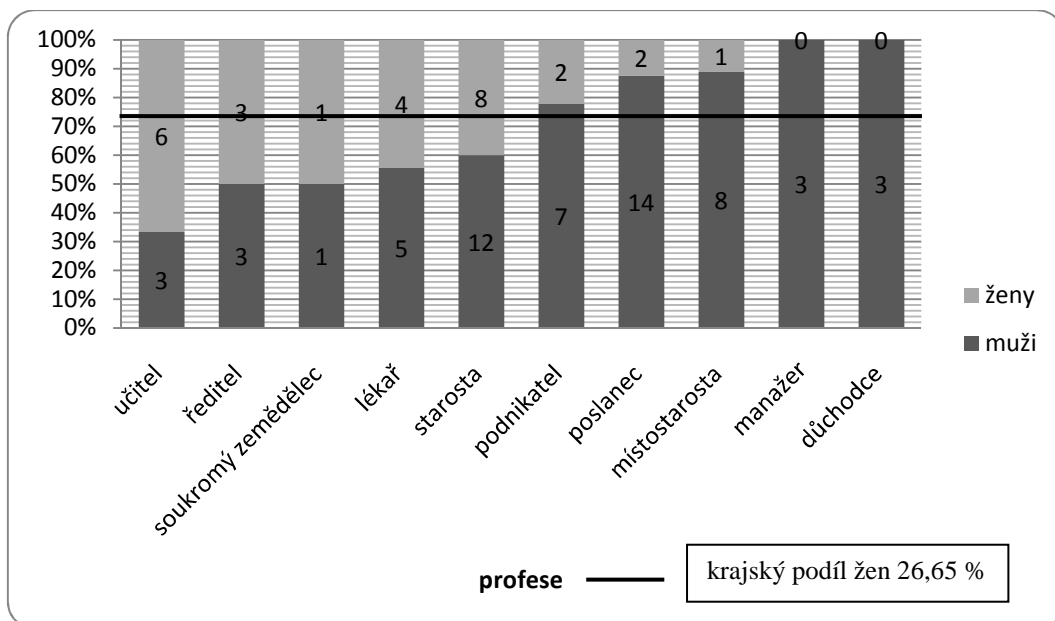
¹¹⁶ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-17]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps12?xjazyk=CZ&xv=12>>

Obr. 49: Podíl mužů a žen na kandidátních listinách všech stran podle 10 nejčastějších profesí na území MS kraje v roce 2006¹¹⁷

Ani v těchto volbách nemůže být žádná z deseti nejčastějších profesí označena za ryze ženskou. Nejvíce žen se živilo jako učitelky a podnikatelky. V roce 2002 byly ženy zastoupeny z více než jedné třetiny u třech profesí, ve volbách v roce 2006 už pouze v jedné – učitelky (42,86 %). Nejméně žen, jak v absolutních, tak v relativních číslech jako svou profesí uvedlo místostarostka. Nad krajský podíl kandidujících žen se dostalo pět profesí. Kromě učitelek ještě starostky, manažerky, ředitelky a soukromé zemědělkyně.

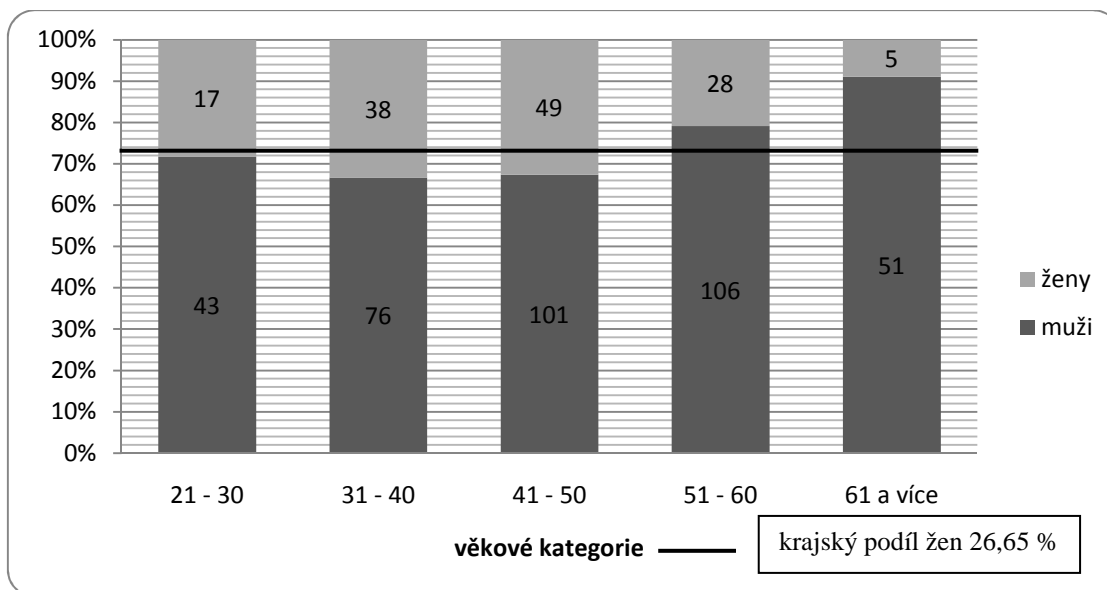
¹¹⁷ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-17]. Dostupný z WWW < <http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps12?xjazyk=CZ&xv=12> >

Obr. 50: Podíl mužů a žen na kandidátních listinách parlamentních stran podle 10 nejčastějších profesí na území MS kraje v roce 2006¹¹⁸

Mezi stranickou elitou bychom našli typicky ženské odvětví, jsou jím učitelky, které byly na kandidátkách parlamentních stran zastoupeny z 66,67 % (proti minulým volbám jejich podíl klesl o 19 procentních bodů). Ředitelé a soukromí zemědělci mohou být označeni za odvětví otevřená pro rovné příležitosti, neboť je zde podíl kandidátů a kandidátek vyrovnaný. Nad krajský průměr kandidujících žen se ještě dostaly lékařky a starostky. Velmi chabé je zastoupení poslankyň (12,5 % a je téměř shodné s předešlým volebním obdobím). Ani jedna žena se mezi stranickou elitou neobjevila mezi manažery a důchodci.

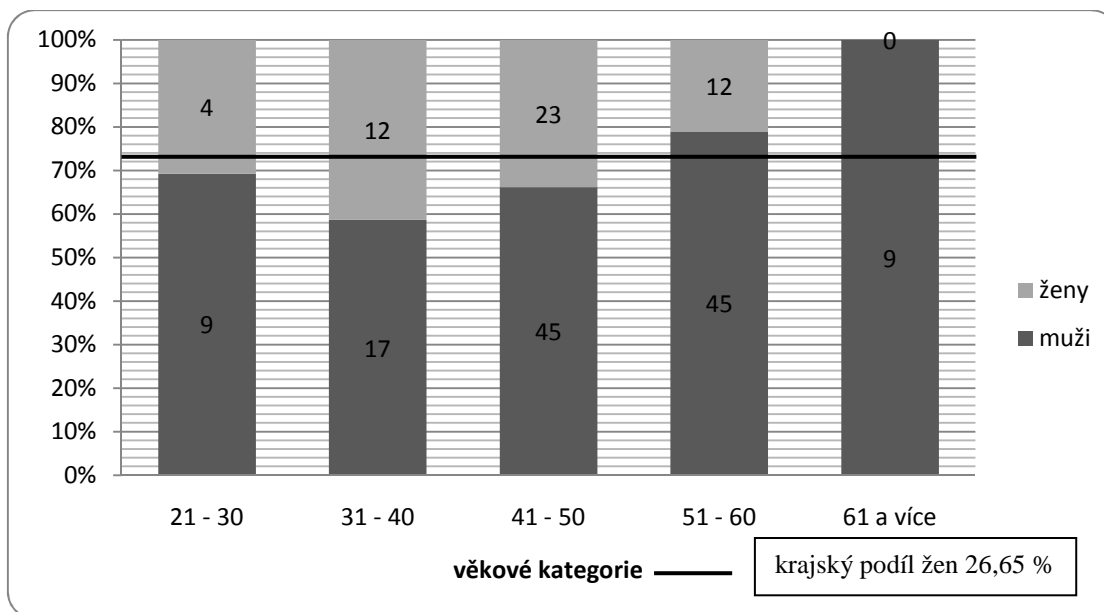
¹¹⁸ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-02-17]. Dostupný z WWW < <http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps12?xjazyk=CZ&xv=12> >

Obr. 51: Podíl mužů a žen na kandidátních listinách všech stran ve věkových kategoriích na území MS kraje v roce 2006¹¹⁹

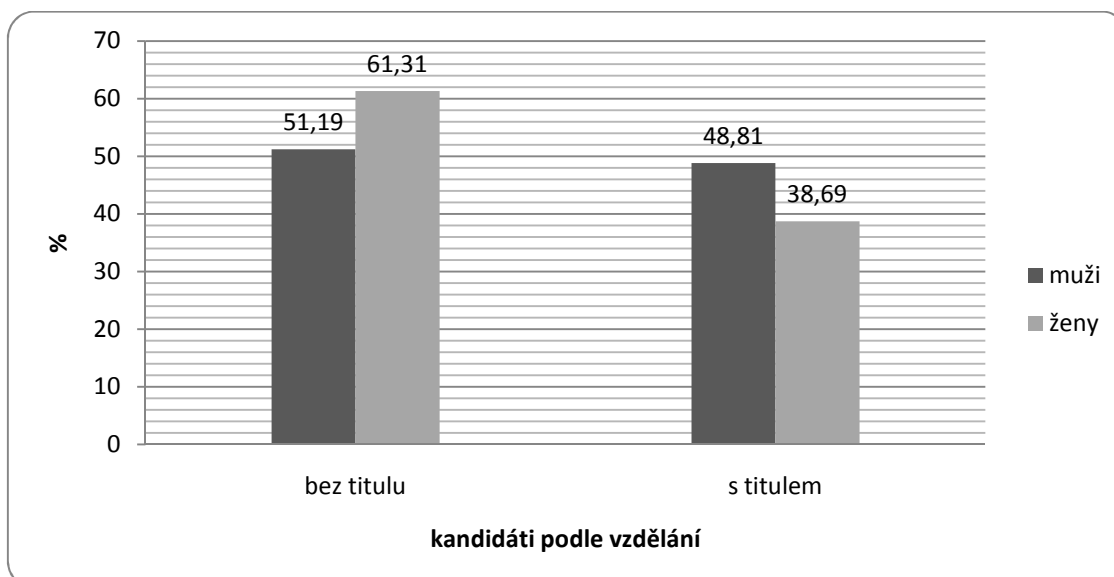
Nejvíce žen kandidovalo opět v nejpočetnější kategorii ve věku 41 – 50 let. Ženy v této a v kategorii 31 – 40 let se dostaly přes 30% zastoupení. Nad krajský průměr se ještě dostaly političky z nejmladší věkové kategorie. Nejméně žen, jak v absolutních, tak v relativních hodnotách, opět kandidovalo ve věku vyšším než 61 let (8,93 % z kategorie).

¹¹⁹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-17]. Dostupný z WWW < <http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps12?xjazyk=CZ&xv=12> >

Obr. 52: Podíl mužů a žen na kandidátních listinách parlamentních stran ve věkových kategoriích na území MS kraje v roce 2006¹²⁰

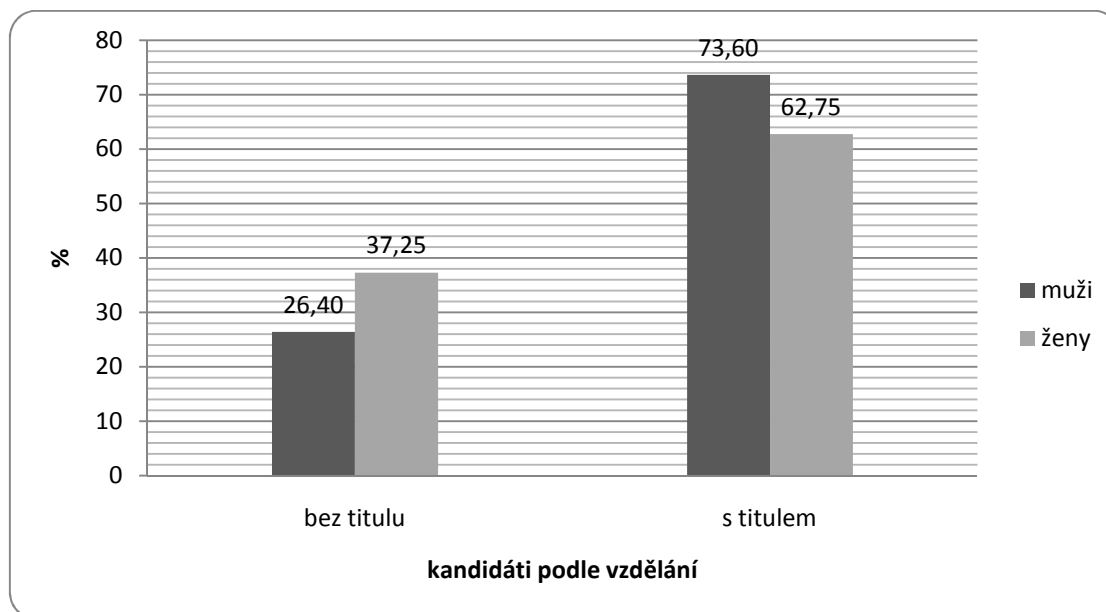
Mezi parlamentními stranami bylo nejvíce žen ve věkové kategorii 41 – 50 let. Přes krajský průměr se ženy dostaly hned ve třech věkových kategoriích. Největšího podílu dosáhly ženy ve věku 31 – 40 let (41,38 %). Ženy starší jedenapadesáti let na krajský průměr nedosáhly. Ve věku 61 a více let nekandidovala ani jedna žena.

Obr. 53: Podíl mužů a žen na kandidátních listinách všech stran podle vzdělání na území MS kraje v roce 2006¹²¹

¹²⁰ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-17]. Dostupný z WWW < <http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps12?xjazyk=CZ&xv=12> >

Mezi všemi politickými stranami kandidoval větší podíl žen bez vysokoškolského titulu než mužů. Rozdíl mezi oběma kategoriemi činil 10,12 procentních bodů. Také v roce 2006 byl větší podíl mezi vzdělanými muži než ženami. Nicméně, podíl žen s vysokoškolským titulem se proti minulým volbám zvýšil o téměř 10 procentních bodů.

Obr. 54: Podíl mužů a žen na kandidátních listinách parlamentních stran podle vzdělání na území MS kraje v roce 2006¹²²

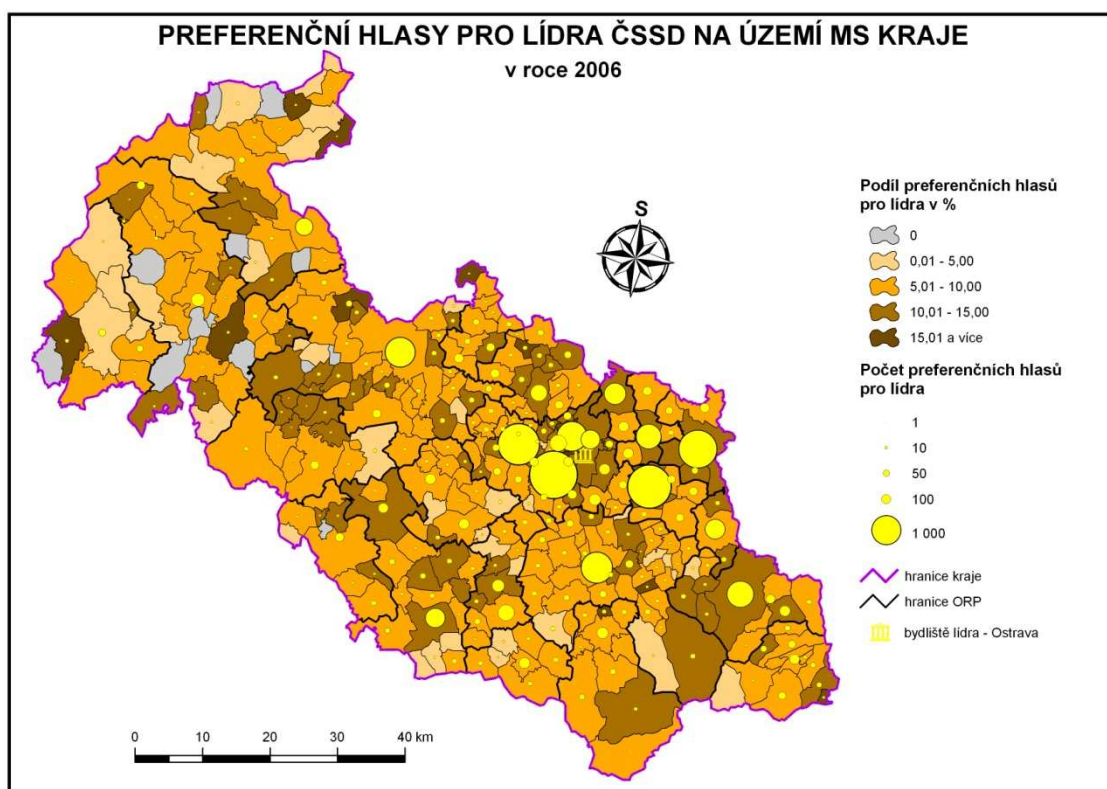
Mezi parlamentními stranami také v roce 2006 dominovali lidé s VŠ titulem. Muži s VŠ titulem představovali 73,6 % kandidujících, ženy 62,75 %. Parlamentní strany dbají na obsazování kandidátek promovány lidmi.

¹²¹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-17]. Dostupný z WWW < <http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps12?xjazyk=CZ&xv=12> >

¹²² tamtéž

6.1.2 ČSSD

Nejsilnější parlamentní strana v MS kraji (40,54 % hlasů) do voleb nominovala 35 kandidátů, kteří do jednoho deklarovali trvalé bydliště na území MS kraje. Lídrem kandidátky zde byl poslanec Lubomír Zaorálek, který má trvalé bydliště v Ostravě. Zaorálek jako jediný dokázal získat více než 7 % přednostních hlasů (10,00 %), jako lídr se však už nemohl posunout výše. Ze všech lídrů parlamentních stran získal nejvíce preferenčních hlasů (24 754 hlasy). Na kandidátní listinu bylo zapsáno 12 žen (34,29 %). I přes jedenácti mandátový zisk ČSSD se do PS PČR dostala pouze jediná žena. Z pátého místa se ziskem 1,18 % preferenčních hlasů Hana Šedivá. Další žena na kandidátní listině byla stranickým aparátem umístěna až na 16. místo.¹²³

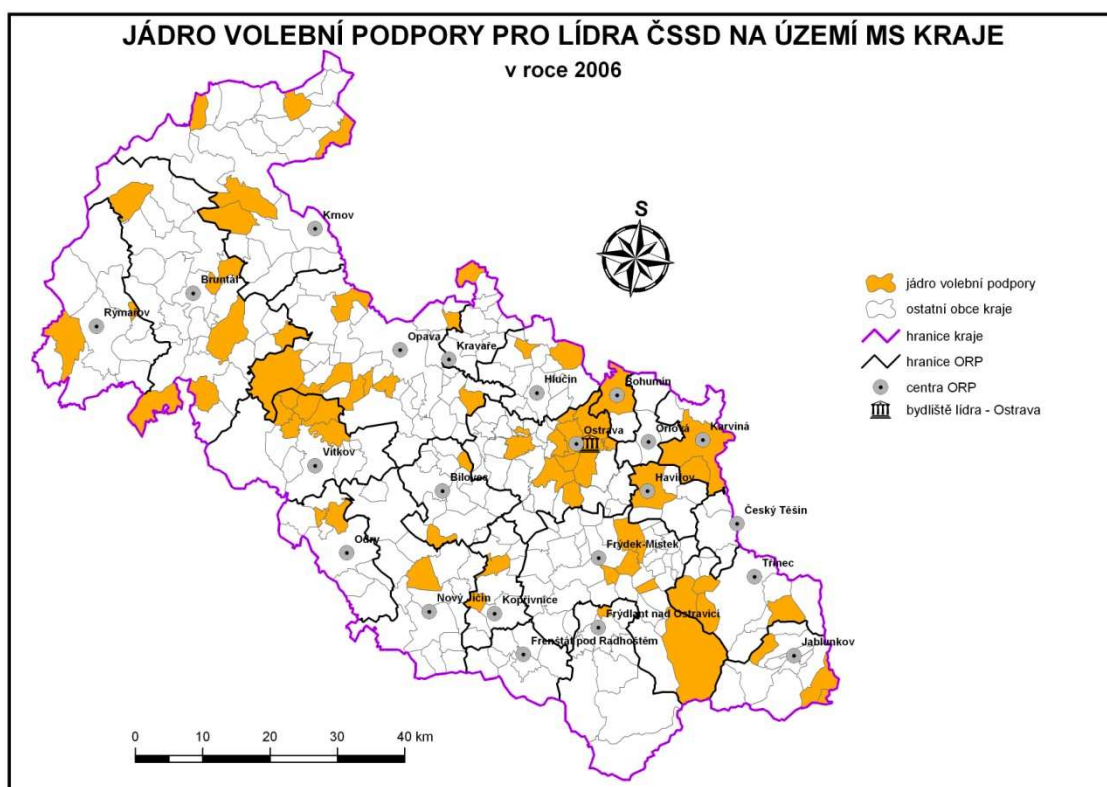
Obr. 55: Preferenční hlasy pro lídra ČSSD na území MS kraje v roce 2006¹²⁴

Zaorálek se jako velmi dobře známý poslanec mohl pochlubit silnou volební podporou nejenom v Ostravě, ale také ve zbývajících obcích MS kraje. Stejně jako

¹²³ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-20]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps351?xjazyk=CZ&xkraj=14&xstrana=10>>

¹²⁴ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-20]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps3?xjazyk=CZ>>

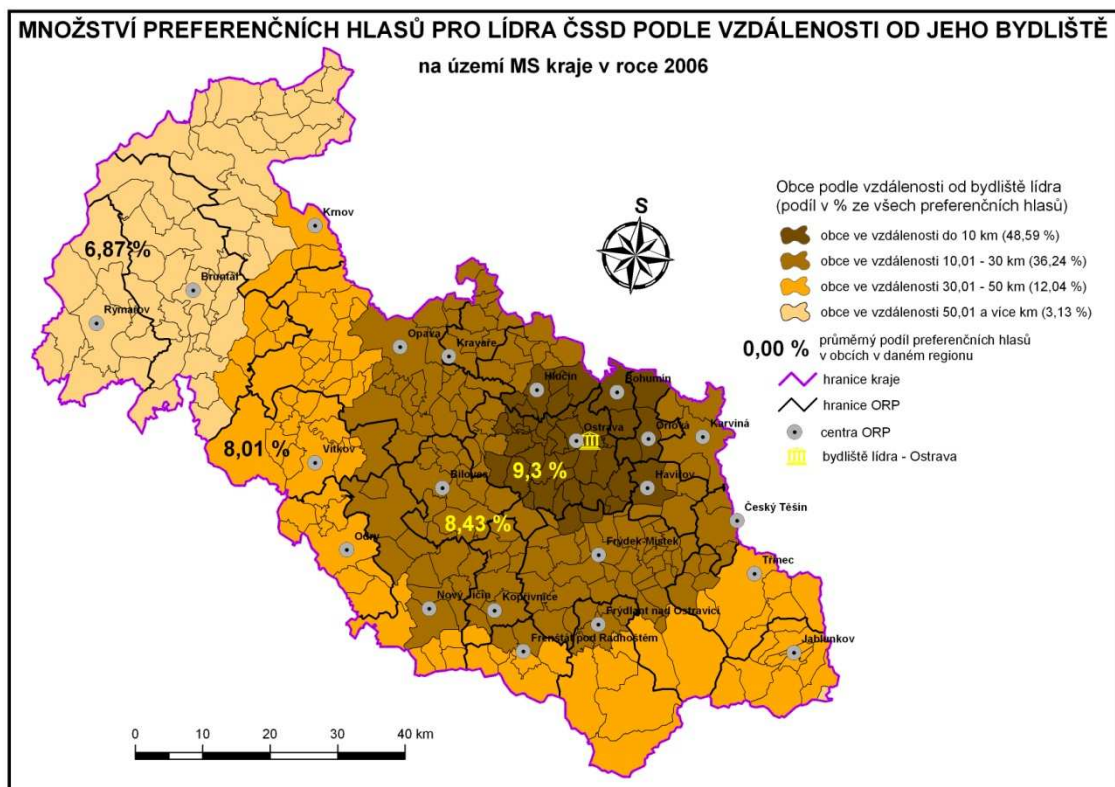
v minulých volbách, také nyní získal nejčastěji preferenční hlasy v obcích a městských obvodech Ostravy spadajících do kategorie 5,01 – 10 % (v 166 obcích a 8 městských obvodech). Nejvíce hlasů získal v regionu mezi Ostravou, Havířovem a Karvinou. Ve 14 obcích v severozápadní části kraje nezískal ani jeden hlas. Hranici zisku 7 % preferenčních hlasů Zaorálek prolomil ve 186 obcích a 19 městských obvodech Ostravy. Více než 15 % preferenčních hlasů získal v 10 obcích a Moravské Ostravě a Přívozu, absolutního maxima potom v Třebomí na Opavsku 35 %.

Obr. 56: Jádro volební podpory pro lídra ČSSD na území MS kraje v roce 2006¹²⁵

Jádro volební podpory Lubomíra Zaorálka tvořilo 57 obcí a 9 ostravských obvodů. Volební podpora pro lídra se primárně koncentrovala v ostravských městských obvodech a v nedalekých městech – v Bohumíně, Karviné a Havířově. Další region se vytvořil na hranicích ORP Vítkov a ORP Opava. Ve zbytku MS kraje by jádro volební podpory mohlo být označeno jako silně rozptýlené. Minimum obcí, tvořících jádro volební podpory se tentokrát nacházelo především v oblasti mezi ORP Frýdlant nad Ostravicí až ORP Odry.

¹²⁵ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-20]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps3?xjazyk=CZ>>

Obr. 57: Množství preferenčních hlasů pro lídra ČSSD podle vzdálenosti od jeho bydliště na území MS kraje v roce 2006¹²⁶

V nejbližších městských obvodech Ostravy a přilehlých obcích vzdálených do 10 km bylo koncentrováno 48,59 % volební podpory Zaorálka. Další region tvoří obce vzdálené 10,01 – 30 km od Ostravy. Zde se nacházelo 36,24 % preferenčních hlasů. V regionu, s hraničními obcemi vzdálenými 30,01 – 50 km od Ostravy, bylo koncentrováno 12,04 % preferencí. Přehled uzavírají obce, které jsou vzdáleny od Ostravy více než 50 km. V této periferní oblasti Zaorálek získal tradičně málo hlasů (3,13 %).

Další sledovanou charakteristikou je průměrný zisk preferenčních hlasů v obcích nacházejících se v daném regionu podle vzdálenosti od místa bydliště. Také v těchto volbách získal Zaorálek v průměru nejvíce preferenčních hlasů v obcích vzdálených do 10 km od Ostravy. V každé z těchto obcí a městském obvodu získal v průměru 9,3 % preferencí. Se vzrůstající vzdáleností od místa bydliště se stejně jako v parlamentních volbách v roce 2002 zmenšovala volební podpora lídra pro ČSSD. V obcích vzdálených

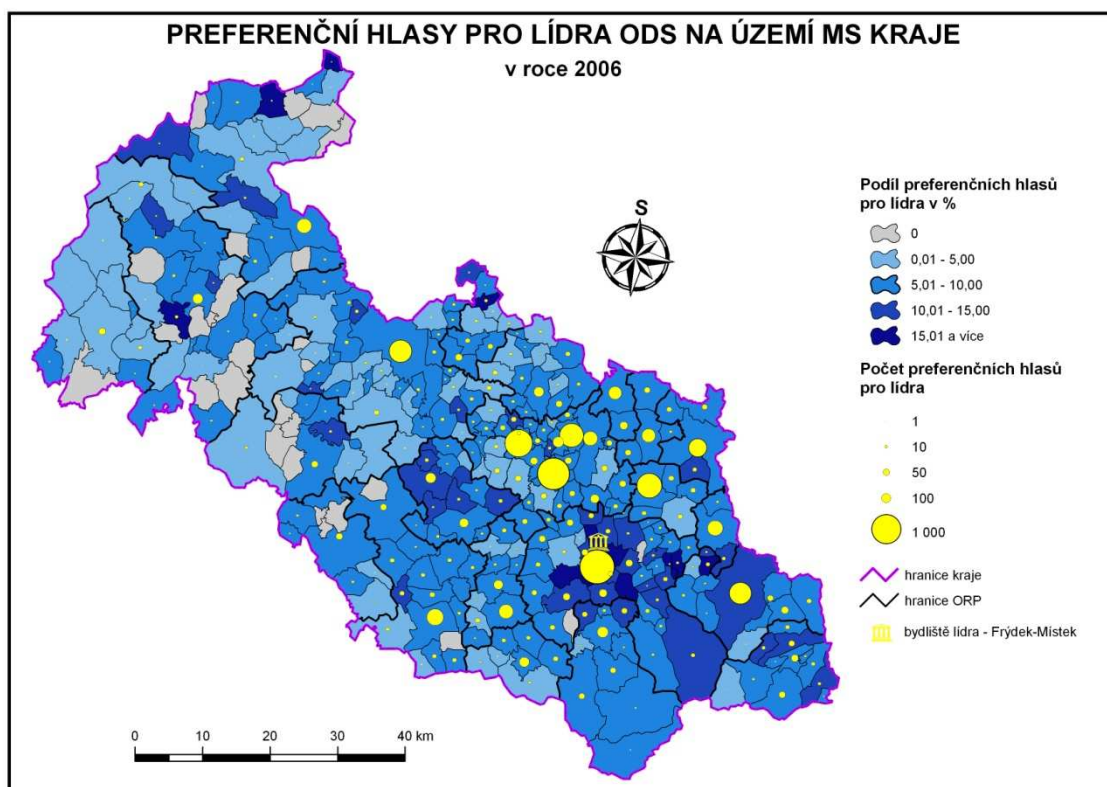
¹²⁶ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-20]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps3?xjazyk=CZ>>

10,01 – 30 km od místa bydliště získal v každé obci v průměru 8,43 % preferencí. Obce vzdáleny 30,01 – 50 km byly charakteristické 8,01 % preferenčních hlasů a nejperifernější obce potom 6,87 % preferencemi. Zaorálkova volební podpora byla v průměru v každé zóně vyšší než v předešlých volbách.

6.1.3 ODS

Na druhém místě se na území MS kraje se ziskem 28,11 % hlasů umístila ODS. Na jejich volebních lístcích bylo napsáno 36 kandidátů, kteří také všichni uvedli místo bydliště na území MS kraje. Lídrem kandidátky zde opět byl pětáctyřicetiletý informatik Martin Říman z Frýdku - Místku. Stejně jako na kandidátce ČSSD se pouze jemu podařilo získat více než 7 % preferenčních hlasů (7,68 %). Mezi parlamentními lídry se v celkovém počtu přednostních hlasů umístil na druhém místě se ziskem 13 180 hlasů. Na kandidátní listinu strana zapsala 9 žen (25 %). ODS v MS kraji získala sedm mandátů, z nichž na ženy připadl pouze jediný. Ze sedmého místa se do PS PČR dostala Dagmar Molendová (3,32 % preferencí). Další žena byla stranou umístěna až na 10. pozici.¹²⁷

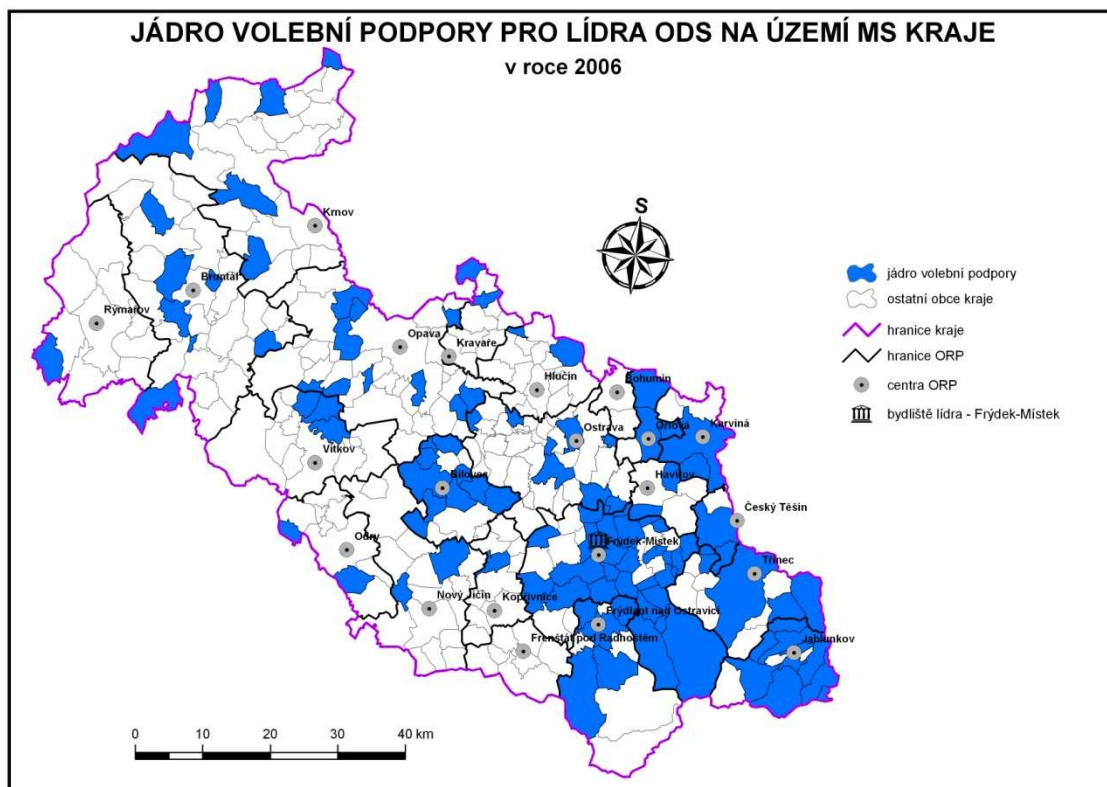
¹²⁷ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-02-20]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps351?xjazyk=CZ&xkraj=14&xstrana=9>>

Obr. 58: Preferenční hlasy pro lídra ODS na území MS kraje v roce 2006¹²⁸

Martin Říman získal podruhé za sebou nejvíce hlasů ve Frýdku – Místku (10,53 % všech přednostních hlasů). Tradiční vysoká podpora ODS se odrazila znovu také v lidnatých obvodech Ostravy (Ostrava – Jih, Poruba, Moravská Ostrava,...). Je patrné, že vysokého podílu preferencí dosáhl v obcích v blízkém okolí Frýdku – Místku. O minulých volbách bylo řečeno, že obce a městské obvody z kategorií 0,01 – 5 % a 5,01 – 10 % preferencí tvoří dvě téměř shodné části. Nyní ovšem jasně dominují obce a obvody spadající do kategorie 5,01 – 10 % (151 obcí a 17 městských obvodů). Ve druhé nejpočetnější kategorii 0,01 – 5 % se nachází 74 obcí a 4 městské obvody. Ani jeden preferenční hlas neobdržel Říman v 28 obcích (rapidní pokles, 45 obcí v roce 2002). Hranici zisku 7 % preferenčních hlasů Říman prolomil v 128 obcích a 9 městských obvodech. Nárůst počtu obcí, v nichž získal více než 7 % preferencí pouze podtrhuje celkový nárůst Římanových preferenčních hlasů v roce 2006.

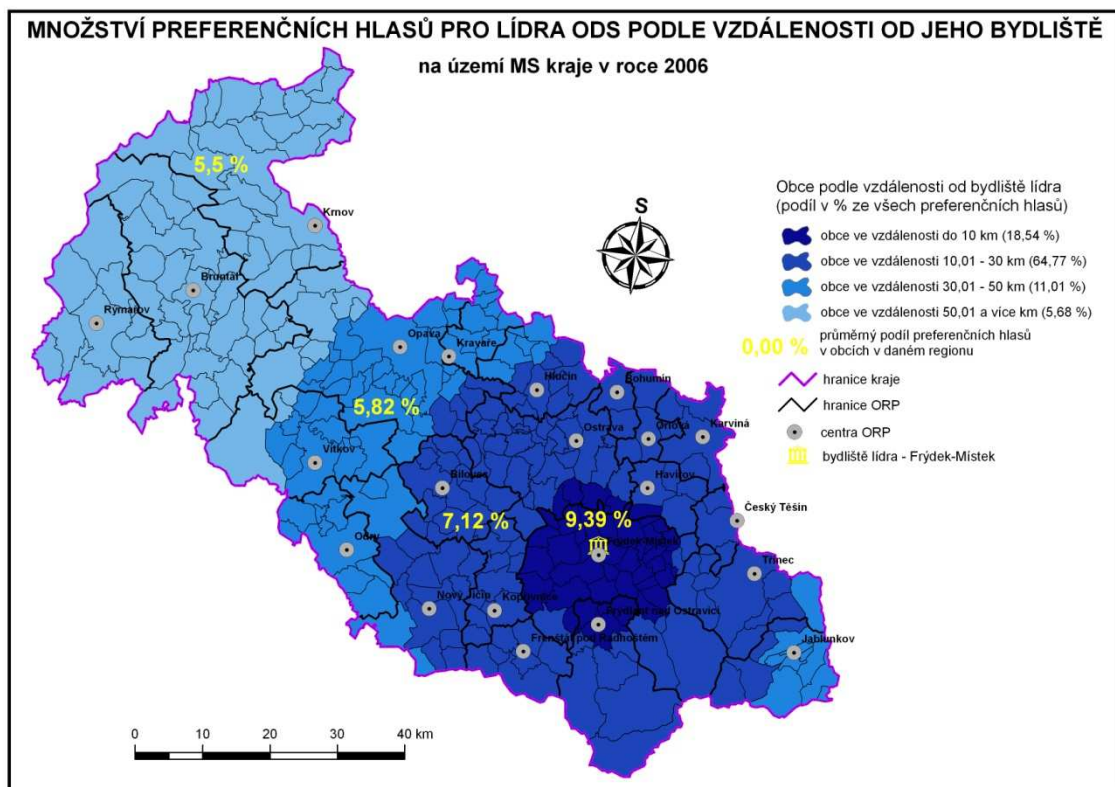
¹²⁸ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-20]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps3?xjazyk=CZ>>

Obr. 59: Jádro volební podpory pro lídra ODS na území MS kraje v roce 2006¹²⁹

Jádro volební podpory je stejně jako v roce 2002 silně koncentrováno na Frýdeckomístecku a do jihovýchodní části kraje. Je tvořeno 100 obcemi a 5 ostravskými obvody. Ještě na Karvinsku a Bílovecku jsou vytvořeny dva menší regiony obcí tvořící jádro volební podpory. Ve zbytku kraje jsou obce s vysokým podílem podpory lídra rozptýleny.

¹²⁹ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-02-20]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps3?xjazyk=CZ>>

Obr. 60: Množství preferenčních hlasů pro lídra ODS podle vzdálenosti od jeho bydliště na území MS kraje v roce 2006¹³⁰

V absolutních relacích získal Říman v nejbližších obcích od místa bydliště (do 10 km) 18,54 % preferenčních hlasů (téměř shodný výsledek z předchozích voleb – 18,84 %). V obcích a obvodech z kategorie 10,01 – 30 km získal 64,77 % všech svých preferencí (v roce 2002 - 64,03 %). V regionu, s obcemi vzdálenými 30,01 – 50 km od Frýdku - Místku, je koncentrováno 11,01 % hlasů (v roce 2002 – 11,75 %). Přehled uzavírají obce, které jsou vzdáleny od Frýdku - Místku více než 50 km. Zde získal Říman 5,68 preferencí (v roce 2002 – 5,38 %). Ani v jedné z kategorií se nelišil výsledek z předchozích voleb o více než 1 PB.

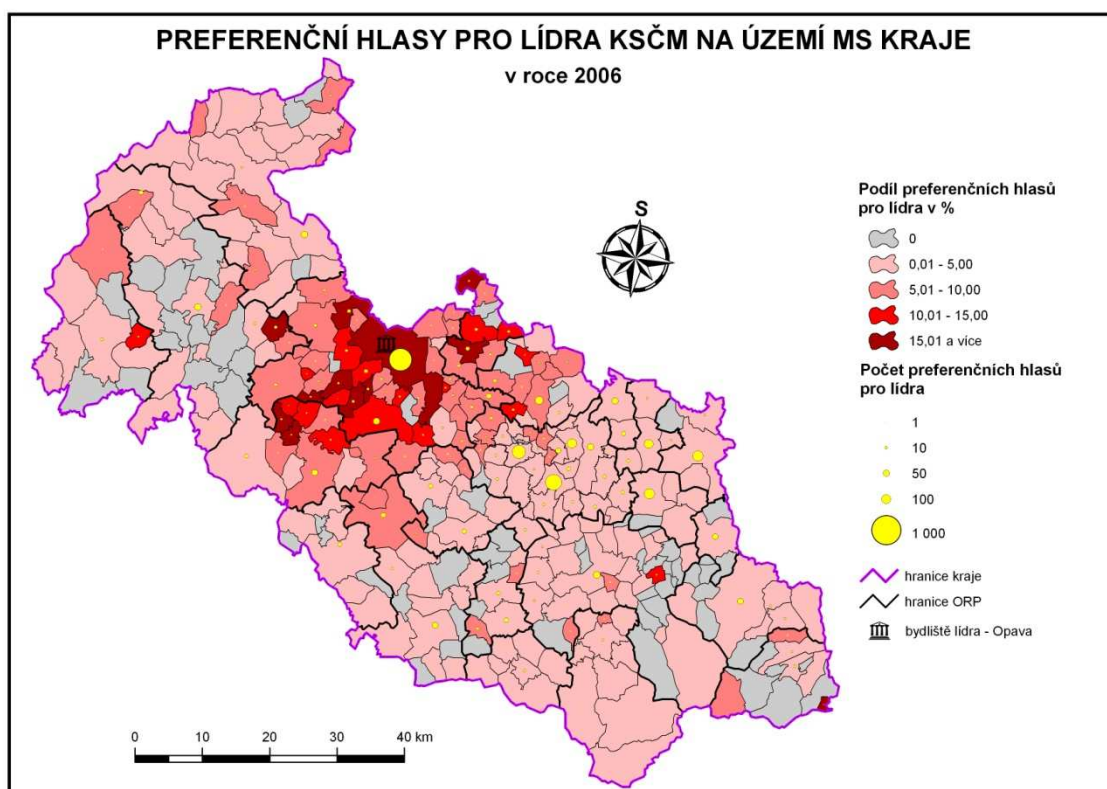
Všeobecný trend úbytku preferenčních hlasů v závislosti na vzdálenosti od místa bydliště platí také v tomto případě. Nejvíce preferenčních hlasů obdržel v průměru v obcích do 10 km od Frýdku – Místku, kde získal v průměru 9,39 % v každé obci (nárůst o 1 PB). V obcích a městských obvodech z druhé vzdálenostní kategorie obdržel v průměru (7,12 %, nárůst o 1,39 PB), 5,82 % preferencí v kategorii následující (nárůst

¹³⁰ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-20]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps3?xjazyk=CZ>>

o 0,4 PB) a v nejbližších obcích potom pouhých 5,5 preferenčních hlasů (nárůst o 1 PB).

6.1.4 KSČM

Na třetím místě se na území MS kraje se ziskem 13,96 % hlasů umístila KSČM. Na jejích volebních lístcích bylo také napsáno 36 kandidátů, kteří také všichni uvedli místo bydliště na území MS kraje. Lídrem kandidátky zde byl poslanec Miroslav Opálka z Opavy. Mezi parlamentními lídry se v celkovém počtu přednostních hlasů umístil na čtvrtém místě se ziskem 3 209 hlasů. Na kandidátní listinu strana zapsala 13 žen (36,11 %), což je 7 více než v roce 2002. KSČM v MS kraji získala tři mandáty, z nichž jeden na ženy připadl. Z šestého místa na kandidátce se do PS PČR dostala díky zisku 7,31 % preferenčních hlasů šestapadesátiletá primátorka Havířova Milada Halíková. Další ženu strana nominovala až na 11. pozici.¹³¹

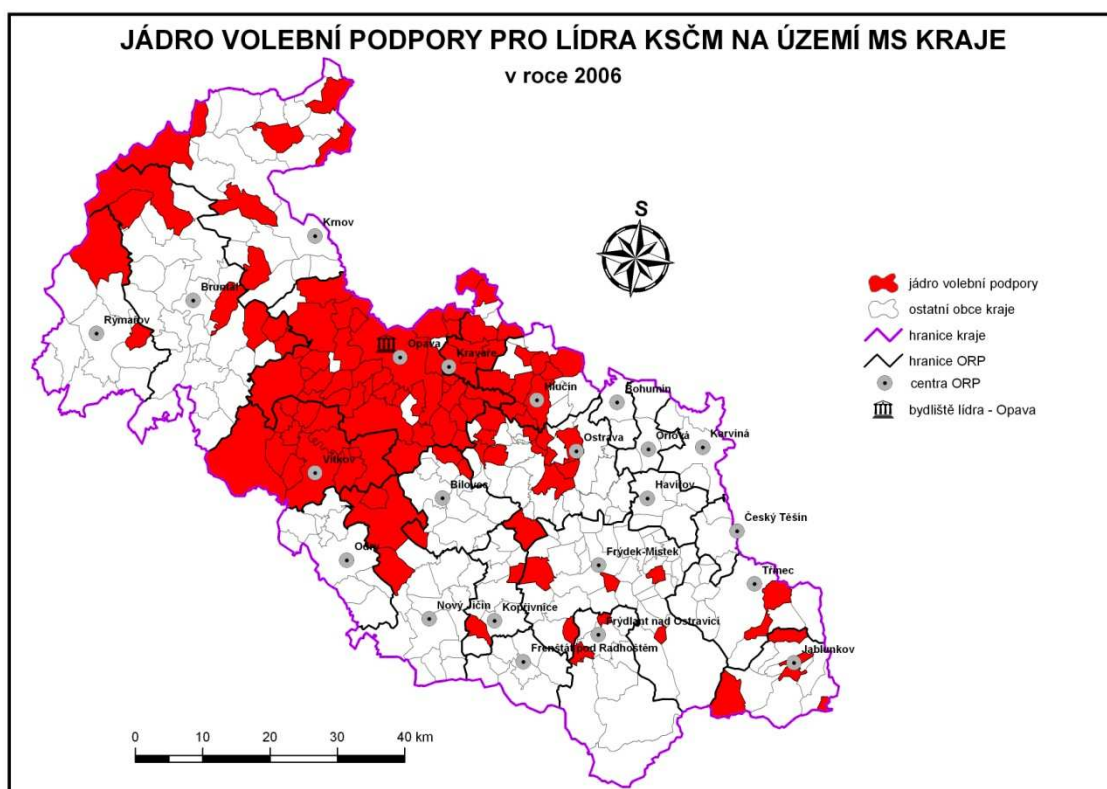

Obr. 61: Preferenční hlasy pro lídra KSČM na území MS kraje v roce 2006¹³²

¹³¹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-21-02]. Dostupný z WWW <<http://volby.cz/pls/ps2006/ps351?xjazyk=CZ&xkraj=14&xstrana=20>>

¹³² Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-21-02]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps3?xjazyk=CZ>>

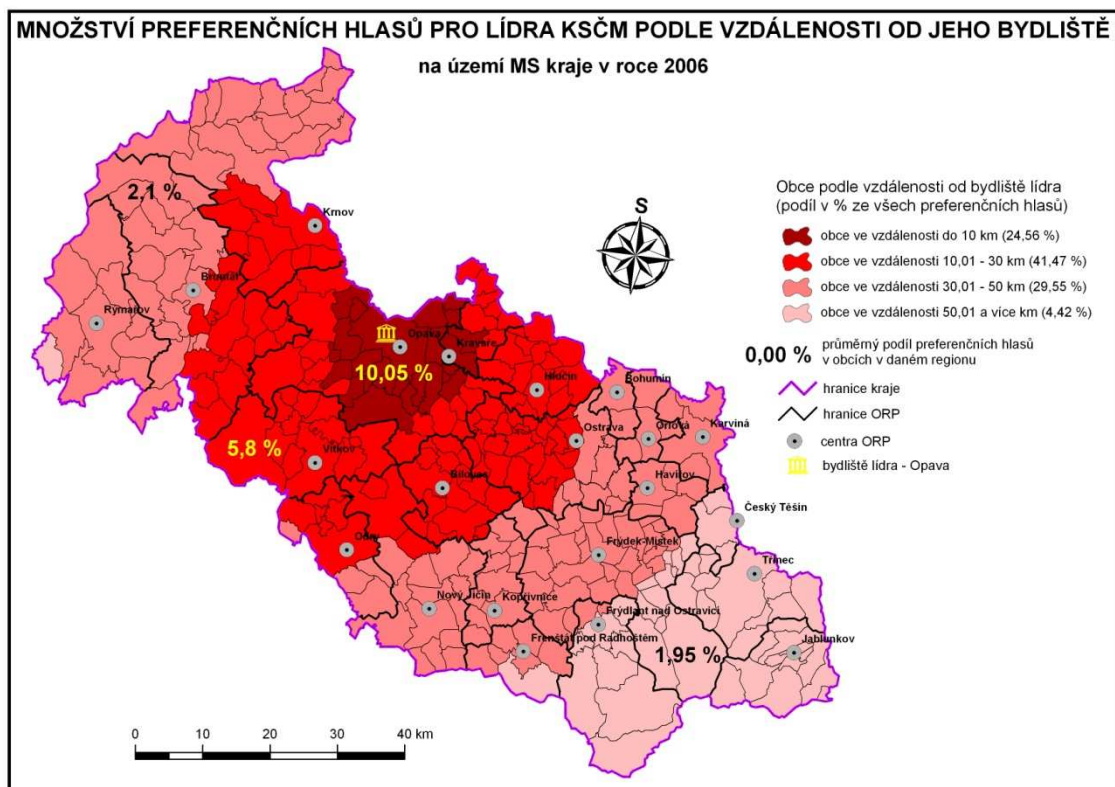
Preferenční hlasy Miroslava Opálky jsou koncentrovány především na Opavsku, kde žije. Jen v Opavě získal 18 % všech hlasů. Také Opálka dominoval, stejně jako jeho předchůdce Vymětal, v obcích a městských obvodech z kategorie 0,01 – 5 % preferencí (136 obcí a 19 obvodů). Druhou nejčastější kategorií představovaly obce, kde nezískal ani jeden hlas (75 obcí a Proskovice). Hranici zisku 7 % preferenčních hlasů Opálka prolomil v 55 obcích především na Opavsku a třech malých městských obvodech (v Hošťálkovicích, Martinově a Nové Vsi).

Obr. 62: Jádro volební podpory pro lídra KSČM na území MS kraje v roce 2006¹³³

Jádro volební podpory lídra KSČM vytvořilo dosud snad nejkoncentrovanější region. Opálku, jako místního poslance preferovali především na Opavsku. Minimální podpory se mu dostalo v obcích jihovýchodně od Ostravy. Samotné jádro volební podpory bylo tvořeno 104 obcemi a 7 ostravskými obvody.

¹³³ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-02-20]. Dostupný z WWW <<http://volby.cz/pls/ps2006/ps3?xjazyk=CZ>>

Obr. 63: Množství preferenčních hlasů pro lídra KSČM podle vzdálenosti od jeho bydliště na území MS kraje v roce 2006¹³⁴

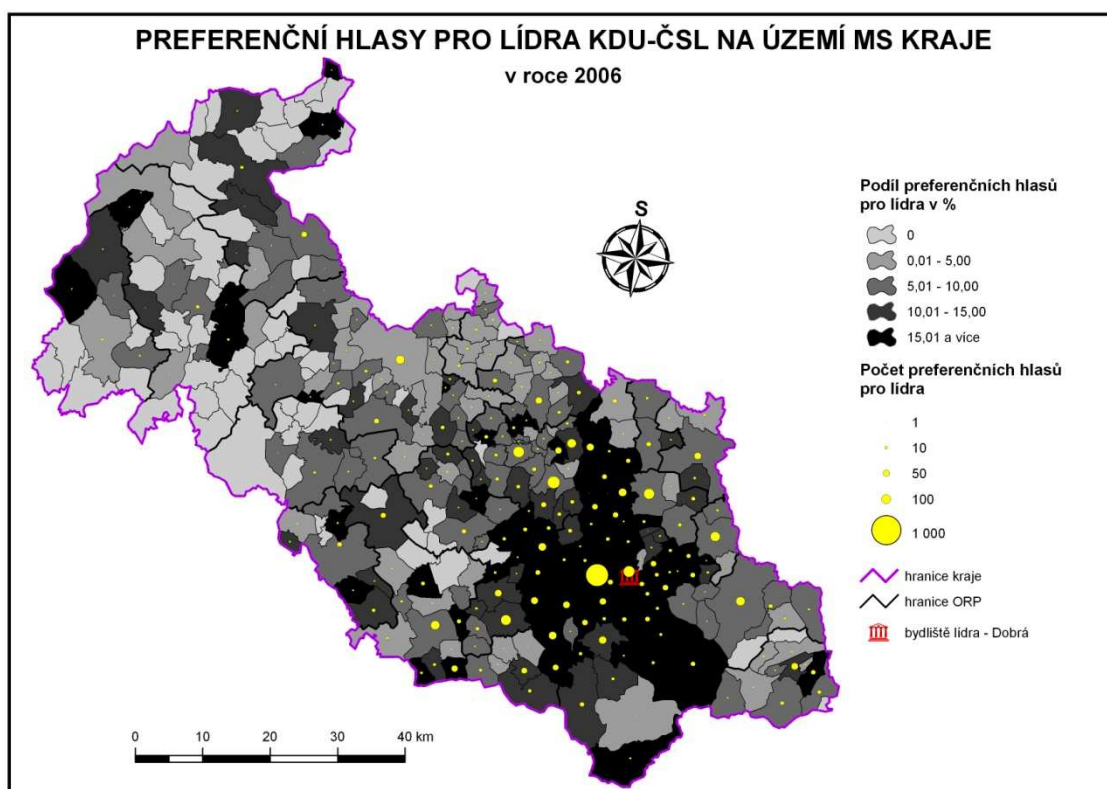
V obcích ležících nejbliže u Opavy získal Opálka 24,56 % preferencí. Ve druhé zóně, zahrnující také lidnaté ostravské obvody, jeho zisk činil 41,47 %. V obcích vzdálených 30,01 – 50 km od Opavy, kde se nachází velká města jako Havířov, Karviná, Frýdek – Místek,... byl zisk preferencí pro lídra 29,55 %. Zde se rozhodně projevil efekt sousedství, neboť v tomto levicově zaměřeném regionu mohl Opálka získat daleko více hlasů, ale místní obyvatelstvo raději dalo preferenční hlas primátorce Havířova Miladě Halíkové. V obcích vzdálených více než 50 km získal pouze 4,42 % hlasů.

Dominanci Opavska ilustruje i průměrný podíl získaných preferenčních hlasů v nejbližším okolí bydliště. Získal zde v průměru 10,05 % preferencí v obci. V obcích z každé z dalších zón získal méně hlasů. V obcích a městských obvodech vzdálených 10,01 – 30 km v průměru získal 5,8 %. V další kategorii obdržel 2,1 % hlasů a v nejperifernější oblasti od centra potom pouhých 1,95 % preferenčních hlasů v obci.

¹³⁴ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-20]. Dostupný z WWW <<http://volby.cz/pls/ps2006/ps3?xjazyk=CZ>>

6.1.5 KDU – ČSL

Na čtvrtém místě se na území MS kraje se ziskem 7,18 % hlasů umístila KDU-ČSL. Na jejích volebních lístcích bylo napsáno 36 kandidátů, kteří také všichni uvedli místo bydliště na území MS kraje. Lídrem kandidátky zde byl sedmačtyřicetiletý náměstek Jiří Carbol z Dobré na Frýdeckomístecku. Carbol byl jediný, kdo se do PS PČR za KDU – ČSL na území MS kraje dostal. K obdržení mandátu mu jednoznačně pomohl zisk 10,85 % preferenčních hlasů, díky němuž nepustil nikoho před sebe (druhý Josef Vícha totiž také prolomil 7% hranici ziskem 8,42 % preferencí). Na kandidátní listině bylo zapsáno šest žen. První z nich byla stranou umístěna na 4. pozici, další na 7. a to bylo z první desítky vše.¹³⁵

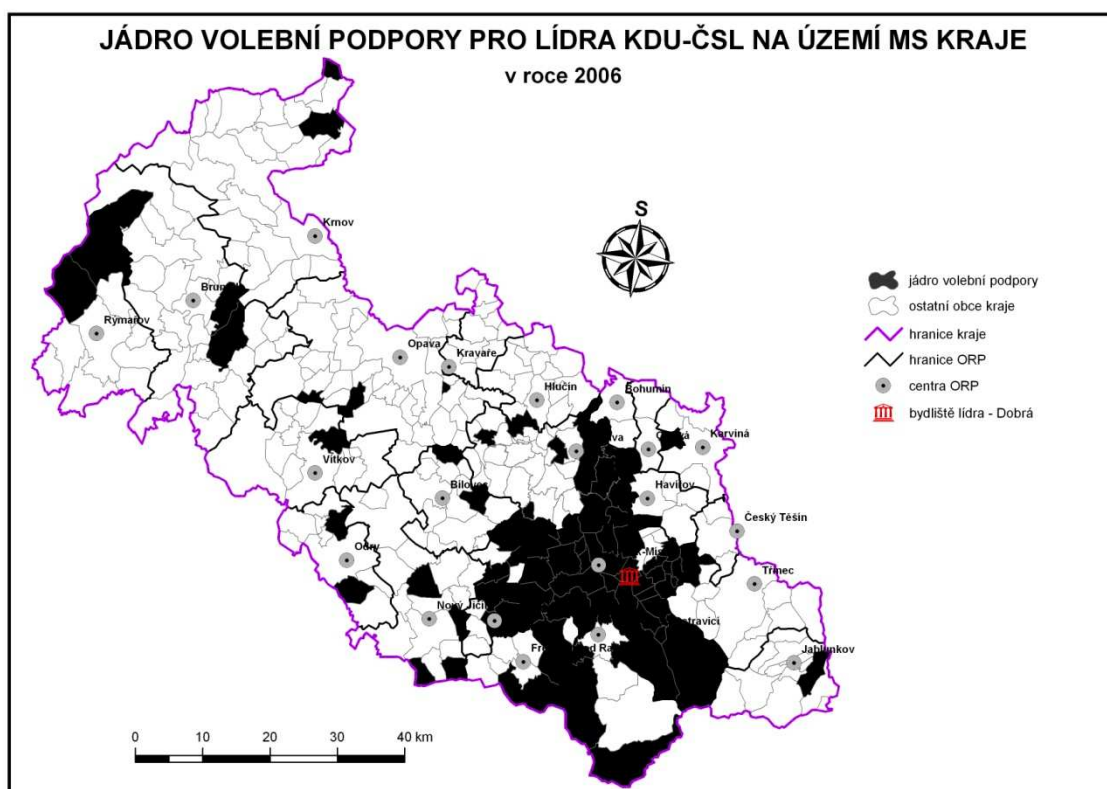
Obr. 64: Preferenční hlasy pro lídra KDU – ČSL na území MS kraje v roce 2006¹³⁶

Preferenční hlasy pro Carbola jsou koncentrovány především v místě jeho bydliště – v Dobré. V sousedním Frýdku – Místku získal 12 % všech svých preferencí.

¹³⁵ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-22]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps351?xjazyk=CZ&xkraj=14&xstrana=24>>

¹³⁶ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-22]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps3?xjazyk=CZ>>

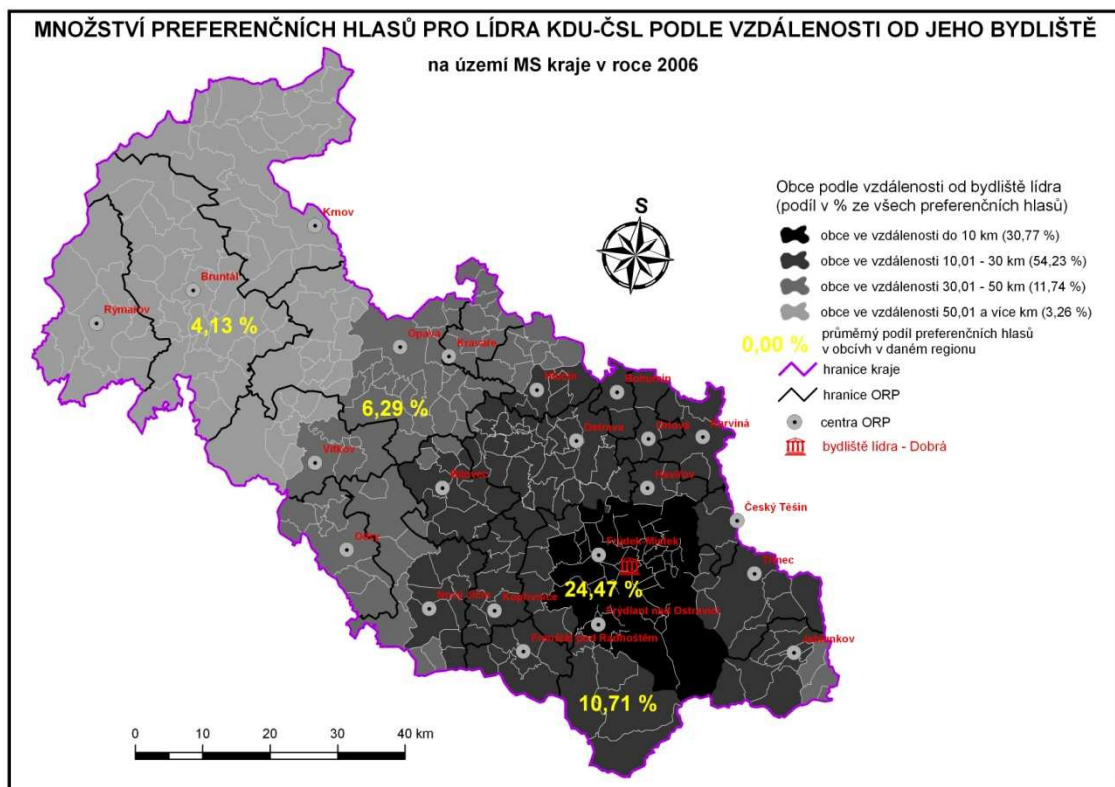
Volební podpora lídra byla vysoká. Vždyť více než 7 % preferenčních hlasů získal v 141 obcích a 18 městských obvodech. V 67 obcích především na Frýdeckomístecku a 6 ostravských obvodech získal více než 15 % preferenčních hlasů. V 67 obcích nacházejících se z většiny na severozápadě MS kraje nezískal Carbol ani jeden hlas.

Obr. 65: Jádro volební podpory pro lídra KDU - ČSL na území MS kraje v roce 2006¹³⁷

Jádro volební podpory lídra KDU – ČSL vytvořilo jeden z nejkonzentrovanějších regionů, který byl navíc kromě několika obcí také spojitý. Carbola, jako místního kandidáta preferovali především na Frýdeckomístecku. Minimální podpory se mu dostalo v obcích severozápadně od Ostravy. Samotné jádro volební podpory bylo tvořeno 77 obcemi a 6 ostravskými obvody.

¹³⁷ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-22]. Dostupný z WWW <<http://volby.cz/pls/ps2006/ps3?xjazyk=CZ>>

Obr. 66: Množství preferenčních hlasů pro lídra KDU – ČSL podle vzdálenosti od jeho bydliště na území MS kraje v roce 2006¹³⁸

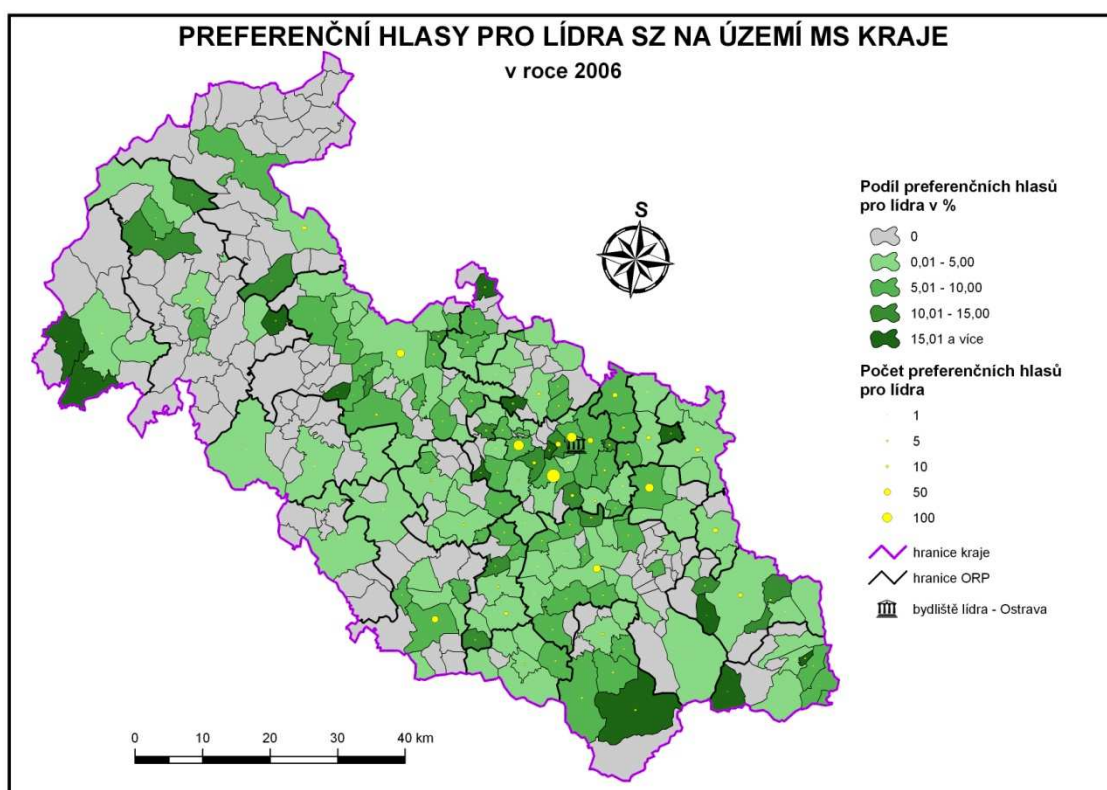
V obcích ležících nejbliže u Dobré získal Carbol 30,77 % preferencí. Ve druhé zóně, zahrnující také lidnaté ostravské obvody, jeho zisk činil 54,23 %. V obcích vzdálených 30,01 – 50 km od Dobré, kde se z velkých měst nachází pouze Opava, činil zisk preferencí pro lídra 11,74 %. V obcích vzdálených více než 50 km získal pouze 3,26 % hlasů.

Dominanci Frýdeckomístecka ilustruje i průměrný podíl získaných preferenčních hlasů v nejbližším okolí bydliště. Získal zde v průměru dosud nevídaných 24,47 % preferencí v obci. V obcích z každé z dalších zón získal méně hlasů. V obcích a městských obvodech vzdálených 10,01 – 30 km v průměru získal 10,71 %, což představují také vysoký výsledek. V další kategorii v průměru obdržel 6,29 % hlasů (což je o 3,4 PB více, než kolik získal v této vzdálenostní kategorii Kořistka v roce 2002) a v nejperifernější oblasti od centra potom pouhých 4,13 % preferenčních hlasů v obci.

¹³⁸ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-22]. Dostupný z WWW <<http://volby.cz/pls/ps2006/ps3?xjazyk=CZ>>

6.1.6 SZ

Na posledním místě se na území MS kraje se ziskem 4,34 % hlasů umístila Strana zelených. Na jejích volebních lístcích bylo napsáno 33 kandidátů, kteří také všichni uvedli místo bydliště na území MS kraje. Lídrem kandidátky zde byla jednačtyřicetiletá Věra Jakubková z Ostravy. Jakubková byla jediná, kdo se do PS PČR za SZ na území MS kraje dostala. Získala 5,08 % preferenčních hlasů. SZ umístila na kandidátní listinu 11 žen. Kromě lídra byla v první desítce už pouze jedna žena na 4. místě na kandidátce.¹³⁹

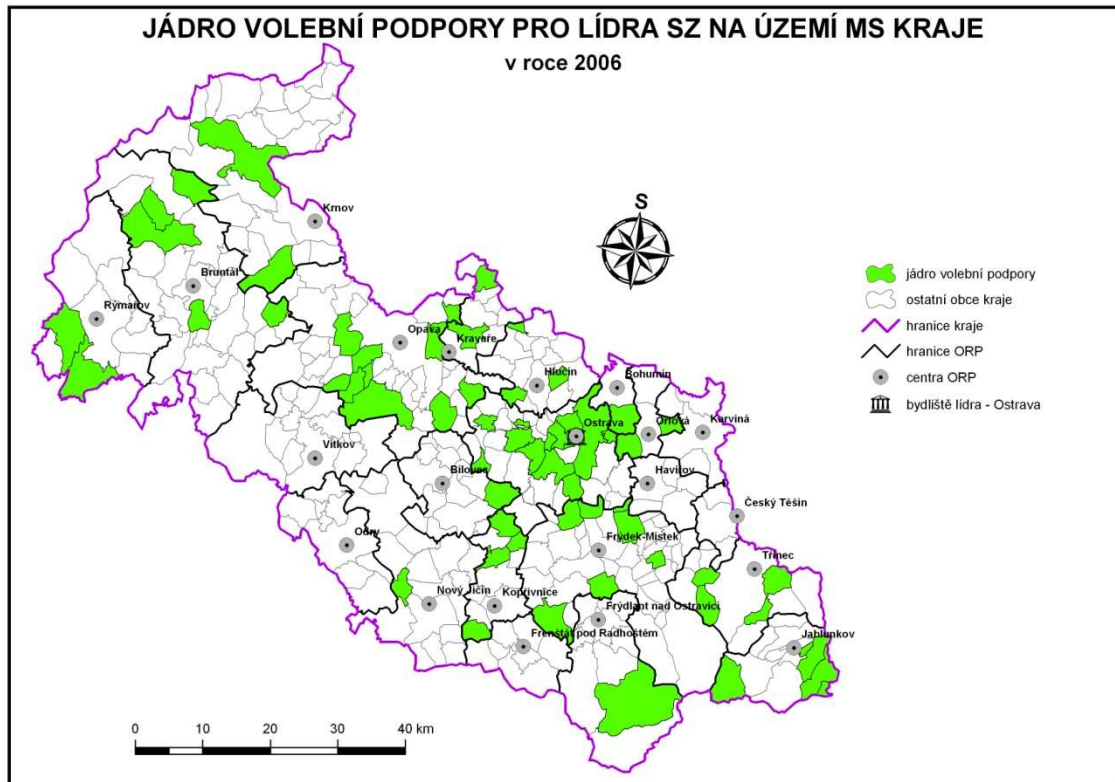
Obr. 67: Preferenční hlasy pro lídra SZ na území MS kraje v roce 2006¹⁴⁰

Už na první pohled je patrné, že nové parlamentní straně podstatně chyběla voličská základna, jíž disponují silné stálé parlamentní strany. Jakubková se dočkala nejsilnější podpory v Ostravě – Jihu, Porubě, Moravské Ostravě a Přívozu (získala zde 31 % svých preferencí). Ve zbytku kraje, a nejenom v jeho severozápadní části,

¹³⁹ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-02-22]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps351?xjazyk=CZ&xkraj=14&xstrana=18>>

¹⁴⁰ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-02-22]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2006/ps3?xjazyk=CZ>>

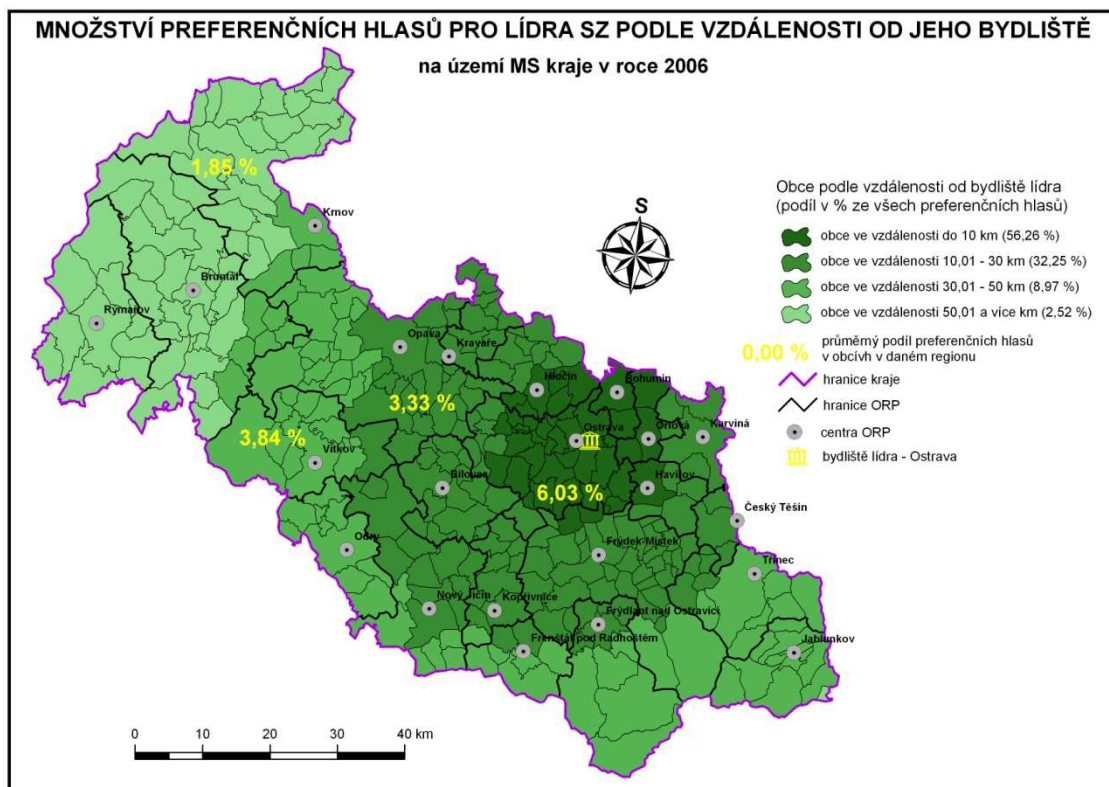
dominovaly obce, v nichž nezískala ani jeden hlas (146 obcí a 6 městských obvodů, což je zatím suverénně nejvíce ze všech zmíněných lídrů). Hranici 7 % preferenčních hlasů prolomila ve 40 obcích a 8 městských obvodech.

Obr. 68: Jádru volební podpory pro lídra SZ na území MS kraje v roce 2006¹⁴¹

Jádru volební podpory tentokrát bylo velmi rozptýleno po celém kraji. Oblastmi, kde se koncentrovalo více obcí, byly Ostravsko a Opavsko. V celém jádru volební podpory bychom našli celkem 52 obcí a 9 ostravských obvodů, což není mnoho.

¹⁴¹ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-02-22]. Dostupný z WWW <<http://volby.cz/pls/ps2006/ps3?xjazyk=CZ>>

Obr. 69: Množství preferenčních hlasů pro lídra SZ podle vzdálenosti od jeho bydliště na území MS kraje v roce 2006¹⁴²

V obcích ležících nejbliže u Ostravy (díky podpoře v lidnatých ostravských obvodech) získala Jakubková 56,26 % preferencí. Ve druhé zóně její zisk činil 32,25 %. V této chvíli, tedy ve všech obcích a obvodech ve vzdálenosti do 30 km od Ostravy obdržela bezmála 90 % svých preferencí. V obcích vzdálených 30,01 – 50 km její zisk činil 8,97 %. V obcích vzdálených více než 50 km získala pouze 2,52 % hlasů.

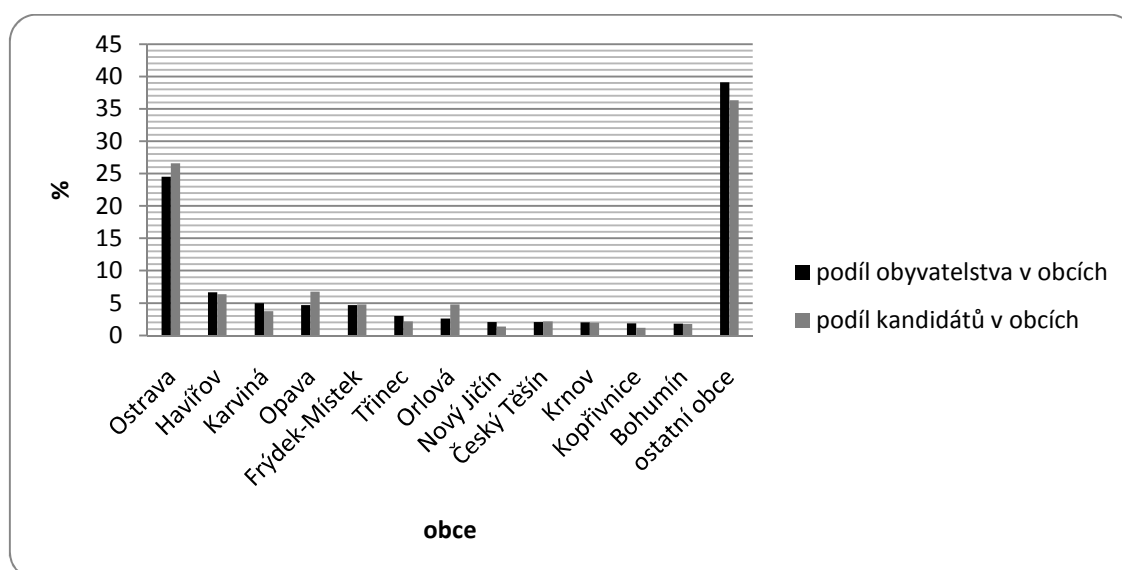
Průměrná volební podpora v obcích byla celkově nízká. Jakubková stejně jako všichni lídři získala v průměru nejvíce preferencí v nejbližších obcích a obvodech (6,03 % preferencí v obci). V další vzdálenostní kategorii získala v průměru méně hlasů (3,33 %) než v obcích vzdálených 30,01 – 50 km (3,84 %). V nejvzdálenějších obcích od místa bydliště získala stejně jako ostatní lídři nejméně hlasů (pouhých 1,85 %).

¹⁴² Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-02-22]. Dostupný z WWW <<http://volby.cz/pls/ps2006/ps3?xjazyk=CZ>>

7 ANALÝZA PREFERENČNÍHO HLASOVÁNÍ

7.1 Analýza preferenčního hlasování v roce 2010

Všechny politické strany v roce 2010 na území MS kraje delegovaly celkem 504 kandidáty, což představuje úbytek 10 politiků oproti předešlým volbám. Parlamentní strany tentokrát nominovaly stejný počet lidí na kandidátky – 36. Na kandidátce parlamentních stran, až na jednoho politika z TOP 09 z Brna, uvedli všichni kandidáti trvalé bydliště v některé z obcí MS kraje.¹⁴³

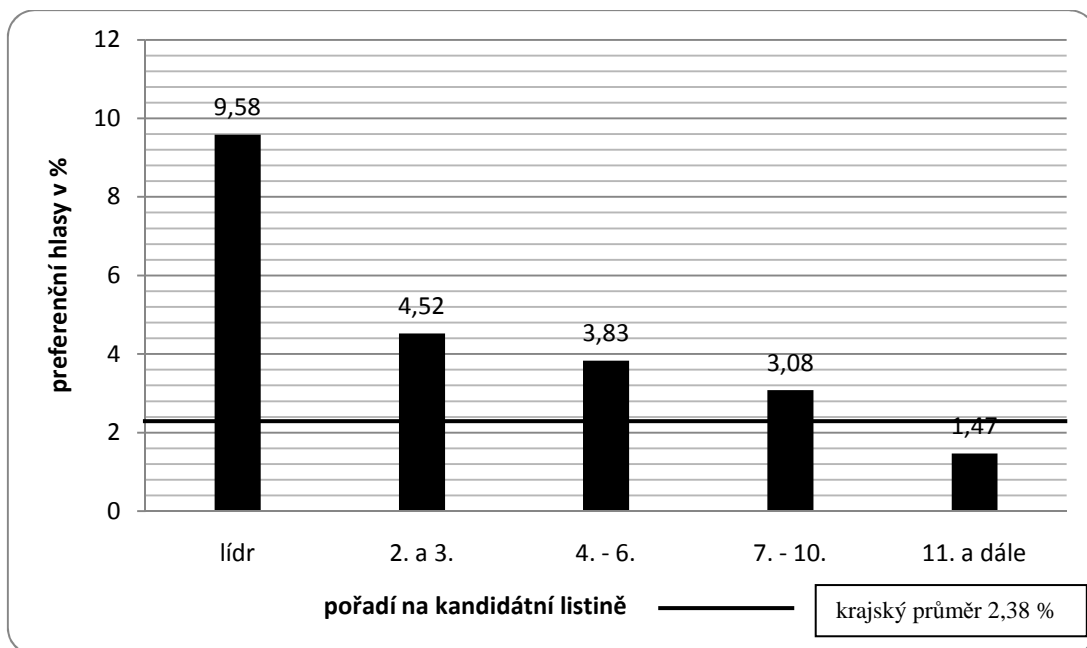

Obr. 70: Podíl obyvatelstva a kandidátů v obcích nad 20 000 obyvatel na obyvatelstvu a kandidátech MS kraje v roce 2010¹⁴⁴

V roce 2010 došlo k navýšení podílu kandidátů žijících ve městech nad 20 000 obyvatel o 7,66 PB proti minulým volbám. Také tentokrát pocházelo nejvíce politiků z Ostravy, více než 25 % kandidujících (134). Městem s druhým nejvyšším počtem kandidátů byla Opava (34) a třetí se umístil Havířov (32).

¹⁴³ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-02-23]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps111?xjazyk=CZ&xkraj=14&xstrana=0&xv=1&xt=2>>

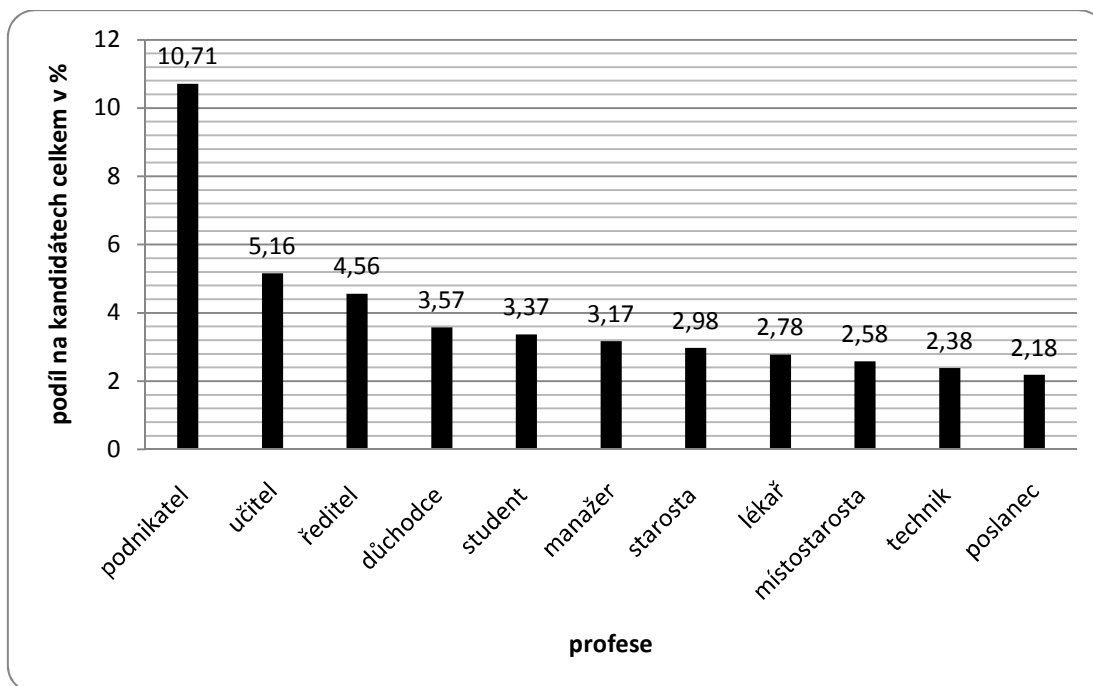
¹⁴⁴ *tamtéž*

Obr. 71: Průměrný podíl preferenčních hlasů v závislosti na pořadí kandidáta na kandidátce na území MS kraje v roce 2010¹⁴⁵

Trendy z let minulých se v roce 2010 znovu potvrdily. Lídři kandidátních listin získávají nejvíce preferenčních hlasů. Navíc se jim poprvé podařilo prolomit 7% hranici. Kandidáti z dalších kategorií v průměru získali vždy méně preferencí než politici z pozic před nimi. Oproti volbám z roku 2006 došlo k průměrnému nárůstu preferencí ve všech kategoriích. Občanská iniciativa, snažící se o změnu personálního obsazení PS PČR kroužkováním neznámých politiků na posledních místech kandidátek, vyústila v dosud nejvyšší zisky „outsiderů“ – v průměru získali 1,94 % preferencí.

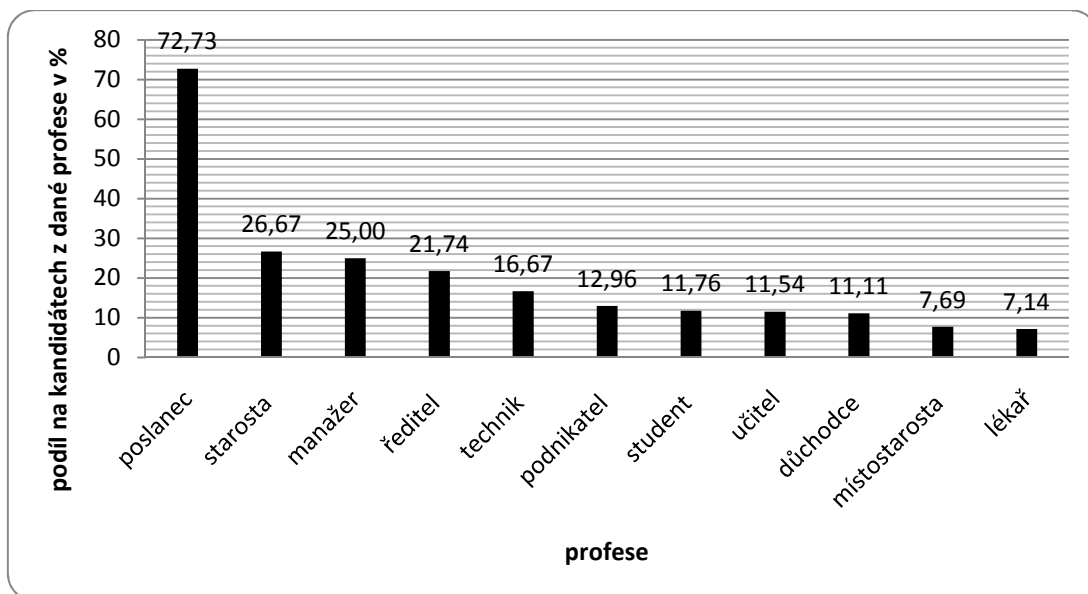
¹⁴⁵ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Obr. 72: Deset nejčastějších profesí kandidátů na území MS kraje v roce 2010¹⁴⁶

I potřetí se nejčastější profesí mezi kandidujícími stalo podnikání. Jeho podíl na všech kandidujících se téměř nezměnil. Na druhém a třetím místě se tentokrát umístili učitelé a ředitelé. Z minulého volebního období se mezi deset nejčastějších profesí nedostali soukromí zemědělci a poslanci, kteří ale pro svou specifickou pozici v preferenčním hlasování ve výčtu nechybí. Jejich místo nahradili studenti a po čtyřleté odmlce také technici.

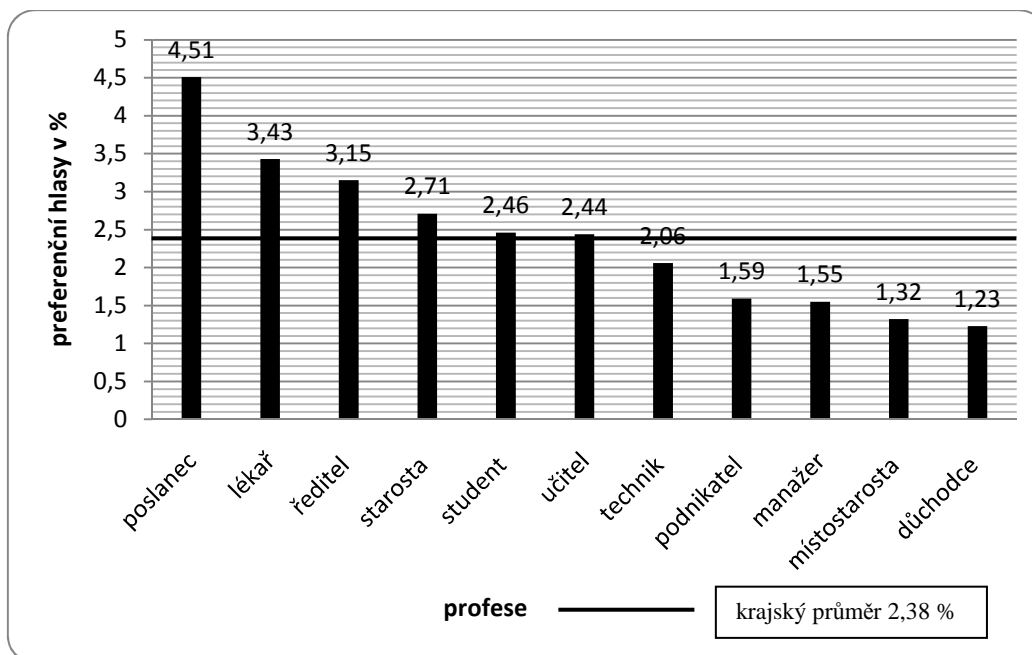
¹⁴⁶ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Obr. 73: Kandidáti z deseti nejčastějších profesí do 6. místa (včetně poslanců) na kandidátce na území MS kraje v roce 2010¹⁴⁷

Poslanci znovu potvrdili svou silnou pozici na kandidátkách. Do 6. místa se jich umístilo 8 z 11. Nad 30 % se nepodařilo dostat žádné jiné profesi. Posun o 18 PB směrem nahoru byl zaznamenán u druhých starostů. Nejméně volitelných míst si mezi vybranými profesemi dokázali vydobýt lékaři (propad o 8,65 PB).

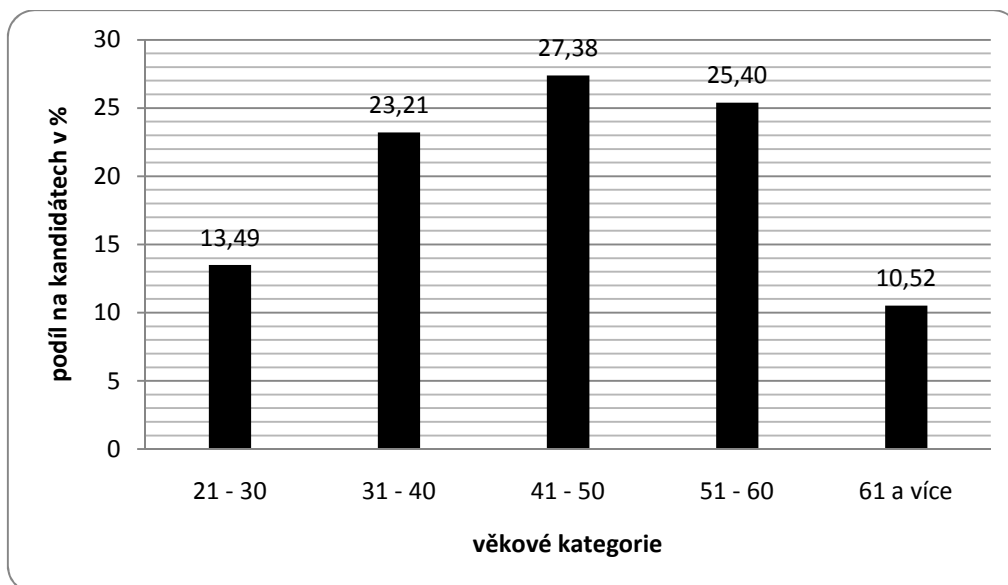
¹⁴⁷ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Obr. 74: Průměrné zisky preferenčních hlasů pro 10 nejčastějších profesí a poslance na území MS kraje v roce 2010¹⁴⁸

Každý kandidát na území MS kraje v průměru obdržel 2,38 % preferenčních hlasů, což znamená nárůst o 1 PB proti roku 2006. Nad krajský průměr se dostalo šest profesí. Poslanci a učitelé se jako jediní ve všech volbách dostali přes krajský průměr. Nejvíce preferenčních hlasů v průměru znovu obdrželi poslanci, navíc si v průměru polepšili o 1,72 PB. Nejméně preferencí potřetí za sebou získali důchodci.

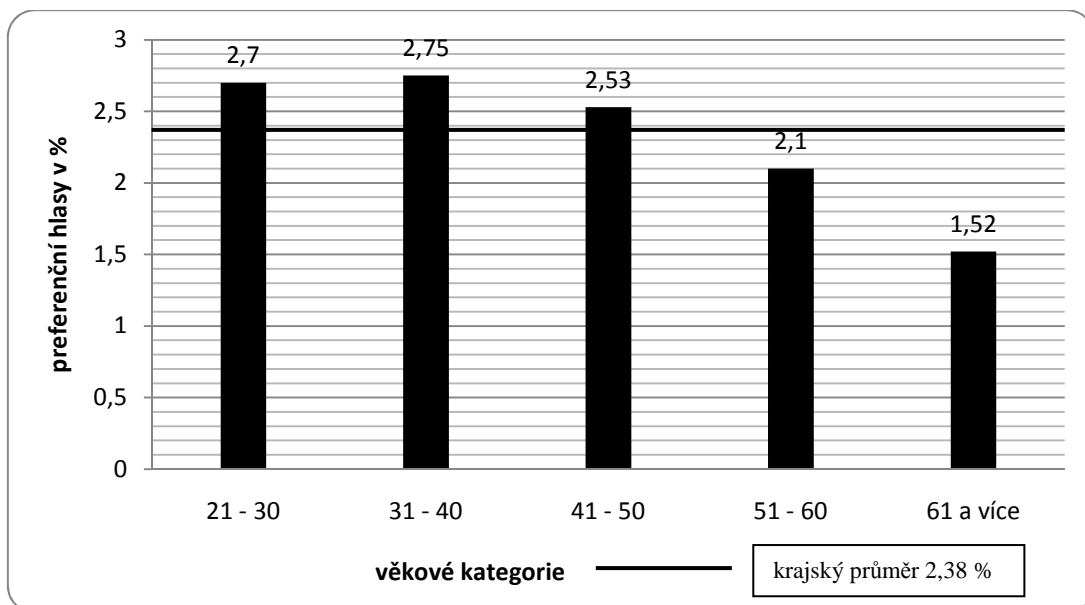
¹⁴⁸ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Obr. 75: Podíl kandidátů ve věkových kategoriích na území MS kraje v roce 2010¹⁴⁹

Kandidáti se vešli do věkového rozmezí 21 – 87 let. Průměrný věk kandidujících klesl ze 46,1 let na 45,39 let. Nejpočetnější skupinu obyvatelstva, která se ucházela o poslanecký mandát, znovu představovali lidé ve věkové kategorii 41 – 50 let (27,38 % kandidujících). Na druhém a třetím místě se s podobným podílem kandidátů jako v předešlých volbách umístili politici ve věku 51 – 60 let a 31 – 40 let. Podíl nejmladších kandidátů vzrostl o 1,8 PB. Podíl politiků z nejstarší věkové kategorie se téměř nezměnil.

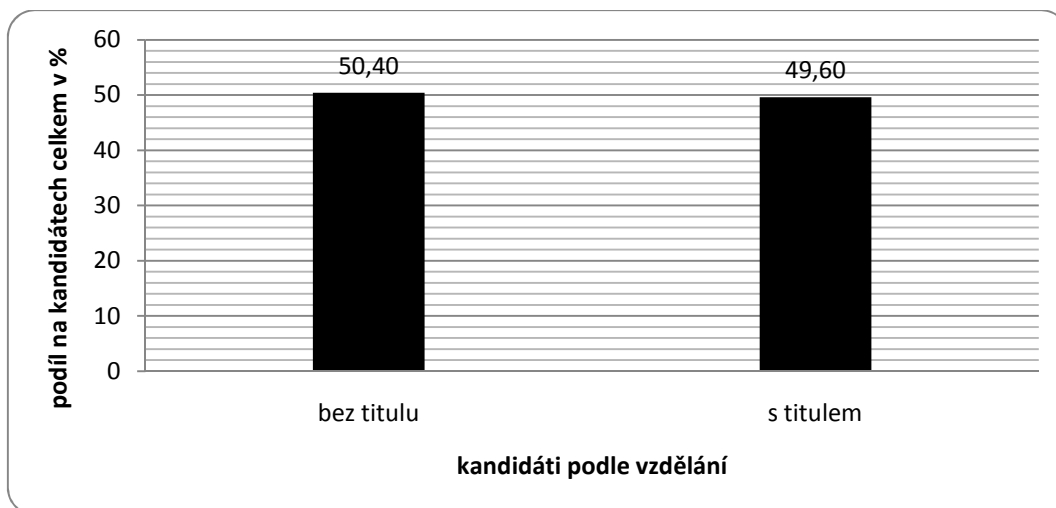
¹⁴⁹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Obr. 76: Průměrné zisky preferenčních hlasů ve věkových kategoriích na území MS kraje v roce 2010¹⁵⁰

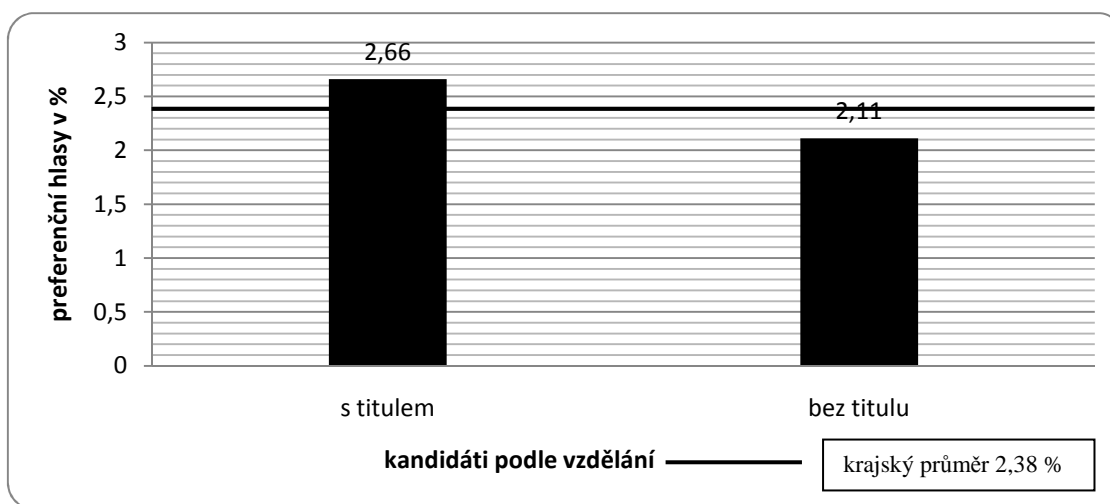
Mladí lidé tentokrát poprvé nezískali v průměru nejvíce hlasů a umístili se na druhém místě s nepatrným odstupem za politiky ve věku 31 – 40 let. Všechny věkové kategorie si proti minulým volbám v průměrném zisku preferencí polepšily. Nad krajský průměr se ještě podařilo dostat nejpočetnější věkové kategorii (41 – 50 let). Nejméně podporovanou skupinou obyvatelstva se potřetí v řadě stali lidé starší 61 let.

¹⁵⁰ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Obr. 77: Podíl kandidátů podle vzdělání na území MS kraje v roce 2010¹⁵¹

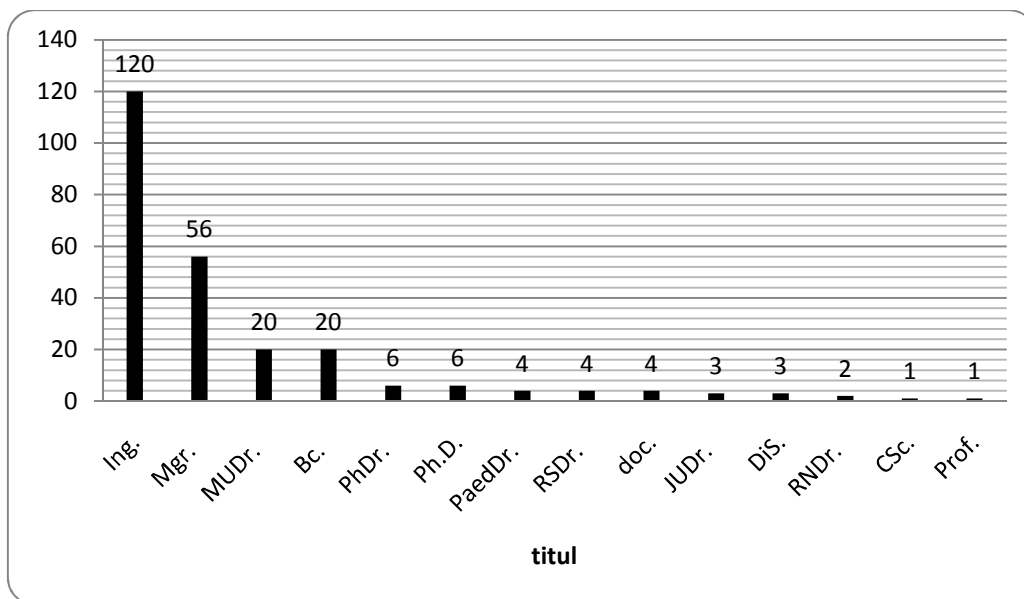
Podíl mezi kandidujícími s titulem a bez něj se v roce 2010 již téměř vyrovnal. Lidí bez titulu kandidovalo pouze o čtyři více. Vysokoškolsky vzdělaní lidé dostávají dlouhodobě v průměru více preferencí než lidé kandidující bez něj.

Obr. 78: Průměrné zisky preferenčních hlasů podle vzdělání na území MS kraje v roce 2010¹⁵²

¹⁵¹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

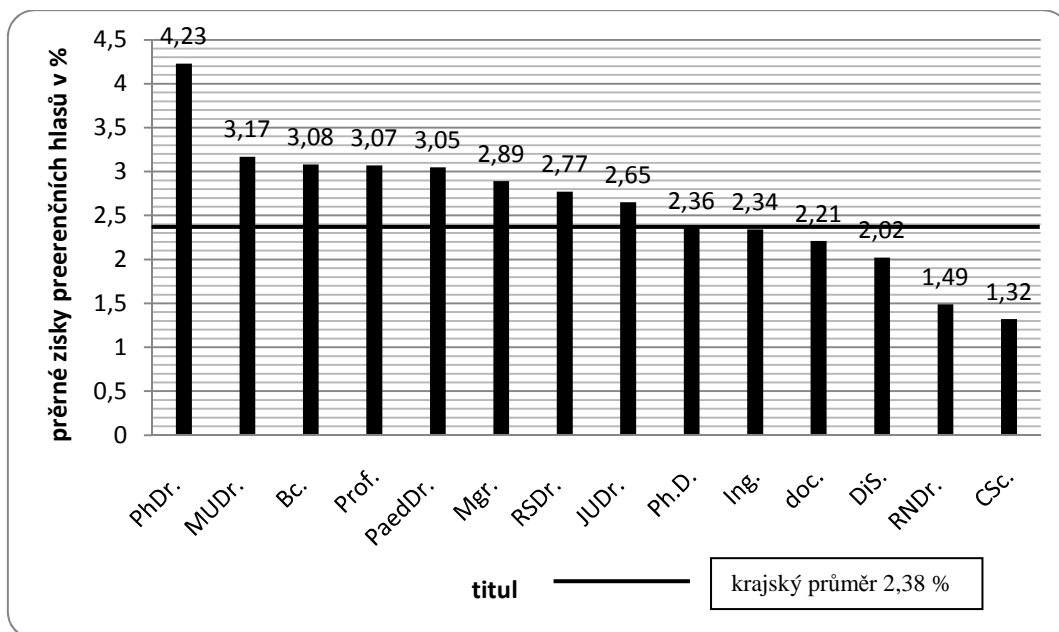
¹⁵² taméž

Obr. 79: Kandidáti podle nejvyššího dosaženého titulu na území MS kraje v roce 2010¹⁵³

Mezi kandidáty s vysokoškolským titulem znovu dominovali inženýři, tentokrát ovšem nezískali nadpoloviční zastoupení mezi kandidáty s VŠ titulem (48 %, propad o 6,43 PB). Na druhém se umístili magistři, o třetí a čtvrté místo se podělili lékaři a bakaláři. Ostatní vysokoškolští kandidáti se nedostali přes deset zástupců. Komunisté i tentokrát vyslali do boje o voličskou přízeň „uznávané odborníky“ na vědy sociálně politické.

¹⁵³ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

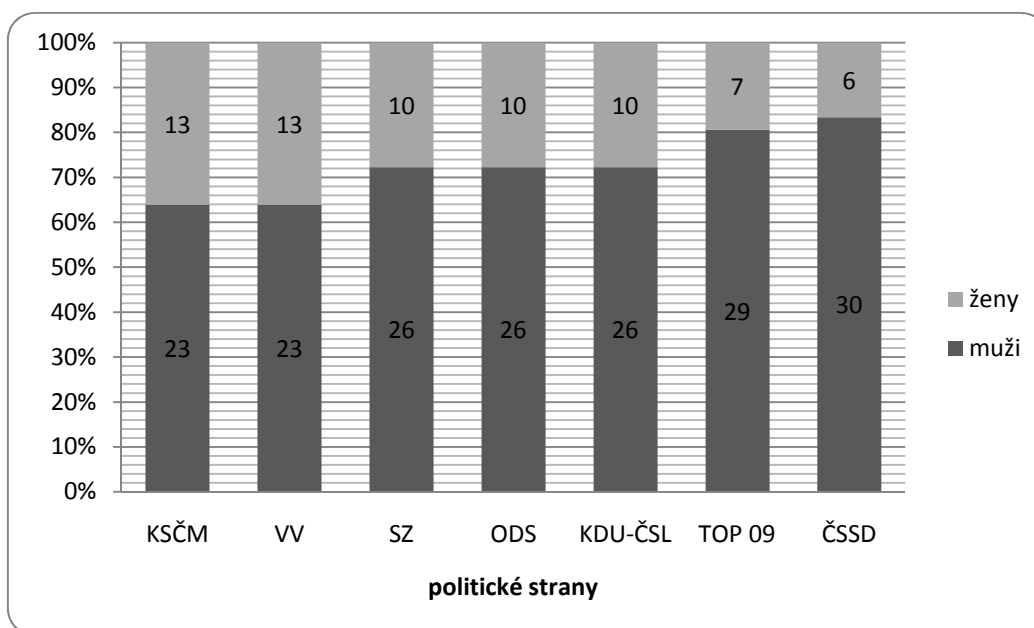
Obr. 80: Průměrné zisky kandidátů podle nejvyššího dosaženého titulu na území MS kraje v roce 2010¹⁵⁴

Politici s titulem PhDr. získávají dlouhodobě vysoké podíly preferenčních hlasů. To se potvrdilo také v posledních parlamentních volbách, když mezi vysokoškoláky získali v průměru nejvíce hlasů. Druhého nejlepšího výsledku dosáhli lékaři nominovaní převážně stranou TOP 09. Nad krajský průměr se podařilo kandidátům s osmi druhy titulů ze čtrnácti. Z předních míst se vytratili docenti, které jejich strany nominovali na kandidátkách na zadní místa. Stejně výrazný propad zaznamenali také lidé s titulem RNDr.

¹⁵⁴ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

7.1.1 Ženy v politice ve volbách do PS PČR v roce 2010

Z celkového počtu 504 kandidátů bylo na volební lístky všech stran napsáno 145 žen (28,77 %).¹⁵⁵ Proti minulému volebnímu období na kandidátkách přibýlo 2,12 PB žen. V komparaci MS kraje s republikovými výsledky můžeme konstatovat, že ženy na území MS tentokrát kandidovaly do politiky ve větší míře než na republikové úrovni. Na území celé republiky kandidovalo do PS PČR 27,16 % žen. Proti předešlým volbám ubylo v republice žen na kandidátních listinách o 0,58 PB.

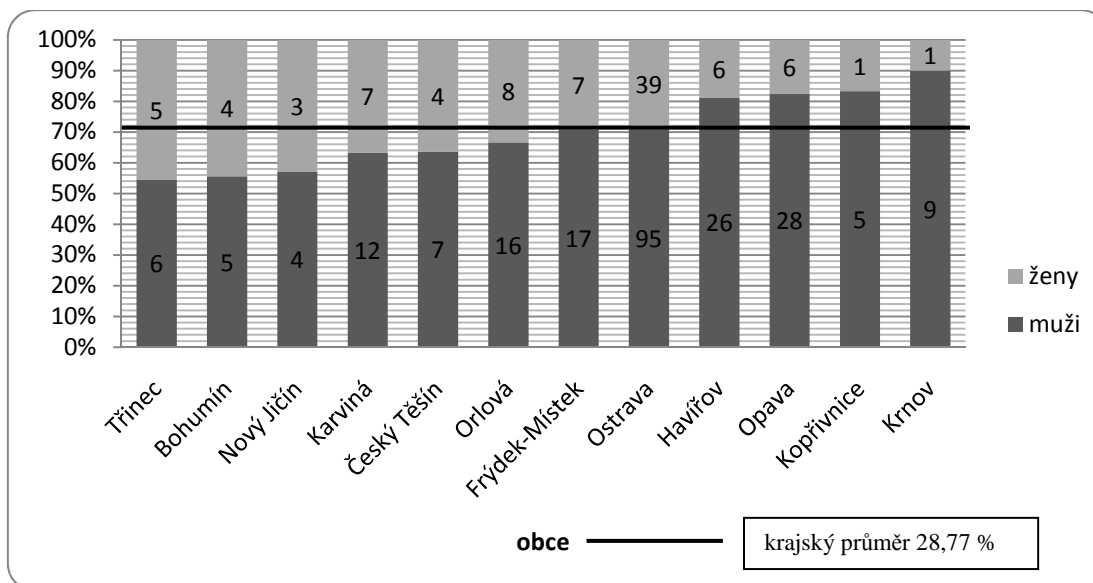

Obr. 81: Poměr mužů a žen na kandidátních listinách parlamentních stran, KDU – ČSL a SZ na území MS kraje v roce 2010¹⁵⁶

Kritickou 30% hranici zastoupení žen v politice tentokrát překročily pouze dvě parlamentní strany. 36,11 % zastoupení žen na kandidátkách dosáhly shodně KSČM a VV. Doslova neuvěřitelný propad v podílu žen zapsaných na kandidátních listinách byl zaznamenán u nejsilnější parlamentní strany v MS kraji, u ČSSD. Na její kandidátce se nacházelo o 17,62 PB méně žen než v roce 2006. Ani SZ, která se nejčastěji ze všech parlamentních stran hlásí k rovným příležitostem pro muže a ženy, nenominovala do voleb ani jednu třetinu žen.

¹⁵⁵ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-02]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps122?xjazyk=CZ&xkraj=14&xstrana=0&xv=1>>

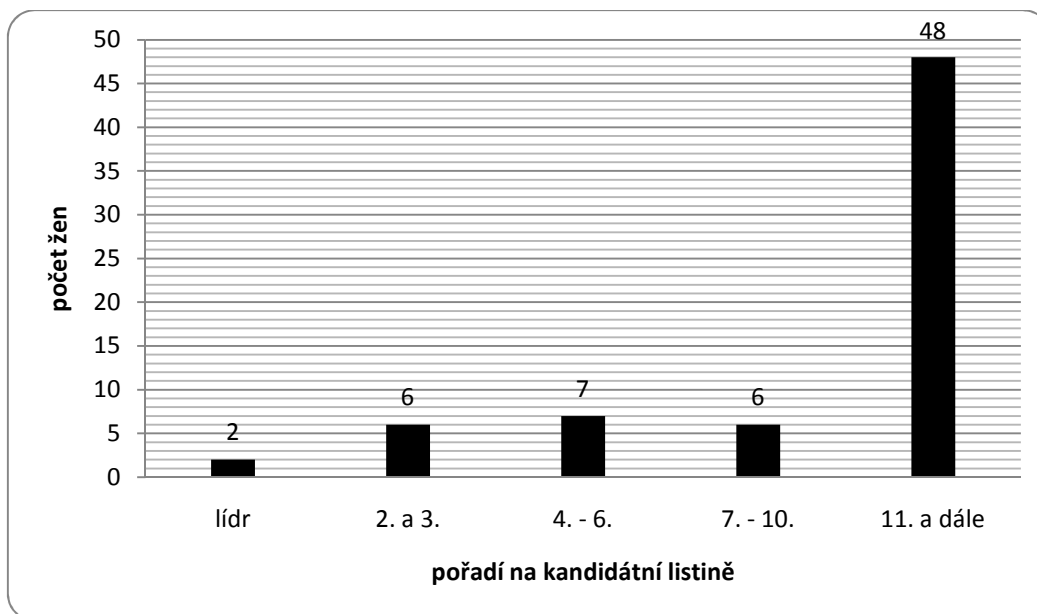
¹⁵⁶ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-02]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Obr. 82: Podíl mužů a žen kandidujících do PS PČR podle místa bydliště v obcích nad 20 000 obyvatel na území MS kraje v roce 2010¹⁵⁷

Ve dvanácti největších obcích MS kraje bylo na kandidátních listinách všech politických stran zapsáno 91 žen (62,76 % kandidujících žen, což představuje nárůst 6,5 PB). Nejvíce žen mělo jako vždy trvalé bydliště v Ostravě (27,9 % žen). Kandidovalo jich zde o více než 5 PB proti volbám minulým. Stejně jako v roce 2006 také nyní nepocházelo z žádného jiného města kromě Ostravy více než 10 žen. Z žádného města nad 20 000 obyvatel se nerekrutovalo pro českou politickou scénu více žen než mužů. Relativně nejvíce političek pocházelo z Třince (45,45 %). V relativních číslech se dlouhodobě drží v popředí Nový Jičín, kde byl poměr mužů a žen naprosto stejný jako v předešlých volbách (57,14 % : 42,86 %). Nejmenšího podílu dosáhly znovu političky v Krnově – 10 %. Nad krajskou úroveň (28,77 % kandidujících žen) se kromě Krnova nedostala ještě Kopřivnice, Opava a Havířov.

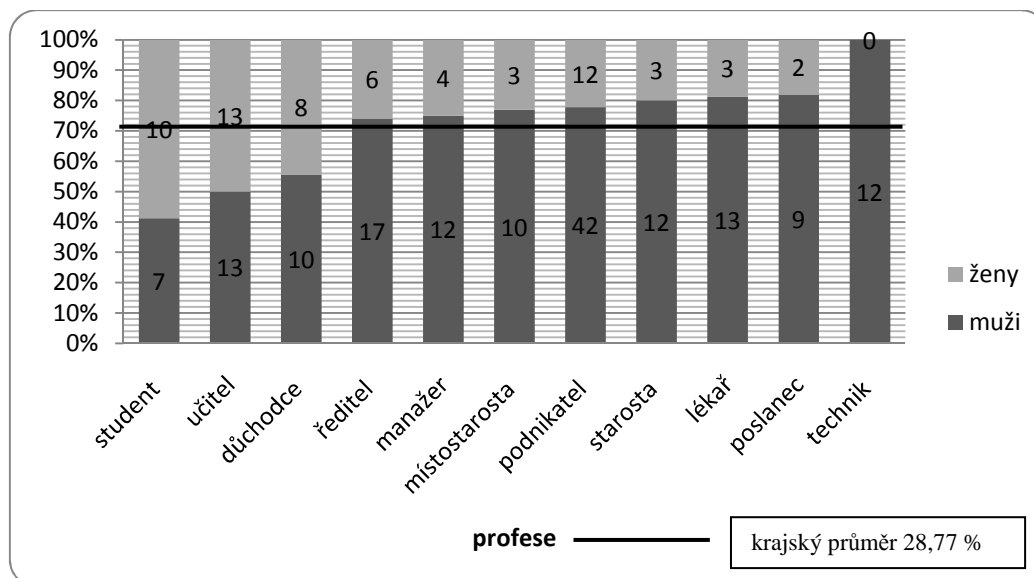
¹⁵⁷ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-02]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Obr. 83: Ženy na kandidátních listinách parlamentních stran, KDU – ČSL a SZ podle pořadí na kandidátce na území MS kraje v roce 2010¹⁵⁸

Ženu jako lídra kandidátky si vybrala KSČM – Kateřinu Konečnou a VV – Kristýnu Kočí. Ani jedné z žen v době nominace nebylo přes třicet. Na volitelná místa nejsilnější strany nominovaly 22 % žen (nárůst o 10 PB). Vítězové voleb v MS kraji, ČSSD, umístili první ženu na 3. pozici na kandidátce, další potom na 10. místo. ODS měla první ženu na 2. místě, do první desítky ještě umístila ženy na 6. a 10. pozici. KSČM dala ženám snad největší možnost pro získání mandátu, kromě lídra měla ženy ještě na volitelných pozicích na 4. a 5. místě. Další ženy se do první desítky nedostaly. KDU – ČSL nominovala první ženu až na 6. místo, další na 8. a 10. pozici. Zbývajících sedm žen bylo i bez teoretické šance na získání mandátu. SZ měla v první desítce pouze tři ženy, na 2., 4. a 7. pozici. Nováček ve vysoké politice, TOP 09, disponovala sice pouze 7 ženami, ale hned tři z nich umístila na volební pozice (2., 3. a 6. místo). Další ženy se pohybovaly až ve druhé desítce. Další z nováčků, VV, delegoval hned čtyři ženy do první desítky (na pozici lídra, dále pak na 3., 6. a 9. místo). Parlamentní strany daly ženám větší možnost pro získání mandátu, což se hned také projevilo získáním 8 mandátů z 22 (36,36 %). Proti minulým volbám podíl žen s mandátem v MS kraji zvýšil o 14,62 PB. Proti republikové úrovni byl podíl poslankyň v MS kraji vyšší o 14,36 PB.

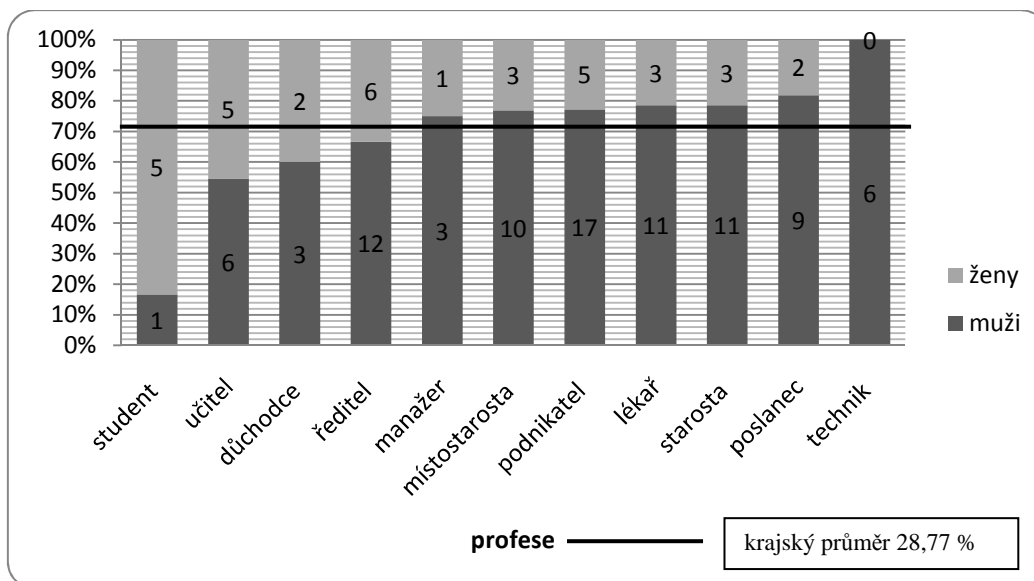
¹⁵⁸ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-02]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Obr. 84: Podíl mužů a žen na kandidátních listinách všech stran podle 10 nejčastějších profesí a poslanců na území MS kraje v roce 2010¹⁵⁹

Poprvé se mezi deseti nejčastějšími profesemi objevila jedna ryze ženská – studentky (58,82 %). Ještě v učitelství panoval stejný poměr mezi kandidujícími muži a ženami. Z učitelek a podnikatelek stejně jako v minulých volbách pocházelo nejvíce kandidátek. Nad krajský průměr kandidujících žen se kromě studentek a učitelek dostaly ještě důchodkyně. Mezi poslanci bychom našli pouze 18,18 % žen, žádná žena se neobjevila mezi techniky.

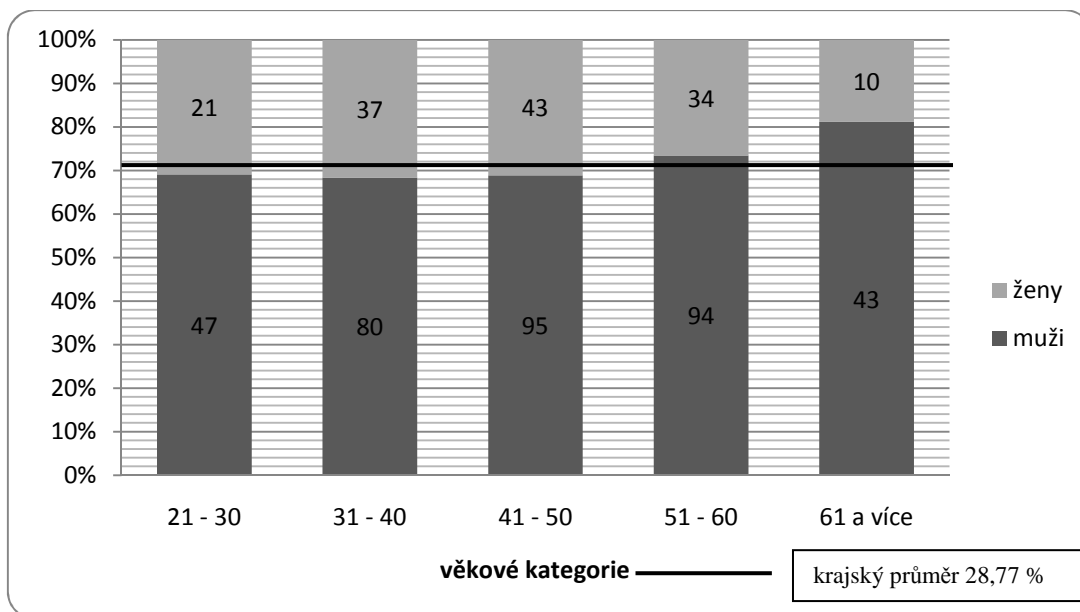
¹⁵⁹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-02]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Obr. 85: Podíl mužů a žen na kandidátních listinách parlamentních stran, KDU – ČSL a SZ podle 10 nejčastějších profesí na území MS kraje v roce 2010¹⁶⁰

Mezi stranickou elitou je jedno odvětví, v němž jsou muži naprostou vzácností. Jsou jim studenti (83,33 % žen). Mezi nejsilnějšími stranami už žádná jiná profese nemůže být označena za ženskou. Nad krajský průměr zastoupení žen na kandidátkách se překvapivě poprvé dostaly důchodkyně (40 % žen). Ředitelka kandidovala přesně jedna třetina. Velmi málo znovu kandidovalo do PS poslankyň – pouze 18,18 % žen v této profesi (nárůst o 5,7 PB).

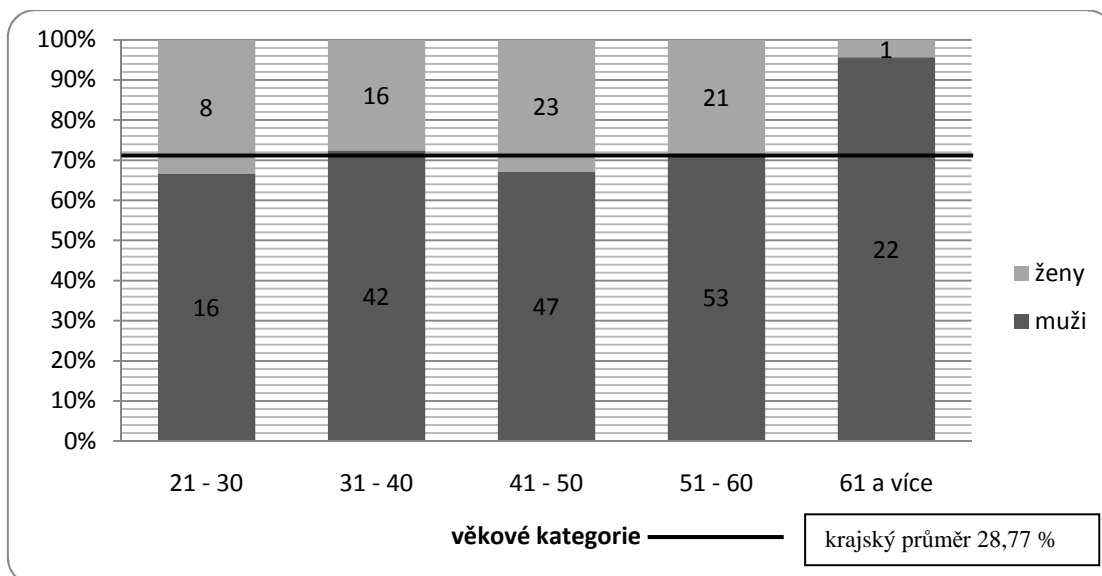
¹⁶⁰ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-02]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Obr. 86: Podíl mužů a žen na kandidátních listinách všech stran ve věkových kategoriích na území MS kraje v roce 2010¹⁶¹

Nejvíce žen kandidovalo opět v nejpočetnější kategorii ve věku 41 – 50 let. Nad krajský průměr se ještě podařilo dostat ženám ve věkových kategoriích 31 – 40 a 21 – 30 let. Nejméně žen, jak v absolutních, tak v relativních hodnotách, opět kandidovalo ve věku vyšším než 61 let (18,87 %, jejich podíl ale vzrostl téměř o 10 PB).

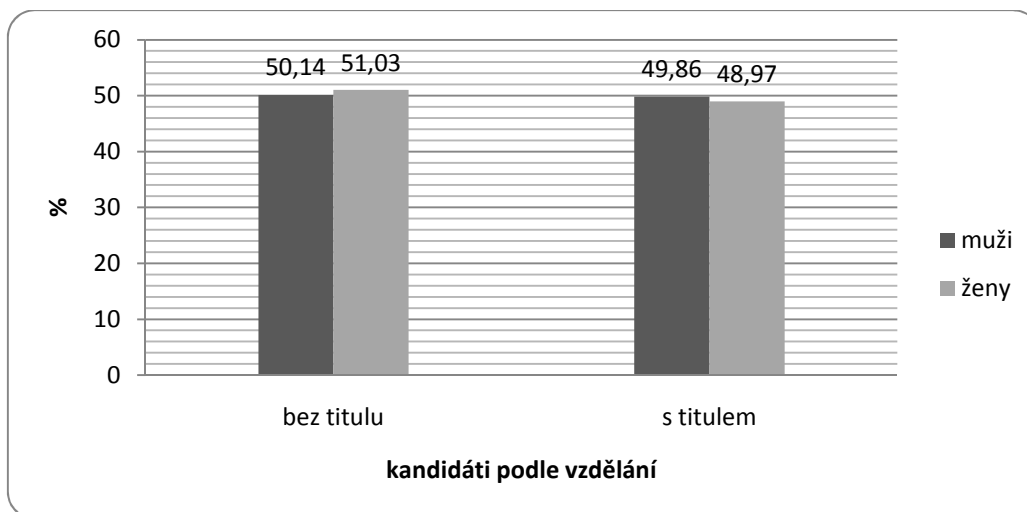
¹⁶¹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-02]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Obr. 87: Podíl mužů a žen na kandidátních listinách parlamentních stran, KDU – ČSL a SZ ve věkových kategoriích na území MS kraje v roce 2010¹⁶²

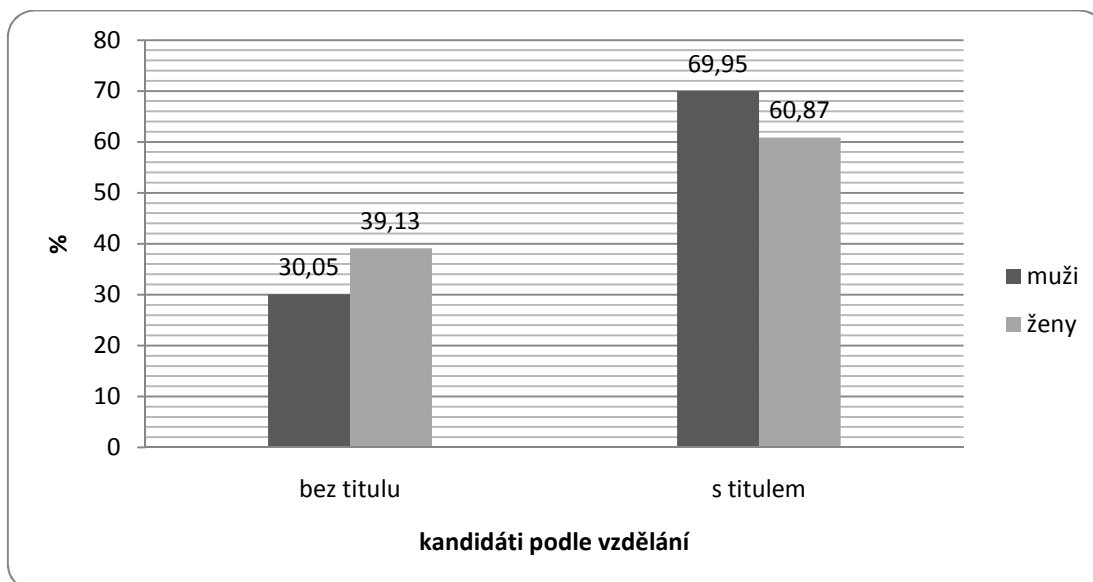
Mezi nejsilnějšími stranami se vyprofilovalo nejvíce kandidátek z věkové kategorie 41 – 50 let. V poměru k mužů ovšem kandidovalo nejvíce žen v nejmladší kategorii (33,33 %, o 2,45 PB více než mezi všemi stranami). Svou bilanci mezi nejsilnějšími subjekty posílili také kandidátky ve věku 40 -50 let o 1,7 PB proti všem stranám. V žádné další kategorii nepřesáhly ženy krajský průměr. Nejméně žen kandidovalo mezi ženami staršími 61 let (4,35 % žen, o 14,5 PB méně než mezi všemi stranami).

¹⁶² Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-02]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Obr. 88: Podíl mužů a žen na kandidátních listinách všech stran podle vzdělání na území MS kraje v roce 2010¹⁶³

Mezi všemi politickými stranami kandidoval větší podíl žen bez vysokoškolského titulu než mužů. Rozdíly mezi muži a ženami se téměř vyrovnaly, navíc proti předešlým volbám tento rozdíl klesl o 9,23 PB. Podíl žen s vysokoškolským titulem vzrostl o 10,28 PB proti předešlým volbám.

Obr. 89: Podíl mužů a žen na kandidátních listinách parlamentních stran, KDU – ČSL a SZ podle vzdělání na území MS kraje v roce 2010¹⁶⁴

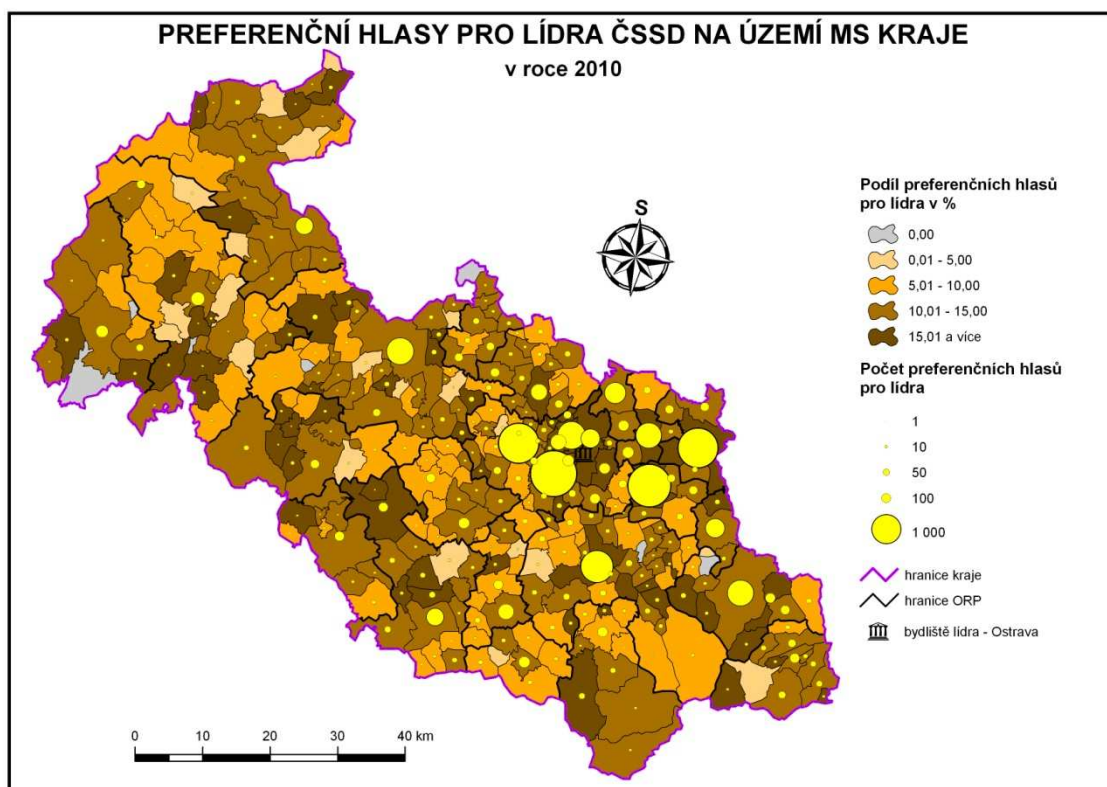
¹⁶³ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-02]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

¹⁶⁴ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-02]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps311?xjazyk=CZ&xkraj=14>>

Mezi nejsilnějšími stranami opět dominovali, jak mezi muži, tak mezi ženami, kandidáti s vysokoškolským titulem. Podíl vysokoškolsky vzdělaných mužů klesl o 3,65 PB proti minulým volbám. K poklesu došlo také mezi vysokoškolačkami. Jejich podíl se zmenšil o 1,88 PB.

7.1.2 ČSSD

Nejsilnější parlamentní strana v MS kraji (29,13 % hlasů) do voleb obsadila 36 kandidátů, kteří do jednoho deklarovali trvalé bydliště na území MS kraje. Lídrem kandidátky zde byl potřetí za sebou místopředseda PS PČR Lubomír Zaorálek, který má trvalé bydliště v Ostravě. Zaorálek jako jediný dokázal získat více než 5 % přednostních hlasů (13,94 %), jako lídr se však už nemohl posunout výše. Ze všech lídrů parlamentních stran získal nejvíce preferenčních hlasů (23 712 hlasů). Na kandidátní listinu bylo zapsáno pouze 6 žen (16,67 %). I přes osmi mandátový zisk ČSSD se do PS PČR dostala pouze jediná žena, ze třetího místa se ziskem 2,89 % preferenčních hlasů, Dana Váhalová. Další žena na kandidátní listině byla stranickým aparátem umístěna až na 10. místo.¹⁶⁵

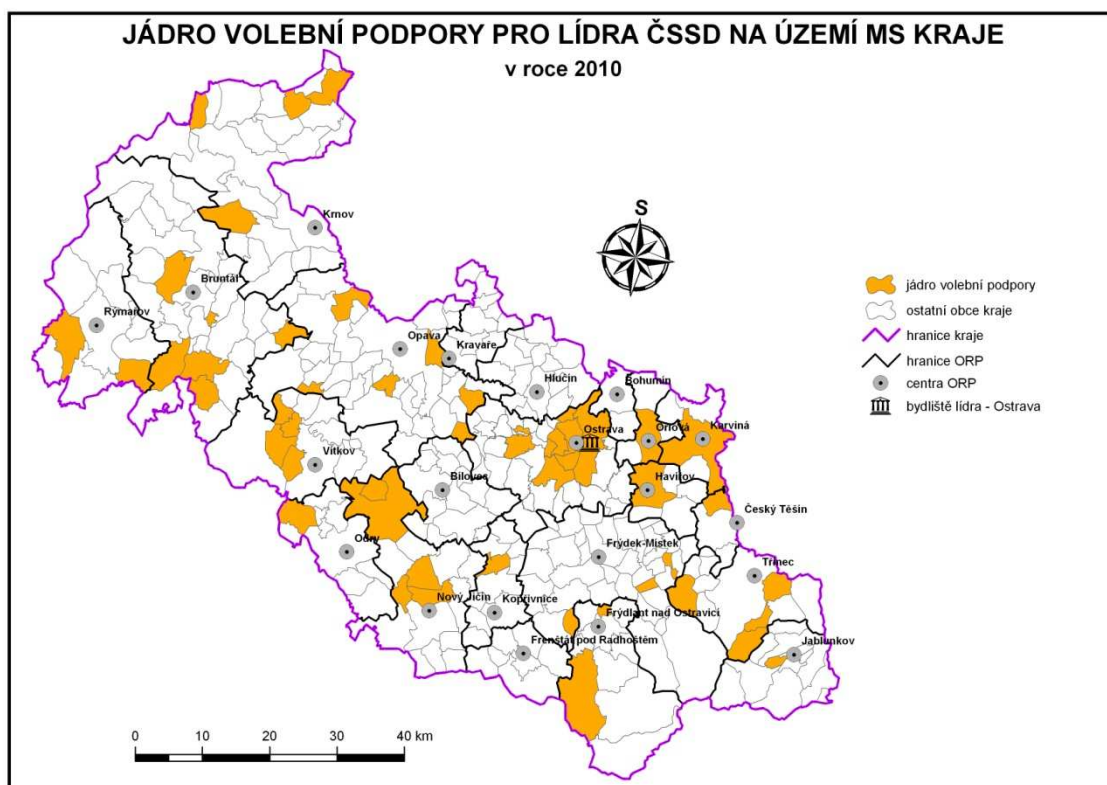
Obr. 90: Preferenční hlasy pro lídra ČSSD na území MS kraje v roce 2010¹⁶⁶

Zaorálek disponoval ještě silnější volební podporou na území celého MS kraje než v minulých volbách. Tentokrát získal nejčastěji preferenční hlasy v obcích

¹⁶⁵ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-03-07]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps351?xjazyk=CZ&xkraj=14&xstrana=9>>

¹⁶⁶ tamtéž

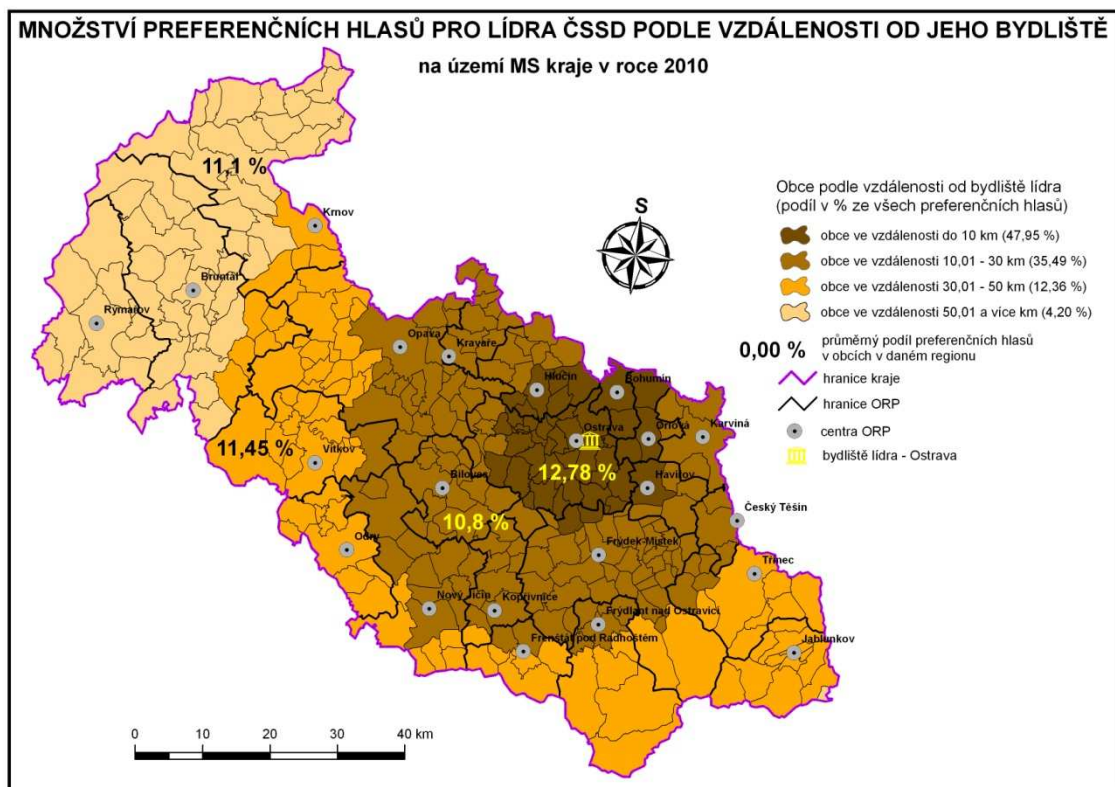
a městských obvodech Ostravy spadajících do kategorie 10,01 – 15 % (128 obcí a 7 městských obvodů). Absolutní maximum získal v Ostravě – Jihu (2 513 hlasů, 10,6 % všech preferencí). Ani jeden hlas nezískal pouze v sedmi obcích. Hranici zisku 5 % preferenčních hlasů Zaorálek prolomil ve 271 obci a 22 městských obvodech (starší hranici 7 % potom v 246 obcích a 21 městských obvodech). Více než 15 % preferenčních hlasů získal 53 obcích a 12 městských obvodech.

Obr. 91: Jádro volební podpory pro lídra ČSSD na území MS kraje v roce 2010¹⁶⁷

Jádro volební podpory Lubomíra Zaorálka tvořilo 42 obcí a 8 ostravských obvodů. Volební podpora pro lídra se znovu primárně koncentrovala v ostravských městských obvodech a v nedalekých městech – v Karviné, Havířově a Orlové. Ve zbytku MS kraje by jádro volební podpory mohlo být označeno jako silně rozptýlené. Minimum obcí tvořících jádro volební podpory se tentokrát nacházelo především na Hlučínsku a v regionu mezi ORP Bílovec a ORP Jablunkov.

¹⁶⁷ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-07]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps3?xjazyk=CZ>>

Obr. 92: Množství preferenčních hlasů pro lídra ČSSD podle vzdálenosti od jeho bydliště na území MS kraje v roce 2010¹⁶⁸

V nejbližších městských obvodech Ostravy a přilehlých obcích vzdálených do 10 km bylo koncentrováno 47,95 % volební podpory Zaorálka. Další region tvoří obce vzdálené 10,01 – 30 km od Ostravy. Zde se nacházelo 35,49 % preferenčních hlasů. V regionu s hraničními obcemi vzdálenými 30,01 – 50 km od Ostravy bylo koncentrováno 12,36 % preferencí. Přehled uzavírají obce, které jsou vzdáleny od Ostravy více než 50 km. V této periferní oblasti Zaorálek získal tradičně málo hlasů (4,2 %). Zaorálkovy zisky se lišily o více než 1 PB pouze v kategorii obcí vzdálených více než 50 km od Ostravy.

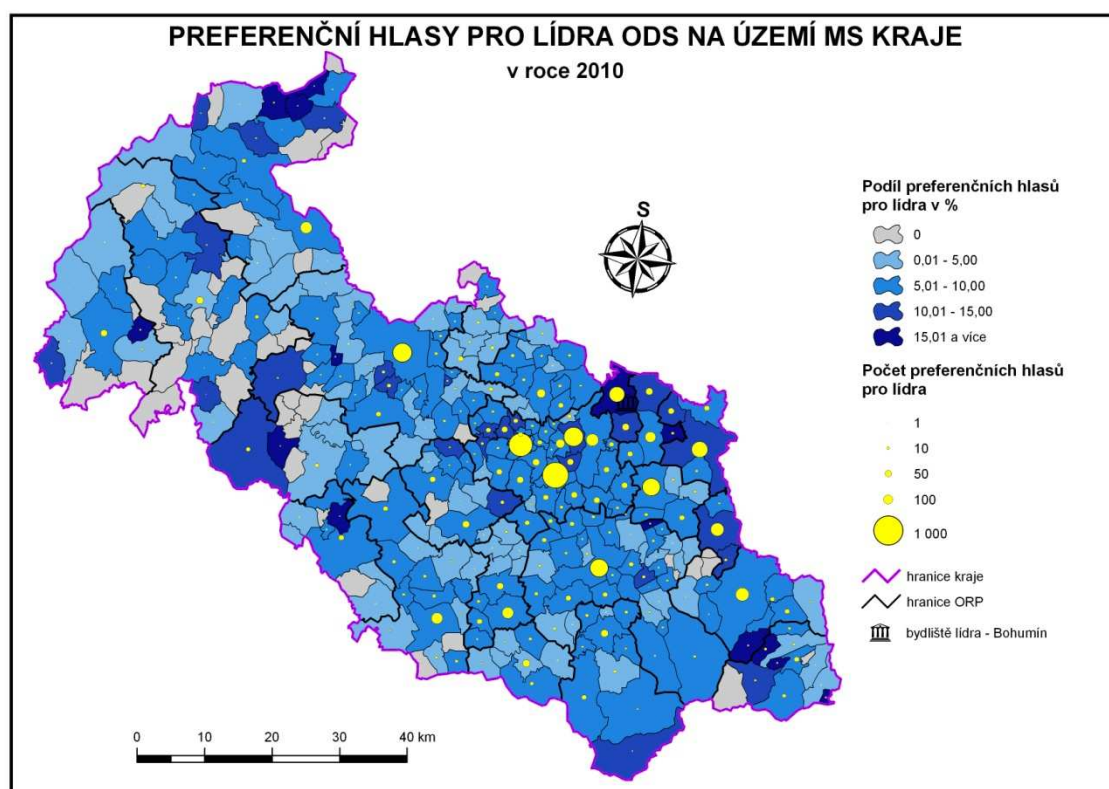
Také v těchto volbách získal Zaorálek v průměru nejvíce preferenčních hlasů v obcích vzdálených do 10 km od Ostravy. V každé z těchto obcí a v každém městském obvodu získal v průměru 12,78 % preferencí (o 3,5 PB více než v roce 2006). Nejméně preferenčních hlasů získal tentokrát v průměru v obcích z kategorie 10,01 – 30 km (10,8 %). Obce vzdáleny 30,01 – 50 km byly charakterizované 11,45 % preferenčních hlasů (nárůst o 3,5 PB) a nejperifernější obce potom 11,1 % preferencemi (nárůst o 4,2 PB).

¹⁶⁸ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-07]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps3?xjazyk=CZ>>

Zaorálkova volební podpora byla v průměru v každé zóně vyšší než v předešlých volbách.

7.1.3 ODS

Na druhém místě se na území MS kraje se ziskem 17,49 % hlasů umístila ODS. Na jejích volebních lístcích bylo napsáno 36 kandidátů, kteří také všichni uvedli místo bydliště na území MS kraje. Lídrem kandidátky zde opět byl osmatřicetiletý právník z Bohumína Pavel Drobil. Stejně jako na kandidátce ČSSD se pouze jemu podařilo získat více než 5 % preferenčních hlasů (7,58 %). Na kandidátní listinu strana zapsala 10 žen (27,78 %). ODS v MS kraji získala pět mandátů, z nichž na ženy připadl pouze jediný. Ze druhého místa se do PS PČR dostala Jaroslava Wenigerová (3,61 % preferencí). Další žena byla stranou umístěna na 6. pozici.¹⁶⁹

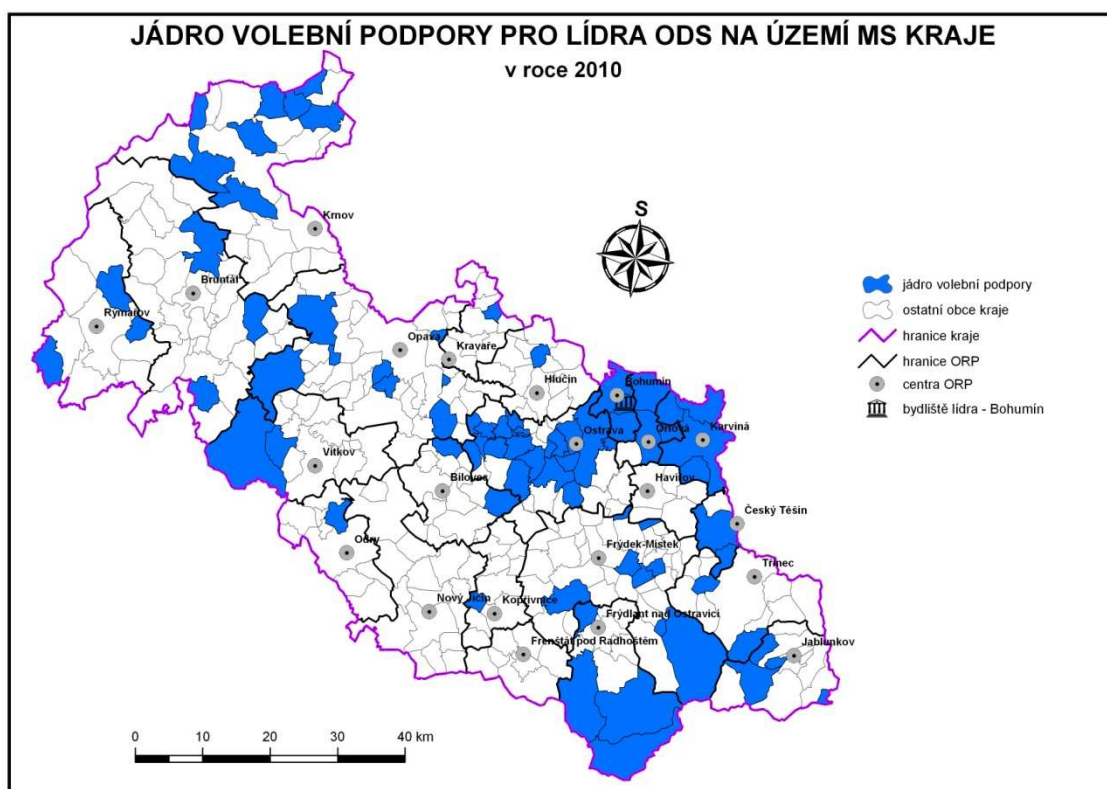

Obr. 93: Preferenční hlasy pro lídra ODS na území MS kraje v roce 2010¹⁷⁰

¹⁶⁹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-09]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps351?xjazyk=CZ&xkraj=14&xstrana=26>>

¹⁷⁰ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-09]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps3?xjazyk=CZ>>

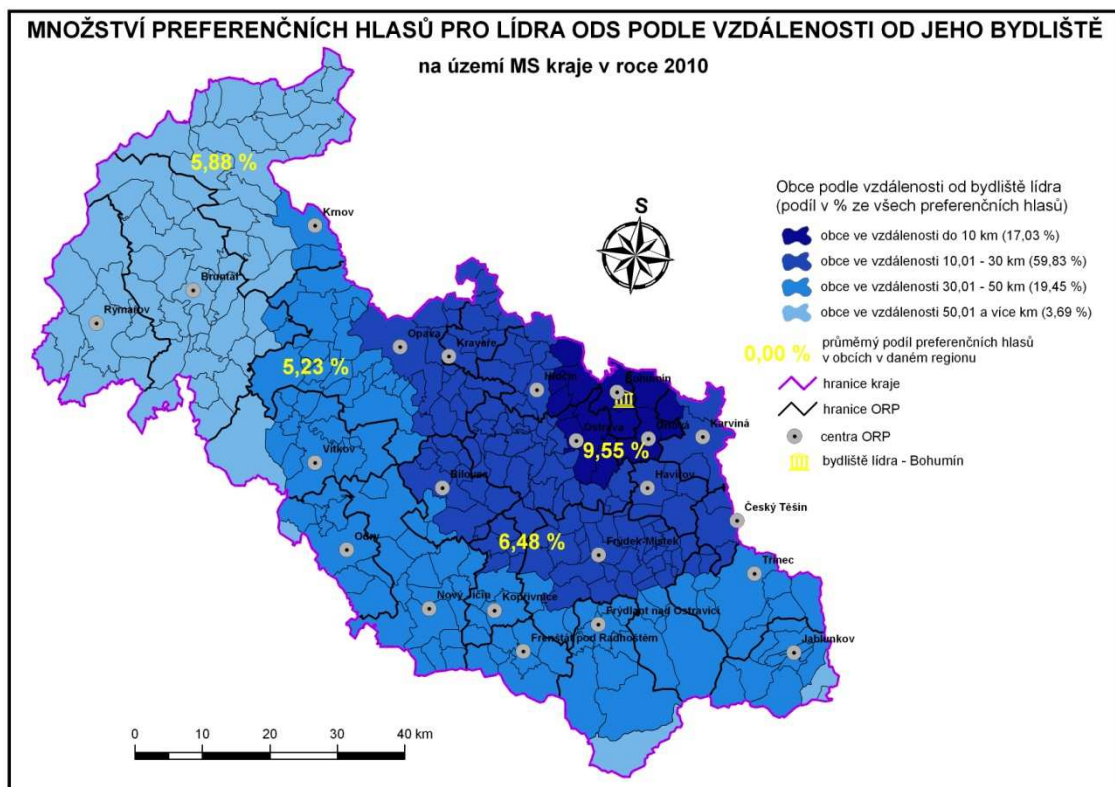
Pavel Drobil získal bezmála čtvrtinu všech hlasů ve třech ostravských obvodech (v Ostravě – Jihu, Porubě a Moravské Ostravě a Přívozu). Velké množství preferencí obdržel v regionu obcí nalézajících se mezi Bohumínem a Českým Těšínem. Největší skupinu znovu tvoří obce spadající do kategorie 5,01 – 10 % preferencí (123 obcí a 16 městských obvodů). Podstatně se zvětšila skupina obcí, v nichž nezískal lídr ani jeden hlas (46 obcí, proti 28 z roku 2006). Hranici zisku 5 % preferencí Drobil prolomil ve 161 obci a 21 městských obvodech (7% hranici potom v 89 obcích a 17 obvodech).

Obr. 94: Jádro volební podpory pro lídra ODS na území MS kraje v roce 2010¹⁷¹

Drobilovo jádro volební podpory je především koncentrováno do nejbližšího okolí Bohumína. Jednak do velkých přilehlých měst (do Karviné, Orlové a Českého Těšína) a pak do městských obvodů Ostravy. Další obce tvořící jádro volební podpory se nacházejí na jihu a severozápadě MS kraje. Samotné jádro je pak tvořeno 64 obcemi a 14 městskými obvody.

¹⁷¹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-09]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps3?xjazyk=CZ>>

Obř. 95: Množství preferenčních hlasů pro lídra ODS podle vzdálenosti od jeho bydliště na území MS kraje v roce 2010¹⁷²

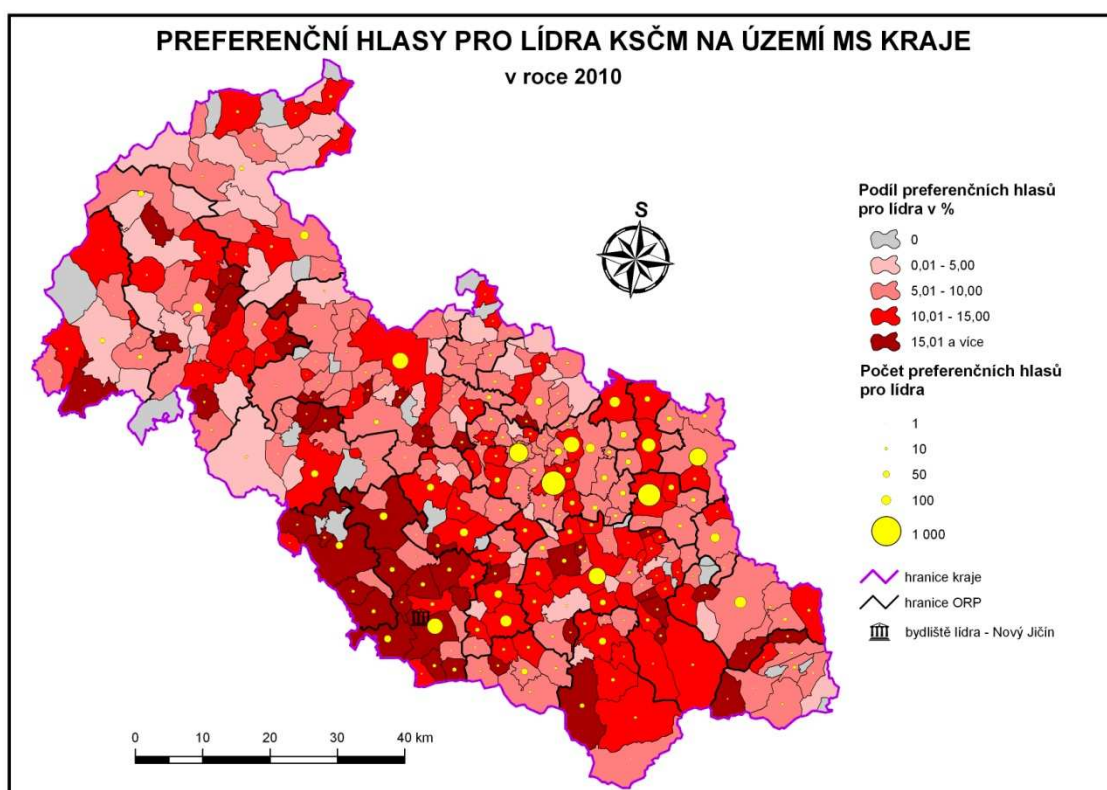
V obcích vzdálených do 10 km od Bohumína získal Drobil 17,03 % všech preferenčních hlasů. 59,83 % preferencí získal v obcích ze vzdálenosti 10,01 – 30 km od místa bydliště. V tomto regionu se nachází největší města MS kraje včetně nejlidnatějších městských obvodů Ostravy. V regionu s obcemi vzdálenými 30,01 – 50 km od Bohumína je koncentrováno 19,45 % hlasů. V nejperifernějších obcích, vzdálených 50,01 a více km, činila Drobilova volební podpora pouhých 3,69 %.

Také Drobil získal nejvíce preferenčních hlasů v průměru v nejbližších obcích (9,55 %, což je srovnatelné se ziskem Římana ve stejné kategorii). V obcích a městských obvodech z druhé vzdálenostní kategorie obdržel v průměru 6,48 % (o 0,6 PB méně než Říman). Obce vzdáleny 30,01 – 50 km byly charakteristické průměrným ziskem 5,23 % preferencí (o 0,6 PB méně). V nejbližších obcích obdržel v průměru více % preferenčních hlasů než v kategorii předešlé – 5,88 %.

¹⁷² Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-09]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps3?xjazyk=CZ>>

7.1.4 KSČM

Na třetím místě se na území MS kraje se ziskem 12,61 % hlasů umístila KSČM. Na jejích volebních lístcích bylo napsáno 36 kandidátů, kteří také všichni uvedli místo bydliště na území MS kraje. Lídrem kandidátky zde byla devětadvacetiletá poslankyně z Nového Jičína Kateřina Konečná. Více než 5 % preferenčních hlasů se u KSČM podařilo získat jí (10,15 %) a čtvrté Miladě Halíkové (5,95 %), která se tak posunula na druhou pozici. Společně s VV nominovala KSČM nejvíce žen (36,11 %). KSČM v MS kraji získala tři mandáty, z nichž na ženy připadly hned dva.¹⁷³

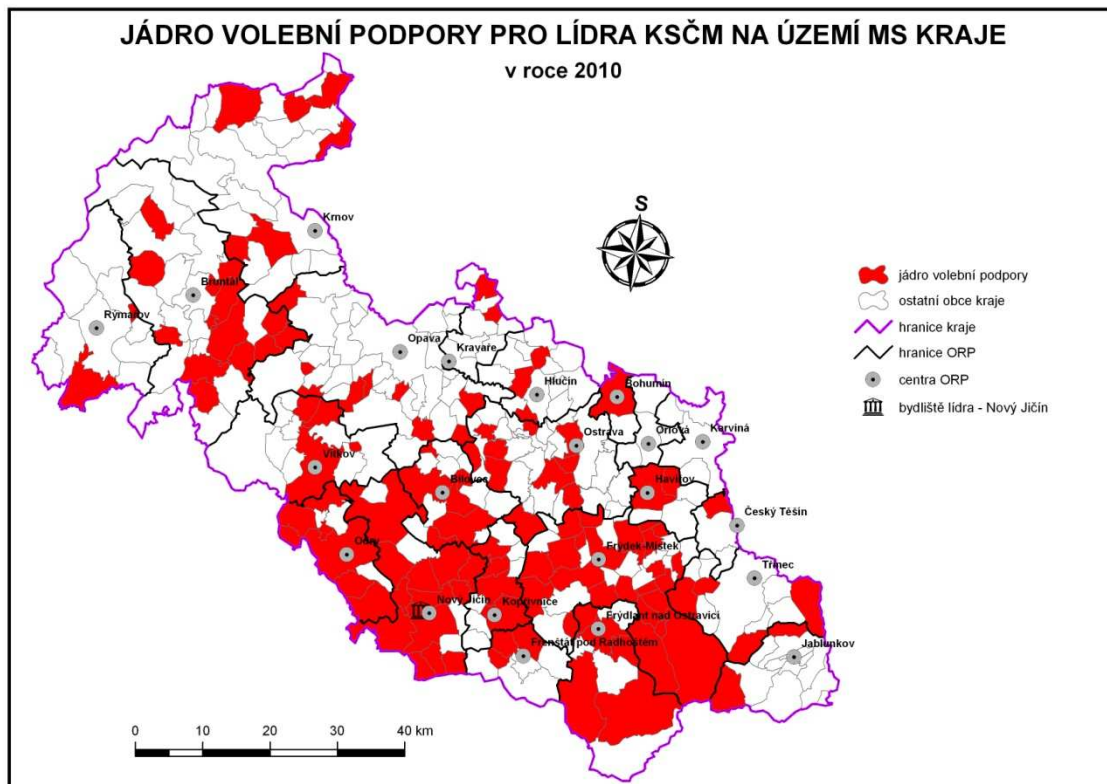
Obr. 96: Preferenční hlasy pro lídra KSČM na území MS kraje v roce 2010¹⁷⁴

Preferenční hlasy Kateřiny Konečné jsou koncentrovány především na Novojičínsku a v celé jižní části MS kraje. V absolutních číslech získala Konečná nejvíce hlasů v Ostravě – Jihu, Havířově a Porubě (23 % všech hlasů). Nejpočetnější skupinu tvoří obce, v nichž získala Konečná 5,01 – 10 % preferencí (108 obcí a 16

¹⁷³ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-09]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps351?xjazyk=CZ&xxkraj=14&xstrana=6>>

¹⁷⁴ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-09]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps3?xjazyk=CZ>>

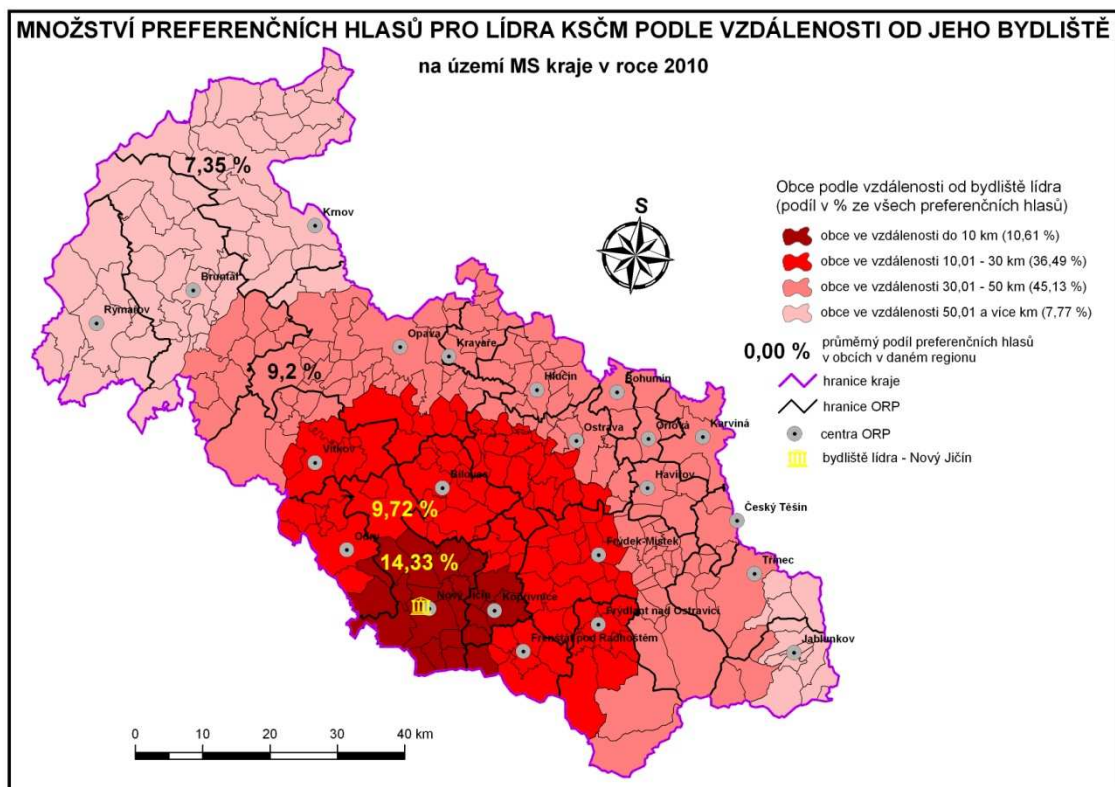
městských obvodů). Hranici 5 % preferenčních hlasů prolomila v 229 obcích a 21 obvodech (7% hranici potom v 196 obcích a 19 obvodech). Ani jeden preferenční hlas neobdržela v 25 obcích nepravidelně rozmístěných na území kraje.

Obr. 97: Jádro volební podpory pro lídra KSČM na území MS kraje v roce 2010¹⁷⁵

Jádro volební podpory lídra KSČM je znovu vysoce územně koncentrováno. Nevytváří sice úplně spojitý region, na druhé straně ovšem jasně deklaruje skutečnost, že se jádro volební podpory vyskytuje na jihu MS kraje, v blízkém okolí bydliště lídra. Samotné jádro volební podpory bylo tvořeno 111 obcemi a 5 ostravskými obvody.

¹⁷⁵ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-03-09]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps3?xjazyk=CZ>>

Obř. 98: Množství preferenčních hlasů pro lídra KSČM podle vzdálenosti od jeho bydliště na území MS kraje v roce 2010¹⁷⁶

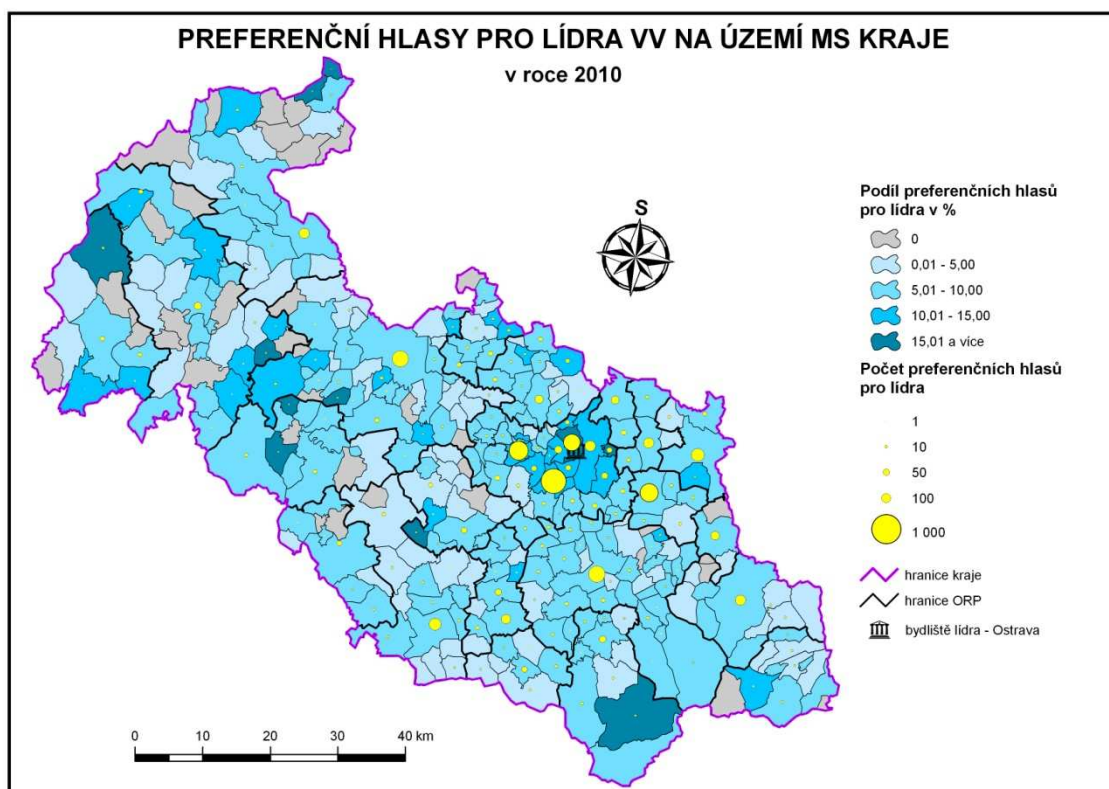
V obcích vzdálených do 10 km od Nového Jičína získala Konečná pouze 10,61 % všech preferenčních hlasů. V dalším regionu, v němž se nachází většina ostravských městských obvodů, obdržela 36,49 % hlasů. V obcích a obvodech vzdálených 30,01 – 50 km od místa bydliště lídra získala nejvíce preferencí (45,13 %). V tomto regionu se nachází nejlidnatější města MS kraje. V nejperiferněji umístěných obcích obdržela Konečná 7,77 % preferenčních hlasů, což je řádově srovnatelné s volebním ziskem v nejbližším okolí bydliště.

V průměru nejvyšší preferenční zisky byly také pro Konečnou charakteristické v nejbližších obcích. Zde získala 14,33 %, což je o 4,3 PB více než získala v roce 2006 Opálka v nejbližších obcích u Opavy. V obcích a městských obvodech z druhé vzdálenostní kategorie obdržela v průměru 9,72 % (méně než ve třetí vzdálenostní kategorii, ale o 3,9 PB více než Opálka). V obcích vzdálených 30,01 – 50 km v průměru získala 9,2 % preferencí (o 7,1 PB více než Miroslav Opálka). V nejperifernějších obcích v průměru získala o 5,4 PB více než Opálka, tedy 7,35 % preferenčních hlasů.

¹⁷⁶ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-09]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps3?xjazyk=CZ>>

7.1.5 VV

Na čtvrtém místě se na území MS kraje se ziskem 11,69 % hlasů umístila nová parlamentní strana Věci veřejné. Na jejích volebních lístcích bylo napsáno 36 kandidátů, kteří také všichni uvedli místo bydliště na území MS kraje. Lídrem kandidátky zde byla pětadvacetiletá odborná konzultantka z Ostravy Kristýna Kočí. Více než 5 % preferenčních hlasů se u VV podařilo získat pouze jí (8,33 %). Společně s KSČM nominovaly VV nejvíce žen (36,11 %). VV v MS kraji získaly celkem tři mandáty, z nichž na ženy připadly hned dva. Druhou ženou, která se dostala do PS PČR byly ze třetího místa Jana Drastichová.¹⁷⁷

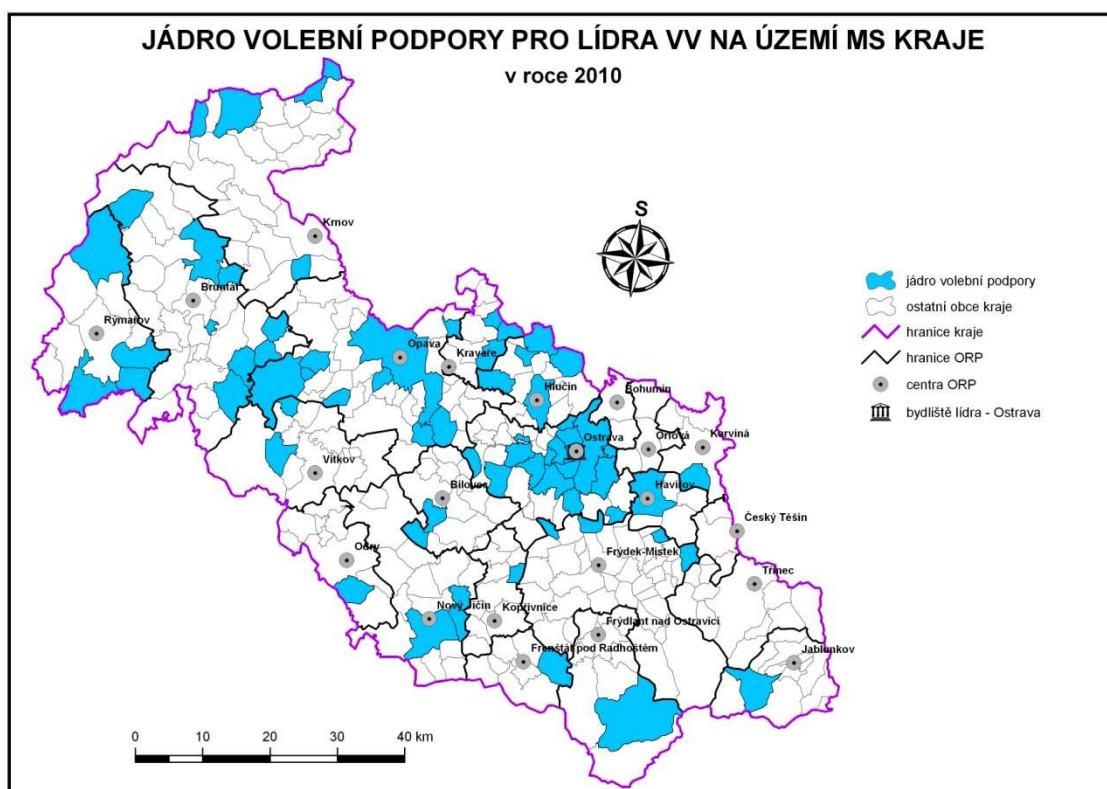
Obr. 99: Preferenční hlasy pro lídra VV na území MS kraje v roce 2010¹⁷⁸

Největší koncentrace preferenčních hlasů Kristýny Kočí byla v Ostravě, kde trvale žije. Jen v Ostravě – Jihu, Porubě a Moravské Ostravě a Přívozu získala více než 25 % všech svých preferencí. Ve zbytku kraje je její volební podpora rozmístěna rovnoměrně až s výjimkou severozápadní části kraje, kde se nachází vyšší koncentrace

¹⁷⁷ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-03-09]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps351?xjazyk=CZ&xkraj=14&xstrana=4>>

¹⁷⁸ tamtéž

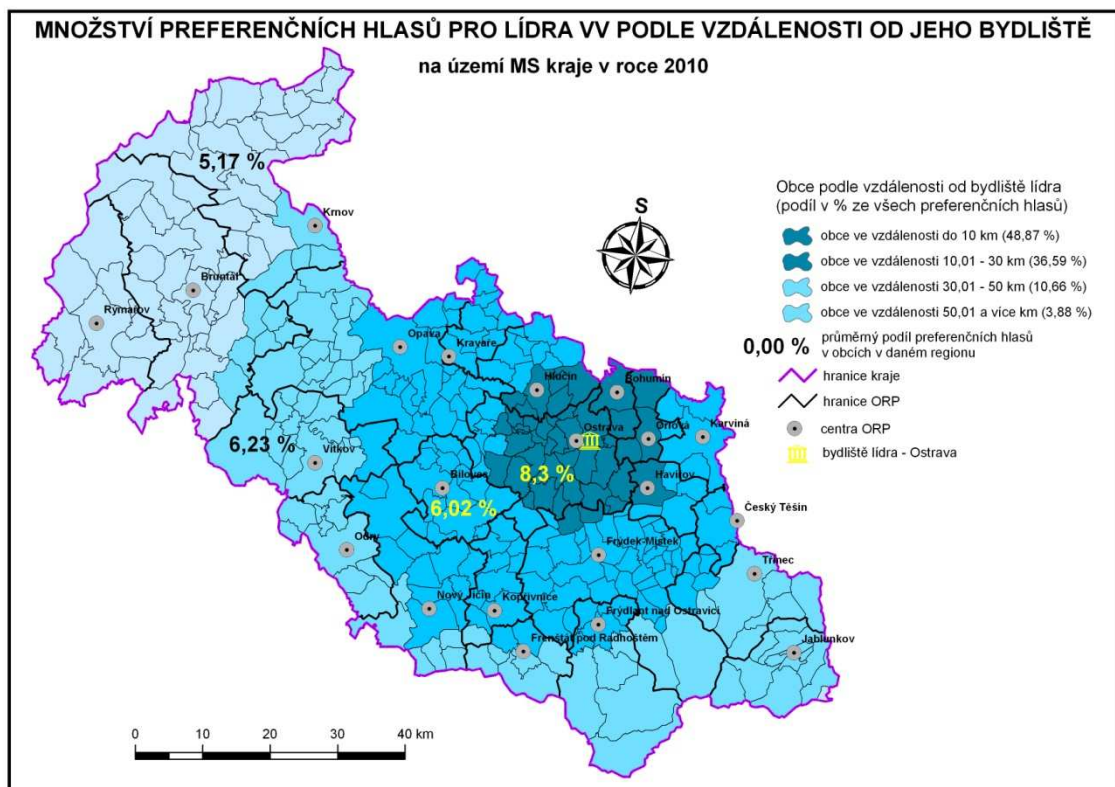
obcí bez jakékoliv volební podpory. Nejpočetnější skupinu tvoří obce, v nichž získala Kočí 5,01 – 10 % preferencí (144 obcí a 8 městských obvodů). Hranici 5 % preferenčních hlasů překonala v 174 obcích a 19 obvodech (7% hranici potom ve 105 obcích a 15 obvodech). Ani jeden preferenční hlas neobdržela ve 40 obcích kraje, což je vysoká hodnota.

Obr. 100: Jádru volební podpory pro lídra VV na území MS kraje v roce 2010¹⁷⁹

Jádru volební podpory lídra VV jednoznačně není tak územně koncentrováno jako například u lídra KSČM Kateřiny Konečné. Nejsouvislejší region podpory se vytvořil na území ostravských městských obvodů a částečně na Opavsku, ve zbytku kraje je jádru volební podpory rozmístěno nepravidelně. Samotné jádru volební podpory tvoří 54 obcí a 12 ostravských obvodů.

¹⁷⁹ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-03-09]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps351?xjazyk=CZ&xkraj=14&xstrana=4>>

Obr. 101: Množství preferenčních hlasů pro lídra VV podle vzdálenosti od jeho bydliště na území MS kraje v roce 2010¹⁸⁰

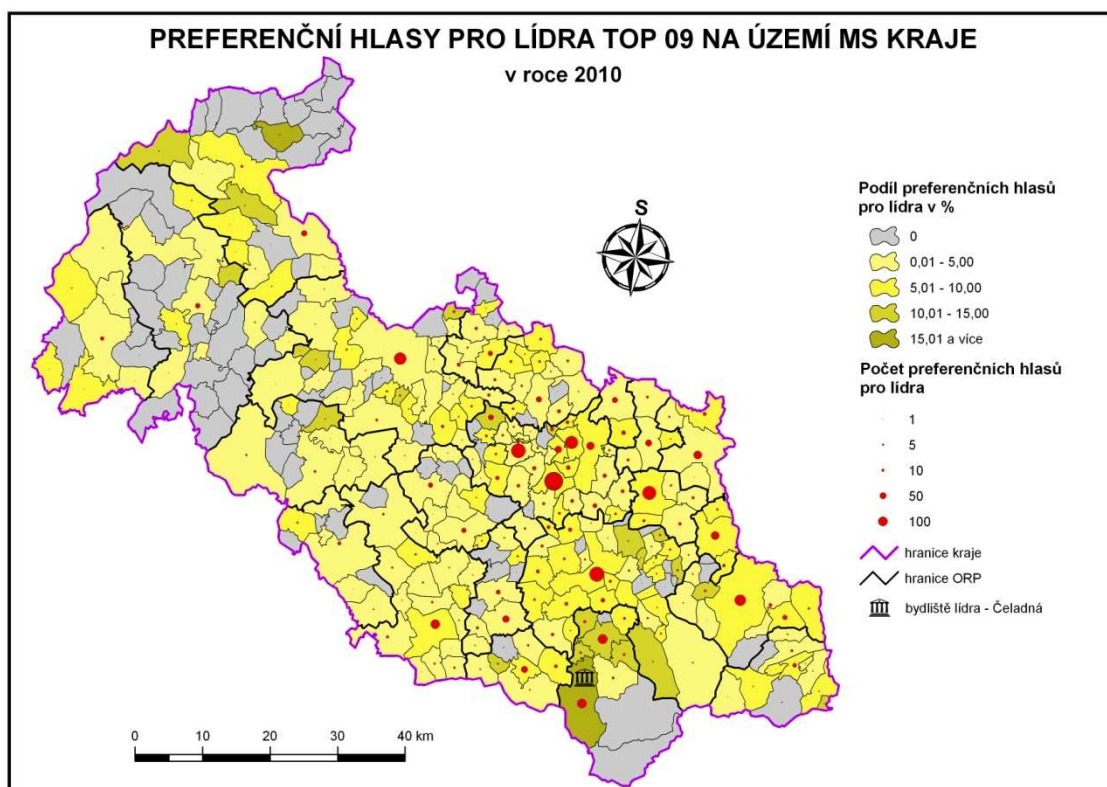
V bezprostředně přilehlých městských obvodech a obcích získala Kočí 48,87 % preferenčních hlasů. V obcích vzdálených 10,01 – 30 km od místa bydliště získala 36,59 % hlasů. V obcích spadající do další kategorie obdržela pouze 10,66 % hlasů a v nejperifernějších oblastech získala 3,88 % preferencí.

Stejně jako všichni ostatní lídři, také Kočí disponovala nejvyšší průměrnou podporou v nejbližším okolí domova (v průměru 8,3 % preferenčních hlasů v obci). V obcích z druhé vzdálenostní kategorie obdržela v průměru 6,02 % hlasů. V další kategorii získala v průměru hlasů více – 6,23 % preferencí v obci. V nejperifernějších oblastech v průměru obdržela 5,17 % preferencí, což je o téměř 40 % nižší hodnota než v nejbližším okolí bydliště.

¹⁸⁰ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-09]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps351?xjazyk=CZ&xkraj=14&xstrana=4>>

7.1.6 TOP 09

Na pátém místě se na území MS kraje se ziskem 9,99 % hlasů umístila druhá nová parlamentní strana TOP 09. Na jejích volebních lístcích bylo napsáno 36 kandidátů, kteří až na jednu výjimku, uvedli místo bydliště na území MS kraje. Lídrem kandidátky zde byl sedmačtyřicetiletý starosta Čeladné Pavol Lukša. Více než 5 % preferenčních hlasů se u TOP 09 podařilo získat pouze jemu (6,59 %). TOP 09 nominovala pouze 7 žen (19,44 %). Také TOP 09 v MS kraji získala celkem tři mandáty, z nichž na ženy připadly hned dva. Do PS PČR se ze druhého a třetího místa dostaly Ludmila Bubeníková a Renáta Witozsová.¹⁸¹

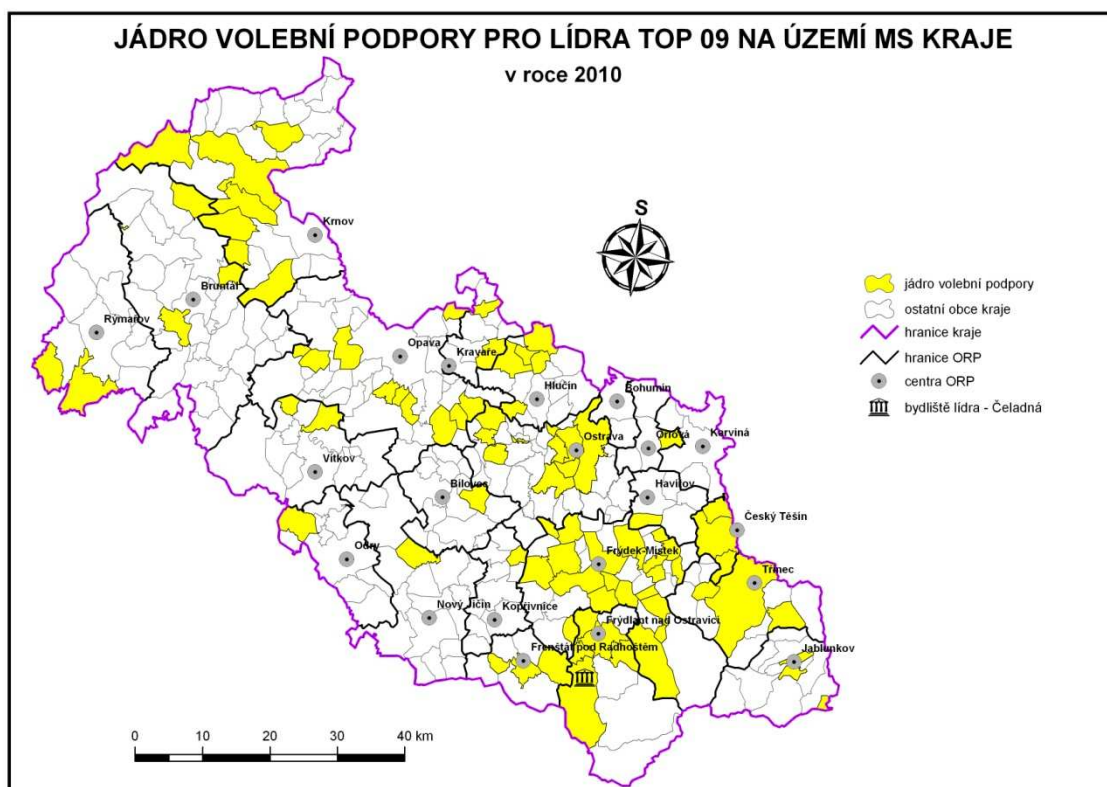
Obř. 102: Preferenční hlasy pro lídra TOP 09 na území MS kraje v roce 2010¹⁸²

Již na první pohled je patrné, že nová z parlamentních stran nedisponovala voličskou základnou, což se projevilo také ve volební podpoře lídra. V 70 obcích, především na severozápadě MS kraje, a v Hošťálkovicích nezískal Lukša ani jeden hlas.

¹⁸¹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-09]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps351?xjazyk=CZ&xkraj=14&xstrana=15>>

¹⁸² Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-09]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps351?xjazyk=CZ&xkraj=14&xstrana=15>>

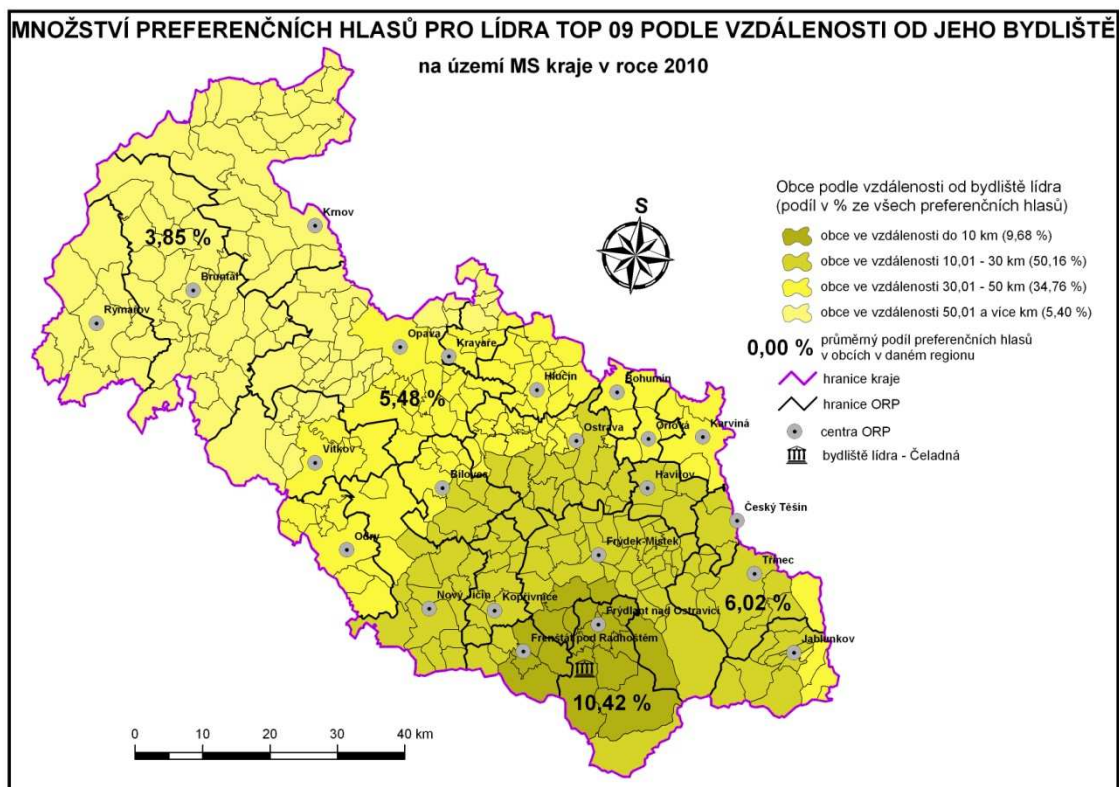
Také počet obcí a městských obvodů z kategorií 0,01 – 5 a 5,01 – 10 byl téměř shodný. Více než 5 % preferencí získal ve 136 obcích a 13 obvodech (7% hranici překonal 85 obcích a 8 obvodech). Lukša byl celkově málo známý lídr, kandidující navíc v nové parlamentní straně, a jeho volební podpora proto může být označena za nízkou.

Obr. 103: Jádro volební podpory pro lídra TOP 09 na území MS kraje v roce 2010¹⁸³

Jádro volební podpory je nespojitě koncentrováno na Frýdeckomístecku, kde byl Lukša mezi místními voliči velice dobře známý. Dva menší regiony se vytvořily ještě v Ostravě a v několika obcích na Krnovsku. Svým rozptýleným tvarem připomíná Lukšovo jádro volební podpory jádro Kristýny Kočí. Samotné jádro volební podpory tvořilo 76 obcí a 7 ostravských obvodů.

¹⁸³ Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-03-09]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps351?xjazyk=CZ&xkraj=14&xstrana=4>>

Obr. 104: Množství preferenčních hlasů pro lídra TOP 09 podle vzdálenosti od jeho bydliště na území MS kraje v roce 2010¹⁸⁴

V bezprostředně přilehlých obcích získal Lukša pouze 9,68 % preferenčních hlasů, což je pochopitelné, neboť se zde z větších měst nachází pouze Frýdlant na Ostravicích a Frenštát pod Radhoštěm. V obcích vzdálených 10,01 – 30 km od místa bydliště získal 50,16 % hlasů. V obcích spadající do další kategorie obdržel pouze 34,76 % hlasů a v nejperifernějších oblastech získal 5,4 % preferencí.

V průměru nejvíce hlasů dostal Lukša v obcích ze svého nejbližšího okolí – 10,42 %. Fakt, že je Lukša především místně známý kandidát, dokládá prudký průměrný úbytek hlasů v dalších kategoriích. V obcích z druhé vzdálenostní kategorie obdržel v průměru 6,02 % hlasů. V další kategorii získal v průměru 5,48 % preferencí v každé obci. V nejperifernějších oblastech v průměru obdržel 3,85 % preferencí, což je o více než 60 % nižší hodnota než v nejbližším okolí bydliště.

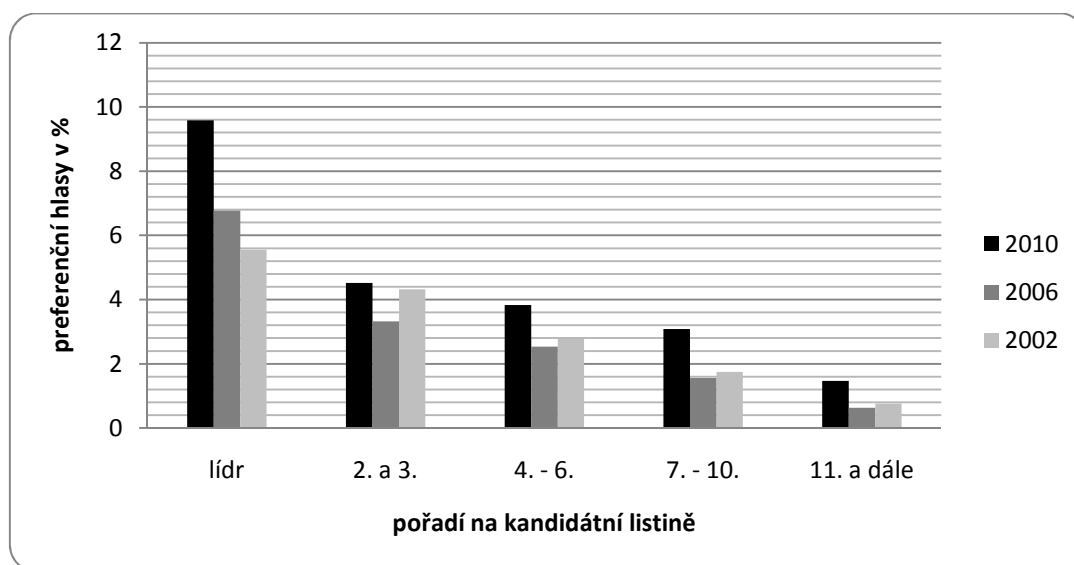
¹⁸⁴ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-03-09]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/pls/ps2010/ps351?xjazyk=CZ&xkraj=14&xstrana=4>>

8 ZÁVĚR

Je patrné, že se všechny politické strany snaží delegovat kandidáty z největších měst kraje, neboť v těchto městech zaznamenávají nejvyšší volební zisky. V čase nedochází k nárůstu podílu kandidátů z velkých měst, nicméně ve všech případech byl tento podíl nadpoloviční (viz tab. č. 1).

Tab. 1: Kandidáti z obcí nad 20 000 obyvatel na území MS kraje v letech 2002, 2006 a 2010¹⁸⁵

Rok	Podíl na kandidátech celkem v %
2002	62,5
2006	56,0
2010	63,7

Obr. 105: Průměrný podíl preferenčních hlasů v závislosti na pořadí kandidáta na kandidátce na území MS kraje v letech 2002, 2006 a 2010¹⁸⁶

Voliči především preferují kandidáty z předních míst kandidátních listin. Obecně lze říci, že čím je politik umístěn stranickým aparátem výše, tím více preferenčních

¹⁸⁵ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW

<<http://www.volby.cz/>>

¹⁸⁶ *tamtéž*

hlasů obdrží. Rovněž se potvrdil trend deklarující dominantní postavení lídrů na kandidátkách. Ti ve všech volbách získali v průměru nejvíce hlasů.

Tab. 2: Vývoj podílu žen na kandidátkách parlamentních stran na území MS kraje v roce 2002, 2006 a 2010¹⁸⁷

Rok	Strana	Počet kandidátek celkem	Podíl kandidátek v %	Počet žen do 6. místa (pořadí)	Počet žen do 10. místa
2002					
	ČSSD	11 (z 36)	30,56	1 (5.)	0
	ODS	11 (z 36)	30,56	0	1 (8.)
	KSČM	6 (z 36)	16,67	2 (3., 6.)	1 (8.)
	KDU-ČSL, US-DEU	1 (z 36)	2,78	0	0
	SZ	14 (z 36)	38,89	2 (1., 6.)	3 (7., 8., 9.)
2006					
	ČSSD	12 (z 35)	34,29	1 (5.)	0
	ODS	9 (z 36)	25	0	2 (7., 10)
	KSČM	13 (z 36)	36,11	2 (2., 6.)	0
	KDU – ČSL	6 (z 36)	16,67	1 (4.)	1 (7.)
	SZ	11 (z 33)	33,33	2 (1., 6.)	0
2010					
	ČSSD	6 (z 36)	16,67	1 (3.)	1 (10.)
	ODS	10 (z 36)	27,78	2 (2., 6.)	1 (9)
	KSČM	13 (z 36)	36,11	3 (1., 4., 5.)	0
	KDU – ČSL	10 (z 36)	27,78	0	3 (6., 8., 10.)
	SZ	10 (z 36)	27,78	2 (2., 4.)	1 (7.)
	VV	13 (z 36)	36,11	3 (1., 3., 6)	1 (9.)
	TOP 09	7 (z 36)	19,44	3 (2., 3., 6.)	0

¹⁸⁷ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/>>

Podíl žen na kandidátních listinách v MS kraji od roku 2002 neustále rostl (z 26,47 % v roce 2002 na 28,77 % v roce 2010), mimo volby v roce 2006 dosáhly v MS kraji ženy vždy vyššího zastoupení než na republikové úrovni. Ani jedna z parlamentních stran nezapsala na kandidátky třikrát za sebou více než 30 % žen. Vysokých výsledků dosáhla dlouhodobě SZ, kde ovšem podíl žen na kandidátkách klesá. SZ se navíc prezentovala v roce 2010 užíváním kvóty při obsazování kandidátek (v každé trojici musí být alespoň jedna žena). Na území hlavního města Prahy dokonce obsadila kandidátky zipovou metodou (muž, žena, muž, žena,...). Navyšování podílu žen na kandidátkách, nebo alespoň jeho zachování z předešlých voleb, bylo zaznamenáno u KDU – ČSL, která ale v roce 2002 začínala na tristním 2,78% zastoupení, a u KSČM, která se ve dvou posledních volbách dostala na hodnotu 36,11 %.

Tab. 3: Zisky mandátů pro ženy na území MS kraje v letech 2002, 2006 a 2010¹⁸⁸

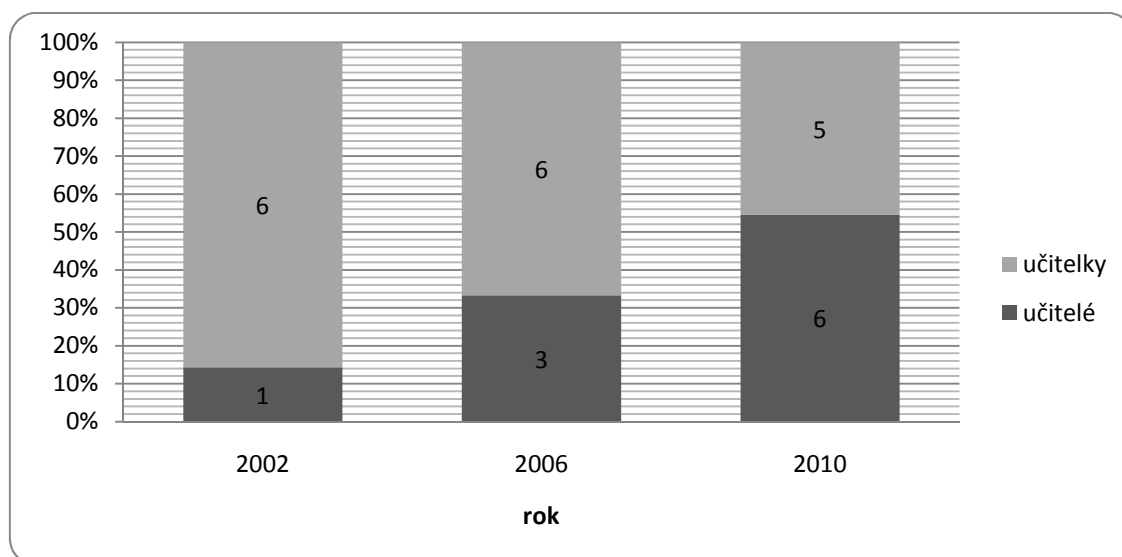
Rok	Mandáty celkem/ženy	Podíl žen v MS kraji s mandátem, (podíl v ČR)
2002	23/2	8,7 %, (17 %)
2006	23/5	21,7 %, (15,5 %)
2010	22/8	36,36 %, (22 %)

Počet mandátů, které v MS kraji připadly ženám, se v každých volbách zvyšoval. Absolutního maxima dosáhly ženy poslankyně v roce 2010, kdy 8 z 22 zvolených poslanců tvořily ženy. V letech 2006 a 2010 byl podíl žen směřujících do PS PČR z MS kraje vyšší než podíl žen v parlamentu celkem. Hlavní zásluhu na tom má skutečnost, že se ženy dokážou stále častěji prosadit na přední místa kandidátních listin. Ze 14 sledovaných lídrů parlamentních stran byly v období 2002 – 2010 lídrem pouze 3 ženy.

Další sledovanou charakteristikou kandidátů byl vztah povolání k preferenčním hlasům. Ve všech sledovaných volbách bylo nejpočetnějším povoláním budoucích politiků podnikání, které vždy živilo více než 10 % kandidujících. Žádná jiná profese se neobjevila třikrát po sobě na stejném místě. Nicméně do třetího místa se dvakrát ještě

¹⁸⁸ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/>>

umístili starostové a důchodci. Jedenkrát se zde objevili učitelé a ředitelé nejrůznějších organizací.

Obr. 106: Nejvíce feminizovaná profese mezi kandidátkami parlamentních stran na území MS kraje v letech 2002, 2006 a 2010¹⁸⁹

Mezi parlamentními stranami vždy, až na rok 2010, kandidoval nejvyšší podíl žen učitelek. Jejich podíl v čase však významně klesá. Mezi roky 2002 a 2010 byl zaznamenán pokles o 40 PB. V roce 2010 se na první místo dostaly studentky (83,33 % kandidujících). Studentky se navíc mezi 10 nejčastějších profesí v roce 2010 dostaly vůbec poprvé.

Tab. 4: Poslanci umístění do 6. místa na kandidátce na území MS kraje v letech 2002, 2006 a 2010¹⁹⁰

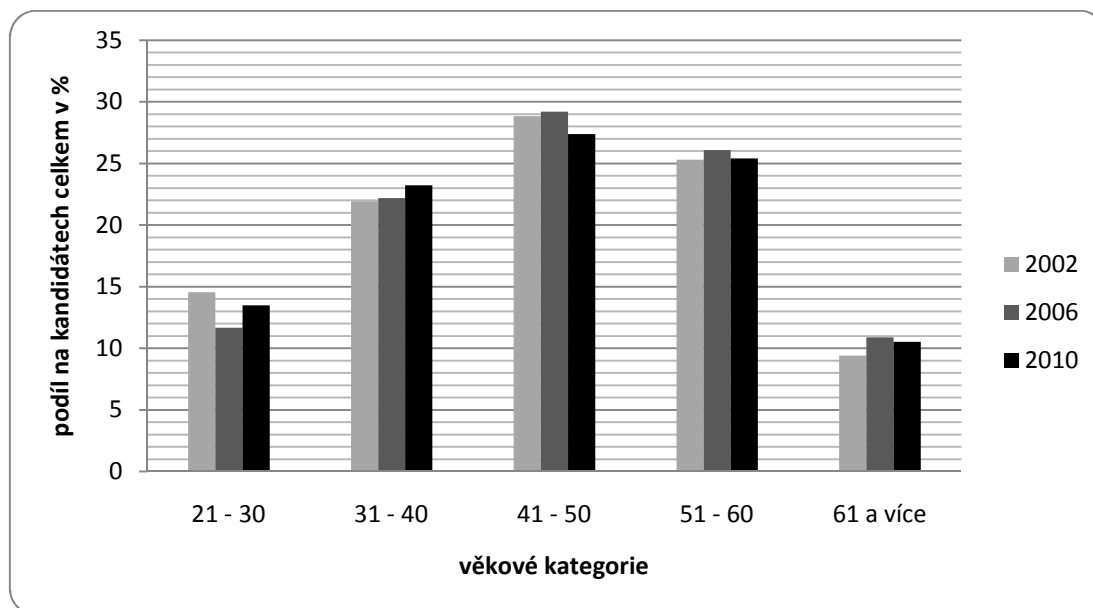
Rok	Do 6. místa (celkem)	Do 6. místa v %	Průměrné zisky preferenčních hlasů v %
2002	10 (z 15)	66,67	3,34
2006	13 (z 16)	81,25	2,79
2010	8 (z 11)	72,73	4,51

¹⁸⁹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW

<<http://www.volby.cz/>>

¹⁹⁰ *tamtéž*

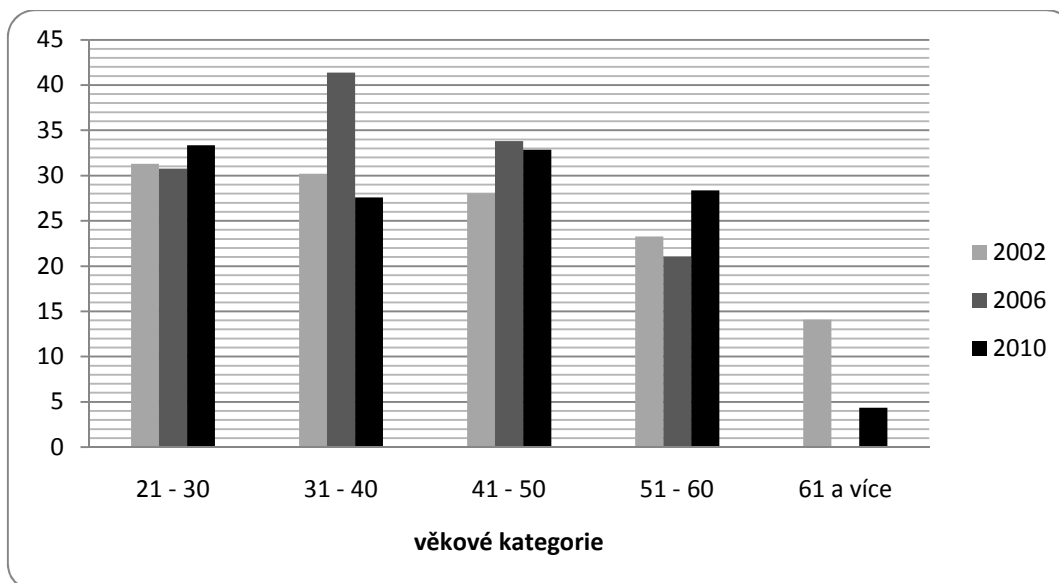
Poslanci představují nevlivnější a nejprůbojnější skupinu politiků. Ze všech profesí se třikrát po sobě pouze jim podařilo v nejvyšší míře obsadit nejlukrativnější volitelná místa. Jejich podíl do 6. místa byl vždy více než dvoutřetinový. Navíc byli ve všech sledovaných volbách nejpreferovanější skupinou politiků a v průměrném zisku preferenčních hlasů mezi profesemi vždy suverénně zvítězili. V průměrném zisku preferenčních hlasů se do třetího místa ještě dvakrát dostali lékaři a učitelé.

Obr. 107: Podíl kandidátů ve věkových kategoriích na území MS kraje v letech 2002, 2006 a 2010¹⁹¹

Je patrné, že výběr kandidátů podle věku má již své zákonitosti. Jednotlivé věkové kategorie se vždy umístí na stejném místě, navíc mezi volební rozdíly uvnitř daných kategorií nejsou nijak velké. Ve všech volbách tvořili největší skupinu kandidujících lidí ve věku 41 – 50 let. Nejmladší politici se vždy umístili na čtvrtém místě s těsným odstupem na nejmenší skupinu kandidujících, na lidi starší 61 let.

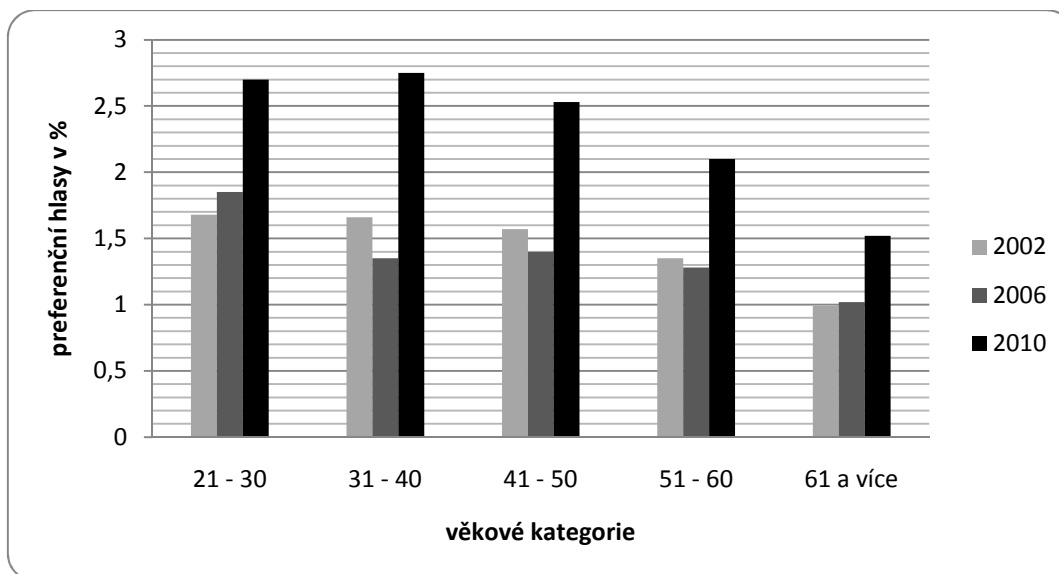
¹⁹¹ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/>>

Obr. 108: Podíl žen na kandidátních listinách parlamentních stran ve věkových kategoriích na území MS kraje v letech 2002, 2006 a 2010¹⁹²

Ve věkových kategoriích žen kandidujících za parlamentní strany se žádné trendy vyzkoumat nedají. Jedinou výjimkou ovšem může být věková kategorie 61 a více let, v níž kandidovaly ženy vždy v nejnižší míře. Navíc oproti všem kandidátům jsou političky parlamentních stran koncentrovány ve velké míře do mladších věkových kategorií, tedy do kategorií 21 – 30 a 31 – 40 let.

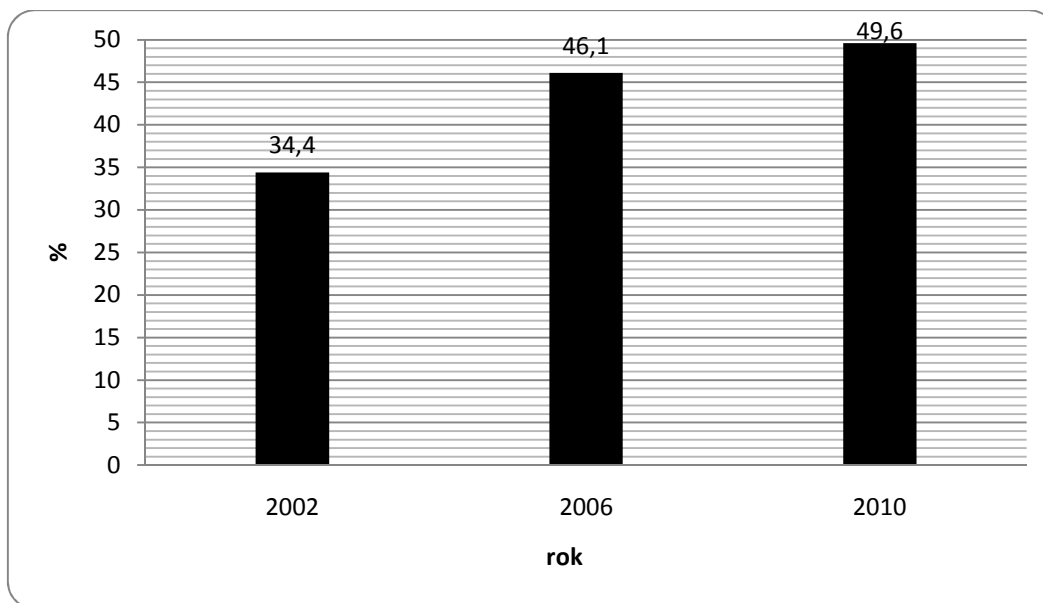
¹⁹² Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/>>

Obr. 109: Průměrné zisky preferenčních hlasů ve věkových kategoriích na území MS kraje letech 2002, 2006 a 2010¹⁹³

Mezi volbami v letech 2002, 2006 a 2010 je patrný prudký nárůst v průměrném zisku preferenčních hlasů v jednotlivých kategoriích, což je způsobeno novelou volebního zákona č. 480/2006, který pro volby v roce 2010 navýšil počet preferenčních hlasů ze dvou na čtyři. Nejméně preferencí v průměru získaly třikrát po sobě dvě nejstarší věkové kategorie. Na 4. místě v průměrném zisku preferencí se umístili lidé z kategorie 51 – 60 let a nejméně podporovanou skupinou obyvatelstva byli vždy lidé starší 61 let. Na prvních třech místech se pořadí střídalo, nicméně obecně může být řečeno, že čím mladší věková kategorie, tím jsou očekávány vyšší preferenční zisky. Nejmladší politici (21 – 30 let) obdrželi v průměru dvakrát nejvíce preferenčních hlasů a jednou (v roce 2010) se umístili druhí.

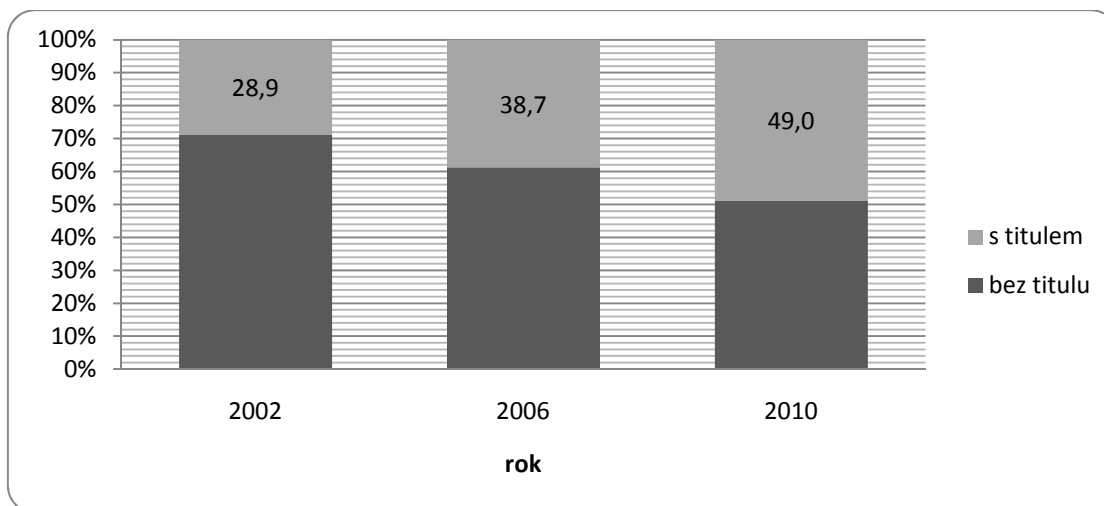
¹⁹³ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/>>

Obr. 110: Podíl kandidátů s vysokoškolským titulem na území MS kraje v letech 2002, 2006 a 2010¹⁹⁴

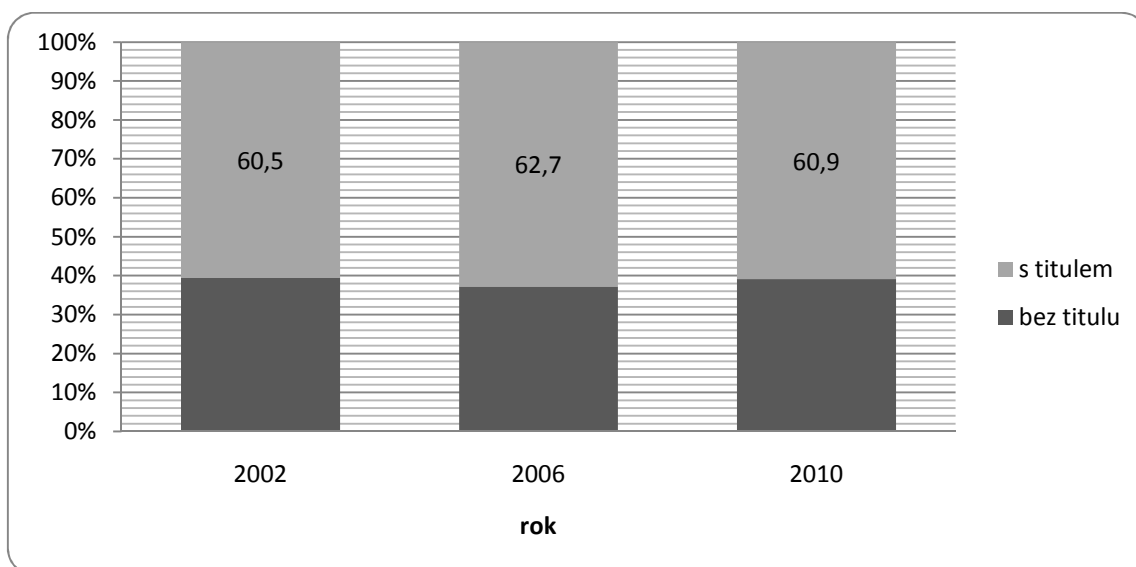
Podíl kandidujících s vysokoškolským titulem se od roku 2002, kdy s titulem kandidovalo 34,41 % politiků, zvýšil na téměř polovinu v roce 2010. Vysokoškoláci také ve všech sledovaných volbách získali v průměru více preferenčních hlasů než lidé bez titulu. Největší skupinu politiků s titulem vždy tvořili inženýři (Ing.) Jejich počet se pohyboval kolem 50 % ze všech vysokoškolsky vzdělaných lidí. Na druhém místě se třikrát umístili magistři (Mgr.) Těch bylo vždy kolem 20 %. Při zkoumání preferencí voličů jednotlivým titulům se prakticky vždy lišilo pořadí mezi tituly. Rozhodně nemůže být potvrzena domněnka, že čím disponuje člověk vyšším titulem, tím více obdrží preferenčních hlasů. Stejně tak je mylné domnívat se, že by nejpreferovanějším titulem mezi voličstvem byl MUDr. Nicméně, jeden titul se ve všech volbách v popředí voličské přízně držel, byl jím titul PhDr. (4., 3. a 1.). Čím je to způsobeno, se můžeme pouze domnívat.

¹⁹⁴ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/>>

Obr. 111: Ženy na kandidátních listinách všech stran podle vzdělání na území MS kraje v letech 2002, 2006 a 2010¹⁹⁵

Také podíl vysokoškolsky vzdělaných žen se na území MS kraje v čase zvyšoval. Mezi všemi polickými subjekty vzrostl tento podíl mezi lety 2002 a 2010 o 20 PB na 49 %. O jednosměrném trendu se ale nedá mluvit u podílu žen na kandidátkách parlamentních stran. Nicméně ve zkoumaných volbách stranická elita nominovala vždy z více než 60 % vysokoškolsky vzdělané ženy.

Obr. 112: Ženy na kandidátních listinách parlamentních stran podle vzdělání na území MS kraje v letech 2002, 2006 a 2010¹⁹⁶

¹⁹⁵ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-01-03]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/>>

¹⁹⁶ tamtéž

Ze 14 sledovaných lídrů parlamentních stran mělo trvalé bydliště v Ostravě hned šest z nich. Dvakrát se zde objevil Frýdek – Místek, zbývající města a obce jedenkrát. Nejznámější politickou osobností je v MS kraji Lubomír Zaorálek, který byl lídrem kandidátky ČSSD třikrát. Dvakrát vedl kandidátku ODS Martin Říman.

V prostorovém rozmístění preferenčních hlasů byly vysledovány tři modelové případy výskytu preferencí. Vysoké podíly preferenčních hlasů v celém kraji byly zaznamenány vždy u veřejně známých politiků kandidujících za ČSSD (Zaorálek, ve všech obdobích) nebo ODS (především volby 2006 - Říman a 2010 – Drobil).

Druhý model rozmístění preferencí je pravým opakem prvního. Lídři jednotlivých stran dostávali výrazně vyšší podíly preferenčních hlasů především v místě svého bydliště a nejbližším okolí. Typovým příkladem zde potom může být uveden komunista Miroslav Opálka z Opavy kandidující v roce 2006. Jeho volební podpora je koncentrována především na Opavsku, kde je veřejně dobře známý, ve zbytku kraje už nikoliv. Kromě něj by se v této druhé kategorii nacházeli ještě lídr KSČM z roku 2002, lídr z KDU – ČSL z roku 2002 a lídři všech parlamentních stran s jednou účastí v PS PČR bez silného voličského zázemí (SZ, VV a TOP 09).

Třetí model je jakýmsi přechodem mezi prvním a druhým extrémem. Tento model se týká rozmístění volební podpory Martina Římana z ODS (2002), Jiřího Carbola z Dobré (KDU – ČSL 2006) a Kateřiny Konečné z Nového Jičina (KSČM 2010). Konečná potom může být označena za typový příklad. Vysoké podíly jejich preferenčních hlasů jsou viditelně koncentrovány do místa bydliště a nejbližšího okolí, nicméně vysoké volební podpory je již také dosaženo ve většině obcí kraje.

V prostorovém rozmístění jádra volební podpory existují diametrální rozdíly mezi jednotlivými lidry. Jádro volební podpory nejúspěšnějšího politika MS kraje Lubomíra Zaorálka bylo vždy tvořeno lidnatými ostravskými obvody (Ostrava – Jih, Slezská Ostrava, Poruba, Moravská Ostrava a Přívoz) a pak bylo rozptýleno po zbytku kraje. Jádrová oblast ukazatele jádra volební podpory byla u všech politiků ve větší či menší míře tvořena nejbližším okolím bydliště. Zbytek jádra volební podpory potom tvořily obce rozptýlené po území kraje. Nejméně koncentrované bylo jádro volební podpory u parlamentních stran bez delší politické tradice a tedy bez stálého voličstva (SZ, VV a TOP 09). Naopak ukázkovým jádrem volební podpory, koncentrovaným do okolí bydliště, je případ Jiřího Carbola (KDU – ČSL 2006) a Miroslava Opálky (KSČM 2006).

Tab. 5: Bazický index průměrného podílu preferenčních hlasů lídrů parlamentních stran v obcích MS kraje v letech 2002, 2006 a 2010¹⁹⁷

Lídr ze strany	Do 10 km (podíl lídra na preferenčních hlasech v %)	10,01 – 30 km	30,01 – 50 km	50,01 a více km
Změna podílu lídra (zóna do 10 km = 100 %)				
ČSSD 2002	9,15	78,6	71,6	67,1
ČSSD 2006	9,3	90,6	86,1	73,9
ČSSD 2010	12,78	84,5	89,6	86,9
ODS 2002	8,38	68,4	64,7	54,4
ODS 2006	9,39	75,8	62,0	58,6
ODS 2010	9,55	68,0	54,8	61,6
KSČM 2002	4,62	67,3	71,2	37,0
KSČM 2006	10,05	57,7	20,9	19,4
KSČM 2010	14,33	67,8	64,2	51,3
KDU – ČSL, US – DEU 2002	7,04	43,6	41,3	56,4
KDU – ČSL 2006	24,47	43,8	25,6	16,9
SZ 2006	6,03	55,2	63,7	30,7
VV 2010	8,3	72,5	75,0	62,3
TOP 09	10,42	57,8	52,6	37,0

Ve vztahu místa bydliště lídra a počtu preferenčních hlasů platí jednoznačná závislost na vzdálenosti bydliště od nejlidnatějších ostravských městských obvodů. Čím více těchto obvodů je v dané vzdálenostní kategorii, tím více preferenčních hlasů v zóně lídr získal.

Vzdálenost hraje také důležitou roli v průměrném zisku preferenčních hlasů v obcích dané zóny. V nejbližším okolí bydliště, tedy do vzdálenosti 10 km, získali

¹⁹⁷ Český statistický úřad: VOLBY.cz [online]. [c2011] [cit. 2011-16-03]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/>>

všichni lídři v průměru v každé obci nejvíce preferenčních hlasů. Efekt sousedství, tedy místní známost kandidáta hraje významnou roli. Dále platí, že v každé další vzdálenostní kategorii získávají lídři v průměru nižší podíl preferenčních hlasů než v obcích nacházejících se blíže místu bydliště lídra. Úbytek volební podpory s rostoucí vzdáleností lídra od místa bydliště byl tedy prokázán stejně jako u Petra Vody¹⁹⁸. Tato skutečnost se nepotvrdila pouze ve čtyřech případech z 56. Na území MS kraje mohou být sledovány dva modely volebního chování. Zaorálkův model, v celém kraji známý kandidát z nejsilnější parlamentní strany, a model zbytku lídrů. Zaorálek v obcích a městských obvodech vzdálených do 10 km získal v průměru nejvíce preferenčních hlasů. Pokles průměrného podílu preferenčních hlasů v dalších obcích však není nijak rapidní. V roce 2010 potom v nejvzdálenějších obcích od místa bydliště získal v průměru o 13 PB méně preferenčních hlasů než v nejbližším okolí bydliště.

Druhý model chování voličů je typický pro zbytek parlamentních lídrů. Ti v dalších vzdálenostních zónách získávají v průměru výrazně menší podíly preferencí než v místě bydliště. Vzorovým příkladem je Jiří Carbol (KDU – ČSL 2006) typický vysokým průměrným podílem preferencí v místě bydliště, ale nízkou volební podporu ve vzdálenějších obcích. V obcích vzdálených 10,01 – 30 km od místa bydliště byla jeho volební podpora více než dvakrát nižší. V nejperifernějších obcích potom téměř šestkrát nižší.

Z hypotéz v kapitole 2 se některé potvrdily, jiné naopak byly vyvráceny. Nejvíce kandidátů se skutečně vždy živilo podnikáním. Poslanci reprezentují nejprůbojnější skupinu kandidujících. Pouze jim se třikrát za sebou podařilo obsadit nejlukrativnější místa na kandidátních listinách. Zároveň vždy získali v průměru nejvíce preferencí. Na předních místech v průměrném zisku preferencí se ještě umístili lékaři a učitelé. Ředitelé naopak voliči natolik preferováni nebyli. Nejvíce preferenčních hlasů v průměru získali mladí lidé a občané v produktivním věku. Lidé starší 61 let byli skutečně podporováni v nejmenší míře. Co se týče vztahu množství preferencí a pořadí na kandidátce, bylo potvrzeno, že nejvíce preferenčních hlasů získávají lídři a s klesajícím pořadím na kandidátce klesá také volební podpora. Potvrdilo se, že vysokoškolsky vzdělaní kandidáti vždy obdrželi v průměru více přednostních hlasů než lidé bez titulu. Titul MUDr. však nejprestižnějším titulem nebyl. O vlivu vzdálenosti na množství preferenčních hlasů jsme hovořili výše. Podíl kandidujících žen se během

¹⁹⁸ Voda, P.: *Efekt kandidáta ve volbách v českém prostředí*. Diplomová práce, Brno: Masarykova univerzita 2009. 91 s..

voleb zvyšoval. Stejně tak rostl podíl žen s mandátem. Největší zásluhu na zvyšování podílu žen ve vrcholové politice má skutečnost, že se dokážou ve stále větší míře prosazovat na volitelných místech kandidátních listin.

9 SUMMARY, KEY WORDS

V diplomové práci jsou na modelovém území MS kraje zkoumány typické prostorové aspekty preferenčního hlasování a jeho vztah k bydlišti kandidáta, jeho povolání, věku, pořadí na kandidátní listině či vysokoškolskému titulu. Podstatná část práce se věnuje osobnosti lídrů parlamentních stran a jejímu vztahu k volebnímu chování voličů. Práce analyzuje prostorové rozložení preferencí lídrů v čase a hledá vztah mezi množstvím preferenčních hlasů a vzdáleností od místa bydliště kandidáta. Ve všech zkoumaných charakteristikách se práce zabývá genderovými rozdíly a hledá hlavní důvody nízkého zastoupení žen ve vrcholové politice státu.

KLÍČOVÁ SLOVA: Poslanecká sněmovna Parlamentu České Republiky – preferenční hlasování – kandidátní listiny – lídři parlamentních stran – genderová rovnost – Moravskoslezský kraj

In my thesis the specific area aspects of preference voting and its relation to candidate's place of living, his occupation, age, slate's order and university degree are researched in the model territory of Moravian-Silesian Region. The significant part is attended to a personality of parliamentary party leaders and their relations to elective behavior of voters. The work analyses area setout of leader's preferences in time and looks for a relation between an amount of preference votes and a distance from the candidate's place of living. In all the researched characteristics the work is attended to gender differences and looks for the main reasons of low women representation in top state policies.

KEY WORDS: Chamber of Deputies of Parliament of the Czech Republic – preference voting – slates – leaders of parliamentary parties – gender equation – Moravian-Silesian Region

POUŽITÁ LITERATURA, INFORMAČNÍ ZDROJE

Právní prameny

zákon č. 204/2000 Sb. pro volby Parlamentu České republiky

novela volebního zákona č. 37/2002

novela volebního zákona č. 480/2006

Knihy, články v časopisech

Baar, Vladimír., Rumpel, Petr., Šindler, Petr. Politická geografie. 1. vydání. Ostrava: Ostravská univerzita, 1996. 94 s. ISBN 80-7042-737-X.

Bárotvá, Eva. Postavení a sociální participace ženy v různých sociálně ekonomických systémech. 1. vydání. Praha: Horizont, 1977. 220 s. ISBN 40-040-77.

Bauerová, Jaroslava., Bártová, Eva. Proměny ženy v rodině, práci a ve veřejném životě. 1. vydání. Praha: Nakladatelství Svoboda, 1987. 306 s. ISBN 25-018-87.

Cach, J.: Analýza výsledků voleb PS PČR v Pardubickém kraji. Bakalářská práce, Olomouc: Univerzita Palackého 2009. 170 s..

Čada, T.: Volby obecních zastupitelstev Moravskoslezského kraje z hlediska rovnosti mezi muži a ženami. Bakalářská práce, Olomouc: Univerzita Palackého, 2009. 97 s.

Čaloud, D., Foltýn, T., Havlík, V., Matušková, A.: Volby do Poslanecké sněmovny v roce 2006. 1. vydání. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury, 2006. 219 s. ISBN 80-7325-108-6.

Daněk, Petr., Jehlička, Petr., Tomeš, Jiří. Stát, politika, prostor. 1. vydání. Praha: UK, PřF, katedra sociální geografie a regionálního rozvoje, 2000. 274 s. ISBN 80-238-5566-2.

Ferrarová, Eva. Příručka pro implementaci rovných příležitostí žen a mužů a principů gender mainstreamingu ve veřejné správě v České republice. 1. vydání. Praha: Gender Studies, 2007. 32 s. ISBN 976-80-86520-03-2.

Fucimanová, Pavla. Místostarostka: Nepřipravenost se neomlouvá. *Moravskoslezský deník*, 15. 11. 2004, roč. 12, č. 19, s. 2.

Kaňok, J.: Tematická kartografie. 1. vydání. Ostrava: Ostravská univerzita v Ostravě, 1999. 318 s. ISBN 80-7042-781-7.

Kotišová, Miluš. Čekání na ženský samet – Třináct a jeden politický rozhovor s českými ženami. 1. vydání. Praha: Občanské sdružení Fórum 50 %, 2006. 274 s. ISBN 80-239-7387-8.

Krejčí, Oskar. Nová kniha o volbách. 1. vydání. Praha: Professional Publising, 2006. 481 s. ISBN 80-86946-01-0.

Kyloušek, J.: České parlamentní volby 2006: analýza kandidátních listin. *Politologický časopis*, roč. 14, č. 1, str. 79-92.

Lebeda, T. (2001): Hlavní proměnné proporčních volebních systémů, *Sociologický časopis*, ročník XXXVII., č. 4, s. 425–448.

Lebeda, T., Linek, L., Lyons, P., Vlachová, K., et al.: *Voliči a volby 2006*. 1. vydání. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2007. 234 s. ISBN 978-80-7330-126-2.

Morkes, J.: Analýza preferenčního hlasování ve volbách do PSP ČR. Bakalářská práce, Brno: Masarykova univerzita 2007. 43 s..

Rakušanová, Petra. Česká politika: Ženy v labyrintu mužů?. 1. vydání. Praha: Občanské sdružení Fórum 50 %, 2006. 47 s. ISBN 80-239-7438-6.

Seidlová, Adéla. Členové parlamentu ČR z hlediska genderových rozdílů. In *Současná česká společnost*. *Mansfeldová, Zdenka., Tuček, Milan*. 1. vydání. Praha: Sociologický ústav AV ČR, 2002. s. 244 – 253. ISBN 80-7330-009-5.

Šiklová, Jiřina. *Gender studies a feminismus na univerzitách ve světě a v České republice*. In *Společnost žen a mužů z aspektu gender*. Maříková, Hana., Věšíňová – Kalivodová, Eva. 1. vydání. Praha: Open Society Fund, 1999. s. 9 – 21.

Voda, P.: *Efekt kandidáta ve volbách v českém prostředí*. Diplomová práce, Brno: Masarykova univerzita, 2009. 91 s..

Voda, P., Pink, M.: *Kandidáti v poslaneckých volbách. Analýza preferenčního hlasování ve volbách do Poslanecké sněmovny PČR v roce 2006*. Středoevropské politické studie, Brno: MPO MU 2009. ročník XI., č. 2-3, s. 163-180. ISSN 1212-7817.

Internetové zdroje:

Český statistický úřad: *VOLBY.cz* [online]. [c2011] [cit. 2011-16-03]. Dostupný z WWW <<http://www.volby.cz/>>

Český statistický úřad: *Metody pro přepočítání hlasů na mandáty* [online]. [last update 2010-01-11] [cit. 2010-09-22]. Dostupný z WWW <http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/metody_pro_prepocet_hlasu_na_mandaty>

Fórum 50 % [online]. [c 2011] [cit. 2010-10-02]. Dostupný z WWW <<http://padesatprocent.cz/>>

Gender/rovné příležitosti/výzkum [online]. [cit. 2010-10-02]. Dostupný z WWW <<http://www.genderonline.cz/>>

GENDER UP [online]. [c 2008 - 2009] [cit 2010-10-02]. Dostupný z WWW <<http://projekt-gender.upol.cz/tym.htm>>

Katedra geografie. Přírodovědecká fakulta Univerzity Palackého v Olomouci: Politická geografie – Volby [online]. [last update 2011-02-20] [cit. 2011-03-16]. Dostupný z WWW <http://geography.upol.cz/soubory/lide/fnukal/POG/POG_P_07.pdf>

Portál veřejné správy České republiky [online]. [cit. 2010-09-26]. Dostupný z WWW <http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/6966/place>

Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky [online],[cit. 2010-09-22]. Dostupný z WWW <<http://www.psp.cz/docs/status.html>>